

*The Art
of Living*

Kulttuuri muuttaa kaiken

Saimaa on alue ja mielentila. Sen rannoilla olemme aina löytäneet oman tapamme tehdä asioita, elää ja ajatella. Luovuuden olemme löytäneet niin kauniissa kuin karuissakin olosuhteissa. Siksi kulttuurimme on ainutlaatuista. Ja siksi se on löytämisen arvoista.

Olemme pisaroita, jotka laittavat liikkeelle muutoksen ja kulttuurin voiman. Kun osumme yhdessä veden pintaan, aiheutamme väreilyn, jonka kutsun kuulee koko maailma. Näin kulttuuri ei muuta vain tarinaa. Se muuttaa kaiken.

Faktat

50
höyrylaivaa
(Saimaalla, noin 280 Euroopassa)

116
kirjastoa

138 596
vapaa-ajan asukasta

124
teatteria
(8 VOS)

600
km yhteistä rajaa
Venäjän kanssa

127 298
kesämökkiä/
kakkoskotia

Savonlinnalla noin
6 000
km rantaviivaa

35 000
vuodepaikkaa
majoitusyrityksissä

Imatranajo
40 000
kävijää

173
museota
(19 VOS)

53
kuntaa

Lappeenrannan
hiekkalinna
150 000
kävijää

Vekara-Varkaus
festivaaliviikko
26 000
kävijää

Mikkelin ravit
23 000
kävijää

Ilosaarirock
64 000
kävijää

Savonlinnan
Oopperajuhlat
65 000
kävijää

Taidekeskus
Salmela
45 000
kävijää

Kuopio
tanssii ja soi
37 000
kävijää

Euroopan Unionin
itäisin mantereelta
löytyvä piste on
Ilomantsissa.

Esimerkkejä tapahtumista

Omalla erillisrahoituksella mukana olevat kunnat: Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Iisalmi, Imatra, Joroinen, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Lemi, Liperi, Luumäki, Mäntyharju, Nurmes, Outokumpu, Parikkala, Pertunmaa, Puumala, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Rääkkylä, Savitaipale, Sulkava, Taipalsaari, Tohmajärvi, Varkaus

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	2	Vaikutusala	76
Panos pitkän aikavälin strategiaan	4	Hallinto	82
Kulttuuri- ja taiteellinen sisältö	12	Toteutusvalmius	98
Eurooppalainen ulottuvuus	70	Lisätietoja	100

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Q1

OHJELMAN KONSEPTTI

Pandemian jälkeinen maailma kaipaa rauhaa, selkeyttä ja kestävyyttä. Juuri niitä asioita, jotka määrittävät itäistä Suomea ja täällä asuvien ihmisten elämää. Meillä on se elämisen taito, jota koko maailma tulee tarvitsemaan tulevaisuudessa. On aika paljastaa Euroopalle salainen turvapaikkamme ja luovuuden lähteemme – taide ja kulttuuri olkoot muutosvoimamme ja yhteinen kieleemme.

Vesi yhdistää alueellamme asuvia ihmisiä. Järvemme ja metsämme ovat aina tarjonneet alueemme ihmisille elinkeinon, paikan hiljentymiselle ja inpiroitumiselle. Saimaa on ollut vuosisatojen ajan portti Eurooppaan, ja sen kaunis mutta osittain karu ympäristö on muovannut taiteemme ja kulttuurimme omanlaisekseen. Kansallismaisemamme ovat koko suomalaisen kulttuurin kehto.

Toinen arkeemme erityisellä tavalla vaikuttava asia on rajan läheisyys. Alueellamme on yli 600 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa, ja olemme eläneet toisen maailmansodan jälkeen rauhanomaista rinnakkaiseloä. Raja-alueella on syntynyt erityistä kulttuurista osaamista, joka näkyy vahvasti Itä-Suomen ja Venäjän suhteissa. Pidämme tärkeänä tämän yhteisen kokemuksen jakamista muulle Euroopalle. Saimaan kaupungit ovat tehneet ja haluavat tehdä yhteistyötä EU:n ja Venäjän välisen rajan ylitse. Meillä itäsuomalaisilla on tässä suhteessa tietoa, taitoa ja osaamista.

Saimaa-ilmiö2026 saa aikaan muutoksen, jonka myötä Savonlinna ja itäinen Suomi löytää itsensä eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kulttuuriseutuna. Näin äänemme ja osaamisemme näkyy ja kuuluu. Toimintamme on ollut alusta saakka avointa ja rajoja ylittävää: Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke (ECOC) on käynnistynyt Itä-Suomen maakuntien Pohjois-Sa-

von, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan välisenä yhteistyönä ja liittänyt mukaan Savonlinnan rinnalle neljä keskuskaupunkia Kuopion, Mikkelin, Joensuun ja Lappeenrannan. Maakuntien myötä alueen kaikki 53 kuntaa kaupunkineen ja lähes 700 000 asukasta ovat mukana yhteisessä ponnistuksessa.

Saimaa-ilmiö2026 on todistanut, että suuret kaupungit voivat seisoa rintamana pienen tukena. Yhteinen päämäärä saa aikaan ihmeitä. Vain yhdessä meillä on rohkeutta, osaamista ja tarpeeksi kuuluva ääni. Itäisen Suomen tulevaisuus muuttuu hiljenevästä syrjäseudusta eläväksi, monimuotoiseksi ja houkuttelevaksi alueeksi.

Yhteinen näkemyksemme kestävästä tulevaisuudesta on vahvistunut toisen hakukierroksen aikana järjestämissämme Saimaa-ilmiö Goes Bauhaus -työpajoissa. Haluamme turvata yhteisen ekosysteemimme, jossa kaikilla on oikeus turvalliseen ympäristöön ja tasavertaisuuteen. Yhdessä tekeminen, kaikkien mukaan ottaminen ja vahva vuoropuhelu ovat meille tärkeitä. Ohjelmasisältömme on rakennettu alusta saakka yhdessä toimijakentän kanssa. Koska kaikki tapaamiset ovat siirtyneet virtuaalisiksi, työpajoihin ja seminaareihin on ollut mahdollista osallistua fyysisistä etäisyyksistä riippumatta.

Venäjä-yhteistyömme on vahvaa, mutta muiden kansainvälisten yhteyksien luomisessa meillä on kehitettävää. Muodostamme uudenlaisia yhteistyöverkostoja Eurooppaan. Samalla vahvistamme omaa eurooppalaista identiteettiämme ja pääsemme irti liiasta vaatimattomuudestamme.

Covid19 lopetti tapahtumatoiminnan, sulki teatterit, museot ja kahvilat. Samalla se kuitenkin mahdollisti uuden ilmiön syntymisen: kesä 2020 ei ollutkaan Saimaalla hiljainen, vaan torit ja kesämoikit täyttivät tänne saapuneista monipaikkaisista ihmisistä ja kotimaan matkailijoista. Savonlinnaan syntyi Ihmeiden kesä, kun kaupunki täyttyi taiteilijoiden ja pienten kulttuuritoimijoiden tapahtumista. Kaikki tarvittava olikin lähellä. Tämän saman ilmiön haluamme jakaa Euroopan kanssa. Mitä jos pieni onkin suurta?

Jo ensimmäisessä hakukirjassa esiteltyt taiteelliset teemamme VEDEN VOIMALLA, YHDISTÄVILLÄ SILLOILLA ja ITÄISELLÄ ILOLLA ovat kehittyneet ehyemmiksi kokonaisuuksiksi laajan toimijakentän mukaan tulemisen ja sitoutumisen myötä. Olemme yhdessä tunnistanee ja tunnustaneet vahvuuksiamme, vielä lisää sisältöä kaipaavia teemoja sekä kuulostelleet hiljaisia signaaleja tulevasta. Eurooppalaiset yhteistyökumppanimme ovat avanneet silmämme luontoyhteytemme ainutlaatuisuudelle. Yhteiset keskustelumme ovat ohjanneet Saimaa-ilmiö2026:tta kiinnittämään huomiota erityisesti luonnon ja hiljaisuuden mahdollisuuksiin niin taiteen, kulttuurin kuin hyvinvoinnin kentillä.

Veden voimalla Yhdistävillä silloilla Itäisellä ilolla

Nauti Saimaan äänimaisemista:
soundsofsaimaa.fi

Q2

KULTTUURI- STRATEGIA

Savonlinnan johtama Saimaa-ilmiö2026 on muodostunut Itä-Suomen maakuntien ja keskustaupunkien konkreettiseksi, yhteiseksi tavoitteeksi. Se aloittaa Saimaan seudulla kulttuurin voimavaroja hyödyntävän pitkäjänteisen kehitys- ja muutosprosessin.

Maakuntien liitot ja niiden keskustaupunkien sidosryhmät laativat yhdessä ensimmäisen hakukierroksen aikana alueemme kulttuuristrategian vuoteen 2030 saakka. Ilmiömainen kulttuurikaupunki, Savonlinnan kulttuuristrategia ja Itä-Suomen yhteistyön kulttuuristrategia ei ole pelkästään Savonlinnan kaupungin kulttuuristrategia, vaan se antaa ensimmäiset suuntaviivat koko Itä-Suomen kulttuurialan kehittämiseksi. Maakuntaliitoilla ja kaupungeilla on ollut yksittäisiä kulttuuriin liittyviä toimenpideohjelmia, mutta monen aikajänne on jo umpeutunut tai suunnitelmaa ei ole tehty erityisesti kulttuurin näkökulmasta.

Saimaa-ilmiö2026 on käynnistänyt kaikissa alueen keskustaupungeissa ja maakunnissa sekä pienemmissä kunnissa positiivisen paineen oman kulttuuristrategiansa tekemiseen. Lappeenrannan kaupunki ja Etelä-Karjalan maakunta ovat jo toteuttaneet yhteisen, vuoteen 2027 tähtäävän kulttuuristrategian Uusinajattelijoiden kulttuurimaakunta. On sovittu, että kaupunkien ja maakuntien omia kulttuuristrategioita rakennetaan osana Saimaan kulttuurin unelmavuosia, jotka itsenäisinä hankkeina kasvattavat alueemme kapasiteettia ja toimintavalmiutta kohti Savonlinnan kulttuuripääkaupunkivuotta 2026. Kulttuurin unelma-
vuodet käyvät keskenään dialogia ja siirtävät tietotaitoa eteenpäin.

Saimaa-ilmiö2026:n maakunnissa ja kaupungeissa on hyviä käytänteitä ja kokemuksia toimivasta yhteistyöstä. Toimijat tarvitsevat kuitenkin aikamme haasteiden edessä kanssakäymistä helpottavia rakenteita ja uusia malleja yhteyksien rakentamiseen, sekä rohkeutta ajatella aiempaa kansainvälisemmin. Euroopan kulttuuripääkaupunkihankkeen ohjelmasisällöt toimivat pilotteina, joiden avulla kehitämme ja jalkautamme hyviä yhteistyön käytänteitä eri tason toimijoille. Kylvämme näin muutoksen siemeniä ja kasvatamme yhteistä ekosysteemiä.

Kaupunki alustana

Alueemme kaupungit ovat kulttuurin alustoja, mahdollistajia ja koordinoijia. Ne saattavat toimijoita yhteen ja kannustavat yhdistämään taiteellista ja kaupallista toimintaa. Kulttuurin ja taiteen ammattilaiset, asukkaat, yritykset, järjestöt ja muut aktiivit toimivat taiteellisen ja kulttuurisisällön toteuttajina. Monimuotoinen, vireä kulttuuri- ja taidekenttä muodostaa toimintaympäristön, joka houkuttelee niin uusia toimijoita kuin kulttuurin alkajia matkailijoita.

Rakennamme uusia toimintamalleja ja tapahtumia kulttuuritoiminnan ympärivuotistamiseksi sekä yrityksille että muille toimijoille. Luomme siltoja ja uudistamme yhteistyötä esimerkiksi matkailuyritysten, erilaisten palvelutuottajien ja kulttuuripalveluiden välillä.

Esimerkkejä ohjelmasta:

- Savonlinnan luovien alojen ekosysteemin pilotointi.
- Myö taataan -rahoitus. Ketterän rahoitusmallin avulla kohdistamme kulttuuritoimintaa kaupunkien tyhjiin tiloihin ja tapahtumakalenterin hiljaisiin kausiin.
- Art Trek. Kulttuurielämyksiä ja liikuntaa yhdistävät taidereitit kaupunkimiljöössä ja luonnossa.

Kulttuurin ja taiteen tunnistaminen ja tunnustaminen

Taidekentän uudessa ekosysteemissä jokaisella toimijalle löytyy oma elintila koosta tai luonteesta riippumatta. Ekosysteemiajattelu vaatii aktiivista eri toimijoiden kuuntelemista ja mahdollisuuksien tarjoamista. Murramme raja-aidat institutionalisoituneiden toimijoiden, kaupunkikulttuurin ja omaehtoisen taiteen väliltä. Nostamme esille uusia alakulttuureita ja marginaalisia taidealoja. Samalla huolehdimme siitä, että kulttuurien kirjo säilyy elinvoimaisena ja monimuotoisena.

Esimerkkejä ohjelmasta:

- Salaiset taiteilijat. Saimaan seutu tarjoaa sekä residenssejä taiteilijoille että mahdollisuuden tehdä taidetta anonyymisti.
- Nuorten raati ja kyselyt nuorille. Nuoret pääsevät itse vaikuttamaan Saimaa-ilmiön sisältöihin ja tekemään omannäköistään taidetta ja kulttuuria.

Uusi yhteistyö ja itäsuomalaiset verkostot

Saimaa-ilmiö2026:n aktivoima ylimaakunnallinen vuoropuhelu syventyy ja laajentuu niin kansalliselle kuin kansainväliselle tasolle.

Yhteistyömme laventaa kulttuuritarjontaa, osaamista ja toimintakapasiteettia ja luo verkostoja eri teemojen ympärille toimialarajoja ylittävästi: esimerkiksi käytännön sisältöhankeiden myötä maakuntien matkailualan toimijat yhdistävät voimansa kulttuurin tuottajien kanssa.

Itäisellä Suomella on perinteisesti ollut hyvät yhteydet Venäjälle ja muihin Pohjoismaihin. Nyt vahvistamme verkostoja muualle Eurooppaan. Saimaa-ilmiö2026 tarjoaa erinomaisen väylän olla Euroopan katseen keskipisteessä.

Esimerkkejä ohjelmasta:

- Saimaa Goes Bauhaus Hub. Kulttuurista kestävyttä taiteen ja tieteen yhteistyöllä.
- Kuorotoiminnan uudistaminen. Uudenlaisen, ylimaakunnallisen verkoston luominen.
- Taidelaitosten ylimaakunnallinen yhteistyö.
- Saimaa Skill Share Lab. Tiedon ja taidon jakaminen monipuolisesti eri kohderyhmille. Kenellä tahansa voi olla hyppysissään osaamista, josta on muille iloa.

Q3

PITKÄN AIKAVÄLIN VAIKUTUKSET

Yleisinä Euroopan Unionin

kulttuuripääkaupunkitoiminnan tavoitteina on:

- suojella ja edistää Euroopan kulttuurien monimuotoisuutta ja korostaa niiden yhteisiä piirteitä sekä vahvistaa kansalaisten tunnetta kuulumisesta yhteiseen kulttuurialueeseen (GO1)
- edistää kulttuurin panosta kaupunkien pitkän aikavälin kehitykseen (GO2).

Näiden alla erityisinä tavoitteina on

- vahvistaa kaupunkien kulttuuritarjonnan valikoimaa, monimuotoisuutta ja eurooppalaista ulottuvuutta, myös valtioiden rajat ylittävän yhteistyön avulla (SO1)
- laajentaa kulttuuritarjonnan saanti- ja osallistumismahdollisuuksia (SO2)
- vahvistaa kulttuurialan valmiuksia ja sen yhteyksiä muihin aloihin (SO3)
- kohottaa kaupunkien kansainvälistä profilia kulttuurin kautta (SO4).

Saimaa-ilmiö2026 on tunnistanut omat strategiset pitkän aikavälin tavoitteensa niin, että ne huomioivat edellä mainitut tavoitteet sekä kulttuurisen, sosiaalisen, taloudellisen ja urbaanin vaikuttavuuden. Kulttuuripääkaupunkitoiminnan ansiosta Saimaan alueen eri alojen toimijat toimivat kansainvälisesti sekä maa-kunta- ja toimialarajat ylittäen. Toimijoiden osaaminen on kasvanut ja monipuolistunut Saimaa-ilmiö2026:n Saimaa Skill Share Lab toiminnan ansiosta. Alueen asukkaiden keskuudessa on tapahtunut asennemuutos: ymmärrys ja arvostus luovia aloja kohtaan on kasvanut, mikä näkyy myös päätöksenteossa.

Kulttuuripääkaupunkivuoden aikana ja sen jälkeen Saimaan alueen veto-, pito- ja lumovoima ovat lisääntyneet. Aiempaa useammat uudet asukkaat, monipaikkaiset asujat sekä kotimaiset ja kansainväliset matkailijat löytävät alueelle nauttimaan Saimaan arjesta. Tämä sekä kulttuuripääkaupunkivuoden keskiöön nostama kulttuurin näkyvyys synnyttää alueelle uutta luovan talouden yrittäjyyttä.

Sosiaalisen ja ekologisen vaikuttavuuden visio-
namme on hyvinvoiva Saimaa. Ihmiset tuntevat
itsensä hyvinvoiviksi sekä luonnon että kulttuurin
vaikutuksesta. Osallistuminen ja osallisuuden kokemus
on laajaa kulttuurin parantuneen saavutettavuuden
vuoksi. Alueen asukkaat ovat ylpeitä omasta asuin-
alueestaan – he kokevat kuuluvansa yhteiseen saimaa-
laiseen yhteisöön, mutta samaan aikaan ovat uteliaita
osastaan osana eurooppalaista yhteisöä. Ymmärrys
muista kulttuureista lisää alueen asukkaiden suvaitse-
vaisuutta.

Kaiken toiminnan keskiössä on kulttuurinen kestä-
vyys ja vastuullisuus, jotka sisältävät myös ekologisen
kestävyyden. Kulttuuripääkaupunkivuoden toteutus ja
toiminta ei vaaranna Saimaan alueen puhtautta, vaan
kaikkia toimijoita koulutetaan huomioimaan vastuul-
liset toimintamallit menettelytavoissaan. Olemme
kestävän matkailun ja tapahtumatuottamisen edellä-
kävijöitä.

Määrittelemme onnistumisen Saimaa-ilmiö2026:n
strategisten pitkän tähtäimen tavoitteiden kautta.
Missionamme on näiden pitkän aikavälin tavoitteiden
kautta avata Saimaan alue Eurooppaan.

1. Luova Saimaa

Saimaan alueelle on syntynyt vahva luovan
talouden alueellinen, kansallinen ja
kansainvälinen ekosysteemi.

2. Hyvinvoiva Saimaa

Saimaan alueen ympäristö on säilynyt puhtaana,
ja alueen asukkaiden hyvinvointi on kasvanut sekä
identiteetti vahvistunut laajentuneen kulttuuri-
tarjonnan, osallistumismahdollisuuksien sekä
vahvistuneen yhteisöllisyyden kautta.

3. Lumoava Saimaa

Saimaa-ilmiö2026 ja uudet omaksutut ylimaakunnal-
liset ja toimialarajat ylittävät toimintamallit ja verkos-
tot ovat lisänneet alueen veto-, pito- ja lumovoimaa
ja sitä kautta lisänneet sekä kulttuuri-, matkailu- että
muiden alojen yrittäjyyttä ja työpaikkoja Saimaan
alueella.

4. Osaava Saimaa

Alueen toimijoiden monialainen ja kansainvälinen
osaaminen on vahvistunut ja osaamisen siirtämiseen,
vahvistamiseen ja kehittämiseen on luotu yhteiset
toimintamallit koko Saimaan alueelle.

Q4

VAIKUTUSTEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Seurannan ja arvioinnin tavoitteemme on tuottaa
oikea-aikaista, tavoitetta palvelevaa ja läpinäkyvää
tietoa, jota jaetaan avoimesti. Tällöin se palvelee
myös alueen muita toimijoita eikä ainoastaan Saimaa-
ilmiö2026:n kulttuuripääkaupunkiorganisaatiota.
Toiminnan arvioinnissa ja mittareiden valinnassa
nojaamme Saimaa-ilmiö2026:n strategiaan pitkän
tähtäimen tavoitteisiin. Kulttuuripääkaupunkihankkeen
myötä saamme aikaan pysyvän muutoksen. Jo hank-
keen valmistelutoimet ovat käynnistäneet uudenlaisia
yhteistyön muotoja.

Oheisessa taulukossa esitetään Saimaa-ilmiö2026:n
strategiset tavoitteet eli visiomme vuodelle 2035 ja
päämäärät, joiden kautta tavoitteisiin päästään. Esi-
merkit kertovat onnistumisen mittaamiseen käyttämis-
tämme mittareista ja niiden tietolähteistä.

Evaluoinnin toteuttaminen

Arvioinnin mittarit on valittu tukemaan Saimaa-
ilmiö2026:n strategisten tavoitteiden saavuttamista.
Niissä on huomioitu Euroopan kulttuuripääkaupun-
kitoiminnan ohjeelliset indikaattorit niiltä osin, kun
aineistoa Suomesta on niihin löydettävissä. Kokonai-
suutta on täydennetty Saimaa-ilmiö2026:n tavoittei-
den toteutumisen arviointia tukevilla mittareilla. Sai-
maa-ilmiö2026:n tutkimus- ja evaluointisuunnitelman
toteuttaminen vaatii sekä määrällisiä että laadullisia
tutkimusmenetelmiä ja aineistoja, joista osa löytyy
valmiina ja osa kerätään itse prosessin aikana.

Visiomme vuodelle 2035 – Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet	Kuinka tavoitteisiin päästään – päämäärät	Kuinka onnistumista mitataan – esimerkkejä indikaattoreista	Mistä tieto saadaan – tietolähteet
Luova Saimaa Saimaan alueelle on syntynyt vahva luovan talouden alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen ekosysteemi <i>Kulttuurinen & taloudellinen vaikuttavuus – SO1, SO2 & SO3</i>	Luovien alojen toimintaedellytykset kehittyvät, luovien alojen yrittäjyys ja työllisyys lisääntyvät	Työllisen työvoiman määrä luovilla aloilla	Tilastokeskuksen / Taiteen edistämiskeskuksen tilastot
		Yritysten määrä luovilla aloilla	
		Taidealojen koulutettujen määrä	
		Kulttuuritoimijoiden näkemykset ja tulevaisuuden näkymät	Kysely luovien alojen toimijoille
	Kulttuurin ja kulttuurin tekijöiden arvostus kasvaa alueella	Asukkaiden näkemykset luovien alojen toiminnasta ja merkityksestä	Kysely alueen asukkaille
		Asukkaiden kulttuuripalveluihin käyttämä rahamäärä vuodessa	
		Eri sidosryhmien näkemykset luovien alojen merkityksestä alueella	Kyselyt sidosryhmille
		Kulttuurin määräraha kunnissa	Kuntien budjetit / tilinpäätökset
	Kulttuuritoiminta kansainvälistyy Saimaan alueella	Paikallisten taiteilijoiden määrä kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisissä produktioissa	Kysely luovien alojen toimijoille
		Rahoitusta saaneiden kansainvälisten taide- ja kulttuurihankkeiden määrä	
		Kansainvälisten taiteilijoiden määrä ECoC-ohjelmissa	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Asukkaiden tietoisuus Euroopan kulttuuripääkaupunkitoiminnasta	Kysely alueen asukkaille
Hyvinvoiva Saimaa Saimaan alueen ympäristö on säilynyt puhtaana, ja alueen asukkaiden hyvinvointi on kasvanut sekä identiteetti vahvistunut laajentuneen kulttuuritarjonnan, osallistumismahdollisuuksien sekä vahvistuneen yhteisöllisyyden kautta <i>Sosiaalinen & ekologinen vaikuttavuus – SO2</i>	Saimaalainen identiteetti vahvistuu ja ymmärrämme oman identiteettimme osana eurooppalaisuutta	Saimaalaiseksi itsensä tuntevien osuus alueen asukkaista	Kysely alueen asukkaille
		Oman alueen yhteisöön kuulumisen tunne	
		Ymmärrys kuulumisesta yhteiseen eurooppalaiseen kulttuurialueeseen	
	Asukkaiden hyvinvointi paranee lisääntyneen kulttuuritoiminnan ansiosta	Asukkaiden kokemus hyvinvointi	Kysely alueen asukkaille
		Elämänlaatusa hyväksi tuntevien osuus	Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Sotkanet -tilasto
		Päiväkoteihin, kouluihin ja palvelutaloihin viedyn ECoC-ohjelmiston määrä	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Syrjäytymisvaarassa oleville ihmisille sekä erityisryhmille tuotetun ohjelmiston määrä	
	Osallisuus ja osallistuminen lisääntyvät	Asukkaiden osallistuminen eri kulttuuritoimintaan ja -tilaisuuksiin	Kysely alueen asukkaille ja tapahtumien kävijäseuranta
		Osallistumisen helppouden kokeminen	Kysely alueen asukkaille
		Talkoolaisten määrä	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Tapahtumien tuottamiseen osallistuneiden asukkaiden määrä	
	Vastuullisesta toiminnasta (ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen vastuullisuus, eettisyys, turvallisuus) tulee kantava ajatus palvelutarjonassa ja kulttuuritoiminnassa	Vastuullisuudesta kertovan sertifikaatin omaavien yritysten ja tapahtumien määrä	Visit Finland, matkailun alueorganisaatiot, kysely tapahtumajärjestäjille
		Niiden ECoC-tapahtumien osuus, joilla vastuullisuussuunnitelma tehtynä	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Tapahtumapaikkojen maaperän kuluneisuus	Eroosiokartoitus

Visiomme vuodelle 2035 – Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet	Kuinka tavoitteisiin päästään – päämäärät	Kuinka onnistumista mitataan – esimerkkejä indikaattoreista	Mistä tieto saadaan – tietolähteet
Lumoava Saimaa Saimaa-ilmiö2026 ja uudet omaksutut ylimaakunnalliset ja toimialarajat ylittävät toimintamallit ja verkostot ovat lisänneet alueen veto-, pito- ja lumovoimaa ja sitä kautta lisänneet sekä kulttuuri-, matkailu- että muiden alojen yrittäjyyttä ja työpaikkoja Saimaan alueella <i>Taloudellinen & urbaani vaikuttavuus – SO3 & SO4</i>	Alueen palvelurakenne kehittyä ja alueellinen elinvoimaisuus kasvaa	Matkailutulon määrä	Työ- ja elinkeinoministeriö / toteutettava alueellinen tutkimus
		Yritysten määrä	Tilastokeskuksen tilastot
		Työllisten ja työttömien määrä	
		Yritysten näkemykset ECoC:in vaikutuksesta liiketoimintaan	Kysely/haastattelut alueen yrityksille
	Alueen pito- ja vetovoimaa kasvaa	Matkailijoiden ja yöpymisvuorokausien määrä	Tilastopalvelu Rudolf ja Tilastokeskuksen tilastot
		Asukasmäärä	Tilastokeskuksen tilastot
		Nettomuuton määrä	
		Alueen asukkaiden tyytyväisyys oman asuinalueen viihtyisyyteen ja palvelutarjontaan	Kysely alueen asukkaille
	Alueen ja kaupunkien kansainvälinen ja kansallinen profiili paranee	Kaupunkien sijoittuminen kansallisessa imago tutkimuksessa	Taloustutkimus Oy:n tutkimus
		Matkailijoiden näkemykset ja mielikuvat alueesta ja kaupungeista	Matkailijatutkimus
Osaava Saimaa Alueen toimijoiden monialainen ja kansainvälinen osaaminen on vahvistunut ja osaamisen siirtämiseen, vahvistamiseen ja kehittämiseen on luotu yhteiset toimintamallit koko Saimaan alueelle <i>Sosiaalinen & kulttuurinen vaikuttavuus – SO1 & SO3</i>	Itäsuomalaisten kaupunkien ja sen asukkaiden välinen yhteistyö lisääntyy	Medianäkyvyyden määrä kansallisessa ja kansainvälisessä mediassa	Mediaseuranta
		Kansainvälisten matkailijoiden määrä ja osuus	Tilastopalvelu Rudolf ja Tilastokeskuksen tilastot
	Monialainen osaamispääoma vahvistuu alueella ja syntyy uusia innovaatioita	Alueen sidosryhmien näkemykset yhteistyön kehittämisestä	Kyselyt sidosryhmille
		Asukkaiden osallistuminen alueen muiden kaupunkien tapahtumiin	Kysely alueen asukkaille
		Yhteistyön näkyminen mediassa	Mediaseuranta
		Maakunta- ja kuntarajat ylittävien hankkeiden määrä	Rahoittajien tilastot / tietolähteet
	Syntyy uusia kulttuurialan ja luovan talouden kansainvälisiä kumppanuuksia ja verkostoja	Toimialarajat ylittävien hankkeiden määrä	Rahoittajien tilastot / tietolähteet
		Kilpailuissa syntyneiden innovaatioiden määrä	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Osaamispääoman kasvattamiseen suunnattuihin tilaisuuksiin (Saimaa Skill Share Lab) osallistuneiden määrä	
		Saimaan alueen luovien alojen toimijoiden uusien kansainvälisten kumppanuuksien määrä	Saimaa-ilmiö2026:n tietolähteet – kysely tapahtumien toteuttajille
		Kansainvälisten produktioiden määrä	
		Monikulttuuristen hankkeiden määrä	Rahoittajien tilastot / tietolähteet

Suuri osa seurattavaksi nostetuista määrällisistä indikaattoritiedoista on kerättävissä suoraan olemassa olevista tilastoaineistoista. Tietoa löytyy muun muassa Tilastokeskukselta, Taiteen edistämiskeskukselta, Visit Finlandilta, Tutkimus- ja analysointikeskus TAK Oy:ltä, Taloustutkimus Oy:ltä sekä Terveyden ja hyvinvoinnin

laitokselta. Pohjatiedot tilastoaineistoista kerätään vuonna 2021, ja niiden kehittymistä seurataan aluksi kahden vuoden välein, ja vuodesta 2023 alkaen vuosittain. Tilastoaineistojen keruuta jatketaan myös tapahtumavuoden jälkeen pitkäaikaisten vaikutusten arvioimiseksi. Tilastoaineistojen keruun osalta tehdään

yhteistyötä Saimaa-ilmiö2026 kaupunkien, alueen maakuntaliittojen ja ELY-keskusten sekä alueellisten matkailuorganisaatioiden kanssa. Puuttuvien määrällisten ja laadullisten aineistojen osalta luodaan suunnitelma aineistojen keräämiseksi.

Kulttuuripääkaupunkitoimintaan kiinteästi liittyvä aineisto kerätään kulttuuripääkaupunkioorganisaation sisältä. Lisäksi tarvitaan mediaseurantaa ja tutkimusaineistojen keruuta. Nämä on määritelty yksityiskohteisessa Saimaa-ilmiö2026:n tutkimus- ja arviointiohjelman suunnitelmassa. Saimaa-ilmiö2026:n omat tutkimukset toteutetaan pääosin pitkittäistutkimuksina eli tutkimukset toistetaan vähintäänkin kerran ennen tapahtumavuotta, tapahtumavuoden aikana sekä tapahtumavuoden jälkeen. Tutkimusaineistojen keruussa käytetään pääosin sähköisiä kyselyjä sekä haastatteluja. Niiden rinnalla hyödynnetään uusia menetelmiä, kuten web-analytiikkaa, reaaliaikaisia tietoja yöpymisistä sekä teleoperaattoreiden tietoja tai bluetooth-tekniologiaa tapahtumakävijöiden liikkumisen seuraamiseksi ja kävijämäärien selvittämiseksi.

Saimaa-ilmiö2026:n evaluoinnissa kantavina ajatuksina ovat tutkimusten toistettavuus ja eri vuosina kerätyn datan vertailtavuus. Näin kulttuuripääkaupunkiprosessin kehittymistä, vaikuttavuutta ja perintöä voidaan arvioida. Evaluoinnin ja kerättävien aineistojen päätavoitteena ei ole tuottaa akateemista tutkimusta vaan tukea kulttuuripääkaupunkiprosessin käytännön toteutusta. Kuitenkin sekä aineiston keruun menetelmien että aineistojen laadun suhteen toimitaan niin, että arvioinnin osana toteutetut tutkimukset kestävät myös tieteellisen tarkastelun. Tutkimuksen ja evaluoinnin osalta tehdään yhteistyötä muiden Euroopan kulttuuripääkaupunkien kanssa. Alueen asukkaiden alueellisten identiteettien ja hyvinvoinnin tutkimuksen osalta on sovittu yhteistyöstä Vezbrém-Balaton 2023:n yhteistyökumppanin Pannonian yliopiston kanssa kansainvälisesti vertailukelpoisen aineiston keräämiseksi.

Saimaa-ilmiö2026:n arvioinnin toteuttaa kulttuuripääkaupunkioorganisaatiosta riippumaton korkeakoulujen ja kaupallisen tutkimusorganisaation konsortio. Konsortiota ei voida nimetä tässä vaiheessa, sillä kulttuuripääkaupunkioorganisaation yli 60 000 euron hankintoja ohjaa EU:n julkisten hankintojen direktiivi. Evaluoinnista vastaava konsortio kilpailutetaan vuonna

2022. Kulttuuripääkaupunkioorganisaatioon palkattava tutkimus- ja evaluointivastaava koordinoi / valvoo evaluoinnin toteutusta.

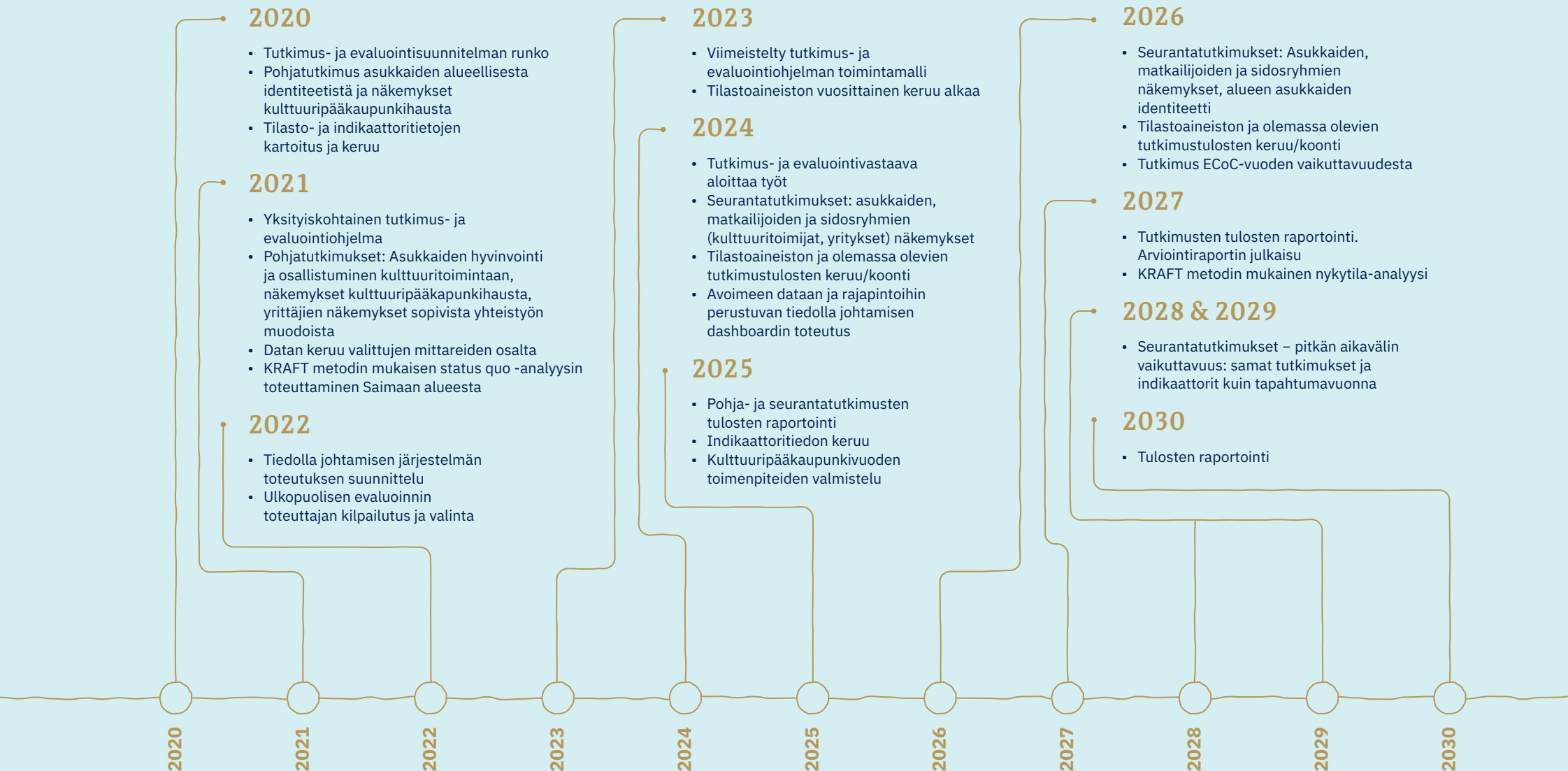
Tulosten levittäminen

Saimaa-ilmiö2026:n arvoihin kuuluu avoimuus. Tämä koskee myös arvioinnin tueksi kerättyä tilasto- ja tutkimusaineistoa. Saimaa-ilmiö2026:n digitaaliselle alustalle luodaan tiedolla johtamisen dashboard, jonne tuodaan avoimesti jakoon sekä kerätty tilastoaineisto että tutkimusraportit- ja tulokset. Tilastotiedon ja tutkimustulosten löytyminen yhdestä paikasta ja visuaalinen esitystapa helpottavat kulttuuripääkaupunkioorganisaation omaa toiminnan arviointia ja kehittämistä. Samalla ne tuovat tiedon ja tulokset näkyväksi myös päättäjille, kehittäjille ja asukkaille.

Viestimme tuloksista paikallisesti ja alueellisesti maakuntaliittojen hallituksissa ja valtuustoissa, kaupunginhallitusten kokouksissa ja valtuustojen iltakouluissa. Valtakunnan laajuisuista viestintää varten järjestämme seminaareja ja avoimia tilaisuuksia sekä fyysisesti että verkossa. Tiedotamme tuloksista myös niin perinteisessä kuin sosiaalisessa mediassa.

Osallistumme aktiivisesti ECoc-yhteistyöverkostomme ja yhteistyöhankkeiden toimintaan ja levitämme tietoa ja tuloksia myös sitä kautta. Esittelemme olemassa olevia tuloksia järjestämässämme kansainvälisessä konferenssissa vuonna 2026 sekä juhluvuoden jälkeen University Network of the European Capitals of Culture (UNeCC) konferenssissa sekä muissa aiheeseen liittyvissä webinaareissa ja konferensseissa.

Arvioinnin aikataulut

Q5

TAITEELLINEN VISIO JA STRATEGIA

Ensimmäisessä hakukirjassamme pohdimme taiteellista visiotamme seuraavasti:

”Taiteella ja kulttuurilla on vuonna 2026 merkittävä rooli Savonlinnan ja neljän maakunnan kehittämisessä. Visiossamme kulttuuri kuuluu kaikille, ja asukkaiden hyvinvointia on todennettavasti lisätty kulttuurin avulla. Taide ja kulttuuri ovat nousseet osaksi Saimaan brändityötä ja laajentaneet toimintaamme entistä kansainvälisemmäksi. Kulttuuripääkaupunkihankkeessa käytetyt taloudelliset resurssit, osaaminen ja tieto ovat jääneet neljän maakunnan alueelle. Taiteellinen ohjelmakokonaisuutemme on osoittautunut ilmiömäiseksi, ja Saimaa-ilmiö2026 on perustanut kaiken toimintansa kestävyys ja vastuullisuuden varaan.”

Iloksemme voimme todeta, että useat ensimmäisen hakukirjamme visioista ovat jo muuttuneet todeksi ja teoiksi: kulttuuri on kehittämässä merkittävästi aluetamme. Savonlinnan ja koko Itä-Suomen yhteinen kulttuuristrategia synnyttää maakunnille ja kaupungeille uusia tai päivitettyjä omia strategioita ja toimenpideohjelmia vuosien 2022–2025 aikana. Myös alueen asukkaat ja toimijat ovat jo ottaneet Saimaa-ilmiö2026:n omakseen. Olemme tavoittaneet hankkeen kautta tuhansia alueen asukkaita ja toimijoita, siitä kertovat järjestämiemme lähi- ja virtuaalitilaisuuksien koko ajan kasvavat osanottajamäärät ja yhteydenotot. Myös pienemmät kunnat ja yhä useammat muut tahot haluavat olla mukana ilmiössämme. Yhdessä aikaansaamamme laaja taiteellinen ohjelma ja sen ympärille syntynyt

suuri taiteilija- ja toimijaverkosto takaavat osaltaan resurssien, kuten osaamisen, jäämisen alueellemme.

Hakuaikaamme Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026 on sävyttänyt hyvin poikkeuksellinen pandemian aika. Kuluva vuosi on muovannut ihmisten ajattelua ja tapaa toimia. Valtioiden ja jopa maakuntien väliset rajat ovat olleet kiinni, elämä pakon edessä rajoitettua. Elämämme koko mittakaava on muuttunut. Etätyöstä on tullut uusi normaali ja hybridi-indentiteetti nostaa päätään. Globalisaation aika onkin yhtäkkiä ohi ja siirrymme lokalisaaion aikaan.

Visiomme mukaan kehitämme pienimuotoista ja rikasta kulttuuritarjontaa tinkimättä korkeasta taiteellisesta laadusta. Se tarkoittaa pienempiä tapahtumia, henkilökohtaisempia taide-elämyksiä ja yksilöllisempiä virtuaalisia kokemuksia ja kohtaamisia. Saimaan rannoilla syntyvä taiteemme ja kulttuurimme edustaa juuri kaikkea sitä.

Alueemme ei ole metropoli tai lähelläkään maailman napaa. Monet tulevaisuussennusteet kertovat kotiseutumme kuihtuvan. Euroopan kulttuuripääkaupunkihaku on kuitenkin jo nyt aloittanut alueellamme suuren muutoksen. Me kaikki, melkein 700 000 asukasta, olemme valinneet kotipaikaksemme itäisen Suomen. Usko tulevaisuuteen, visiointi ja uudenlaisten mahdollisuuksien unelmointi vievät meitä eteenpäin. Visiomme mukaan nostamme omaa osaamistamme ja tekijämme keskiöön vuosina 2022–2025 vietettävillä Saimaan kulttuurin unelmavuosilla. Näin varmistamme, että maantieteellisesti laajan alueemme pienet kaupungit ja muutosvoimaan tarvittavat pisarat aktivoituvat, lähtevät yhdessä väreilemään ja saavat aikaan aaltoja, jotka tullaan huomaamaan kaikkialla.

Strategiset kivijalat

Toteutamme visiomme seuraavilla strategisilla toimenpiteillä:

Yhdessä olemme vahvempia

Saimaa-ilmiö2026 ei ole pelkästään Savonlinnan kaupungin hanke, vaan se on kaikkien Itä-Suomen maakuntien, kaupunkien ja kuntien yhteinen voimainpönistus. Teemme jatkuvaa työtä, jotta kaikki pääsevät aidosti mukaan ja yhteenkuuluvuuden tunne kasvaa. Kuuntelemme mukana olevia toimijoita, sidosryhmiä ja tavallisia kansalaisia tarkalla korvalla ja vaihdamme tietotaitoa kansainvälisten kumppaniemme kanssa.

Ylimaakunnallista yhteistyötämme on ohjannut kaupunkien ja maakuntien kulttuurin vastuuhenkilöistä koostuva Sillanrakentajat-tiimi. Sillanrakentajat ovat konkreettisesti olleet synnyttämässä ja rakentamassa ylimaakunnallista yhteistyömallia sekä auttaneet verkostojen luomisessa ja kaupunkien vahvuuksien profiloimisessa. Sillanrakentajien, kuten myös muiden asiantuntijatiimimme työ, jatkuu osana Saimaa-ilmiö2026:tta.

Rakentuva yhteinen kulttuuriekosysteemimme antaa tilaa jokaiselle toimijalle sen koosta ja luonteesta riippumatta, ja on avoin muualle Eurooppaan.

Taide levittäytyy kaikkialle

Saimaa-ilmiö2026 on meille tärkeä matka ja työkalu taideajattelumme muutokseen. Se on jo nyt havahduttanut alueen päättäjät ja vaikuttajat huomaamaan taiteen ja kulttuurin monimuotoisuuden, sen hyvinvointiimme vaikuttavat tekijät sekä piilevät voimavarat, joita emme vielä ole osanneet täysin hyödyntää. Muutosmatkamme alkaa vuosina 2022–2026, jolloin rakennamme vahvat sillat niin paikallistasolla kuin alueellisesti, eri toimijoiden, taiteentekijöiden ja toimialojen kesken, ja kurkotamme Eurooppaan.

Myös maaseudun ja kaupungin välisen suhteen uudelleenmuotoilu on osa matkaamme. Avaamme uusia toimintamalleja taiteellisen ohjelman kohdassa **Kaupunki <3 maaseutu**.

Opimme toisiltamme

Osallisuuden ja osaamisen lisäämiseksi olemme kehittäneet konseptin, jossa jokainen maakuntamme vuorollaan tekee näkyväksi omaa taidettaan, taiteilijoitaan ja kulttuuriaan keskuskaupunkiensä johdolla. Kutsumme konseptiamme Saimaan kulttuurin unelma-vuosiksi. Unelmavuodet kiertävät alueemme vuosina 2022–2025 ja valmistavat meitä yhteiseen Savonlinnan Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen 2026. Tapahtumaosaamisemme sekä toteutusvalmiutemme kasvaa, ja saamme arvokasta kokemusta taiteellisten ohjelmasisältöjen toimivuudesta. Kulttuurin unelma-vuosien aikana testatuista ohjelmasisällöistä valitsemme potentiaalisimmat kehitettäväksi eteenpäin. Konseptimme Saimaan kulttuurin unelmavuosista on esitelty tarkemmin kohdan Q6-yhteydessä.

Taide on vastuullista

Elämme yltäkylläisesti ja ympäristöä kuluttavasti. Vaikka tiedämme, että meidän on pakko hidastaa ja kohtuullistaa elämäämme, on muutoksen tekeminen vaikeaa. Ehkä olemme ajautuneet kuvittelemaan olevamme luonnosta irrallisia toimijoita. Ajattelutapamme vaatii uudelleenohjauksen.

Toteutimme toisen hakukierroksen aikana kolme kaikille avointa Saimaa-ilmiö Goes Bauhaus¹ -työpajaa, jossa kohtautimme toimijoita koko Itä-Suomen alueelta. Työpajoissa alueen kulttuurivaikuttajat, taiteilijat ja yhteistyötahot hahmottelivat tulevaisuuden Saimaata vuonna 2050 ja määrittivät Saimaa-ilmiö2026:n suhdetta muun muassa Agenda 30:n määrittelemiin kestäväan kehityksen periaatteisiin. Tieteen, taiteen, teknologian ja talouden liitosta syntyi uudenlaista

ajattelua. Bauhaus-työpajojen annista kerromme lisää kohdassa Q11.

Tulevaisuusajattelu ja usko siihen, että pystymme yhdessä ratkaisemaan ilmastonmuutoksen ja muotoilemaan luontosuhteemme uudelleen, on tärkeä toimintaamme motivoiva tekijä – ja yhteinen koko Euroopalle. Muutos lähtee aina yksilöstä. Jokainen meistä voi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, millaiseksi ympäröivä maailma rakentuu. Taiteella on tärkeä rooli tunteiden ja ajatusten herättäjänä. Olemme nostaneet ohjelmaamme ekologisuutta, tulevaisuuden utopioita ja rajojen rikkomista käsitteleviä sisältöjä. Tapahdamme ovat vastuullisia ja turvallisemman tilan periaatteella järjestettyjä. Haastamme kaikki mukaan ympäristöä säästävään toimintaan.

¹ Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen esitteli lokakuussa 2020 “Uuden eurooppalaisen Bauhausin”. Kyseisen aloitteen avulla kehitetään kohtaamispaikka ja kiihdyttämö, joka kokoaa yhteen mm. arkkitehdit, insinöörit, tutkijat, opiskelijat, taiteilijat, muotoilijat ja kansalaiset. Tartaumme haasteeseen ensimmäisinä Euroopassa.

Q6

KULTTUURI- OHJELMA

Sydämen sivistys

Tunne

Ekumeenisuus

Päivittää eletyn
elämän ja rikkaan
historiamme

Itäisellä
ilolla

Ekosysteemi

Rajat

Rohkeus
heittäytyä

Mahdollistaa
toiminta-alustan

Ylimaakunnallisuus

Oikeus olla
oma itsensä

Toiseus

Uskallusta
olla aito

Sillanrakennus

Yhdistävillä
silloilla

Vuorovaikutus

Aineeton
kulttuuriperintö,
elävä kulttuuriperintö

Lupa olla toisin

Tasavertaisuus

Osallisuus

Tunnistaa tekijät

Pienet
omakohtaiset
kokemukset ja
kohtaamiset

Kannustaa
tekemään

Suvaitsevaisuus

Luontosuhde

Sisäinen muutos

Saavutettavuus

Veden
voimalla

Vuodenaikojen
kierto

Kulttuuri, taide
ja tapakulttuuri
elämyksellisten
reittien rakentajina

Erityisyys

Kulttuurinen
ja ekologinen
kestävyys

Elämäntapa

Ohjelmasisällöistä 50 % tapahtuu Savonlinnassa,
50 % muualla Saimaa-ilmiö2026:n alueella,

Veden voimalla

JÄRVEN KULTTUURI

*Järven kulttuuri kokoaa yhteen
ohjelmakokonaisuudet, joissa Saimaan
historia ja nykypäivä kohtaavat.*

Portti Saimaalle, portti Eurooppaan

Kulttuuripääkaupunkivuoden keskeisenä tapahtumapaikkana toimii Savonlinna, josta on suorat vesiyhteydet paitsi koko Saimaalle myös Eurooppaan. Riihisaaren ja Olavinlinnan ympäristö, joka tunnetaan yhtenä Suomen kansallismaisemista, toivottaa vieraat tervetulleiksi tapahtumiinsa ympäri vuoden.

Euroopan pohjoisin, puolustuslinnaksi jo 1400-luvun lopulla rakennettu Olavinlinna on Savonlinnan ja kulttuuripääkaupunkivuoden päänäyttämö. Vuonna 2025 vietettävä Olavinlinna 550 -juhlavuosi valmis-

taa linnaa Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen, jolloin se toimii Oopperajuhlien ohella myös suosittuna museokohteena sekä näyttävänä ja monipuolisena alustana erilaisille yllättävillekin tapahtumille, kuten K18-kauhukierroksille, pakohuonepeleille, Boxing nightille ja liveroolipeleille.

Riihisaaren alueella viihtyvät niin oopperavieraat kuin kesäasukkaatkin. Alueesta muotoutuu vuosina 2022–2026 veden äärellä sijaitseva yhteinen, ympärivuotinen ulko-olohuone ja kohtaamispaikka. Vuonna 2026 Riihisaaren alue on valmis toimimaan monipuolisena tapahtumapaikkana konserteille, työnäytöksille, avoimille työpajoille tai vaikkapa laivojen halko- ja tervautalkoille.

Riihisaaren alueella toimiva **Saimaan luonto- ja museokeskus Riihisaari** esittelee laajasti Saimaan kulttuuria, luontoa ja alueen purjehdushistoriaa. Vuonna 2026 Riihisaaren museo on myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä, ainutlaatuinen vesiliikenteen museokeskus, jonka erikoisuutena on höyrylaivakulttuuri ja oma, toimiva höyrylaivasto.

Saimaan alueella seilaa edelleen maailman suurin yksityisten höyrylaivojen aluskanta, noin 50 kappaletta.

Olavinlinna kutsuu Itämeren linnojen ja museoiden yhdistyksen (The Association of Castles and Museums around the Baltic Sea) jäsenet vuosikokoukseen ja seminaariin.

HÖYRYVOIMAA! Kulttuuripääkaupunkivuonna Savonlinnassa järjestetään uusi, kansainvälinen höyrylaivafestivaali, joka tuo yhteen Euroopan höyrylaivaverkoston virtuaalisen yhteyden ja kulttuuriohjelman avulla. Festivaalin näyttämönä toimii Saimaan järvenselkien lisäksi mm. Museokeskus Riihisaari, paikallinen höyrylaivaharrastajien virkistysalue Laukansaari sekä Vuoksen vesistöalueen tärkeimpänä korjaustelakkana toimiva Laitaatsilta ympäristöineen.

Festivaalin ohjelma on kunnianosoitus höyrylaivaperinteelle ja Saimaan kanavalle sekä vuosina 1981–1986 ja 2006 järjestetyille Tuuliajolla rock-festivaalikiertueille, joista Saima-ilmio2026 on saanut innoituksensa. Kiertueen idean keksi muusikko, runoilija ja kansantaiteilija Juice Leskinen, ja se todisti, että suomalaista rock 'n' rollia tehdään muuallakin kuin Helsingin klubeissa ja kapakoissa.

Kutsumme joukon kansainvälisiä taiteilijoita nousemaan höyrylaivan kyytiin Venäjältä, josta he saapuvat Savonlinnaan Saimaan 43 km pitkää kanavaa pitkin, joka yhdistää Saimaan Suomenlahteen ja Eurooppaan. Kanavan sulkujen pidennyshanke (arvioitu valmistuminen 2024) mahdollistaa entistä pidempien alusten kulun Saimaalle. Laivan ja taiteilijoiden matkaamista kanavassa voi seurata suorana virtuaalisesti. Pietarilainen musiikkipromootori, tuottaja, Light Musicin ja StereoLeto-festivaalin perustaja Ilja Bortnuk tuottaa yhteistyössä kuvaaja Pauli Bessonoffin kanssa höyrylaivamatkasta myös dokumentin. Suomen puolella Venäjältä tulleen höyrylaivan seuraan liittyy toinen höyrylaiva, jonka kyydissä on muusikko Ismo Alangon koolle kutsuma joukko taiteilijoita. Laivat vieraineen pysähtyvät matkalla Lappeenrannan ja Puumalan satamissa. Höyrylaivafestivaaliin tuotetaan kaupunkirunoutta Saimaan alueen laivatarinoihin pohjautuen yhteistyössä Timisoara 2023:n Memories of The Citadel -ohjelman kanssa.

Vuonna 2026 teemme yhteistyötä Euroopan höyrylaivaverkoston kanssa tuottamalla virtuaalitapahtumaan seminaareja ja kansainvälisten höyrylaivojen esittelyä omissa kotisatamissaan. Festivaali huipentuu samaan aikaan eri puolilla Eurooppaa järjestettävien höyrylaivojen virtuaaliregattaan, jota voi seurata jatkumona verkossa sekä Riihisaareen tuodulta jättinäyttöltä. Savonlinnan päätöstapahtumassa Ilja Bortnuk joukkoineen kattaa suuren illalliskonsertin pöydät

Alueellinen

Kansainvälinen

Skill Share Lab

Flagship

Legacy

Avoin haku

SAIMAA ILMIÖ

Kulttuuripääkaupunkihankkeemme nimi tulee dokumentaarisesta, yhä ikonisesta Mika ja Aki Kaurismäen elokuvasta, jossa 1980-luvun alun kovimmat suomalaiset rock-yhtyeet kiersivät höyrylaivalla Saimaan rantoja vuonna 1981. Muusikko Ismo Alanko oli yksi alkuperäisistä kiertueen artisteista. Kiertueella haluttiin todistaa, että suomalainen rock'n'roll elää usein muualla kuin pääkaupunkiseudun klubeissa ja kapakoissa. Elokuva ja sen edustama henki ovat laajasti tunnettuja Suomessa. Hankkeen nimellä on Kaurismäen hyväksyntä.

suomalaisten ja venäläisten huippukokkien kanssa, ja kansainväliset taiteilijavieraat nousevat lavalle.

Yhteistyössä: Saimaan luonto- ja museokeskus Riihisaari, Suomen Höyräpursiseura ry, Laukansaaren raittiusseura ry, The Association of Castles and Museums around the Baltic Sea, Light Music Cultural Communication Agency (RU), kuvaaja Pauli Bessonoff, muusikko Ismo Alanko, Timisoara 2023 **Aikataulu:** 2025–2026

Taide ja kulttuuri vesillä

Taide ja kulttuuri kulkevat kulttuuripääkaupunkivuonna vesiä pitkin. Taiteilijamme valloittavat esiintymisareenoihin rannat, saaret, kylät ja kaupungit ja toteuttavat niissä ennennäkemättömiä taide-elämyksiä. Saimaa lahtineen ja niemineen on erilaisten kiertueiden reittinä ja esitysten näyttämönä. Sulan veden aikaan tapahtumat ja taide liikkuvat vettä pitkin satamiin ja kyliin, talvella esiintymisareenana voi olla paljas jää.

Tarjoamme tässä kokonaisuudessa kansainvälisille taiteilijoille mahdollisuuden tulla kokemaan Saimaa luovuuden lähteenä, toteutusalueena ja ainutlaatuisena taiteen tekemisympäristönä usean kansainvälisen avoimen haun kautta.

Näemme taiteelle sijan ja paikan myös hiljaisempina vuodenaikoina. Törmäytämme pienten toimijoiden tapahtumia niin, että ne ajoittuvat sopivasti suhteessa toisiinsa ja muodostavat näin yhdessä laajempia, kokonaan uusia festivaaleja. Saimaa-ilmiö2026 koordinoi festivaalien aikatauluttamisen ja mahdollistaa tapahtumien järjestämisen yhteistyössä tapahtumapaikkoina toimivien kuntien ja kaupunkien kanssa. Näin syntyneet tapahtumat tukevat myös **Kaupunki<3maaseutu** -ohjelmakokonaisuutemme sisältöjä.

Teemme yhteistyötä Veszprém-Balaton 2023 -hankkeen kanssa kulttuuritoiminnan ympärivuotistamiseen liittyen (Balaton 365). Unkarilaiset taiteen ja muotoilun opiskelijat Budapestin Moholy Nagyn Taideteollisesta yliopistosta ja Veszprém Pannonian yli-

opistosta suunnittelevat konsepteja eri vuodenaikoihin ja uudelleenmuotoilevat Balatonalmádissa sijaitsevan rannan kalusteita ja infrastruktuuria järven rannalla. Vuonna 2024 monialaiset opiskelijaryhmät tarttuvat tapahtumamuotoilun haasteeseen Taide ja kulttuuri vesillä -ohjelmakokonaisuuden uusiin festivaaleihin liittyen Savonlinnassa. Heidän tavoitteenaan on luoda prototyyppisiä sekä uutta osaamista toimintamallin pohjaksi: mitä osaamista ja millaisia tapahtumarakenteita tarvitaan toiminnan ympärivuotistamiseksi.

Saimaa-ilmiö2026 Skill Share Lab -ohjelma mahdollistaa Itä-Suomen yliopiston Business Schoolin Tourism Marketing and Management -ohjelman, Savonia-ammattikorkeakoulun ja LAB-ammattikorkeakoulun muotoilun opiskelijoiden osallistumisen Veszprém-projektiin.

Itä-Suomen museoverkoston Suomen suurin museo -ohjelmakokonaisuuden kelluva näyttely liittyy osaksi Taide ja kulttuuri vesillä -ohjelmaa.

VEDEN VARASSA. Elämä maapallolla on riippuvainen auringon valosta ja puhtaasta vedestä. Kasvit hyödynävät näitä molempia yhteyttämällä kaiken ilmakehän hapen sekä kasvattamalla biomassan, johon kaikki ravintoketjut perustuvat.

Veden varassa on Band of Weedsin taideprojekti, joka ilmentää kasvien avulla puhtaan veden merkitystä kaikille eliöille sekä kartoittaa ihmisten kasvisuhtetta heille merkityksellisten kasviyksilöiden kautta Saimaan alueella. Lopputuloksena syntyy konserttien sarja, joka esitetään Saimaalla tai sen rannoilla.

Konserteissa esitettävä materiaali perustuu sekä Saimaa-ilmiö2026-kaupungeissa tehtyihin kasviääni-tyksiin että Saimaan järvikasvien ääniin. Kaupunkikasveiksi valitaan sellaiset yksilöt, joihin tekijöillä on jokin henkilökohtainen suhde tai muisto. Tarvittaessa haetaan kyseisen kaupungin asukailta muistoja ja tarinoita heille merkityksellisistä kasveista, ja tätä aineistoa käytetään teoskokonaisuuden materiaalina. Järvikas-

veista valitaan lajeja, jotka ilmentävät puhdasta vettä, esimerkiksi nuottaruoho (*Lobelia dortmanna*), järvi-leinikki (*Ranunculus peltatus*) ja lahnaruohot (*Isoetes echinospora*, *I. lacustris*). Järvikasvit muodostavat äänteoskokonaisuuden taustan, jonka päälle kaupunkieja edustavat kasvit tuovat omat sointikuvionsa.

Yhteistyössä: Band of Weeds -taiteilijat Olli Aarni, Lauri Ainala, Kalle Hamm, Hermann Keko **Aikataulu:** 2026

JÄÄN JA VEDEN TARINAT sukeltavat syvälle Saimaaseen ja nostavat sieltä esiin vesien myyttiset olennot ja kertomukset. Mystinen vedenalainen maailma on innoittanut runoilijoita ja tarinankertajia kautta aikain. Yliluonnollisia voimia, haltijoita ja jumalolentoja on uskottu asuvan niin järven seesteisen pinnan alla, suonsilmäkkeissä, lähteissä kuin kosken kuohuissa ja usvan kierteissä. Vesi on alkuvoima, elämän edellytys, sielun puhdistaja. Vanhoista myyteistä ponnistavat uudet tarinat, uusilla näkökulmilla ja uskomuksilla varustettuna. Mitä Saimaan luonto, puhdas vesi ja veden alle piilotettu maailma merkitsee nykyihmiselle, -maailmalle ja -yhteiskunnalle?

Saimaan Teatteri on vuodesta 2014 toiminut näyttämötaiteen ammattilaisista koostuva, laivalla Saimaan vesireittejä pitkin liikkuva kiertueteatteri. Vuonna 2026 teatteri toteuttaa järvien jäällä tapahtuvan talvikiertueen. Hiljaiset satamat, lumiset laiturit, ja jäiset aavat toimivat sekä lavasteina että katsomoina, kun Saimaan Teatteri esittää ”Jään tarinat”.

Kesäkaudella 2026 Saimaan teatterin perinteinen laivakiertue laajentaa reittinsä koko Saimaan alueelle; se rantautuu alueen pienten kylien satamiin ja vie nykykansanteatteriesityksensä historiallisesti arvokaiden seurantaloiden näyttämöille.

Yhteistyössä: Saimaan teatteri **Aikataulu:** 2025–2026

LOTJA. Taide ja kulttuuri vesillä -kiertueiden tueksi tuunataan vanhasta lotjasta vesillä liikkuva esiintymis-

lava. Lotjan esitykset toteutetaan Saimaan aalloilla, jolloin katsomona voi toimia esimerkiksi oma vene tai Savonlinnan satamasta lähtevä höyrylaiva. Usein seuraamme rannoilla esityksiä selkä järven selälle päin, mutta nyt käänämme katseen kohti ulappaa. Lotjalla esitettävä ohjelmisto keskittyy sanattomaan ilmaisuun (kielimuurien välttämiseksi), ja se valitaan avoimen kansainvälisen haun kautta. Lotja liikkuu vuonna 2026 koko sulan veden ajan Saimaan aalloilla ja vie taide-elämykset niin Astuvansalmen kalliomaalauksille kuin Savonlinnan keskustaan.

Teemme ohjelma- ja taiteilijavaihtoa vuonna 2023 Unkarin Veszprém-Balatonin (Ferryboat – A festival of somewhere in between) ja vuonna 2026 Slovakian Trenčinin (Green Bridge 2023–2026 -legacy) kanssa.

Yhteistyössä: Veszprém-Balaton 2023, Trenčín 2026
Aikataulu: 2023–2026

SAIMAA LIVE! Lappeenrannassa toimiva Luonto- ja tiedekeskus SAIMAARIUM:in Saimaa LIVE! lähettää reaaliaikaista lähetystä useasta luonto- ja tapahtumakohteesta. Vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihtelu, kallioiden muinaistaiteen näyttelyt ja elämän syke Saimaan rannoilla välitetään useammasta kohteesta. Saimaa-ilmiö2026 järjestää livelähetyksiin taide- ja kulttuuriohjelmaa. Luontokohdetta kuvaavan kameran eteen voi ilmestyä performanssi tai lähetykseen liittyä äänitaidetta.

Saimaa LIVE:n avaajina vuoden alussa toimivat vapaan kentän tanssitaiteilijat Jukka Ristolainen ja Maija Tuomi, jotka ylläpitävät kansainvälistä Kokko1721 -taiteilijaresidenssiä Kangasniemellä. Jukan ja Maijan työskentelyn keskiössä on paikkasidonnainen improvisaatio ja liikkeen suhde ympäröivään luontoon, ihmisiin ja rakennettuun ympäristöön. Vuonna 2017 Ristolainen ja Tuomi toteuttivat teoksen Tanssia Saimaalla, jossa soutivat ja tanssivat lähes 200 kilometriä vesitietä pitkin Savonlinnasta Mikkeliin.

Yhteistyössä: Luonto- ja tiedekeskus SAIMAARIUM, tanssitaiteilija Jukka Ristolainen, tanssitaiteilija Maija Tuomi, avoimella haulalla valittavat kansainväliset ja suomalaiset taiteilijat **Aikataulu:** 2026

KIZIN KELLOT. Igor Arhipov on karjalainen folk-muusikko, joka vuonna 1988 elvytti Venäjän Karjalan ortodoksisen, vuosikymmeniä unohduksissa olleen kirkonkellomusiikin. Siitä asti kellot ovat soineet Kizhin kuuluisan ulkoilmamuseon kirkoissa, eri puolilla Karjalaa ja sen ulkopuolella. Igor Arhipov tuo yhdessä Igor Hutterin kanssa Lotjaan kehittämänsä siirrettävän, 9-kelloisen kellosoittajan. He soittavat kelloja iskemällä soittajan edessä olevia jännitettyjä naruja, jotka ovat sidottu kellojen kieliin. Heidän kellonsa soivat iloisesti karjalaista perinnettä vaalien, ja niiden tunneskaala on erilainen verrattuna eurooppalaisiin kelloihin. Jokainen soittokerta on uniikki, kun Kizin saaren perinne soi Saimaalla.

Yhteistyössä: kellonsoittajat Igor Arhipov & Igor Hutter (RU)
Aikataulu: 2026

ÄÄNI MAISEMASSA. Paikkasidonnaiset konsertit tuovat kuunteluelämyksiä uusiin tunnelmallisiin ja erikoisiin paikkoihin kuten esihistoriallisille kalliomaalauksille, 9500 vuotta sitten muodostuneelle suolle ja siirtolohkareiden kiinnostaviin akustisiin tiloihin. Teokset ovat sävelletty soitettavaksi luonnossa. Konsepti kiertää Saimaalla useissa luontokohteissa. Konsertit taltioidaan kolmiulotteisesti niin että ne voi myöhemmin kokea lisätyn todellisuuden applikaatiolla paikan päällä tai etäältä. Näin myös matkailun ruuhkautumista lievennetään ja elämyksiä tuotetaan digitaaliseen muotoon koettaviksi läpi vuoden.

Kohteet: Orinoron rotko, Leppävirta (Pohjois-Savo), Ukon Vuori, Koloveden kansallispuisto, Enonkoski (Etelä-Savo), Kesonsuo, Ilomantsi (Pohjois-Karjala), Kummakivi, Ruokolahti (Etelä-Karjala), Pihlajaniemi, Savonlinna **Yhteistyössä:** Äänikkö-kollektiivi: Anna Chekassina – (RU), Biliana Vouchkova – (BG/DE), Miles Perkins – (CA/DE), Lauri Sallinen – Eivind Lønning – (NO), Colm O'Hara – (IE), Tatu Rönkkö – Markus Pesonen **Aikataulu:** 2026

Hämmästy taiteesta

Nostamme valokeilaan paikalliset ihmiset ja elvytämme yhteisöllisyyttä arjessamme. Saimaa Skill Share Lab kouluttaa paikallisoppaita, joiden matkassa Saimaa-arkeen pääsee tutustumaan aidolla tavalla. Oppaiden tai digitaalisen alustan avulla voi löytää reitin luontokohteisiin, saaristo- ja kyläkauppoihin, tanssilavoille, salaisille uimapaikoille tai kala-apajille. Paikalliset luovan alan ammattilaiset tuottavat kokonaisuuteen yllättäviä kohtaamisia ja elämyksiä. Voit törmätä taiteeseen sillan alla, soutuarekella, lossien takana tai laguunilla. Taide kutsuu osallistumaan sekä tekemään ja kokemaan yhdessä.

Saimaan suuri vesikiertue -hankkeen teemat löytyvät Suur-Saimaan kulttuurisesta moninaisuudesta, sen luovista ja persoonallisista ihmisistä, Suomesta osana eurooppalaista yhteisöä ja näiden kaikkien näkökulmien liittymistä toisiinsa. Kiertue syntyy ainutlaatuisista maaseudun kulttuuritapahtumista, työpajoista sekä talkoohengestä. Mukana olevien kylien ja paikallisten toimijoiden kanssa toteutetaan ”kyläteoksia” vesikiertueen vierailukohteiksi yhdessä hankkeen ympäristö- tai yhteisötaiteilijoiden kanssa. Kussakin kohteessa toteutetaan kiertueen aikana omintakeinen paikallinen tapahtuma. Myös Itä-Suomen persoonalliset ITE-taiteilijat ja ITE-taiteen ympäristöt nostetaan esiin reittien, työpajojen ja työnäytösten keinoin. Saimaan suuri vesikiertue huipentuu vuonna 2026 laajaan tapahtumasarjaan sekä suureen vesisaattueeseen, johon kootaan useita venekuntia ja laivoja.

Yhteistyössä: Maaseudun Sivistysliitto, Teatteri Traktori, Saimaan alueen Leader-toimintaryhmät, kyläyhdistykset, ITE- ja outsideritaiteen kansainväliset verkostot **Aikataulu:** 2026

Maaseudun villi teknis-taiteellinen taiteilijayhteisö Kulttuurikiska ja Kolkkokollektiivi sekä vanhoihin koneisiin ja laitteisiin erikoistunut **Parkumäen Masinistit** kutsuvat kaikenikäiset kokijat luovan älyttömyyden äärelle. Poikkitieteellisessä ja monitaiteisessa hankkeessa valmistetaan erikoisia koneita mm. konttikieligeneraattori, säärunkone sekä keinottomalla älyllä varustettu mysteerikone. Koneet siirtyvät kätevästi paikasta toiseen ja osa koneista on käytettävissä ympärivuotisesti. Koneiden lisäksi siltojen alla, laitureiden päällä, ikimetsissä ja ryteikössä voi kokea äänitaideteoksen ”Kolkotuksia”, joka vie kuulijansa nyrjähtäneeseen ja kolkkoon maailmaan. **Kulttuurikisnu-osuuskunnan** vesien päällä ja veden alla toteutavissa työpajoissa ja tapahtumissa otetaan kantaa ja osallistetaan järven äärellä asuvia pohtimaan ihmisten tulevaisuutta ja hyvinvointia suhteessa vesien puhtautteen.

Yhteistyössä: Kulttuurikiska, Kolkkokollektiivi ja Parkumäen Masinistit, Kulttuurikeinu, säveltäjä-muusikko Tuomo Haapala (SE) **Aikataulu:** 2026

Muhasaaren teatteri tuo esittävää taidetta vanhaan navettaan Saimaan Muhasaassa. Vuonna 2026 Teatterin esitykset leviävät lossireiteille, niiden rannoille, lähisaariin ja muihin ulkoilmoitteisiin. Saimaan alueella toimii valtaosa Suomen sisäliikenteen losseista. Kiertueen omaisesti toimivaa esityssarjaa värittää voimakkaasti ranskalainen fyysinen teatteri.

Yhteistyössä: Muhasaaren Teatteri, Suomen Lauttaliikenne Finferries, Ranskan instituutti **Aikataulu:** 2026

Joensuun Vapaa Teatteri toteuttaa Ilosaaren laguuneilla vuosittain elokuussa 2023–2026 yhteisöllisen nykytaideteoksen Välke (Lo Splendore). Teos kokoaa yhteen sata esiintyjää, joista kukin kertoo taiteen avulla tarinaansa. Eri-ikäiset ja kulttuuritaukaiset ihmiset kertovat elämänsä käännekohdista ja veden merkityksestä omassa elämässään. Suvun historia ja elämän suuntaa muuttaneet tapahtumat tulkitaan

nykytaiteen keinoin. Teokseen osallistujilta kerätään vuosittain pieniä tarinoita ja tehdään niistä englanniksi Saimaa-ilmiö2026:n digitaaliselle alustalle valokuvien ja tekstien kollaasi.

Yhteistyössä: Joensuun Vapaa teatteri **Aikataulu:** 2023–2026

METSÄN KULTTUURI

Maaailman tila haastaa meitä ajattelemaan elämäntapojemme rohkeaa muutosta. Metsän kulttuuri -kokonaisuudessa pohditaan metsän mytologiaa ja kysytään, mitä voimme oppia menneestä eli vaatimatomasta ja luonnon ehdoilla eletystä elämästä.

City(e)scape / Metsään paluu

Metsään rakentuu katedraali, jossa kävijä voi löytää oman luovuutensa.

Norjan Bodøssa asuva, Suomea Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa edustanut arkkitehti ja taiteilija **Sami Rintala** palaa juurilleen Itä-Suomen maisemiin ja toteuttaa työryhmänsä kanssa **City(e)scape / Metsään paluu** -teoskokonaisuuden. Hankkeessa rakennetaan veden äärelle metsäkatedraali, joka toimii valmistuttuaan hiljentymisen, verkostoitumisen ja elämyksien luovana kotipesänä.

City(e)scape on paluuta sananmukaisesti koko eurooppalaisen kulttuurin juurille. Kreikkalaiset ja roomalaiset temppelit olivat pyhän metsän muistutuksia, kaikuja ajalta, jolloin mannereurooppalainen kulttuuri vielä kasvoi ja rakentui metsän keskeltä. Metsä on aina

ollut tärkeä elämän osa ja pyhä paikka, jolta olemme pyytäneet antimia ja suojaa hädän uhatessa. Perinteisessä metsäsuhteessamme on edelleen ammennettavaa mutta myös muulle Euroopalle jaettavaa.

Katedraalin paikka valitaan järjestämällä kilpailutus, jossa Saimaa-ilmiö2026:n kunnat tarjoavat rakennuspaikan lisäksi myös alueensa materiaalitoimittajia yhteistyökumppaniksi. Katselmukseen valitaan syksyllä 2024 kolmesta viiteen soveltuvaa kohdetta, joista Sami Rintalan kokoama raati valitsee parhaimman toteutuspaikaksi. Hankkeen yhteistyökumppaneiksi etsitään arkkitehtipintoja antavia yliopistoja, joilla on pohjoisen ulottuvuuden sekä talvien olosuhteiden tuntemusta. Metsäkatedraalin suunnitteluun ja rakentamiseen muodostetaan arkkitehtipiskelijöistä työryhmä avoimella haulla.

City(e)scapen rakennukset rakennetaan ekologisesti mahdollisimman vähän luontoa häiriten ja maisemaan sulautuen. Arkkitehtipiskelijat suunnittelevat, tutkivat ja oppivat Rintalan ohjauksessa. Rakennuksissa käytettävät materiaalit, kuten luonnonkivi ja puu, hankitaan läheltä toteutuspaikkaa. Päärakennuksen lisäksi valmistuvat mm. varastorakennus, ekologinen ulkokuusi ja sauna. Katedraalin suunnittelu- ja rakennusprosessia pääsee seuraamaan virtuaalisesti Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisen alustan kautta.

Metsäkatedraali vihitään käyttöön vuonna 2026. Se toimii tukikohtana kansainvälisille tutkijoille ja taiteilijoille, jotka pääsevät työskentelemään ainutlaatuisen itäisen luonnon keskellä. Valmiissa metsäkatedraalissa järjestetään sekä pitempikestoista residenssi- ja kursitoimintaa että päiväkursseja. Tilaa tarjotaan myös yhdistysten ja kansalaisjärjestöjen toimintaan. Katedraali tulee olemaan kävijälleen niin suuri kokemus, että hän palaa sieltä muuttuneena ihmisenä.

Yhteistyössä: arkkitehti ja taiteilija Sami Rintala (NO), 5 kansainvälistä yliopistoa, haulla valittava kunta ja yritykset **Aikataulu:** 2024–2027

Lovet2026

Puurakentamisen perinteistä moderniin taiteeseen. Lovi liittyy suomalaisessa mytologiassa yliluonnollisiin paikkoihin tai olotilaan. Kun tietäjä lankesi loveen, hän otti yhteyttä tuonpuoleiseen.

Lovet2026 on Suomen Metsämuseo Luston, slovakialaisen Vychylovka Metsämuseon ja Venäjän federaation museosaari Kizhin yhteinen metsäkuultuurihanke, jossa perehdytään eri kulttuurien metsään liittyviin myytteihin, uskontoihin ja uskomuksiin sekä metsäsuhteeseen. Suomalainen metsäsuhde on elävää perintöä, jota viedään saunan perässä kohti Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloa.

Metsämuseo Luston ja Kizhin museosaaren yhteistyö alkaa yhteisellä seminaarilla syksyllä Venäjän Karjalassa. Seuraavaan seminaariin kutsutaan mukaan myös Vychylovkan metsämuseo ja Beskidien metsärautatie -hanke, tuloksena syntyy teema yhteiselle puuveistotaiteen näyttelylle. Taiteilijahaku avataan 2022 Suomen, Slovakian ja Venäjän ammatitaiteilijoille. Vuosittaiset seminaarit ja esimerkiksi Vychylovkan metsämuseolla järjestettävät työpajat tutustuttavat taiteilijat puurakentamisen perinteisiin ja niiden hyödyntämiseen uudenlaisten rakennelmien ja taideteosten suunnittelussa. Vuonna 2026 taiteilijat kokoontuvat Punkaharjulle toteuttamaan teoksensa yhteiseen, Metsämuseo Luston piha-alueelle koostettavaan näyttelyyn, joka on osa Luston vuoden mittavinta kesäkuussa pidettävää tapahtumaa Metsäkuulttuuripäiviä.

Mukana olevat museot

Suomen Metsämuseo Lusto on metsäkuulttuurin valtakunnallinen vastuumuseo – ihmisen ja metsän menneisyyden sekä tulevaisuuden kansainvälinen

kohtauspaikka Savonlinnan Punkaharjulla. Luston näyttelyt, kokoelmat, tapahtumat, työnäytökset ja teemapäivät kertovat monipuolisesti metsästä ja metsän merkityksestä suomalaisten elämässä. Luston vuoden mittavin tapahtuma Metku – Metsäkuulttuuripäivät tarjoaa tapahtumarikkaan viikonlopun perheille ja metsäystävälle. Suomen suurimpaan metsäkuulttuuritapahtumaan odotetaan noin 6 000 kävijää ympäri Suomen.

Vychylovkan metsämuseo ja Beskidien metsärautatie -hanke (Slovakia, Zilina 2026) käsittää uuden metsämuseon rakentamisen, mukaan lukien näyttely-, työpaja- ja residenssitilat. Kysucen museon ylläpitämän kolmen uuden ympäristöystävällisen puurakennuksen sarja tarjoaa nykyisen museopalvelun ja interaktiivisen perheystävällisen kokemuksen sekä tekniset tuotantotilat taiteilijoille ja käsityöläisille, jotka työskentelevät puun kanssa. Museo isännöi ammattilaisille tarkoitettuja ohjelmia keskustelujen, ympäristötutkimuksen sekä puulähtöisen nykyaikaisen arkkitehtuurin ja muotoilun työpajojen muodossa.

Kizhin museosaari on 66 km:n laivamatkan päässä Petroskoista sijaitseva, vuonna 1990 Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluetteloon liitetty museoalue. Kižin saaresta muodostui jo 1400-luvulla alueellinen keskus eli pogosta, jonka ympärille perustettiin maailmaperintöalue maailmankuulun puukirkkoryhmän säilyttämiseksi. Ainutlaatuista rakennuskantaa täydentävät ortodoksiset rukoushuoneet eli tsasounat, perinteiset karjalaistalot, aitat, myllyt, pajat, savusaunat sekä runsas vanha esineistö. Vanhin alueelle siirretty tsasouna on rakennettu 1300-luvulla.

Museon kokoelmissa on myös ainutlaatuinen, lähes 600 ikonin kokoelma, joista osa on nähtävissä museon avaamassa virtuaalisessa ikonostaasissa.

Yhteistyössä: Suomen Metsämuseo Lusto, Vychylovka Metsämuseo (SK) ja Venäjän federaation Museosaari Kizhi (RU) **Aikataulu:** 2024–2026

Taidetapahtuma tuo paikkasidonnaista taidetta luontoon vesi- ja patikointireittien varrelle.

Art Trek on Saimaan alueen neljän visuaalisen alan taiteilijajärjestön hanke, joka kuljettaa taiteen ja taiteen kokijat luontoon. Hankkeessa tehdään tiivistä taiteilija- ja teosvaihtoa Žilina 2026:n kanssa. Slova-kiassa taide valtaa vuoristoreittien mökit. Saimaalla taiteen paikoiksi valitaan kustakin neljästä maakun-nasta 3–5 patikointi- tai vesireittiä. Taideteokset rakennetaan maastoon porrastetusti vuoden 2026 aikana, ja taidetta voi nähdä esimerkiksi saarilaavuilla, nuotiopaikoilla tai koskikalastuskohteissa. Talvella tehdyt lumi- ja jääteokset katoavat maastosta kevään myötä. Keväällä, kesällä ja syksyllä tehdyt teokset ovat joko väliaikaisia tai metsään vuosiksi jääviä. Taiteessa käytetyt materiaalit ovat ympäristöystävällisiä ja itses-tään hajoavia. Osa teoksista on interaktiivisia ja reitillä kulkijat voivat olla osa taideteosta tai osallistua jopa sen rakentamiseen.

Art Trek on kaikkien saavutettavissa, sillä reitti-kuvaukset ja tallenteet teoksista kootaan Saimaa-il-miö2026:n digitaaliselle alustalle.

Art Trekin yhteydessä toteutetaan kaksi osallistavaa taidetapahtumaa. Helmikuun 2026 lopussa järjes-tettävä yhteisöllinen **Taidepilkki** yhdistää taiteilijat, taiteen ja alueella oleilevat asukkaat ja matkailijat. Oletamme, että meillä on järvillä kestävä jää ja voimme pilkkiä järvikalaa taiteen ympäröimänä. Mikäli säät eivät ole suotuisat, tapahtuma toteutetaan taiteelli-sella luovuudella. **Elosoutelu**-tapahtumassa valaistut, taiteella lastatut soutuveneet lipuvat elokuun pimene-vässä yössä ja kutsuvat mukaan reitin varrelta mukaan soutuveneitä ja lauttoja.

Yhteistyössä: Ars Nova, Joensuun Taiteilijaseura, Kaakon taide, Kuopion kuvataiteilijat (Ars Libera), Savonlinnan kansainvälinen

luontoelokuvafestivaali, ANTI-festivaali, LAB-ammattikorkeakoulu, M_Itä?-biennaali, Kotkatharju (Joroinen), Žilina 2026, Avoin kansainvälinen taiteilijahaku **Aikataulu:** 2024–2026

Suon syleily. Viemme taidetta suolle ja samalla osal-listumme soiden ennallistamiseen. Tieteellisen datan ja biotaiteen yhdistäminen laajentaa ympäristötaiteen kirjoa Saimaa-ilmiossa. Jokaisen maakunnan alueelta valitaan suoalue, johon taideteos tai tapahtuma toteu-tetaan. Teokset ovat osa alueen ennallistamista ja ne voivat olla esimerkiksi maa- tai biotaidetta. Yhteistyö-kumppanimme Hiilipörssi ennallistaa ojitettuja soita yhteistyössä päästökompensaatiosta kiinnostuneiden yritysten kanssa. Hiilipörssin toiminta alkoi Suomen luonnonsuojeluliitossa ekologisten kompensaatioiden tutkimushankkeena, jossa toteutettiin myös suokohtei-siin suunniteltuja ympäristötaidehankkeita. Hiilipörssin ympäristötaide sai monia muotoja ääniteoksista virtuaaliodellisuuteen ja yhteisöllisiin tapahtumiin.

Saimaa-ilmio2026 kutsuu Spoken Word -runouden ja räpin taitajat suohonlaulubattleen. Inspiraatiota teemoihin ammennetaan omasta luontosuhteesta. Suo paikkana luo oman ulottuvuutensa esityksiin ja tarjoaa puitteet myös sanojen äärelle hiljentymiselle. Battle toimii lähtölaukauksena suolle toteutettavien taidete-osten sarjalle.

Yhteistyössä: Hiilipörssi, lavarunoilija Veera Milja, lavarunoilija ja sanataideohjaaja Juho Kuusi **Aikataulu:** 2026

Metsän henki

Elämyksellinen tapahtumakokonaisuus, jossa hyödyn-netään metsää ja luontoa taiteen toteutuslunastana.

Saimaa-ilmio2026 hakee avoimella kansainvälisellä haullla taiteilijoita tekemään esimerkiksi musiikkia, tanssia tai valotaidetta itäisen Suomen ympäristöstä-vällisille festivaaleillemme sekä Saimaa Geopark AR/

VR-sovellukseen. Ohjelmahaut haastavat taiteilijoita pohtimaan omaa luontosuhdettaan ja elämäntapaa taiteen kautta.

Taideteokset heräävät eloon geologisesti mielenkiin-toisissa luontokohteissa. Miten Saimaan maisema on muotoutunut? Miksi ihminen valitsi aikanaan asuin-paikakseen nämä alueet?

Unescon Global Geopark (UGG)-statuksen juuri saava **Saimaa Geopark** esittelee alueemme ainutlaatuisia geologisia, arkeologisia ja kulttuurihistoriallisia koh-teita maiseman ja sen tarinoiden kautta tuottamiensa AR- ja VR-sisältöjen avulla. Ensimmäinen versio sovelluksesta valmistuu kesällä 2021. Saimaa Geopark ja Saimaa-ilmio2026 avaavat yhdessä kansainvälisen teoshaun lokakuussa 2021, jossa taiteen ideoinnin läh-tökohtana toimivat sovellukseen tuotetut materiaalit:

1. Maiseman tarinat (3D-mallinnus tärkeimmistä luonnon ilmiöistä, kuten järven pinnan muutoksesta)
2. Ihmisen asuminen ja kulttuuriperintö
3. Harjujen ja Salpausselkien synty

Teoshaun tuloksena Saimaa Geoparkin sovelluksessa julkaistaan viisi 3-6 minuutin mittaista Saimaa-il-miö2026-teosta. Teokset julkistetaan vuosittain kulttuurin unelmavuosien ja Euroopan kulttuuripää-kaupunkivuoden avajaisten yhteydessä. Saimaa Geo-park AR- ja VR-sisältöjen syötteen löytyvät Geoparkin kohteista eri puolilta Saimaan seutua.

Ympäristöä kunnioittavat festivaalit jakavat osaamista ja hakevat kansainvälisiä taiteilijoita oheishjelmaan.

Itäinen Suomi on erilaisten kesäfestivaalien luvattu maa. Tapahtumien järjestäjät ymmärtävät kestäväen kehityksen merkityksen toiminnalleen, järjestetäänpä tapahtuma kaupunkiympäristössä tai luonnon kes-

kellä. Pieninkään festivaali ei synny kuitenkaan ilman vapaaehtoisten eli talkoolaisten työpanosta. He ovat isossa roolissa, kun into tehdä yhdessä kaveria auttaen leviää. Kokeneet tapahtumajärjestäjät jakavat myös osaamista ja kokemuksia Mestarit ja kisällit -hengessä tässä yhteydessä myös uusille kansainvälisille toimijoille.

Itäisen Suomen festivaalit ovat aina elämys myös mukana oleville taiteilijoille, etenkin kansainvälisille artisteille ja vieraille. Avaamme kansainvälisen ohjelmahaun viiden erityisesti ympäristöä kunnioittavan festivaalimme oheisohjelmistoon. Tapahtumien ECoC-vuoden ohjelmistossa nähdään viisi oheisohjelmakokonaisuutta, jotka festivaalijärjestäjien muodostama raati valitsee. Haku avataan keväällä ja julkaistaan syksyllä 2025.

Ohjelmahaut toteutetaan yhteistyössä seuraavien festivaalien kanssa:

Savonlinnan kansainvälinen luontoelokuva festivaali (SINFF) on vuodesta 2010 järjestetty poikkitaiteellinen elokuvatapahtuma. Nelipäiväinen festivaali tuo esille korkeatasoisia ympäristöteemaisia elokuvia, taidetta ja keskusteluja sekä toimii yhteisenä foorumina niiden tekijöille, asiantuntijoille, taiteilijoille ja yleisölle. Festivaalin elokuvat tarjoavat näkökulmia antroposentrisen maailmankuvamme ulkopuolelle ja toisten lajien maailmoihin.

Kosmos Festival on vuodesta 2014 järjestetty vuosittainen tapahtuma, jota vietetään Närhilän kylässä Ristiinassa, Mikkelin kupeessa. Kosmos Festival on Suomen suurin vaihtoehtomusiikin ja -kulttuurin tapahtuma, joka yhdistelee elektronisen musiikin eri tyylejä, taiteita, visuaaleja, esityksiä, luentoja sekä työpajoja lähes neljän päivän kattavaksi elämystapah-tumaksi luonnon helmassa. Festivaali rakennetaan keskelle metsää. Alueen maanomistaja sekä kyläläiset ovat mukana tapahtuman järjestämisessä.

UUS Festivaali on Lappeenrannassa järjestettävä esiintyviin taiteisiin ja musiikkiin keskittyvä festivaali, jonka tuotoilla ostetaan metsää suojeltavaksi yhdessä Ilmastometsä ry:n kanssa. UUS Festivaali on Suomen ensimmäinen hiilinegatiivinen festivaali, jonka tavoitteena on kerätä varoja hiidensidontaan ja tukea paikallisten ilmastoliikkeiden toimintaa.

Vuodesta 1984 järjestetty **Finland Ice Marathon (FIM)** on Suomen vanhin ja tunnetuin luonnonjäällä järjestettävä luistelu- ja ulkoilmatapahtuma. Tapahtuman lajikirjoon kuuluvat eripituiset nastapyörä-, potkukelkka-, sauvaluistelu- ja luistelukisat. Tapahtumaan osallistuu vuosittain satoja kisailijoita ympäri maailmaa. Ainutlaatuiset luonnonluisteluradat kiertävät pisimmillään 12,5 km Kuopion matkustajasatamasta pitkin talvisen kaunista Kallavettä.

Tapahtumassa hyödynnetään mahdollisimman paljon paikallista osaamista ja lähituotteita. Näistä esimerkkejä ovat kierrätyspuusta tehdyt palkinnot ja hiilineutraalit muistotuotteet, jotka valmistetaan lähialueella.

Ilomantsissa järjestettävä **ILO!LUMI-tapahtuma** yhdistää lumen kaikille mahdollisena taiteen ja leikin elementtinä sekä yrittämisen, matkailun ja muun elinkeinotoiminnan mahdollistajana. Lisäksi se nostaa keskusteluun lumen ja jään ilmastollisena kysymyksenä, sillä monin paikoin lumi ei ole enää itsestäänselvyys. Tapahtuma yhdistää Ilomantsin nimessäkin esiintyvän ja talven tuottaman ilon ja esittelee lumenveistoa harrastuksena. Lumesta ei synny jätettä: luonto hoitaa itse materiaalin kierrätyksen lumen sulaessa ja palatessa osaksi veden kiertokulkua. Tapahtumaa pääsee seuraamaan myös digitaalisesti.

Yhteistyössä: Saimaa Geopark, Kosmos Festival, Savonlinnan kansainvälinen luontoelokuva festivaali, UUS Festivaali, Finland Ice Marathon, ILO!LUMI! Nitra 2026 **Aikataulu:** 2021–2026

LUPA OLLA TOISIN

Itä-Suomen alueella on kymmeniä tuhansia vapaa-ajan asuntoja, mökkejä ja kakkosasuntoja. Olemme monipaikkaisia, tottuneet elämään niin kaupungissa kuin maaseudulla. Moni palaa vapaa-aikanaan perheensä tai sukunsa juurille Saimaan rannoille – täällä voi heittäytyä rytmiltään ja tavoiltaan erilaiseen arkeen, on lupa elää toisin.

Vapaa-ajan asumisen ympärille on rakentunut vuosikymmenten saatossa oma kulttuurinsa. Ydinperhe laajenee suvuksi, ystäväpiiriksi tai naapurustoksi. Lokoiset kesäpäivät kuluvat kasvimaata vaalien tai leikkimielisissä mökkiolympialaisissa. Joku viettää mökillä erakkoelämää, toinen haluaa tavata tuttavien ja osallistua kesäpäivien kulttuurieroihin. Talveksi kakkosasukat ja mökit hiljenevät, mutta silti osa vapaa-ajan asukkaista jää lumen ja jään keskelle nauttimaan kirpeistä pakkaspäivistä ja keskitalven hiljaisuudesta.

Saimaan seutu on Suomen tunnetuinta rantasauna-alueita. Jo pelkästään Mikkelin seudulla on noin 30 000 rantasaunaa. Yksityisten saunojen lisäksi Saimaan alueelta löytyy runsaasti julkisia saunoja. Mikkelin kaupunki juhlisti syntymäpäiväänsä 7.3.2020 kutsumalla kaiken kansan saunomaan torille tuotuihin siirrettäviin saunoihin. Yhteisöllisesti rakennetussa tapahtumassa saunamajureina toimi niin kaupungin työntekijöitä kuin vapaaehtoisiaakin. Kuntapäätäjät kokoontuivat keskustelemaan ajankohtaisista aiheista paljupaneelissa. Poikkeuksellinen kesä 2020 synnytti myös Savonlinnan uuden saunatapahtuman, jossa saunottiin Olavinlinnan maisemissa, saunalautalla, -vaunussa, -teltassa ja laivalla ja pulahdettiin virkistävään Saimaaseen keskellä kaupunkia. Savonlinnan Riihisaareen rakennetaan yhteisöllisenä projektina vuosien 2024–2025 aikana suomalaisesta perinnerakentamisesta ammentava hirsirakenteinen sauna.

Sauna on suomalaisuuden ytimessä, perinteinen puhdistautumisen ja meditaation paikka, johon jokaisella suomalaisella on suhde. Sauna on keskustelun, tasavertaisuuden ja rauhan tyysijä, yksi pyhistä paikoistamme. Sananakin SAUNA on yksi harvoja suomalaisena muualle maailmaa levinnyt. Jaamme rakkauden saunaan myös naapurimaidemme kanssa. Heitämme löylyä yhteiseen kiukaaseen ja kutsumme muutkin samoille lauteille.

Saimaa-ilmiö2026 on kutsunut Tampere2026:n ja Oulu2026:n saunomaan kanssamme.

Vuosikymmenet mökillä

Aikakapseleina toimivat kesämökit kertovat suomalaisesta kesämökkielämästä eri vuosikymmenillä. Vuosittain toteutettavassa Avoimet kesämökit -tempauksessa kuka tahansa voi avata kesämökkinsä vieraille, perustaa pihalleen kirpputorin tai pop-up -mökkikeittiön.

Suomalainen mökkikulttuuri on muuttunut vuosien saatossa 1800-luvun varakkaan sivistyneistön huvilakulttuurista suuren väestöosan elämäntavaksi. Nykyään mökkien tyyli vaihtelee ympärivuotisista kakkoskodeista askeettisiin piilopirtteihin.

Keräämme vuosien 2022–2025 aikana muistoja ihmisten ”Onnellisista kesistä” sekä mökkipäiväkirjoja, ruokaohjeita ja esineistöä. Eri alojen taiteilijoista muodostettu kollektiivi työstää saadun materiaalin pohjalta digitaalista taidetta Saimaa-ilmiö2026:n alustalle 1930-luvun sivistyneistön huvilasta, 1960-luvun kaiken kansan mökkeilystä, 1970-luvun yhteisöllisestä elämisestä ja 1990-luvun kakkoskodista. Ryhmä

suunnittelee vuokramökkien miljööt ja manuaalit, joissa on kuvattu mökin päivärutiinit ja ruokaohjeet. Ohjeet toteutetaan useammalla kielellä.

Vuonna 2026 vierailijamme pääsevät vuokraamaan näitä mökkejä, jotka toimivat aikakapselina mökkeilyn menneisyyteen. Elämys on kokonaisvaltainen: tulija pääsee eläytymään vapaa-ajan asunnossa eläneen ihmisen kokemukseen. Taiteilijakollektiivin tuottamaan digitaaliseen aineistoon voi tutustua milloin tahansa.

Avoimet kesämökit -tempauksessa Itäisen Suomen mökkien ovet aukevat vierailijoille heinä-elokuussa 2026. Tempauksessa on mukana vapaa-ajan asukkaita asuntoon tai tiluksiin katsomatta. Mökeillä pääsee ruokailemaan tai ostamaan käytettyjä tavaroita – mukaan ilmoittautuvat vapaa-ajanasukkaat päättävät itse tarjonnastaan. Kohteet esitellään Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisella alustalla, jotta jokainen vieras voi rakentaa itselleen oman mökkikiertueen.

Yhteistyössä: taiteilijakollektiivi: elokuvaohjaaja Elina Talvensaari, tekstiilisuunnittelija ja taiteilija Paavo Halonen, kuvataiteilija Juhana Moisander, valokuvaaja ja elokuvaohjaaja Matleena Jänis, D.O. Saimaa, Mikkelin kulttuurin unelmavuosi 2022 -hanke, Mikkelin seudun vapaa-ajanasukasvaltuuskunta, Miksei Oy, Laiturilla -hanke, Mäntyharjun museo / kokoelmat ja kulttuuripalvelut **Aikataulu:** 2022–2026

Pop up Sauna

Suomalaiset ovat kautta aikojen käyttäneet saunaa sekä virkistytymiseen että ongelmien ratkomiseen. Kun meille tulee vieraita, laitamme saunan lämpimään. Kun on aika hieroa sopimuksia, istutamme tulevan kumppanin saunaan. Valtiovieraatkin viemme saunaan keskustelemaan politiikasta, sillä lauteilla olemme kaikki samanarvoisia.

Pop Up Sauna saattaa erilaiset ihmiset yhteen kokemaan saunomisen maagisen, yhdistävän voiman.

Samoille lauteille istuvat konservatiivit ja liberaalit, kaupunkilaiset ja maaseudun asukkaat saunomaan keskustelukumppaninsa kanssa – ja katsomaan mitä tapahtuu.

Pop Up Sauna aloittaa matkansa Sulkavalta, joka aikoinaan oli Venäjä-Suomi -rajan kahtia halkaisema. Sauna jatkaa matkaansa Saimaan rannoille paikkoihin, joissa suomalaiset ja venäläiset ovat aikoinaan taistelleet keskenään, tai joissa on aikoinaan riideltä. Tämän päivän saunojat ottavat nämä paikat uudelleen haltuun hikoilemalla yhdessä.

Saunan mukana kulkee perinteinen vieraskirja, jonne osallistujat voivat signeerata nimensä, kirjoittaa terveisiä toisilleen tai luonnostella ratkaisuja konfliktinsa.

Kiertävän rauhansaunan yhteydessä toteutamme verkkoon keskustelutarjan ”Kuinka rakentaa rauhaa suomalaiseen tyyliin”. Sarjassa suomalaiset poliitikot kertovat, kuinka saunaa käytetään diplomatian välineenä.

Vuoden 2026 aikana sauna kiertää ensin Saimaalla ja sitten jatkaa matkaansa etelään Venäjä-Suomi -rajaa myöten. Syyskuu–joulukuussa sauna ylittää valtakunnan rajan ja kutsuu ihmisiä saunomaan yhdessä rauhan puolesta.

Yhteistyössä: Peace Invaders **Aikataulu:** 2022–2026

Lauteilla

Lauteilla-saunatapahtumien sarja avaa saunat kaikille, lämmittää niin kehot kuin mielet ja tutustuttaa saunojansa erilaisiin saunatraditioihin.

Saimaa Sauna Day on yhdistelmä kurkistuksia kotien ja vapaa-ajan asuntojen saunoihin ja paikallisten yritysten tuotteisiin. Jokainen halukas, mistä päin maailmaa tahansa, voi ilmoittaa oman saunansa mukaan

tapahtumaan ja päättää, milloin sauna on käytettävissä ja montako saunojaa mahtuu mukaan. Saimaa Sauna Dayn yhteydessä saunakulttuuriin liittyvät tuotteet ja palvelut tuodaan esiin helposti saavutettavina elämyksinä ja tuotepaketteina.

Vuonna 2016 järjestetty ensimmäinen Helsinki Sauna Day esitteli yli 50 saunaa. Vaikka tapahtuma nimensä mukaisesti toteutettiin Helsingissä, kiinnostuttiin siitä laajasti aina Saksaa, Kaliforniaa ja Malesiaa myöten. Mikkelin kaupunki järjesti ensimmäisen alueellisen Rantasauna Day -tapahtuman 22.7.2017 yhteistyössä Sauna Day -tapahtuman kanssa. Puumalan satamassa saunottiin mm. hevosenkuljetusvaunuun rakennetussa minisaunassa, kun taas Ristiinassa pääsi saunomaan omakotitalon pihasaunassa Saporin järven rannalla. Vuonna 2026 tapahtuma järjestetään neljä kertaa, kunakin vuodenaikanaan oma.

Yhteistyössä: VisitMikkeli, Sauna Day (Jaakko Blomberg, Helsinki Urban Art) ja Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy **Aikataulu:** 2026

Sauna, saun, kyly, banja. Suomalaiset, venäläiset, virolaiset ja karjalaiset ovat intohimoista saunakansaa. On aika kertoa, kuinka Euroopan itäisellä laidalla on hoivattu ihmistä halki vuosisatojen, kylvetetty esiisiä, parannuttu sairauksista, valmistauduttu juhlaan, synnytty ja kuoltu. Saunaa ei turhaan ole kutsuttu köyhän apteekiksi, jossa on pesty, kylvetetty, vihdottu, kupattu, hierottu, hoidettu yrteillä ja jäsenkorjauksella. Ja on ilmassa pientä kilpailuhenkeäkin: virolaiset ovat vieneet savusaunan Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle, suomalaiset saunomisen.

Sauna on meille pohjoisen ihmisille pyhä ja kaikesta turhasta riisuttu. Saunassa olemme ihmisinä läsnä, hiljaisuudesta käsin. Sana löyly tarkoittaa suomen-sukuisissa kielissä henkeä, ihmisen elämänsielua. Kun Vörumaalla saunaan kutsutaan myös esivanhemmat, on Suomessa lämmitetty jouluisin sauna myös kuolleille perheenjäsenille. Karjalassa on kysytty lupaa maan hengeltä saunan rakentamiseen ja kyllyssä

uskottiin kylynisännän ja -emännän eläneen.

Saimaa-ilmiö2026:n rajateemainen saunakokonaisuus tutkii Suomea, Viroa, Venäjän Karjalaa ja Venäjää yhdistäviä saunaperinteitä työpajojen ja tarinankerannon, hoitojen ja tietotaidon vaihtamisen myötä. Olemme koonneet yhteen saunatietäjiä naapurimaistamme – katoavaa ja uudelleen heräävää kansanperinnettä ja syvää tietoa, joka on piilossa paitsi muulta Euroopalta, myös isolta osalta suomalaisia. Vaikka me lähes kaikki saunomme, ovat perinteet jo arjestamme osittain kadonneet.

Yhteistyössä: Mooska Suitsusaunatalo / saunaäiti Eda Veeroja (EST), Saunamummut – In the footsteps of traditional Finnish sauna healers / Kirsti Viikki, Salla Pyykkönen, Julia Shelepina (RU), Venäjän kansallinen banjayhdistys **Aikataulu:** 2026

Saunamentorointi-tapahtuma on Saimaa-ilmiö2026 alueen nykyisten ja tulevien elinvoiman tekijöiden kohtaamispaikka, joka kokoaa toimijat yhteen, sitoo heitä tiiviimmin toisiinsa ja kannustaa hyvänpuhumiseen ja katsomaan kohti yhteistä tulevaisuutta. Tapahtuman ohjelmassa on tarjolla saunaperinteitä modernilla otteella, kehu kollega päivässä -kisa sekä ripaus esitävää taidetta. Muistutamme elinvoiman rakentajille, miten tärkeää on muotoilla kohtaamisen tunnelma oikein, oli kyse sitten myymälästä tai yleisötapahtumista.

Saunamentorointi-tapahtuma kiertää Saimaata koko vuoden 2026 ajan. Konkariyrittäjät mentoroivat saunan lauteilla uusia ja tulevia yrittäjiä. Yhteistyötä tehdään LUT-yliopiston ja heidän Itä-Suomessa oleskelevien ulkomaalaisten opiskelijoidensa kanssa.

Jaamme mytologiaan ja kansanperinteeseen liittyvää sisältöä Bodø Midsummer Mythology -ohjelman kanssa vierailemalla Norjassa vuonna 2024 ja saamme heidät vastavierailulle vuonna 2026.

Yhteistyössä: yrittäjien aluejärjestöt ja nuoret yrittäjät, Bodø 2024 **Aikataulu:** 2026

LÄHDE

Kestävä kehitys ei voi toteutua ilman kulttuurista kestävyttä. Kun ihminen tietoisesti muuttaa ajatteluaan, maailmankuvaansa ja toimintatapojaan, muutos vaikuttaa niin yksilöiden arjessa kuin taloudessa, politiikassa ja hallinnossa. Saimaa-ilmiö2026:n lähteestä pulppuaa puhdasta vettä ja uskoa parempaan tulevaisuuteen.

Veden alkuvoima-konferenssi

Itä-Suomen yliopistoissa tehdään vesiaiheista huippu-tutkimusta. LUT-yliopisto edustaa maamme kattavinta osaamista vedenpuhdistuksessa. LUTin tutkimus tuottaa ratkaisuja, joilla haitta-aineiden talteenotto ja jätevedenpuhdistus toteutetaan jo niiden syntylähteillä. Yliopiston asiantuntijat luovat jatkuvasti myös paikallisesti sovellettavia ratkaisuja, joilla kirkastetaan vesistöjä, katkaistaan veden laadun huonontuminen ja parannetaan vesialueiden tilaa. Itä-Suomen yliopiston (UEF) vesitutkimusryhmä toimii kolmen tiedekunnan monitieteisenä yhteistyönä. UEFin vesitutkimusyh-teistö pyrkii Suomen kansainvälisesti tunnetuimmaksi vesitutkimusorganisaatioksi vuoteen 2030 mennessä. Tutkimusta tehdään muun muassa vesiturvallisuuteen, jätevesiin, vesiympäristöihin, vesiekologiaan (sisältäen mm. kala- ja saimaannorppatutkimuksen), biokemiaan, veden säätelyyn sekä veden ja vesistöjen virkistyskäyt-töön liittyen.

Vuonna 2026 järjestetään Joensuussa ja Lappeen-rannassa viiden päivän mittainen tieteen ja taiteen yhdistävä Veden alkuvoima- konferenssi, joka tuo yhteen kotimaisia ja kansainvälisiä tieteen ja taiteen

OODI PUHTAALLE VEDELLE. Itä-Suomi on tun-nettu puhtaasta juomavedestä, kaikille se ei ole kuitenkaan itsestäänselvyys. Lieksan Somaliper-heyhdistys ry/Metka kyläkulttuuritalo, Ihmisen Teatteri ja teatteriohjaaja Tero Sarkkinen esittävät taiteen keinoin makean ja puhtaan veden merki-tyksiä ihmiselle ja ihmiskunnalle.

Yhteistyössä: Lieksan Somaliperheyhdistys ry, Ihmisen Teat-teri, Jongunjoen kyläseura ry, Itä-Suomen yliopisto, Hiiranin maakunta, Beledweyne University (SO), Lieksan Musiikkiopisto
Aikataulu: 2026

tekijöitä. Konferenssi koostuu suljetusta osallistu-mismaksun sisältävästä tieteen, taiteen ja yritykset törmäyttävästä ammattilaisohjelmasta, jonka rinnalla Saimaan alueella järjestetään avoimia yleisöluentoja ja -tilaisuuksia, tiedekahviloita sekä lasten ja nuorten oma Veden alkuvoima- tiede- ja taidetapahtuma. Osa ohjelmasta striimataan nettiin.

Konferenssi järjestetään toukokuussa, jolloin Saimaan vedet ovat puhtaimmillaan. Toukokuussa on mahdollista myös nähdä uhanalainen saimaannorppa, sillä tuolloin norpat nousevat vaihtamaan karvaa luodoille. Konferenssin ensimmäinen osa toteutetaan Joensuussa. Jo ennen konferenssia osallistujilla on mahdollisuus osallistua vesiympäristöön tai tek-nologiaan liittyville retkille ja tutustumiskäynneille Joensuun lähiympäristöön. Konferenssin puolivälissä osallistujat siirtyvät joko raiteita tai vesiteitä pitkin Lappeenrantaan, jossa konferenssin ohjelma jatkuu. Konferenssin jälkeen on retkiä ja tutustumiskäyntejä Lappeenrannan lähiympäristössä. Teemme yhteistyötä Salzgammergutin H₂OH - No! konferenssin kanssa. Me tarjoamme heille ajantasasta veteen liittyvää tutkimustietoa, ja he tarjoavat meille veteen liittyviä taiteellisia sisältöjä.

Yhteistyössä: Itä-Suomen yliopiston vesitutkimusyhteisö UEF WATER, LUT-yliopisto, Salzammergut 2024 **Aikataulu:** 2024–2026

Schoolchild Science Meets Art – Kulttuurisisältöjä tiedepajoihin

LUT-yliopisto on edelläkävijä tekniikan ja talouden yhdistävänä tiedeyliopistona. LUT järjestää vuosittain kaikille Lappeenrannan ja Imatran kahdeksaluokka-laisille monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin liitty-vät työpajapäivät yhteistyössä Lappeenranta Junior Universityn eli Uniorin ja Imatra Junior Universityn eli Universoman kanssa. Työpajoista vastaavat LUT:in opiskelijakillat sekä kaupunkien yhteistyökumppanit. Työpajojen teemat käsittelevät kestävästä kehitystä eko-logisen ja taloudellisen kestävyuden kannalta. LUT-yli-opisto on International Sustainable Campus Network –verkoston jäsen ja LUT Junior University voitti vuonna 2020 verkoston Partnership for Progress –palkinnon.

Saimaa-ilmiö2026 tuo kahdeksaluokkalaisten kes-tävän kehityksen työpajoihin sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden teemoja taiteen avulla. Sisältöjä viedään myös koulussa toteutettavan monialaisen oppimisko-konaisuuden sisältöihin ja tehtäviin.

Työpajojen vetäjät herätellään erillisissä työpajoissa sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden teemoihin. Samalla laajennetaan toimijaverkostoja, kun tekniikan ja kauppatieteiden opiskelijat sekä alueen yritys- ja muut toimijat verkostoituvat kulttuurialan toimijoiden kanssa. Koulutus on osa Saimaa-ilmiö2026 Skill Share Labin toimintaa ja siihen haetaan yhteistyökumppa-neita toisista ECoC-kaupungeista.

Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku koordi-noi yhteistyötä osana opetussuunnitelmaan ja kuntala-kiin kirjattua kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolkua. Metku vastaa yhteydenpidosta taide- ja kulttuuritoimi-joihin ja kouluihin, rekrytoi taidekasvattajat ja koulut-tajat, tiedottaa ja tuottaa taideteoksen julkiseen tilaan yhdessä näyttöilleasettajien kanssa. Lastenkulttuuri-keskus Metkun alueellisen ja valtakunnallisen ver-

koston kautta taide-tiede-yhteistyön mallia jaetaan ja jalkautetaan myös muille alueellisille, valtakunnallisille ja kansainvälisille lastenkulttuurin sidosryhmille.

Vuonna 2026 järjestetään ylimatekunnallinen, yläkoululaisille suunnattu teknologiakilpailu, Saimaa ympärillämme, joka tukee koulujen opetussuunnitelmia ja edistää koululaistieteen hyödyntämistä Saimaa-ilmiö2026:n alueella. Teemoina ovat erityisesti Saimaan puhtaus, viihtyvyyden lisääminen ja kestävä vesistöliikkuminen. Kilpailun alueellinen teema liittyy valtakunnallisen LUMA-verkoston Start-toimintaan (<https://start.luma.fi>), jolloin kilpailu saa kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

Kilpailun voittajat julkistetaan Saimaa-ilmiö2026:n, LUT:in ja UEF:n järjestämän kansainvälisen Veden alkuvoima -konferenssin yhteydessä. Voittajat saavat palkinnoksi sekä taide-elämyksen että pääsevät vierailulle LUT:in yhteydessä toimivaan J. Hyneman Centeriin (JHC). JHC on eri alojen opiskelijoiden kohtaamispaikka, jossa voi testata erilaisia ratkaisuja ja rakentaa prototyyppejä.

Yhteistyössä: LUT-yliopisto, Lappeenranta Junior University, J. Hyneman Center, Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku
Aikataulu: 2026

Sano Norppa!

Saimaa-ilmiö2026 lanseeraa lapsille erityisen Norppakasvatustutkimäärän, joka yhdistyy vuonna 2026 lastenkulttuuritoimijoiden taideprojekteihin eri puolilla Itä-Suomea. Monialainen saimaannorppa-oppimiskokonaisuus syntyy yhteistyössä useiden norppa-asiantuntijatahojen ja tutkijoiden kanssa. Se jalkautuu lapsille ja nuorille sekä kuntien perusopetuksen kautta että lastenkulttuuritoimijoiden kulttuuripedagogisten sisältöjen avulla.

Norpan elämää seurataan ja projekteja toteutetaan esimerkiksi biologian, maantieteen, äidinkielen,

mediaopetuksen sekä taito- ja taideaineiden tunneilla. Kouluille ja päiväkodeille rakennetaan opetusmateriaali ja opettajille käsikirjat. Norppa-aiheisten tutkimusten ja opetusmateriaalin pohjalta tuotetaan norppanäyttely, joka kiertää itäisen Suomen alueella. Lastenkulttuuritoimijat toteuttavat kouluilla erilaisia draamapedagogisia sekä taideprojekteja yhdessä oppilaiden kanssa.

Kutsumme yhteistyöhön mukaan Venäjän Laatokan alueen laatokannorpan tutkijat, luonnonsuojelijat, koulut ja lastenkulttuuritoimijat sekä Välimeren alueen munkkihylykkeen suojeluun perehtyneet toimijat. Koulut ja oppilaat tutustuvat eri alueiden uhanalaisiin hyljeläisiin ja niiden suojeluun.

Yhteistyössä: Suomen Luonnonsuojeluliitto, Metsähallitus, Savonlinnan sivistystoimi, Saimaarium, Lastenkulttuurikeskus METKU, Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu, Lastenkulttuurikeskus Verso, Yhteinen Saimaannorppamme LIFE -hanke, Itämeren norpan ystävien säätiö, Pietari (RU) **Aikataulu:** 2023–2026

Connecting the local and the global

ANTI-festivaali on Suomen ainoa paikkasidonnainen kaupunkitaiteeseen ja Live Art -taiteeseen keskittynyt kansainvälinen festivaali. Vuosittain Kuopiossa järjestettävä tapahtuma on yleisölle ilmainen ja tarjoaa laajan kansainvälisen näkyvyyden ohjelmistossa olevien taiteilijoiden työlle. Festivaali kerää vuosittain noin 10 000 hengen yleisön ja sosiaalisen median kautta tapahtumaa seuraa yli 100 000 ihmistä eri puolilta maailmaa. Saimaa-ilmiö2026 -ohjelmassa nähdään ANTI-festivaalin muodostama ohjelmakokonaisuus, joka kutsuu yhteistyöhön laajan kansainvälisen yhteistyöverkoston.

Shortlist LIVE! ANTI-festivaali jakaa maailman ainoan kansainvälisen Live Art -palkinnon, ja neljän ANTI

Festival International Prize for Live Art -palkinnonsaajaehdokkaan teokset lähtevät kiertueelle ympäri Saimaan. Palkinnonsaajaehdokkaat edustavat maailman kiinnostavinta tämän hetken esitystaidetta, ja kiertue tuo heidän teoksensa Saimaan asukkaiden koettavaksi. Kansainvälisen raadin valitsema huipputaiteilijat esiintyvät viidessä Saimaa-ilmiö2026:n kaupungissa; Kuopiossa, Mikkelissä, Savonlinnassa, Joensuussa ja Lappeenrannassa. Kiertue-esitysten yhteydessä toteutetaan yleisöäänestys, jossa katsojat pääsevät äänestämään voittajaehdokasta.

Yhteistyössä: Live Art Development Agency (GB), New Theatre Institute of Latvia (LV), Second Nature (FR), Falmouth University (GB), Kira Kirsch (AT) **Aikataulu:** 2026

Turvapaikkaresidenssi. Rääkkylän kunta ja ANTI-festivaali tarjoavat turvapaikkaresidenssejä yhteistyössä Artist at Risk -verkoston kanssa venäläisille tosinajatteliijoille ja taiteilijoille, joiden työskentely on vaikeutunut omassa elinympäristössään. Asiantuntijana hankkeessa tuottaja Anita Parri (Eve's Rib festivaali Pietari), kuraattori, galleristi, kuvanveistäjä Aarno Rankka (galleria Rankka) sekä Marita Muukkonen ja Ivor Stodolsky, Artists at Risk.

Yhteistyössä: Artists at Risk, Eve's Rib festivaali, Pietari (RU), Galleria Rankka, taiteellinen johtaja Thomas Frank & Residenz Schauspiel Leipzig (DE) **Aikataulu:** 2025–2026

Omenapuu-projektissa kaikissa Saimaa-ilmiön kaupungeissa kasvatetaan eri omenalajikkeiden puita kaupunkien eri asuinalueille ja naapurustoihin. Projektiin liittyy kasvatuksellinen mobiiliapplikaatio. Vuonna 2026 ANTI-festivaali tuottaa yhdessä alueellisten taidejärjestöjen sekä ruokamatkailun konsortion kanssa Omenapuu-projektin sisarprojektina kanadalaisen taiteilijoiden Mia Rushtonin ja Eric Moschopedisin teoksen Hunter, Gatherer, Purveyor. Projektissa yhdistyy taide ja sosiaalinen sitoutuneisuus, ja siihen nivoutuu käsityön, esitystaiteen ja osallistumisen elementtejä, joiden avulla luodaan eri alueiden kasvus-

tosta tehtyjä syötäviä taideteoksia – mehujääpuikkoja. Erimakuiset mehujäät edustavat kaupungin eri alueita ja yleisöt pääsevät maistelevaan miltä kaupunginosat maistuvat. Projektin päätteeksi yleisöt pääsevät maistelevaan mehujäitä polkupyörällä liikkuvasta mobiilista jätelökioskista omenapuupuihkeissa.

Yhteistyössä: Mikkeli Art & Design Weekend, S creatives – Savonlinna Art & Design Festival, Norfolk & Norwich Festival (GB), International Festival of Contemporary Theatre – Homo Novus (LV), Ruokamatkailun konsortio **Aikataulu:** 2022–2026

Saimaan ääni -teoksessa musiikin arkaainen alkuväri yhdistyy nykyäänitaitteeseen ja uusimpaan teknologiaan. Saimaan mytologisiin maisemiin suunniteltu maailman kantaesitys toteutetaan yhdessä alueen säveltäjien, muusikoiden ja Australian alkupe- räiskansojen kanssa työskennelleiden, alan johtavien äänitaitelijoiden Madeleine Flynnin ja Tim Humphreyn kanssa. Kansainvälisen yhteistyön tuloksena syntyy ainutlaatuinen Saimaan alueen runolaulu-, itkuvirsi- ja kanteleen soiton perinteestä ammentava, hyvinvointi- ja striimausteknologiaa sekä interaktiivista, runollista kieltä tekoälyssä hyödyntävä äänitaideteos. Projektin dokumentoidaan ja siitä tehdään maailmanlaajuiseen jakeluun tarkoitettu lyhytelokuva.

Yhteistyössä: Sonica (GB), International Festival of Contemporary Theatre – Homo Novus (LV), Chroniques (FR), Sally Cowling (GB), Brighton Festival (GB), Norfolk & Norwich Festival (GB), Kontejner (HR), Modomo Films, Public Art Lab (DE), Liepaja City Council (LV), BEK – Bergen Centre for Electronic Arts (NO) **Aikataulu:** 2026

Yhdistävillä silloilla

TAIDE JA KULTTUURI SILTANA

Saimaa-ilmiö2026:ssa taide ja kulttuuri toimivat sekä näkyvinä että näkymättöminä siltoina. Teema yhdistää maakuntiemme kulttuurilaitokset yhteisiin voimainponnistuksiin ja saa alueen pienet ja suuret kulttuuritoimijat rakentamaan ilmiömäisiä tapahtumia. Huolehdimme kulttuuritasa-arvon toteutumista ja teemme tiivistä kansainvälistä yhteistyötä.

Saimaan valot

Valotaiteilija Kari Kola koordinoi ja suunnittelee Saimaa-ilmiö2026:lle teoskokonaisuuden, joka koostuu

koko kulttuurivuoden käynnistävästä Saimaa fuusio-avajaishowsta, kansainvälisestä Sulattamo -työpajakokonaisuudesta sekä sen kulttuurivuoden päättäjäisiin tehtävästä osiosta. Avajaishow toteutetaan yhteistyössä Saimaan alueen taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

SAIMAA FUUSIO on näyttäviä visuaalisia elementtejä sisältävä teoskokonaisuus, joka tarjoaa elämyksellisiä taidemaistiaisista tulevan kulttuurivuoden ohjelmistosta. Useat eri taidemuodot täyttävät ilman ja veden, Olavinlinnan muurit ja ympäröivät saaret. Savonlinnan Kyrönsalmen alueen sillat ja rannat ovat osa avajaistahtuman näyttämöä ja muodostavat taustan panoriamalle, jota yleisö voi katsella eri puolilta Savonlinnaa. Shown raamittaa läpisävelletty musiikki, jossa koko Savonlinna soi. Avajaishown jälkeen Olavinlinnan sekä ympäröivien saarien valaistus jää koettavaksi pidemmäksi aikaa. Teoskokonaisuudessa huomioidaan ekologisuus: sekä avajaississa että projektissa syntyneessä päättäjäsissä huomioidaan se, että teos on lyhytaikainen eikä muodosta pysyvää valosaastetta alueelle. Sen toteuttamiseen käytetään uutta, energiakulutukseen pientä laitteistoa, ja pyritään saamaan tarvittava kalusto lähialueilta.

Yhteistyössä: valotaiteilija Kari Kola, Riveria Outokumpu esitystekniikan ja lavasterakentamisen koulutukset, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu XAMK, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä SAMIedu, Saimaan alueen esittävän taiteen ammattilaiset, taiteen ja kulttuurin oppilaitokset ja harrastajaseurat **Aikataulu:** 2022–2026

SULATTAMO-TYÖPAJAT. Sulattamo on koko vuoden kestävä visuaalisten alojen työpajakokonaisuus, jonka tuloksena Itä-Suomen alueelle juurtuu uutta tietotaitoa. Työpajojen taiteellista sisältöä ammennetaan jokaisen maakunnan poikkeuksellisista luonto- ja kulttuurikohteista, ja niiden vetäjinä toimivat kansain-

väliset, palkitut taiteen ammattilaiset. Vuoden aikana toteutetaan viisi työpajaa eri puolille Itä-Suomea:

- Etelä-Savo: videotaide, Nuno Maya / OCUBO. Erityisryhmänä alueen päiväkodit ja alakouluikäiset lapset.
- Pohjois-Karjala: kuvataiteet, Kolin kansallismaisema
- Etelä-Karjala: valotaide, Kari Kola, Veijo Rönkkösen patsaspuisto
- Pohjois-Savo: tanssitaide, saaret, niemet, luolat
- Savonlinna: säveltaide, Sylvain Moreau, Olavinlinna ja Kyrönsalmi

Jokaiseen työpajaan osallistuu 20 visuaalisen alan ammattilaista, jotka osallistavat alueellisesti noin 10 ei-ammattilaista tai harrastajaa. Näin Saimaa-ilmiö2026:n alueelle saadaan tuhannen osajan tietopankki. Sulattamo-työpajoissa syntyvistä taiteellisista sisällöistä yhteen sulautettu teoskokonaisuus striimataan kaikkiin Saimaa-ilmiön keskuskaupunkeihin osana kulttuurivuoden päättäjäsiiä.

Yhteistyössä: valotaiteilija Kari Kola, taiteilija Nuno Maya (PT), säveltäjä Sylvain Moreau (FR), Veijo Rönkkösen Patsaspuisto
Aikataulu: 2025–2026

Ääni Eurooppaan

Ääni Eurooppaan tekee kulttuuriohjelmaa monella kielellä. Se yhdistää alueen eri kulttuuritoimijoiden keskustelufoorumit ja podcastit sekä tarjoilee niin paikalliselle kuin eurooppalaiselle yleisölle monipuolista ja monikielistä sisältöä. Keskustelutilaisuuksia ja podcasteja pääsee seuraamaan kootusti Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisen alustan kautta.

Alueellinen

Kansainvälinen

Skill Share Lab

Flagship

Legacy

Avoin haku

BERLIN-SAVONLINNA EXPRESS. Eurooppalaisia keskusteluja raiteilla. Huippututkijoiden, taiteilijoiden ja kirjailijoiden matka Berliinistä Savonlinnaan vuonna 2026. Mistä puhutaan Euroopassa vuonna 2026? Berlin–Savonlinna Express etsii jäseneltyä tietoa kansankielellä, hulluutta ja viisautta, iloa ja surua, kauneutta ja pyhyttä – ja kaikkea, mistä emme vielä tiedä mitään. Kuljemme raiteilla halki Euroopan ja kohtamme matkan päällä eurooppalaisia huippututkijoita, filosofeja, kirjailijoita, taiteilijoita, unohtamatta ihmisiä, jotka ovat eurooppalaisia sen ylevimmässä merkityksessä: vapaita rajoista ja syntyperästä, ihonväristä.

Haastattelut tehdään junissa halki Euroopan, yhteistyössä matkan varrelle osuvien Suomi-instituuttien ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Matkan loppuosa Helsingistä Savonlinnaan kuljetaan uutta Itärataa pitkin ja pyhitetään Saimaa-ilmiö2026:lle.

Helminauhana, hopeareunuksena keskusteluille kulkee 12 tunnetilaa eurooppalaisten runoilijoiden, taiteilijoiden, kirjailijoiden, ajattelijoiden kertomina, väliasemilla, pysähtyneenä suurkaupunkien vilinässä, pikkukylien niityillä. Lopputuloksena on verkkosivu, johon kootaan kaikki keskustelut sekä kohtaamiset matkan varrelta. Työryhmää johtaa ohjaaja-kuvaaja Maria Seppälä.

Teemme yhteistyötä Žilinan Intermotion -ohjelma-hankkeen kanssa, jossa nähdään VlakFestin tuottamaa taideohjelmaa.

Mahdollisia reittejä: Berliini – Kööpenhamina – Tukholma – Helsinki – Savonlinna / Berliini – Rail Baltica (jos valmistuu vuoteen 2026 mennessä): / Varsova – Vilna – Riga – Tallinna – Helsinki – Savonlinna

Yhteistyössä: ohjaaja-kuvaaja Maria Seppälä, Savonlinnan Musiikkiakatemia, Savonlinnan Kesäyliopisto, Berlin University of the Arts (DE), Žilina 2026 / VlakFest **Aikataulu:** 2026

KIRJALLISUUS ELÄÄ. Savonlinnan oma kirjailija Joel Lehtonen, mestarillisen yhdenpäivän romaanin Putkinotkon kirjoittaja, sai vaikutteita mm. Italiasta ja Sveitsistä. Saimaan kulttuurifoorumi kokoaa yhteen

tämän päivän kirjailijat ja tutkijat pohtimaan kauno- ja tietokirjallisuuden eurooppalaisia tuulia. Kansainväliset kirjailijat, kirjallisuuden harrastajat ja harrastajakirjoittajat kohtaavat seminaarin, työpajojen ja podcasttien myötä.

MINNAN SALONGISSA. Minna Canth Akatemia järjestää seminaarien ja keskustelujen sarjan, joissa otetaan kantaa ekologisen kestävyuden, tasa-arvon, hyvinvoinnin sekä osallisuuden teemoihin. Livetapahtumat keskittyvät tasa-arvotaistelija, kuopiolaisen kirjailijan Minna Canthin kodin Kanttilan ympäristöön, mutta laajan osallistavuuden ja yhteistuoittajuuden myötä tapahtumissa on mukana koko Eurooppa.

SOUTURADIO on suunnattu erityisesti heille, jotka ovat kiinnostuneita itäsuomalaisen maaseudun paikallisesta periferiakulttuurista. Teemoiksi nousevat paikallinen musiikki, ilmasto, maaseudun tulevaisuus, rajaseutu ja kestävä matkailun mahdollisuudet. Oman lisänsä podcasteihin tuovat alueen monikulttuuriset ja muut maailmankansalaiset.

SAIMAAN KULTTUURIFOORUMI on tapahtuma, joka kiertää vuoden 2026 aikana Itäisen Suomen. Se käynnistyy Savonlinnasta, kulkee Joensuun, Kuopion, Mikkelin ja Lappeenrannan kautta ja huipentuu marraskuussa 2026 Savonlinnassa pidettävään kolmipäiväiseen seminaariin, joka striimataan Eurooppaan. Seminaari esittelee kulttuuripääkaupunkivuoden saavutuksia, mm. millaisia asioita ennennäkemättömän laaja yhteistyö alueella on saanut aikaan ja miten Saimaa-ilmiö2026 on muuttanut kulttuurikenttäämme pysyvästi. Samalla katsomme kuitenkin jo tulevaisuuteen: kuinka ylläpidämme tapahtumarikkaan vuoden verkostoja ja kansainvälisiä kontakteja ja kasvatamme mainettamme eurooppalaisena kulttuurikaupunkina sekä yhteisenä Saimaan kulttuurialueena.

Yhteistyössä: Joel Lehtosen seura, kirjallisuustapahtumat, alueen kirjoittajayhdistykset, Ihmekollektiivi, itäsuomalaiset taiteilijat ja

tekijät, Minna Canthin talo ry, Itä-Suomen yliopiston tiedekahvila, Kuopion kaupunginteatteri, Kuopion musiikkikeskus, Savonia-ammattikorkeakoulu, Savon aikuis- ja koulutuskeskus
Aikataulu: 2022–2026

Saimaan taidesilta

Kaikissa Itä-Suomen kaupungeissa toimii vapaiden, säätiö- tai yksityisrahoitteisten toimijoiden lisäksi kaupunkien ylläpitäminä valtionosuutta saavia taidelaitoksia. Saimaa-ilmiö2026:n koollekutsumana ja innoittamana museot, orkesterit, teatterit ja kirjastot toteuttavat kulttuuriohjelmaamme yhdessä suunnitteleman ylimaakunnalliset ohjelmasisällöt ja aloittavat näin täysin uuden toimintatavan maakunnallisten taidelaitosten välillä.

SUOMEN SUURIN MUSEO. Museoiden omiin tiloihin syntyvät, Saimaa-ilmiö2026 teemoja sivuavat näyttelyt muodostavat yhdessä Suomen suurimman museonäyttelyn.

Museot hyödyntävät näyttelyissään Finna-tiedonhakupalvelua, joka tarjoaa vapaan pääsyn usean suomalaisen arkiston, kirjaston ja museon digitaalisiin aineistoihin ja kokoelmiin. Samalla syntyy **Saimaa-ilmiö2026:n oma Finna-näkymä**, jonka kautta Saimaan alueen digitaaliset aineistot ja kokoelmat ovat koko Euroopan käytössä.

Osaksi Suomen suurinta museonäyttelyä rakentuva, vuonna 1904 rakennetun museohöyrylaiva S/S Savonlinnan tiloissa matkustava **Kelluva näyttely** tuo museoiden terveiset Saimaan alueen satamiin. Kussakin rantautumiskohteessa toteutetaan alueen ja vesistön teollisuushistoriaan liittyvä elämyksellinen näyttely tai tapahtuma. Näyttely rakentuu Finna-palveluun asteittain jo ennen vuotta 2026 teollisten kohteiden ja laivakulttuurin esittelyn kautta.

Mitä? Nykyaikaisen biennaali on itäsuomalaisen nykyaikaisen katselmus, joka nostaa esiin itäsuomalaisen nykyaikaisen korkean tason, monipuolisuuden ja innovatiivisuuden. Vuonna 2026 Mikkelin, Kuopion ja Joensuun taidemuseoiden hallinnoima katselmus toteutetaan yhtä aikaa viidessä kaupungissa, kun se laajenee myös Lappeenrantaan ja Savonlinnaan. Biennaalille haetaan kansainväliset kuraattorit museoiden eurooppalaisten verkostojen kautta.

Itä-Suomen alueelliset vastuumuseot järjestävät osana Saimaa Skill Share Labia seminaarisarjan Itä-Suomen arkeologiasta. Imatran kaupunki on vuonna 2021 hakenut uuden valtakunnallisen Erä- ja luontokulttuurimuseon sijoittumista kaupunkiinsa. Jos museo sijoittuu Imatralle, se avaa ovensa v. 2024–2025 ja on osaltansa laajentamassa Suomen suurimman museon vuoden 2026 näyttelyjä luonto- ja eräkulttuurin osalta.

Yhteistyössä: Olavinlinna (Suomen kansallismuseon museokohde), Suomen Metsämuseo LUSTO, Riihisaari – Saimaan luonto- ja museokeskus, Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy, Joensuun museot (Pohjois-Karjalan museo, Joensuun taidemuseo), Imatran museot (Imatran taidemuseo, Imatran kaupunginmuseo), Lappeenrannan museot (Etelä-Karjalan museo, Lappeenrannan taidemuseo), Varkauden museot (kulttuurihistoriallinen museo, taidemuseo), Kuopion museokeskus (Kuopion taidemuseo, Kuopion museo, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Kuopion luonnontieteellinen museo), Mikkelin museot (Suur-Savon museo, Mikkelin taidemuseo, Päämajamuseo), Ortodoksinen kirkkomuseo Riisa, Kulttuurikeskus Poleeni, Savon radan museo, Rajamuseo, alueen kuvataideseurat
Aikataulu: 2022–2026

SAIMAAN ORKESTERISILTA. Itäsuomalaiset orkesterit ovat kansainvälisiä työyhteisöjä ja tottuneet tekemään taiteellista työtä yli kulttuuri- ja kielirajojen. Orkesterit ottavat oppia Euroopasta ja kehittävät yleisötyölleen uuden, yhteisen mallin ikäihmisten ja hoivaa tarvitsevien voimaannuttamiseksi laulun ja soittamisen kautta.

Toukokuussa 2026 orkesterit nousevat samalla lavalle Savonlinnassa. 120 jäsenen Saimaan sinfonia-orkesteri kantaesittää tuolloin kulttuuripääkaupunki-vuoden kunniaksi tehdyn Saimaan luontoon ja ikaikai-

seen kulttuuriperintöön perustuvan orkesteriteoksen, joka tilataan suomalaiselta säveltäjältä vuonna 2022. Lisäksi orkesterit tekevät yhteistyötä Venäjän Karjalan filharmonian ja Ruskeala Symphony Music festivalin kanssa.

Yhteistyössä: Joensuun kaupunginorkesteri, Kuopion kaupunginorkesteri, Lappeenrannan kaupunginorkesteri, Mikkelin kaupunginorkesteri ja Savonlinnan orkesteri
Aikataulu: 2022–2026

SEITSEMÄN TARINAA SAIMAALTA. Alueen seitsemän ammattiteatteria kertoo seitsemän tarinaa Saimaalta seitsemän esityksen voimin. Saimaa-ilmiö2026 julkistaa avoimen käsikirjoitushaun nuorille näyttelmäkirjailijoille, ja valitut kantaesitykset nähdään Saimaan alueen teattereissa touko-syyskuussa 2026. Näytelmien ensi-iltaviikoille järjestetään saapumisjuhlat teatterikaupunkiin ja tapahtuman oheisohjelma nostaa esiin eri kulttuureista tulleiden Saimaan alueella asuvien taiteilijoiden tarinoita elävän musiikin, ruoan tai tanssin keinoin.

Yhteistyössä: Savonlinnan Teatteri, Kuopion kaupunginteatteri, Joensuun kaupunginteatteri, Mikkelin Teatteri, Lappeenrannan kaupunginteatteri, Varkauden Teatteri, Teatteri Imatra, Suomen Näyttelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry
Aikataulu: 2022–2026

Mustaa ja valkoista. Osana teattereiden yhteistyötä Imatralla toimiva Mustan ja Valkoisen Teatterifestivaali kuratoi Saimaan alueen teattereille korkeatasoisen berliiniläisen The Schaubühne -teatterivierailun, joka kiertää juhluvuoden aikana kaikki seitsemän Saimaan teatteria. Savonlinnasta käsin toimiva Lumottu-festivaali tuo yhdessä Mustan ja valkoisen teatterin kanssa nukke- ja katuteatteria Itä-Suomen kaupunkeihin.

Yhteistyössä: The Schaubühne (DE), Mustan ja Valkoisen teatterifestivaali, elokuva- ja teatteriohjaaja Kamran Shahmardan, Lumottu-festivaali, Joutava Ruuhi, Teatteri Krepsko, Satuteatteri Punahilkka, teatteri Karelus, varjotaiteilija Paula Vilmi, Close-Act Theatre (NL), Mr. Pejo`s Wandering Dolls (RU), International Puppet Theatre Festival “Kukart” (RU), E. Demmeni Marionette Theatre (RU), Puppet theatre of the Republic of Karelia (RU), Olavinlinna (Suomen kansallismuseon museokohde), Žilina 2026
Aikataulu: 2026

KIRJASTOJEN RUNOREITIT. Suomalainen kirjastolaitos on tasa-arvon, sivistyksen ja koulutuksen peruspilari. Harvaan asutun Itä-Suomen 116 kirjastoa ja 21 kirjastoautoa takaavat avoimen tiedon lähteille pääsyn ja ovat tiloja fyysisille ja virtuaalisille kohtaamisille, palveluiden tai tavaroiden lainaamiselle, alustoja tapahtumille, yhdessä tuottamiselle sekä tiedon jaolle tai sen luomiselle.

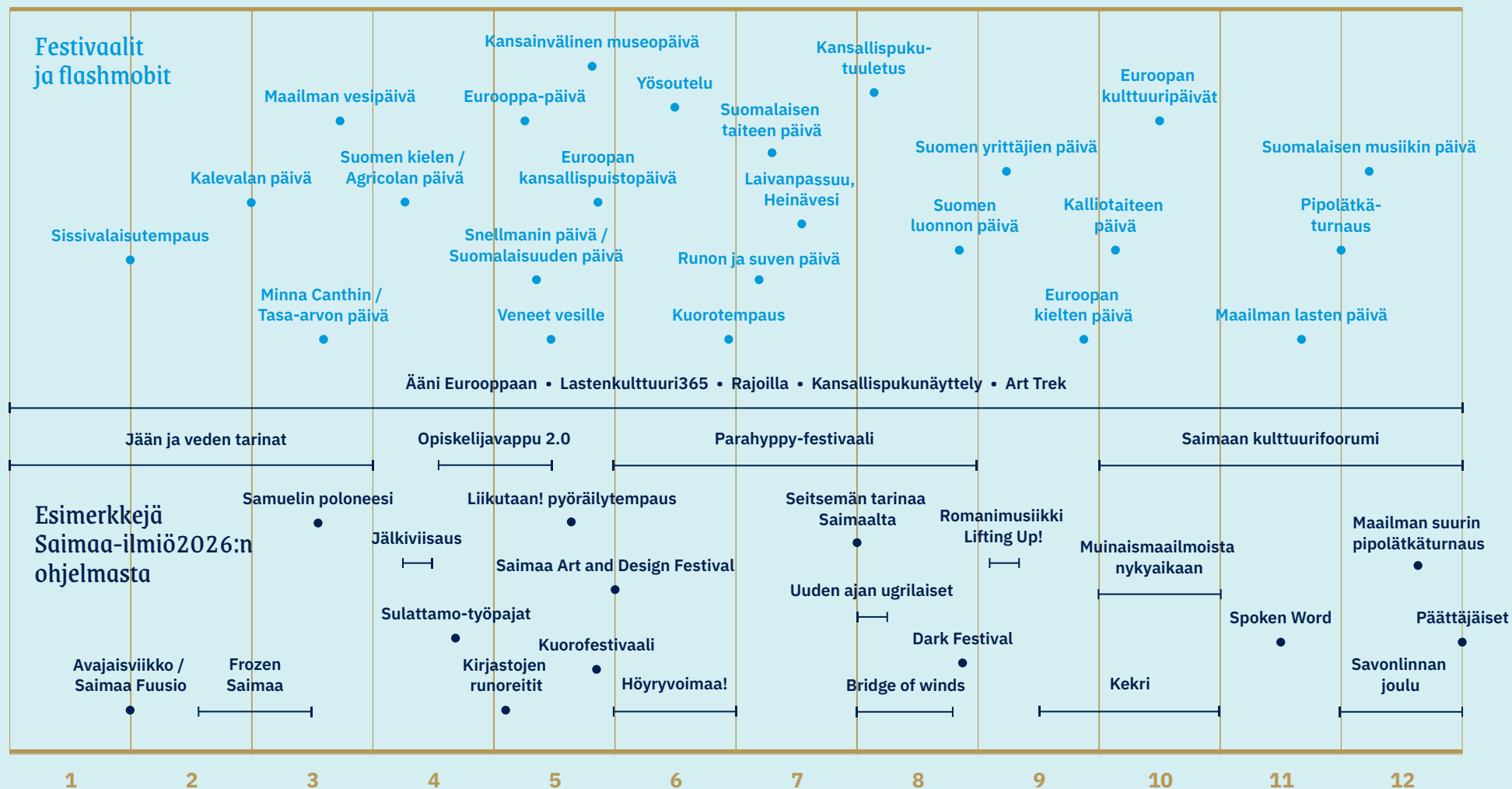
Vuonna 2026 kirjastoautot toimivat sivistyksen ja itäsuomalaisen kulttuurin sanansaattajina sekä paikallisina tapahtumakeskuksina pysähdyspaikkojensa mikrokulttuuritapahtumille. Kirjojen lisäksi kirjastoautojen mukana pitkin itäsuomalaista maalaismaisemaa matkustaa paikallisia ja eurooppalaisia taiteilijoita, jotka esiintymistensä lisäksi puhuvat kirjallisuudesta ja sen merkityksestä taiteen tekemisen osana.

Kirjastoautotaiteilijoinamme toimivat mm. muusikko Veljekset Ilja ja Johannes Teppo, teatteritoimija Piia Kleimola, sirkustaiteilija Karoliina Turkka ja laulaja-lauluntekijä Joose Keskitalo. Eurooppalaiset taiteilijat haetaan avoimen kansainvälisen haun kautta.

Kirjastosta kirjastoon kulkeva **Kullervon kirjallinen reitti** tekee kunniaksi kansalliseepoksemme Kalevalalle, joka on Suomen eniten käännetty ja julkaistu teos. Kalevalaa voidaan lukea ja laulaa maailmalla 59:llä eri kielellä. Reitti alkaa Kesälahdelta, josta Elias Lönnrot keräsi ensimmäiset runonsa Kalevalaan ja päättyy Savitaipaleelle, joka on kielitieteilijä, arkeologi sekä kansanrunouden kerääjä D.E.D. Europaeuksen syntymäkunta. Europaeuksen keräämiä kalevalamittaisia säkeitä pidetään perustana koko eepokselle. Ilman näitä säkeitä Kullervo, tämän reitin nimihenkilö, yksi Kalevalan keskeisistä hahmoista Väinämöisen lisäksi, olisi jäänyt syntymättä.

Kirjallisen reitin kirjastoihin toteutetaan teemalliset, runonlaulantaan, runoihin sekä itäiseen mytologiaan liittyvät tapahtumat. Reitin suunnittelee D.E.D. Europaeuksen etäinen sukulainen, kansanperinteen tutkija sekä muusikko Mikko Europaeus. Tutkija-taitei-

Juhlomme yhdessä Savonlinnassa 2026

Esimerkkejä Savonlinnan kulttuuritarjonnasta

- Taidelukioviikko (tammikuu)
- Kesän avaus (kesäkuu)
- St. Olaf Summerfest (kesäkuu)

- Luston metsäkulttuuripäivät (kesäkuu)
- Puruvesi Swimrun (kesäkuu)
- Savonlinnan Oopperajuhlat (heinäkuu)
- Pyhän Olavin päivä (heinäkuu)
- Punkaharju Art Up (heinäkuu)

- Savonlinnan Musiikkiakatemian konsertit (heinäkuu)
- Boxing Night (elokuu)
- EloJubilee (elokuu)
- Savonlinnan kansainvälinen luontoelokuvaafestivaali (elokuu)

- Savonlinnan Taiteiden yö ja Syystulet (syyskuu)
- Kirkkomusiikkiviikko (lokakuu)
- Tuomaan joulumarkkinat (joulukuu)

lija Europaeus myös kiertää vuoden 2026 aikana koko reitin ja kerää aineistoa Lönnotin sekä Europaeuksen jalanjäljiltä. Matkan varrella syntyvistä kokemuksista tuotetaan digitaalista sisältöä sekä reitiltä kerätyistä tarinoista ja kohtaamisista tuotetaan kirjallinen teos.

Vuonna 2025 viemme yhden kirjastoautoistamme 2025 Italiaan ja Sloveniaan osana Nova Gorican kulttuuripääkaupunkivuoden Bibliobus-ohjelmaa, ja liitämme autollisen itäsuomalaisista kulttuuria ja käännöskirjallisuutta osaksi Nova Gorican kulttuuripääkaupunkivuotta.

Yhteistyössä: Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan kirjastot, kirjastoautotaiteilijat Ilja ja Johannes Teppo, Piia Kleimola, Karoliina Turku, Joose Keskitalo), kansanperinteen tutkija ja muusikko Mikko Europaeus), Nova Gorica 2025
Aikataulu: 2025–2026

Savonlinna Connecting

Savonlinna on fyysistä kokoaan suurempi kulttuuri-kaupunki. Kaupungin laajalla kulttuuri- ja taidekentällä yhdistyvät mutkattomasti kaupungin tuottamat kulttuuripalvelut, oopperajuhlien ja musiikkiakatemian tuoma korkeakulttuuri sekä vahva omaehtoinen toimijakenttä. Taiteen ammattilaiset ja harrastajat ovat aina tehneet monipuolista yhteistyötä ja näin kaupunkiin on rakentanut monenlaisia luovien alojen verkostoja. Tapahtumiin avautuu kansallisia ja kansainvälisiä eri taiteenalojen hakuja.

RAJOILLA. Savonlinnan kulttuuritoimijoiden tapahtumasarja tarjoaa yllättäviä tapahtumia ja tempauksia koko vuoden. Taide näkyy ja kuuluu niin Savonlinnan keskustan katukuvassa, alueen taajamissa ja kylissä kuin saaristokaupungin aalloilla ja rannoilla, esimerkiksi Suomen suurimpien betonisiltojen alla Laitaatsalmessa sekä Kyrönsalmessa.

Yhteistyössä: Savonlinnan Orkesteriyhdistys, Savonlinnan Teatteri, Savonlinnan musiikki- ja tanssiopisto, Savonlinnan seurakunta, Linnalan Opisto, Savonlinnan Taidelukio, kuvataide- ja musiikkilinjat, Savonlinna Big Band, Puhallinorkesteri Saimaa, Savonlinna-kuoro, Savonlinnan teatterikuoro, Rantasalmen puhallinorkesteri ry, Taiteilijaseura Ars Nova, Linnalan kuvataidekoulu, Savonlinnan Soitannollinen Seura, Teatterimylly, Kansanmuusikot Sirkka Kosonen ja Pia Rask, Kamariyhtye Gambaamo, Savonlinnan Musiikkiakatemia, Suomi-Saksa yhdistys Savonlinna, Tangoyhtye Tanguango
Aikataulu: 2025–2026

SILTOJA RAKENTAMASSA. Ensimmäistä kertaa Suomeen saapuva kansainvälinen The Bridge of Winds -ryhmä tuo yhteen ihmisiä laajasti eri sosiaalisista ja kulttuurisista lähtökohdista taiteen tekemisen äärelle. Ryhmä työskentelee kesällä kolme viikkoa yhdessä paikallisten taiteilijoiden ja asukkaiden kanssa. Työskentely huipentuu esityksiin sekä Savonlinnan läpi kulkevaan yhteisölliseen paraatiin.

Yhteistyössä: The Bridge of Winds -ryhmä, mm. näyttelijä, professori ja ohjaaja Guillermo Angelelli (AR), näyttelijä, ohjaaja, tutkija Carlos Simioni (BR), näyttelijä, ohjaaja, pedagogi ja taiteellinen johtaja Sandra Pasini (IT / DE), näyttelijä, ohjaaja, opettaja, Mika Juusela
Aikataulu: 2026

SAIMAAMME. Kulttuuripääkaupunkivuodesta jää Savonlinnaan pysyvä muistomerkki. Savonlinnan Satamapuistoon sijoittuva kuvataiteilija Kari Cavénin Saimaamme-teos on suuri, tyylitelty Saimaan (Vuoksen) vesistön kartta, joka kutsuu luokseen istumaan. Saimaan laivatyön muistomerkiksi nimitetty teos kunioittaa erityisesti Saimaalla kautta aikojen laivoilla, uitoissa ja väylillä tehtyä työtä.

Yhteistyössä: Saimaan Laivatyön muistomerkkituomikunta, Pyhän Olavin Kilta ry, Savonlinnan kaupunki, Suomen Höyrypursiseura ry, Saimaan Purjehdusmuseoyhdistys ry. **Aikataulu:** 2025–2026

FROZEN SAIMAA. Kuukauden kestävä Frozen Saimaa -kaupunkifestivaali on täynnä talvista iloa, taidetta ja kulttuuria. Festivaalin omat sekä mukaan tulevat oheistapahtumat täyttävät Savonlinnan keskustan, Riihisaaren alueen, Olavinlinnan sekä levittäytyvät

jäätyneille lahdille ja rannoille. Festivaali toteutetaan lähes kokonaan ulkona, Saimaan taivaan alla, sään ehdoilla. Avoin ohjelmahaku.

Yhteistyössä: Tuomas Holopainen / Nightwish, tulitaiteilijat Andrey Das (FR), Steven Bryunseraede (BE), Konstantin Kisovic (LT), Margareta Kristall (EE), rap-artisti Ondrei (RU), Visit Savonlinna, SounDome, Saimaan luonto- ja museokeskus Riihisaari, Olavinlinna (Suomen kansallismuseon museokohde), Cēsis 2027 **Aikataulu:** 2025–2026

YHDESSÄ

Yhteisöllisyys on osa Saimaan arkea. Olemme koonneet tähän uusia yhteisöllisiä toimintatapoja synnyttäviä kokonaisuuksia ja eri ikäpolville suunnattuja tapahtumia.

Parahyppy

Ilmiömäinen erityistaide häikäisee koko Saimaan alueen. Saimaa-ilmiö2026 tekee näkyväksi erityistä tukea tarvitsevien taiteilijoiden osaamisen, luo osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Tuomme erityistaiteen mukaan ohjelmahankkeisiimme ja kannustamme kaikkia yhteistyöverkostojamme huomioimaan ihmisarvon ja yhdenvertaisuuden myös omissa projekteissaan.

Mikkelin Hyppy! näyttämötaiteen festivaali ja Joensuusta myös Venäjän Karjalaan, Petroskoihin laajentunut monitaiteellinen Parafest yhdistävät voimansa ja innostavat mukaan Lappeenrannan, Kuopion, Savonlinnan sekä muiden kaupunkien ja kuntien erityistaiteen parissa toimivat. Vuosien 2022–2026 aikana toteutettava Parahyppy-kiertue tuo erityistaiteen näkyväksi ja kuuluvaksi koko Saimaan alueelle osana kaupunkien itsenäisiä kulttuurin unelmavuosia. Parahyppy nivoo toimijat yhteen ja

juurruttaa erityistaiteen tapahtumat kiinteäksi osaksi kaupunkien festivaalitarjontaa. Tärkeässä roolissa on myös osaamisen jakaminen ja kehittäminen: voisiko Saimaan alueella toimia ammatillisesti johdettu ryhmä, jonka näyttelijät ja esiintyjät olisivat kehitysvammaisia?

Festivaalien sisältö rakennetaan tiiviissä yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden sekä taiteen- ja kulttuurin ammattilaisten kanssa. Eurooppalaisena yhteistyökumppanina hankkeessa toimii irlantilainen The Blue Teapot Theatre Company (BBTC), joka on yksi Euroopan kuudesta erityistä tukea tarvitsevien taiteilijoiden parissa toimivista ammattiteattereista. Parahyppy toteuttaa yhdessä BBTC:n ammattilaisten kanssa koulutus- ja yhteistyöprojektin jokaisessa viidessä kaupungissa.

Yhteistyössä: Hyppy!, Parafest, Teatteri Telmi, Kuopion Konservatorio, Hurjajoukko, Blue Teapot Theatre Company (IE), Petroskoi Parafest, Erityisen tuen koulutusyksikkö Luovi, LAP-tuotesäätiö, Kirsikoti, Elmakoti, Taidekoulu Estradi, Lappeenrannan Kehitysvammaisten Tuki ry
Aikataulu: 2022–2026

Lastenkulttuuria

LASTENKULTTUURI365 – jokainen päivä lastenkulttuurin juhlaa. Vuonna 2026 Saimaa-ilmiö2026 järjestää yhdessä maakunnallisten lastenkulttuurikeskusten ja -toimijoiden kanssa toiminnantäyteisen ja värikkään maailman suurimman lastenkulttuurifestivaalin, joka kattaa koko Saimaan alueen lastenkulttuuritoimijoiden Itä-Laku-verkoston ja kalenterivuoden. Kuulemme kuoroja, laulamme, teemme valotaidetta, seikkailemme itse rakennetuissa majoissa ja luomme värikkäitä elämyksiä. Yhdessä tuottamamme lastenkulttuurisisällön lisäksi avaamme tähän ohjelmakokonaisuuteen lasten ja nuorten oman ohjelmahaun. Mukaan valitut lasten ja nuorten harrasteryhmät saavat esityksensä tai tuotantonsa hiomiseen apua taiteen ammattilaisilta.

Lastenkulttuuri365 -hankkeen myötä myös ammattilaisten yhteistyö jäsentyy ja saa ympärilleen mallin, joka jakaa olemassa olevaa tietotaitoa ja kehitettyjä rakenteita mm. kulttuurikasvatussuunnitelmia. Hankkeessa luodaan mentorointiin, alueiden eri lastenkulttuurikeskusten erityisosaamisen tunnistamiseen ja hyödyntämiseen perustuva toimintatapa.

Toteutamme Lastenkulttuuri365-festivaalisisällöistä tekstitettyjä, kuvailutulkattuja ja viitottuja verkkolähtyksiä, jotka tekevät tapahtumavuodestamme kaikille saavutettavan. Samat sisällöt voivat toimia koulujen kulttuurikasvatussisällöinä.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto järjestää kansainvälisen lastenkulttuurifoorumin vuonna 2026 siinä kaupungissa, joka valitaan Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Foorumi verkostoi lastenkulttuuritoimijoita sekä lisää lastenkulttuurin näkyvyyttä ja käytännön tason kulttuurivaihtoa.

Yhteistyössä: Joensuun lastenkulttuurikeskus, Teatteri-Traktori, Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus METKU, Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu, Lastenkulttuurikeskus Verso, Vekara-Varkaus
Aikataulu: 2025–2026

LASTENKULTTUURILÄHETILÄÄT! Lastenmusiikkiyhdyt Mimmit on Suomen kansainvälinen lastenmusiikkiyhdyt. Mimmit-animaatioita on katsottu YouTubessa lähes 10 miljoonaa kertaa, myyty 40 maahan ja lisäksi niitä voi katsoa englanniksi 196 maassa. Mimmit-lauluja on julkaistu myös Saksassa. Mimmit-yhtye yhdistää musiikin ja oppimisen täysin uudella tavalla. Yhdessä rallatellen opitaan niin englantia, siivoamista kuin biologiaa. Mimmiin konsertit ovat saavutettavia tukiviittomien ja laulujen tarinoita tukevat tausta-animaatioiden ansiosta. Mimmit-yhtye toimii Saimaa-ilmiö2026:n lastenmusiikkilähetiläänä, vie suomalaista lastenmusiikkia Eurooppaan sekä ilahduttaa musiikillaan perheitä osana Lastenkulttuuri365-vuotta.

Yhteistyössä: Lastenmusiikkiyhdyt Mimmit
Aikataulu: 2026

HYVÄN TAHDON TARINA. Kirjailija Esko-Pekka Tiitinen ja Hyvän tahdon tarina kiertävät päiväkodeissa ja alakouluissa kertomassa ympäristön suojelemisen tärkeydestä.

Yhteistyössä: kirjailija Esko-Pekka Tiitinen, Hyvän tahdon tarina
Aikataulu: 2026

MAAILMAN SUURIN METKU! Etelä-Karjalassa vuodesta 2009 toiminut lasten ja nuorten Metku-kuoro on koonnut mukaansa vuosittain jopa tuhat laulavaa lasta. Matalan kynnyksen kuorotoimintaan pääsevät mukaan kaikki, sillä pääasiassa kouluilla toimiviin kuoroihin ei ole pääsykokeita tai muita pääsyvaatimuksia. Metku-kuorossa tärkeintä on laulamisen ilo! Vuonna 2026 kokoamme kaikki itäsuomalaiset lapset laulamaan yhdessä maailman suurimpaan Metku-kuoroon sekä kutsumme mukaan laulavia lapsia Virosta ja muista Euroopan maista.

Yhteistyössä: Etelä-Karjalan Lastenkulttuurikeskus Metku, Itä-Suomen lastenkulttuurikeskukset, Viron kuoroliitto (EE)
Aikataulu: 2026

RATTAAT – WHEELS on Saimaan alueen satavuotisesta teollisesta kehityksestä ammentava monivuotinen teoskokonaisuus. Projektin kerää veteen ja veden voimaan sekä teolliseen kehitykseen liittyviä tarinoita. Ala- ja yläkoululaiset haastattelevat ikäihmisiä, ja avoin tarinankeruu toteutuu myös tapahtumissa ja verkossa. Valmis esitys on moniaistinen, monitaiteinen ja sanaton, kuin livenä tapahtuva mykkäfilmi, ja se tekstitehtään tarvittavilta osin. Osallistuminen niin taiteen koki-jana kuin tekijänä mahdollistetaan mahdollisimman monelle. Esitykseen liittyvä kiertue toteutetaan etenkin pikkukaupunkeihin sekä paikkoihin, joissa kiertäviä esityksiä nähdään harvoin. Kiertuetoiminnan kulttuurikasvatuksen työpajaosio jää kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen pysyväksi toiminnaksi osaksi alueellista kulttuurikasvatussuunnitelmaa Kulttuuriketjua.

Yhteistyössä: Varkauden Teatteri, Varkauden Museot, Lastenkulttuurikeskus Verso
Aikataulu: 2026

SAVONLINNAN MESTARILAJAT. Savonlinnassa vuodesta 2003 lähtien järjestetty valtakunnallisesti ainutlaatuinen lastenlaulukilpailu Savonlinnan Mestarilajit nostaa esiin lapsen aidon äänen. Vuonna 2026 tapahtuma kutsuu mukaan laulavia lapsia ympäri Eurooppaa. Kilpailun ohjelmisto koostuu eurooppalaisesta lastenlauluperinteestä ja kilpailua varten sävelletystä lastenmusiikista. Kilpailun kansainvälinen ammattilaisraati saa rinnalleen itäsuomalaisten lasten raadin. Kilpailua voi seurata Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisen alustan kautta.

Yhteistyössä: Linnalan Opisto, San Remon laulukilpailu (IT), Italian kulttuuri-instituutti, Ranskan kulttuuri-instituutti, Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, Helsingin saksalainen koulu **Aikataulu:** 2026

JOULUPUKKI JA PAKKASUKKO. Joulun ajan tärkein tapahtuma, Joulupukin ja Pakkasukon kohtaaminen Suomen ja Venäjän rajanylityspaikoilla Tohmajärven Värtsilässä ja Lappeenrannan Nuijamaalla, on lasten mutta myös lastenkulttuurin juhla, jossa alueiden taideoppilaitosten lapset ja nuoret rajan molemmin puolin kohtaavat ja esittävät omaa kulttuuriohjelmaa.

Yhteistyössä: Keski-Karjalan musiikkiopisto, Lappeenrannan tanssiopisto **Aikataulu:** 2026

SINISEN TIEN NUORET. Taidetta ja tiedettä yhdistelevä nuorten projekti tutkii, miten identiteetti vaihtelee kaupungeissa, joita yhdistää yksi vanhimmista Pohjois-Euroopan turistireiteistä, Sininen tie (Blå vegen). Kokonaisuus etsii teatterin, tanssin ja musiikin kautta suomalaisen, ruotsalaisen ja norjalaisen kulttuurien välisiä eroja ja yhteneväisyyksiä. Esitys sisältää 4 esitystä ja 8 leiriä nuorten kesken eri puolella Skandinaavia. Esityksen suomalaisen ydintiimin muodostavat kolmen alueemme taidelukion oppilaat sekä esitystaiteilija Kaisa Ritola. Esitys ja käsikirjoitus elää ja muotoutuu nuorten matkan aikana. Leirit alkavat Norjan Bodøsta vuonna 2025 (ECOC 2024) ja siirtyvät sieltä Sinistä tietä pitkin Uumajan kaupunkiin (ECOC 2014) ja

Saimaa-ilmiö2026:n Kuopioon. Vuonna 2026 viimeinen yhteinen leiri pidetään Kuopiosta Savonlinnaan matkaavassa laivassa, johon kutsutaan mukaan kaikki edellisen vuoden aikana osallistuneet nuoret luomaan Savonlinnassa esitettävää teosta.

Yhteistyössä: Savonlinnan taidelukio, Kuopion taidelukio Lumit, Lappeenrannan Lyseo, Bodø2024, Umeå midgårdsscholan (SE), esitystaiteilija Kaisa Ritola **Aikataulu:** 2025–2026

.....
 @nuortensaimaa-kanavamme toimii kansainvälisesti Saimaa-ilmiön Nuorten raadin voimin ja kertoo elämästämme itäisessä Suomessa.

Lava on sinun

Itä-Suomessa kärsitään mielenterveysongelmista keskimääräistä enemmän kuin muualla Suomessa, ja yksinäisyys on yksi mielenterveyteen negatiivisesti vaikuttava elementti. Viemme lavarunouden Saimaa-ilmiö2026:n myötä uusille yleisöille: Nihkee Akka, Jouni Tossavainen ja muut lavarunoilijat vierailevat asunnottomien palveluasumisen yksiköissä, mielenterveyskuntoutujien palvelutaloissa ja oikeuspsykiatriassa sairaalassa. Järjestämme asukkaille keikkoja ja osallistavia työpajoja, joissa syntyneistä sisällöistä, esimerkiksi rohkeudesta, rakkaudesta ja häpeästä kerovista tarinoista luodaan yhdessä uusia runoja. Muodostamme samalla yhteisöjä, rohkaisemme tarinoiden kertomiseen, altistamme esiintymiselle, sekä osallistamme taiteen pariin sanataiteen ja runojen kautta.

Kuopiossa syksyllä 2026 järjestetään Poetry Slamin EM-kilpailut, jossa saa ensiesityksensä Nihkeen Akan palvelutaloista kerätyistä runoista tekemä teos. Jo ennen EM-kilpailua järjestetään paikallisia Runopuu-laaki- ja open mic -tapahtumia, joihin osallistuminen mahdollistetaan mm. digitaalista teknologiaa hyödyn-

täen. Kokemuksista, runoista ja kerätyistä tarinoista toimitetaan myös kirjallinen teos, joka julkaistaan vuonna 2027.

Yhteistyössä: Niuvanniemen oikeuspsykiatrinen sairaala, World Poetry Slam Organization, lavarunoilija Nihkee Akka, kirjailija Jouni Tossavainen, paikalliset kirjailijaseurat **Aikataulu:** 2022–2026

Biisisanoittamot. Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak ja Saimaa-ilmiö2026 jalkautuvat ei-tyypillisten kulttuurin kuluttajien luo kaupunkien, lähiöiden ja kylien baareihin. Näissä Biisisanoittamoissa kerätään ihmisten omaehtoista taidetta, kuten aforismeja, mottoja, pieniä tarinoita ja puujalkavitsejä. Tuotokset tallennetaan ja niistä valitaan vuoden “virallinen” motto, joka pääsee osaksi oikeaa sanoitusta samaan aikaan järjestettävän biisisanoituskilpailun osana. Kutsumme Tartto 2024:n Tartu Men’s Shed (Meeste Garaaž) -ohjelmasta bussin osaksi Biisisanoittamoiden toimintaa.

Yhteistyössä: Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak, näyttelijä ja laulaja-lauluntekijä Aaro Vuotila, Tartto 2024 **Aikataulu:** 2025–2026

Tuuletus

Haastamme koko Euroopan tuulettamaan ja tuunaamaan kansallispukuja ja perinteitä!

#TuunaaMunPerinne. Perinteisen ja kansallispukua juhlapukuna kunnioittavan ajattelutavan rinnalle on syntynyt vapaampi ja villimpi #TuunaaMunPerinne-ajattelu. Siinä kansallispukujen osia käytetään yhdistettynä muuhun pukeutumiseen tai rikkinaisen kansallispuvun materiaalista valmistetaan jotain muuta tai hyödynnetään kansallispukujen kuoseja, tekniikoita ja materiaaleja moderneissa tuotteissa. Järjestämme kansallispukujen tuunauskilpailun ja kansallispukujen tuunaamiseen liittyviä podcast-lähetyksiä.

Saimaa-ilmiö2026 haastaa koko Euroopan osallistumaan yhteiseen **Kansallispukujen tuuletuspäivään** 8.8.2026. Osallistumisohjeet: Pukeudu kansallispukuun, kansanpukuun tai muinaispukuun. Voit myös mainiosti yhdistää jonkin puvun osan nykyvaatteisiin tai vetää yleski kansallispukuasenteen ja tulla mukaan vaikka kukkamekossa! Nappaa mukaan piknikevää ja lähde ihmisten ilmoille näyttäytymään, tapaamaan muuta kansallispukukansaa, juhlimaan kansallispukua. Ohjelmaksi ei tarvita muuta kuin mukavaa yhdessäoloa. Päivän tuuletustunnelmaa kohottaa ja pukuiloistoa lisää samaan aikaan järjestettävä Itä-Suomen Nuorisoseurojen kansantanssitapahtuma, joka kokoaa satoja tanssijoita nuorimmasta vanhimpaan tanssiin yhdessä ja tanssittamaan yleisöä erillisissä Tanssitupa-tapahtumissa. Tunnelmia tuuletuspiknikeiltä ja tanssin pyörteistä lähetetään Eurooppaan Saimaa-ilmiö2026:n alustan kautta.

Kansallispukunäyttely. Saimaa-ilmiö2026 toteuttaa yhdessä Suomen kansallispukukeskuksen kanssa ainutlaatuisen **Suomalainen kansallispuku** -näyttelyn, joka avataan Savonlinnassa Kalevalan päivänä 28.2.2026 ja on nähtävissä vuoden loppuun saakka. Eri puolilla Saimaata järjestetään kulttuurivuoden aikana myös alueellisten yhdistysten ja harrastajien pienempimuotoisia näyttelyitä. Osana näyttelyä järjestämme luentoja, seminaareja, työpajoja ja näytöksiä, joissa kaikki kansallispukuista kiinnostuneet, harrastajat ja ammattilaiset pääsevät kartuttamaan tietoutta.

Saimaan kulttuuriperintöpäivät ovat Saimaan alueen yhteinen vuotuistapahtuma, joka toimii alueen kulttuuriperintöä esittelevänä näyteikkunana. Tapahtumaa vietetään osana Euroopan kulttuuriperintöpäivää, ja se kiertää vuosittain eri kaupungeissa.

Yhteistyössä: Suomen kansallispukukeskus, Kalevalaisten Naisten Liitto, Kansallispukuyhdistys Raita Ry, kansallispukujen grand young lady Soja Murto, Itä-Suomen Nuorisoseurat **Aikataulu:** 2026

Opiskelijawappu 2.0

Vappu on paitsi työväen myös opiskelijoiden juhla. Lukukausi päättyy ja kesä alkaa. On juhlan aika! Suomen Pisin Wappu on perinteikäs LUT- yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun Lappeenrannassa sijaitsevalta Skinnarilan kampukselta ponnistava opiskelijoiden yhteinen Wappuspektaakeli. Useiden viikkojen mittainen Suomen Pisin Wappu sisältää tapahtumia joka päivälle. Wappuräyhän julistuksella alkava Wapunaika sisältää muun muassa ikuisen tulen Wappunuotion, juhlia, urheilutapahtumia, yhteisiä matkoja ulkopaikkakunnille, ulkoilmafestivaaleja ja akateemisia pöytäjuhlia.

Vuonna 2026 mukaan haastetaan ja kutsutaan muun Saimaailmiö2026 alueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat. Yhteistyössä Trenčín 2026 haastetaan opiskelijakuntia kehittämään mielikuvituksellisia vesikulkuvälineitä ja järjestetään kisa sekä Saimaa-ilmiö2026:n alueella että Trenčínissä. Kisat livestriimataan puolin ja toisin.

Yhteistyössä: Lappeenrannan teknillisen yliopiston ylioppilaskunta, Trenčín 2026 / Splanekor 2.0 **Aikataulu:** 2026

Liikutaan!

Liikunnan aluejärjestöt osallistuvat kulttuuripääkaupunkivuoteen omalla Liikutaan!-ohjelmalla. Ohjelma kerää yhteen alueiden urheiluseurat, kuntien liikuntatoimet, oppilaitokset, koulut ja päiväkodit, joiden kanssa toteutetaan kaikille saavutettavia ja ympärivuotisia matalan kynnyksen liikuntatempauksia. Liiku-

taan!-ohjelma tavoittaa erityisesti vähiten liikkuvat. Lajivalinnoissa korostuu mukaan lähtemisen helppous – erityisiä välineitä ei tarvita. Tapahtumien toteutuksessa hyödynnetään Saimaa-ilmiö2026:n digitaalista alustaa.

Keväällä järjestetään neljän maakunnan läpi kulkeva polkupyöräviesti, joka ylittää Venäjän rajan ja ulottuu Pietariin saakka. Viestikapulana toimii jokaisella maakunta- ja valtion rajoilla järjestettävä taidetapahtuma. Reitteinä ovat mm. Lappeenrannan, Imatran, Taipalsaaren, Ruokolahden ja Puumalan saaristoreitit sekä Rääkkylän Saaristo Trail.

Kesällä järjestetään yöttömän yön soutusuunnistus. Vesistöjen ympärille rakennetaan kulttuurirasteja niin merkittäviin luonnon- kuin kulttuurikohteisiin. Reittisuunnitteluun kutsutaan yhteistyöhön alueen suunnistusseurat ja urheilujärjestöt.

Syksyllä tempaistetaan kävelyn, marjastuksen ja sienestyksen merkeissä ja vaelletaan Saimaa-ilmiö2026:n taidereiteillä. Tempaus kytkeytyy Veden voimalla -teemassa esiteltäviin Art Trek -reitteihin sekä Geopark AR/VR -kohteisiin.

Talvella pelataan vuoden päättävä maailman suurin pipolätkäturkaus. Peliin tarvitaan pipo päähän ja reipasta leikkimielistä. Koko Eurooppa kutsutaan pelaamaan pipolätkää, oli maassa lunta tai ei. Haasteeseen osallistuminen kirjataan ylös Saimaa-ilmiö2026:n mobiilisovellukseen.

Aluejärjestöt ovat keskustelleet yhteistyöstä Pietarin urheilukomitean kanssa.

Yhteistyössä: Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry, Pohjois-Karjalan Liikunta ry, Etelä-Savon Liikunta ry, Pohjois-Savon Liikunta ry, Tanhuvaaran urheiluopisto, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK, Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak **Aikataulu:** 2025–2026

KAUPUNKI <3 MAASEUTU

Itäisen Suomen kaupungeissa eletään poikkeuksellisissa kaupunkiympäristöissä, joissa luonto on lähellä. Kaupungit ja kunnat ovat pinta-aloiltaan laajoja, vesistöisiä ja metsäisiä. Kotiovelta metsään on keskimäärin 600 metriä.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja kaupunkiluonnon säilyttäminen ehjänä ja laajana kokonaisuutena on tuomassa Savonlinnan kaupungille Kansallisen kaupunkipuiston statuksen. Suomi on myös päättänyt ympäristöministeriön johdolla ehdottaa Saimaan norpasaaristoaluetta, johon kuuluu Savonlinnan ohella 16 Saimaa-ilmiö2026 alueen kuntaa, Suomen luonnonperintökohteeksi Unescon maailmanperintöluetloon. Nämä kaksi Savonlinnan kannalta merkittävää, vireillä olevaa hakemusta vievät kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelman ainutlaatuisen kaupunkiympäristön teemojen äärelle.

Saimaa-ilmiö2026 herättää alueen kaupunki- ja kuntakeskukset eloon ja mahdollistaa spontaanien tapahtumien ja tempausten järjestämisen julkisissa tiloissa. Saimaa-ilmiö2026:ssa mukana olevat kunnat ja kaupungit helpottavat lupaprosesseja, pyrkivät kohdentamaan hinnoittelua, sekä osoittavat alueeltaan paikkoja taiteelle ja tapahtumille. Valmistelu sidotaan Saimaan kulttuurin unelmavuosi -toimintaan sekä kirjataan kaupunkien ja maakuntien kulttuuri-strategioihin. Näillä toimenpiteillä mahdollistetaan vuonna 2026 ennätysmäärä tapahtumia eri puolilla Itä-Suomea.

Tarjoamme alueen pienille toimijoille ketterää rahoitusta tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen. Kohdennamme rahoituksen avulla toimintaa tyhjiin tiloihin ja toiminnassa oleviin kulttuuritiloihin.

Myö taataan -rahoitus voi itsessään riittää pienen tapahtuman järjestämiseen. Lisäksi teemme yhteistyötä alueellisten LEADER-yhdistysten kanssa ja takaamme kulttuuriprojekteillemme omarahoitusosuuden yhteensä 150:een tapahtumaan Saimaan maaseutualueella. Myö taataan -rahoituksen yhteydessä toteutetaan myös kansalaisia osallistavaa joukkorahoitusta.

Saimaa Goes Bauhaus Hub

Perustamme Saimaalle uutta eurooppalaista Bauhaus-ajattelua edustavan Saimaa Goes Bauhaus Hubin. Hub ratkoo aikamme kiperimpiä kysymyksiä taiteen ja tieteen yhteistyöllä luoden kulttuuriselle kesävytydelle entistä vahvemman maaperän. Samalla se tukee EU:n Green Deal -ohjelmaa ja YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen ohjelman tavoitteiden täyttymistä. Saimaa Goes Bauhaus Hub toimii Euroopan itärajalla, joka on aina elänyt, liikkunut, vuotanut; yhdistänyt enemmän kuin erottanut. Rajan polveileva viiva on kuljetellut yhteen niin kansat kuin keksinnöt, uudet tuulet kuin utopiat.

Saimaa Goes Bauhaus Hub:in päälinjat ja läpileikkaavat teemat ovat pohja sillanrakentamiselle, kulttuuriselle muutokselle, joka kytkee luovalla tavalla yhteen ihmisen muuttuvan kaupunkiluontosuhteen ja ihmisen välisen globaalin rauhantyön. Päälinjat toteuttavat Uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitteen keinoja (Living Lab, kohtaamispaikka ja kiihdyttämö), joilla ihmiset osallistetaan ja innostetaan yhteisen tulevaisuuden rakentamiseen oppimalla kohtuullista ja vastuullista elämää.

Vuonna 2026 Hubin toiminta huipentuu globaalien foorumin järjestämiseen. Foorumi luo suuntaviivoja eurooppalaiselle kulttuuriselle kestävytydelle, jossa tiede ja taide luovat pohjan entistä turvallisemman ja rauhallisemman maailman rakentamiselle. Se kytkee Saimaa Goes Bauhaus Hub:in monivuotisen

eurooppalaisen verkostotyön kokonaisuudeksi, jossa luodaan ratkaisuja sen hetken suurimpiin globaaleihin haasteisiin. Tuloksena syntyy Saimaan henki, joka on synonyymi ihmiskunnan toivolle ilmastomuutoksen ja luontokadon maailmassa.

Yhteistyössä: Savonia-ammattikorkeakoulu, Human Security Europe Network **Aikataulu:** 2022–2026

Jälkiviisaus

EU:n perustamisen perimmäisenä syynä oli rauhan rakentaminen ja varmistaminen Euroopassa. Jälkiviisaudeksi nimeämämme ohjelmakokonaisuuden keskeisenä teemana on pureutua sodan seurausten näkymiseen rauhanajan elämässä ja ihmisten tunteissa. Meitä ympäröivä arkkitehtuuri kantaa mukanaan merkityksiä, jotka voivat olla hyvin henkilökohtaisia.

Jälkiviisaus-työpajat toteutetaan Architecture of Shame -työryhmän (Italia, Matera 2019) menetelmin neljässä eri kaupungissa. Etsimme osallistujien kokemuksista ja mielikuvista kumpuavaa arkkitehtuuriin liittyvää häpeää. Kokonaisuus huipentuu Savonlinnassa vuonna 2026 järjestettävään näyttelyyn ja viikon mittaiseen tapahtumaan.

Mikkeli 2022 – Sodan jäljet. Miten sodan jäljet näkyvät jokapäiväisessä elämässämme? Kuinka suhtaudumme niihin? Toinen maailmansota EU:ssa tuntuu jo kaukaiselta, mutta elämme sen jälkien päälle rakennetuissa kaupungeissa, kaduilla ja rakennuksissa. Mikkelissä järjestettävä työpaja tarkastelee tapaamme elää arjessa, joka on siltana menneiden, nykyisten ja tulevien sukupolvien välillä. Työpaja kerää sodan jälkeiseen arkkitehtuuriin liittyviä asiakirjoja, materiaaleja ja muistoja julkisen keskustelun elävöittämiseksi.

Työpajan yhteydessä järjestetään valokuvataiteilija Xenia Nikolskajan (RU) näyttely.

Joensuu 2023 – Muuttoliike. Tiettyssä vaiheessa historiaa olemme kaikki olleet maahanmuuttajia. Me eurooppalaiset unohdamme tämän helposti, ehkä siksi, ettei ole helppoa puhua kodittomuudesta tai ihmisarvon kadottamisesta. Joensuun työpajassa kohdataan toisen maailmansodan jälkeen tapahtunut suuri sodanaikainen muutos karjalaisten evakkojen muuttoreitin ja tämän historiallisen ajanjakson luoman elämäntavan kautta, peilaten menneistä kokemuksista nykyajan ymmärtämiseen.

Työpajan yhteydessä järjestetään kuvataiteilija Evgenia Golantin (RU) näyttely.

Lappeenranta 2024 – Veden muisti. Miten elämme sopusoinnussa veden kanssa tulevaisuudessa? Puhdas vesi on arvokas osa elämäämme, jota meidän tulee suojella. Lappeenrannan työpajassa pureudutaan löytämään ja jakamaan veteen liittyvää osaamistamme. Veden merkitys, sen vaikutus identiteettiimme sekä maisemaan ja veteen liittyvään elämäntapaan ovat osa perinnettämme. Tietoisuus vedestä on lisääntynyt ja huomiota kiinnitetään yhä enemmän paikkoihin, joissa vesi nähdään arvona.

Työpajan yhteydessä nähdään tanssitaiteilija Minni Hirvosen Miss Catastroph -hahmon esityksiä.

Kuopio 2025 – Tasa-arvoa ja hyvää elämää. Pandemian jälkeen tulemme muuttamaan tapaamme katsoa ympäristöämme. Maaseudusta ja luonnonläheisistä alueista on digitaalisuuden ansiosta tulossa todellinen vaihtoehto asumiselle ja työskentelylle. Tunnistamme työpajoissa hyvän elämän elementtejä maaseudulta ja kaupungeista. Tavoitteenamme on luoda yhteyksiä ja paikkoja, joissa kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta kasvatetaan ja joiden kautta ennakoluulot, vastakkainasettelu ja häpeä vähenee.

Työpajan yhteydessä kuullaan kirjailija Marja-Sisko Aallon vetämiä keskustelutilaisuuksia sukupuolten tasa-arvosta ja nähdään feministis-yhteiskuntakriittisen ajattelijan ja taiteilijan Riina Tanskasen näyttely.

Savonlinna 2026 – Ympyrä sulkeutuu. Näyttelyssä esitellään työpajoissa esille nousseita häpeän aiheita sekä alueen unohdettuja resursseja. Näyttely on yhteiskuva alueesta, joka yhdistää nämä paikat, tarpeet, tunteet, arvot ja häpeät nykymaailman tärkeisiin kysymyksiin. Avajaisten ohjelmana Savonlinnan kaupunkiin valitaan jokaiseen teemaan kytkeytyvä kohde, jossa julkinen tila otetaan haltuun taiteen ja kulttuurin avulla. Työpajan tuloksia elävöitetään esimerkiksi sarjakuvan, uusien laulujen tai performanssin keinoin.

Taiteilijavieraina avajaistapahtumassa mm. pietarilainen folkrock-yhtye Otava Yo (RU).

Yhteistyössä: Fabio Ciaravella ja Mimi Coviello (IT) Architecture of Shame -työryhmä, Italia, Matera 2019, Elinkeinoelämän keskusarkisto, Designarkisto, Kansalliskirjasto, Memory Campus, Muisti Centre of War and Peace, Mikkelin kulttuurin unelmavuosi 2022 -hanke, University of Eastern Finland, Karjalan Liitto ry, Lappeenrannan museot, Greenreality Lappeenranta, taiteilija Xenia Nikolskaja (RU), taiteilija Evgenia Golant (RU), tanssitaiteilija Minni Hirvonen, kirjailija Marja-Sisko Aalto, taiteilija Riina Tanskanen, folkrock-yhtye Otava Yo (RU) **Aikataulu:** 2022–2026

Tilaa kulttuurille

Itä-Suomeen on viime vuosina perustettu merkittäviä uusia vapaan kentän kulttuuritiloja. Nämä itsenäisesti toimivat kulttuuritilat yhdistävät voimansa luodakseen uuden toimintamallin vapaiden kulttuuritilojen toiminnalle. Yhteistyö mahdollistaa sisällöllisesti aiempaa korkeatasoisempien tuotantojen tuottamisen ja uusien kulttuuripalvelutuotteiden myymisen. Se myös lisää itäsuomalaisen vapaan kentän kulttuuritilojen toiminnan tunnettuutta kansainvälisesti. Kulttuuritilojen yhteistyö mahdollistaa vuonna 2026 tiedon jakamisen Saimaa Skill Share Labin kautta muille toimijoille ja erityisen, itsenäisiin kulttuuritiloihin suunnitellun kansainvälisen ohjelmiston tuottamisen osaksi vuoden ohjelmaa.

Kartoitamme alueemme tyhjiä liiketiloja yhteistyössä Itä-Suomen kaupunkikeskustojen kehittämissyhistysten kanssa. Tyhjätilat tallennetaan helposti saavutettavaksi Saimaa-ilmiö2026:n digitaaliselle alustalle, mikä mahdollistaa niiden käytön työ-, näyttely-, myymälä- residenssi-, esiintymis- ja ateljeetiloina. Synnyttämme kokeilevaa ja uutta toimintaa ja luomme pohjaa ympärivuotiselle kulttuuritarjonnalle ja kaupungin vetovoimaisuudelle.

Teemme yhteistyötä Veszprém-Balaton 2023 kanssa Street Management -projektin toimintamallin kehittämiseen liittyen. Saimaa-ilmiö2026 vuokraa rekisterissä olevia tyhjiä liiketiloja, joihin tehtäville sisällöille julkistetaan avoin haku. Näin vähennämme sekä vuokraajan että toimijan riskiä ja tuomme alueelle uutta palvelutarjontaa. Kulttuurisisältöjen lisäksi mahdollistamme Suomen 4H-liiton sekä alueen yhdistysten kanssa nuorten kulttuuritarjontaa tukevien yritysideoiden toteuttamisen sekä nuorten kohtaamisen tiloissa.

Yhteistyössä: Savonlinnan Kulttuurikellari, Teatteriravintola ILO, Kanttila, Kulttuuritila Nuijamies ja Uus Hoi Sie, Näyttämö, Sovintola, Kulttuuritehdas Sihtala, Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhistys Sakke ry, Mikkelin Keskustan Kehittämissyhistys Ry, Lappeenrannan Kaupunkikeskusta – LAKES ry, Joensuun kaupunkikeskustayhdistys Virta, Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhistys ry, Suomen 4H-liitto sekä alueen 4H-yhdistykset, Veszprém-Balaton 2023 **Aikataulu:** 2022–2026

Välitilassa. Kuntien omistuksessa on yhä enemmän kiinteistöjä, jotka luokitellaan myytäviksi tai purettaviksi. Päätöksenteko ja varsinaisen purkamisen odottaminen voi kuitenkin kestää, jolloin tyhjiillään olevat rakennukset jäävät eräänlaiseen välitilaan rapistumaan. Parasta rakennetun ympäristön suojelua on löytää näille tiloille uutta käyttöä. Kartoitamme potentiaalisia rakennuksia yhteistyössä kuntien ja kaupunkien kanssa taide- ja kulttuuriprojektien alustoiksi.

Kysymme nuorilta, millaisia kulttuuritapahtumia he toivoisivat tulevaisuudessa Saimaan alueelle, ja saimme lähes 200 vastausta. Konserttien, taidetapah-

tumien, omaehtoisen tekemisen ja osallisuuden lisäksi toivottiin mahdollisuuksia itse päättää toteutettavista sisällöistä. Tarjoamme nuorten kokeilukulttuurille ketterän alustan ja tilan, jossa voi rohkeasti luoda uutta. Etsimme ja hankimme vaihtoehtokulttuurikeskukseksi muuntuvan tilan Saimaa-ilmiö2026:n käyttöön koko kulttuuripääkaupunkivuoden ajaksi. Kokeneet kulttuuritilatoimijat, nuoret ja Pietarin katutaiteen museo tuottavat yhteistyössä ohjelmasisältöä.

Yhteistyössä: Katutaideyhdistys Urbaani ry, Uus Hoi Sie -galleria, Savonlinnan Taidelukio, Savonlinnan Uusi Taidemuseo, SAMIEdu, Mimmit Peintaa -taidekollektiivi, Pietarin Katutaiteen Museo ja katutaiteilija Stas Bags (RU), Faber Community (RO).
Aikataulu: 2024–2026

Kulttuurikontit. Saimaa-ilmiö2026 hankkii käyttöönsä viisi hyvin varusteltua kulttuurikonttia, jotka ovat Saimaan alueen toimijoiden ja kansainvälisten taiteilijoiden käytössä jo vuodesta 2022 alkaen. Haluamme tarjota näyttävän työskentelypaikan, jonka sijainnin voi kontissa työskentelevä taiteilija päättää itse. Vuonna 2026 yksi konteistamme kiertää laajemmin Eurooppaa ja vie saimaalaista kulttuuria kymmeneen Saimaan alueen ystävyyskaupunkiin, mukanaan mm. Koistinen Kanteleen yhteissoittokantele, saimaalaiset äänimaisemat ja vierailevia taiteilijoita. Kulttuurikontti osallistaa eurooppalaisia taiteilijoita ja toimijoita toteuttamaan kontissa Saimaa-ilmiö2026:n sisältöteemojen inspiroimia sisältöjä. Kontit jäävät kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeenkin alueelle taiteen ja kulttuurin käyttöön. Vuonna 2023 kulttuurikonttimme vierailee Veszprém-Balaton 2023 -ohjelmassa Pop Up City.

Yhteistyössä: Koistinen Kantele, Veszprém-Balaton 2023
Aikataulu: 2022–2026

Luovat tilat ja tekijät

Saimaan alueen luovat tilat ovat vierailemisen arvoisia kokemisen ja tekemisen paikkoja. Tilat avaavat uniikkeja näkymiä aitoon itäsuomalaiseen kulttuurikenttään. Saimaa-ilmiö2026 kokoaa alueen luovat tilat ja taiteilijakodit yhteen. Digitaalinen alustamme yhdistää tekijät verkostoksi ja mahdollistaa myös vieraiden osallistumisen taiteilijakotien elämään. Esimerkiksi sellisti Jussi Makkosen Nurmeksessa järjestämiä livekonsertteja pääsee seuraamaan muualta maailmasta.

Itäisellä
ilolla

MUSIIKIN ALKUVOIMA

| TBA -

Alueellinen

Kansainvälinen

Skill Share Lab

Flagship

Legacy

Avoim haku

Kansalliseepoksemme Kalevala kertoo 40. runossaan kansallissoittimemme kanteleen synnystä. Väinämöinen rakentaa kanteleen *hauen leukaluusta ja hiien ruunan hiuksista* sekä soittaa niin, että riemu riemulle remahtaa ja soitto tuntuu soitannalle. Soitto hurmaa kuulijansa ja *lopuksi itkevät nuoret ja itkevät vanhat sekä nainehet urohotkin*.

Kanteleemme historia on itäsuomalainen, mutta sen sukuisia soittimia soitetaan Suomen ja Karjalan ohella mm. Virossa (kannel), Latviassa (kuõkles) ja Liettuassa (kañkles). Myös venäläinen gusli ja Venäjän Karjalassa soitettava kromaattinen kantele kuuluvat kanteleperheeseen. Vielä 1900-luvun alussa kanteleensoittaja rakensi soittimensa oman metsän puista, lepästä tai kuusesta, laittoi kanteleeseen 5–15 kieltä ja alkoi soittaa. Viimeisen 30 vuoden aikana kantele on kehittynyt enemmän kuin yksikään moderni soitin maailmassa. Rääkkyläläinen kanteleenrakentaja Hannu Koistinen rakensi kanteleen Nevadan erämaahan Burning Man-festivaalille vuonna 2008 ja kehittää soitinta edelleen, viimeisimpänä innovaationaan yhteissoittokantele.

Operaatio Kantele päivittää kanteleen tähän päivään seuraavin tavoin:

- Innostamme ihmisiä ihastumaan jälleen karjalaisen kanteleen sointiin. Perinteen jatkumisen edellytyksenä on soiton sukupolvelta toiselle siirtäminen ja elinikäinen oppiminen. Järjestämme kaikille avoimia, matalan kynnyksen kantelelajeja ja -soittajaisia, sekä koulutamme opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstöä vähäkielisen kantelemusiikin ja perinteen pariin. Pitkäkestoiseen, hitaan estetiikan improvisaatioon perustuva vähäkielisten, eli 5–15-kielisten kanteleiden soittotapa on karjalainen, ikaikainen vastine tämän päivän koneelliselle meditaatiomusiikille. Mestareinamme toimivat Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanteletohtorit **Arja Kastinen** ja **Timo Väänänen**.
- Innostamme ihmisiä ottamaan soiton sormillensa monin yhteisöllisin keinoin: Pakkaamme yhteissoittokanteleen Eurooppaan matkaavaan Kulttuurikonttiin ja opetamme koko Euroopan soittamaan yhdessä! Kontissa vierailee myös sekä suomalaisia että Euroopassa vaikuttavia kanteletaiteilijoita, mm. **Senni Eskelinen**, norjalainen **Sinikka Langeland** (NO) ja virolainen **Mari Kalkun** (EE). Kokoamme ainutlaatuisista soittohetkistä kuva- ja äänigallerian Saimaa-ilmiö2026:n digitaaliselle alustalle. Tuomme kanteleen uusimman innovaation yhteissoittokanteleen hyvinvointimme lähteeksi, osaksi vanhusten ja maahanmuuttajien hoito- ja terapiatyötä. Muusikko, tarinankertoja ja musiikkiterapeutti **Anna-Maria Toivonen** pilotoi palveluyksiköissä ja kouluttaa sekä itäsuomalaisia että kansainvälisiä hoitotyön ammattilaisia Saimaa Skill Share Labin kautta.
- Tarvitsemme kanteleen tunteaksemme kansamme soinnin. Yli kolmenkymmentä vuotta toiminut **Rääkkylän Kihaus Folk** -kansanmusiikkifestivaali kokoaa kaikenlaisten kanteleiden soittajat suureen yhteissoittoon ja esittelee soittimen muulle Euroopalle. Rääkkylästä uransa aloittanut, laajaa kansainvälistä yhteistyötä tekevä kanteleensoittaja **Marjo Smolander**

toivottaa tervetulleeksi Slovakian kansallissoitin fujaran, bretagnelaisen bombardin, unkarilaisen kampliiran sekä maailman vanhimman soittimen Slovenian neandertalilaisen huilun taitajat kansallissoittimemme synnyinsijoille. Näiden soitinten mestarit kokoontuvat yhteiseen, kahden viikon mittaiseen workshoppiin, toimivat mestareina ja kisälleinä sekä luovat täysin uutta ja uniikkia yhteistä ohjelmistoa soittimilleen. Työpajojen avoimia osuuksia ja soitinesittelyjä pääsee seuraamaan verkon kautta. Kokoonpanon konsertti striimataan Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisella alustalla.

Yhteistyössä: Rääkkylä Folk ry, Rääkkylän kunta, kanteletohtori Arja Kastinen, kanteletaiteilija Timo Väänänen, kanteletaiteilija Senni Eskelinen, muusikko Sinikka Langeland (NO), muusikko Mari Kalkun (EE), musiikkipedagogi-musiikkiterapeutti ja tarinankertoja Anna-Maria Toivonen, kanteletaiteilija Marjo Smolander, Karjalan valtion laulu- ja tanssiyhtye Kantele (RU), Žilina 2026, Nitra 2026, Nova Gorica 2025, Cesis 2027 **Aikataulu:** 2022–2026

- Tarvitsemme kanteleen tunteaksemme juuremme. Suomen kansallismuseosta, Joensuun museosta ja Venäjän Karjalan kansallisesta museosta löytyy ainutlaatuinen kokoelma karjalaisia kanteleita. **Karjalaiset kanteleet -näyttely** läpi leikkaa molemmin puolin rajaa soitetun kanteleen historian ja esittelee kanteleen kehityksen tähän päivään saakka hyödyntäen niin arkistomateriaaleja kuin VR-tekniikkaa.

Yhteistyössä: Suomen kansallismuseo, Joensuun museot, Venäjän Karjalan kansallinen museo (RU), Koistinen Kantele, Saimaan taideluola Retretti **Aikataulu:** 2024–2026

• Karjalan tanssi- ja lauluyhtye Kantele (Petroskoi, RU) on myös omistautunut perinteisen karjalaisen kanteleensoiton elvyttämiseen.

Nyt mie ruppeen laulamaan

Me itäsuomalaiset olemme laulaneet aina! Alueellamme toimii satoja erilaisia lauluyhtyeitä ja kuoroja. Laulamme tangoa, karaokea ja kansanlauluja. Lapset laulavat suuressa Metkukuorossa. Myös klassinen yksinlaulukulttuuri elää vahvana Savonlinnan Musiikkiakatemian koulutustoiminnan, sekä Savonlinnan Timo Mustakallio- ja Lappeenrannan laulukilpailuiden ansiosta. Vuonna 2026 laulamme yhdessä uutta ja vanhaa, siirrämme runolaulu- ja itkuvirsiperinnettä eteenpäin, muodostamme uuden kuorosillan ja pistämme pystyyn Laulujuhlat! Etsimme yhteistä surullisen ja kaihoisan musiikin perinnettä myös muista kulttuureista. Teemme yhteistyötä vuonna 2026 Portugalin Faron kanssa rakentaaksemme musiikkisiltaa Afrikan mantereelle yhteisöllisen laulannan muodossa.

ITÄSUOMALAINEN KUOROSILTA. Saimaa-ilmiö2026 kokosi yhteen itäsuomalaisen kuoroväen talvella 2021. Siltä istumalta Suomen laulajain ja soittajain liiton eli SULASOL-järjestön itäsuomalaiset kuorot yhdessä muiden alueen kuorojen kanssa päättivät koota voimansa ja luoda kuorosillan paikallisten kuorojen, maakuntien ja Euroopan välille. Kuorot kutsuvat toisensa kylään vuorovuosina ja järjestävät yhteisiä laulajaisia, koulutuksia ja kuorotapahtumia. Samalla syntyy vuositain toistuva **Saimaa sings** -kuorofestivaali.

Kuorosilta rakentaa ylimatekunnallista kuoroyhteistyötä herättäen samalla henkiin myös yhteisöllisen laulujuhlaperinteen. Virosta Suomeen jo 1800-luvun lopulla tullut Laulujuhlien perinne kokosi Viipuriin, Sortavalan ja myöhemmin Joensuuhun satoja kuoroja ja tuhansia laulajia laulamaan yhdessä. Laulujuhlista tuli hyvin merkittäviä kansallisia juhlia, joita varten rakennettiin kaupunkeihin erityisiä laululavoja. Laulujuhlaperinnettä on viime vuosina herätelty henkiin, mutta säännöllistä laulujuhlatoimintaa ei rajan kummallakaan puolella ole.

Kuoroyhteistyö saa näyttävän alun Mikkelin Musiikkijuhlien kutsuessa kuoroja koolle valtakunnalliseen tapahtumaan heinäkuussa 2022. Osana tapahtumaa laulajat jakaantuvat useassa kohteessa järjestettävään flashmobiin, johon haastetaan osallistumaan myös kansainvälisiä kuoroja. Tempauksilla herätellään uuden yleisön ja harrastajakunnan kiinnostusta yhdessä laulamiseen. Vuonna 2023 itäsuomalaiset kuorot ja lauluyhtyeet kohtaavat Joensuussa. Vuonna 2024 lauletaan Lemin musiikkijuhlien ja Karjalan kuoroviikkojen tapahtumissa Lappeenrannan ja Lemin laululavoilla. Samana vuonna syntyy eurooppalainen laulusilta Viron laulujuhlille (Estonian Song Festival), jonne Viron kuoroliitto on jo esittänyt kutsun itäsuomalaisille kuoroille. Vuonna 2025 laulusilta laajenee Kallavesi Soi-tapahtuman kautta Kuopioon ja Karjalaisten laulujuhlien myötä Venäjän Karjalaan.

Vuonna 2026 järjestetään Joensuussa Ilolla Ilo-saarella -festivaalit, jotka kokoavat mukaan kuoroja, lauluyhtyeitä, bändejä ja orkestereita niin Suomesta, Virosta, Venäjältä kuin muualta Euroopasta. Erityiskutsun juhlille saavat Slovakian kulttuuripääkaupungin kuorot. Laulullinen ja musiikillinen iloittelu törmäyttää eri musiikin genret metallista klassiseen ja päivittää itäisen ilon suoraan 2030-luvulle.

Yhteistyössä: SULASOL Itä-Suomen piirit, Viron kuoroliitto (EE), Viron Laulujuhlien säätiö (EE), Karjalan tasavallan kansantaiteen ja kulttuurialoitteiden keskus, Sortavalan sosiaali- ja kulttuurinuorisokeskus, Lemin musiikkijuhlat, Karjalan Kuoroviikot, Nitra 2026, Faro 2027 **Aikataulu:** 2022–2026

RUNOLAULUPOLKU. Kalevalan runoissa on oma, erityinen runomitta, nelipolvinen trokee, joka tekee runolauluperinteestämme ainutlaatuisen. Runolaulajat, joilla oli taito laulaa tällä mitalla, olivat aikansa hiljaisen estetiikan, mytologian ja sanankäytön mestareita. Osalla heistä oli hallussaan myös vahva ja väkevä sanan voima, jonka avulla parannettiin kiputilat tai nostatettiin lempi. Luonto ja hiljaisuus ovat olleet runolaulajiemme luovuuden lähde, pitkä estetiikka ja hiljainen haltioituminen laulujen syntymisen tae.

.....
Kuorotempaus. Kuoroväki tempaisee yhdessä Suomen luonnon päivänä elokuussa ja täyttää luonto- ja vesi (Saimaa, Kallavesi, Puruvesi, Pielen ja Koitere) -aiheisilla lauluillaan metsät, nuotiopaikat, rannat ja järvien selät. Tempauksen yhteydessä järjestetään laulutukioita, joihin kaikki ovat tervetulleita laulamaan. Tapahtumiin voi osallistua myös verkon välityksellä. Kuorotempauksen ja kulttuuripääkaupunkivuoden virallisena laulukirjana toimii Saimaan laulut- laulukirja, johon kootaan sekä tuttuja että uusia, kirjaa varten sävellettyjä lauluja. Kirja avaa laulujen tarinat myös muulle maailmalle englanninkielisten käännösten kautta, ja vaihdamme lauluja Nitra 2026:n kanssa.

.....
Yhteistyössä: SULASOL Itä-Suomen piirit, Savonlinnan kesäyliopisto, Savonlinna-kuoro, Lapsi- Ja nuorisokuorojen tuki Cantilena ry, Nitra 2026 **Aikataulu:** 2026

Vuonna 2026 kuljemme runolaulupoluilla ja kuulemme taitajia perinteen itäsuomalaisilla synnyinsijoilla. Runolaulupolulla Petkeljärven kansallispuistossa matka taittuu verkkaan esilaulajan johdolla vuorolauluna. Kolin kansallismaisemien vaellusreiteillä kulkija kohtaa runolaulajan, jota kuuntelee aikansa ja jatkaa matkaansa. Lönnroin petäjän juurella Kiteen Hummovaarassa sanan voiman mahti nousee hiljaisuudesta Juhana Kainulaisen loitsujen ja parannussanojen äärellä. Runolaulaja Simana Sissosen kotitalossa lauletaan Sissosen itsensä sanoin maailmansynnystä ja Lemminkäisestä. Kerimäen Hytermän saarella ja Enonkosken runopolulla lauletaan runoniekka Pietar Makkosen runoja.

Yhteistyössä: Loitsuaia Helena K. Karhu, Perriin Tyssit -yhtye, Duo Liisa & Tellu, runolaulajat Reetta-Mari Kellokoski, Tellu Turkka ja Kirsi Uutinen **Aikataulu:** 2026

KYYNELKANAVAT. Karjalainen itkuvirsiperinne eli äänellä itkeminen on alun perin ollut surua ja huolia ilmaisevaa rituaalista perinnettä: ikuista ikävää, surua, huolta ja kaipausta. Perinteisten itkuvirsien ytimessä ovat itkijän omat kokemukset, ja hän kanavoi itkullaan koko yhteisön tunteita. Tämä päivän itkuperinne vastaa erilaisiin tarpeisiin ja itkulle annettuihin merkityksiin.

Kyynelkanavat-yhteisö tarkastelee tieteen ja taiteen keinoin itkuvirsien jatkumoa ja roolia suomalaisessa modernissa yhteiskunnassa sekä liittyy perinteemme osaksi eurooppalaista itkutraditiota. Itkuperinettä lähestytään niin tunteen, ilmaisun, kokemuksen kuin sille annettujen merkitysten kautta. Vuonna 2026 eurooppalainen itkuyhteisö kokoontuu kansainväliseen Kyynelkanavat-seminaariin Ilomantsin Parpeinvaaran runokylään, jossa tämän päivän itkun olemusta tutkitaan työpajojen, itkupiirien, luentojen ja taiteellisten esitysten kautta. Seminaari toteutetaan yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja Kyynelkanavat-yhteisön kanssa.

Yhteistyössä: Itä-Suomen yliopisto, Äänellä itkijät ry, muusikko ja runonlaulaja Liisa Matveinen, muusikko ja äänellä itkijä Emilia Kallonen, äänellä itkijä Emmi Kuittinen, tutkijat Viliina Silvonen, Riikka Patrikainen ja Elina Hytönen-Ng **Aikataulu:** 2026

Mie se laulan lapselleni. Saimaa-ilmio2026 alueella järjestetään monikulttuurista ryhmätoimintaa, jossa äidit lapsineen kokoontuvat yhteen laulamaan. Osallistujat oppivat ja opettavat toisilleen oman kulttuurinsa kehto-/nukutus- ja leikityslauluja ja jakavat niihin liittyviä perinteitä.

Yhteistyössä: Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin maahanmuuttopalvelut, Umuco Entertainment Troop ry, MLL Kaakkois-Suomen piiri ry **Aikataulu:** 2026

KANSANMUSIIKKI-INSTITUUTTI. Saimaa-ilmion alueelle perustettava Itä-Suomen kansanmusiikki-instituutti toimii pohjana alueen kansanmusiikin tutkimukselle, koulutukselle ja tapahtumille. Instituutin toiminnalla lisätään kansanperinteen tunnettuutta, nostetaan sen arvoa ja annetaan alusta sen laajalle uudistustyölle.

Itä-Suomen kansanmusiikki-instituutti tekee yhteistyötä tapahtumien ja seminaarien osalta Nitra2026:n ja Slovakian kansatieteenlaitosten kanssa. Se kutsuu myös luokseen suomalaisen kansanmusiikin suurjuhlan, Samuelin poloneesin.

SAMUELIN POLONEESI. Suomalaisen kansanmusiikin valtakunnallinen suurjuhla saapuu kulttuuripääkaupunkivuonna näyttävästi Saimaalle ja nostaa suuren yhteisötoiminnan teemaksi Savonlinnan seudun kansanmusiikin. Samuelin poloneesi kokoaa vuosittain yhteen satoja pelimanneja ja esittelee suomalaisen kansanmusiikin parhaimmiston. Kutsumme vieraiksi portugalilaiset harmonikkamusiikin virtuoosit järjestämällä sukupolvet ja kulttuurit törmäyttäviä virtuaalisia jameja osana ohjelmaa.

Yhteistyössä: Suomen kansanmusiikkiliitto, Itä-Suomen Kansanmusiikki-instituutti, Nitra 2026, Faro 2027
Aikataulu: 2025–2026

FOLK – ULOS HAUDASTA! Itäisellä ilolla -teema päivittyy suoraan 2030-luvulle maailmanmusiikin uusimpia tuulia luovan, Savonlinnasta lähtöisin olevan harmonikkavirtuoosi Viivi Maria Saarenkylän (1993) taiteellisella sisällöllä. Saarenkylä ja PIIRAINEN-BLOM-COMPANY luovat Olavinlinnan näyttämölle maailmanmusiikin ja kansantanssin rajat avaavan ja rikkovan teoksen, joka kokoaa soiton, laulun ja tanssin pyörteisiin monikymmenpäisen kansainvälisen taiteilijajoukon. AR- ja VR-tekniikkaa hyödyntävä koko illan konsertti tuo lavalle perinteen uusia taitajia ja päivittäjiä. Olavinlinnan lavalla kuullaan, kuinka kansanperinteen poljento ja melodinen soundimaailma yhdistyvät modernin kaupunkielä-

män äänimaisemaan. Teoksen keskiössä on akustisen kitaran, beatboxauksen ja haitarin muodostaman trion musiikki ja mukaan yhdistyy niin kamariorkesterin elegantti voima kuin nykypäivän populaarikulttuurin ilmiöt.

Yhteistyössä: PIIRAINEN | BLOM | COMPANY: Viivi Maria Saarenkylä, J-P Piirainen, Venla ilona Blom, Tuuletari-yhtye, kantelisti Maija Kauhanen, muusikko ja joikaaja Hildä Länsman, kansantanssiryhmä Motora, Trad Attack-yhtye (EE), Nitra 2026, Savonlinnan Musiikki- ja tanssiopisto **Aikataulu:** 2025–2026

Kaiken kansan musiikkia

Suomalainen kansanmusiikki on kerrostuma kunkin aikakautensa suosituimmasta musiikista, siitä mitä kansa on keskuudessaan sekä yhdessä ollessaan soittanut ja laulanut. Soiton ja laulun taito, sävelet ja sanat ovat siirtyneet mestareilta kisälleille, sukupolvelta toiselle. Uusia, tunnistettavasti ikivihreitä säveliä ja sanoja tarvitaan aikamme tunnejäljiksi tulevaan, itäisen ilon perinteen jatkajaksi ja eurooppalaisuuden osaksi.

TANGO! Suomalainen tango tulkitsee kansamme tunteita ehkä paremmin kuin mikään muu musiikin tyylilaji. Se on täynnä melankoliaa, draamaa, aitoja tunteita ja kulkee lähes aina mollisävellajissa. Suomalainen tango tunnetaan maailmalla parhaiten Kaukaisen veljesten elokuvista ja sillä on intohimoinen fanikulttuurinsa varsinkin Saksassa monien kymmenien FINTango-festivaalien ansiosta.

Saimaa-ilmio2026 palauttaa suomalaisen tangon aitoon ympäristöönsä, Saimaan tanssilavoille ja toreille. Tangokulttuuri saa myös uudempiä vivahteita – tango-DJ:t viihdyttävät tanssikansaa tämän päivän seurantaloiksi muuntuneilla huoltoasemilla ja kuppi-loissa tarjoten suomalaisen tangon helmiä keskelle arjen askareita. Järjestämme kesäiset Poski poskea vasten -tangotapahtumat eri puolille Saimaata mm.

Vuonilahden, Pistohiekan, Tulenliekin ja Iitiän lavoille ja kutsumme mukaan suomitangon taitajia eri puolilta Eurooppaa. Fanit kohtaavat ja paikalliset isäntäperheet majoittavat tangoturisteja kodeissaan. Vastavierailulle suunnataan Berliiniin FINTango lavatanssi- ja kulttuurifestivaaleille elokuussa 2026, jolloin tangoväki valtaa Berliinin rautatieaseman. Viikon mittaisella festivaalilla tanssitaan kaiken maailman tangoja. Suomitangolle on omistettu erityinen ilta. Kuopiolainen TangoSawo järjestää Savonlinnassa tangotapahtuman, joka tuo konserttien ohella yleisölle perinteisen suomalaisen tangon laulukoulutusta, seminaareja sekä valtakunnallisen TangoMaestro-tangolaulukilpailun. Viemme Poski poskea vasten -tangotapahtuman kulttuurikonttimme mukana myös muualle Eurooppaan.

Yhteistyössä: FINTango, Suomen Saksan-Instituutti, TangoSawo ry
Aikataulu: 2025–2026

ROMANIMUSIIKKI LIFTING UP! Savonlinnassa järjestettävä romanikulttuurin kansainvälinen tapahtumaviikko tuo suomalaisen romanimusiikin ja -kulttuurin entistä näkyvämmäksi osaksi kulttuurielämäämme ja alueen tapahtumatarjontaa. Viikon aikana järjestetään keskustelutilaisuuksia, monikulttuurisia klubi-iltoja sekä ainutlaatuinen romanimusiikin valtakunnallinen kurssi, jonka vastuupettajana ja taiteellisena johtajana toimii musiikin ja taiteen monitoimimies Mertsi Lindgren. Opetusyhteistyötä tehdään maailman vanhimman romaniteatterin, moskovalaisen Romen Theatre'n, opettajien kanssa. Tapahtumaviikko huipentuu monen ikäisten ja tasoisten kurssilaisten yhteisötoimintaan sekä suureen romanimusiikin konserttiin, jossa mukana ovat mm. mestariviulisti Miritza Lundberg, Gypsy Kings (FR) ja Rosenberg Trio (NL).

Yhteistyössä: Savonlinnan Kristillinen opisto, RomaMedia, Savonlinnan seudun romaniyhdistys, Itä-Suomen Kansanmusiikki-instituutti, Olavin Jazz ry, Romanikulttuurikeskus Tšeeruno, Romen Theatre (RU), Miritza Lundberg, Gypsy Kings (FR), Rosenberg Trio (NL).
Aikataulu: 2026

JUHLITTAAN!

Itäsuomalainen vieraanvaraisuus on käsite ja alueen ylpeydenaihe. Vieraamme päätyy poikkeuksetta nauttimaan maailman parhaimmasta huolenpidosta – elämyksistä, joita ei muualta maailmasta voi saada. Itäsuomalainen vieraanvaraisuus on historiamme muovaama perinne, jonka muodostumiseen rajojen liikkuminen, uskonnot ja sotahistoria on vahvasti ollut myötävaikuttamassa. Vieraanvaraisuutemme pitää sisällään huolenpitoa, palvelualltiutta, intohimoa, huumoria, sydäntä, lämpöä, ystävällisyyttä ja elämyksiä.

Pöytä rajan yli – Стол через границу

Vuoden 2026 aikana katamme Itä-Suomen ja Venäjän välisille rajanylityspaikoille pöydän rajojemme yli – tai ainakin rajan molemmin puolin. Suomen ja Venäjän välisen rajan ylittäminen on Itä-Suomessa arkipäivää, mutta liian harvoin istumme alas yhteiseen pöytään. Nyt on sen aika!

Pöytä rajan yli on gastrodiplomatiaa aidoimmillaan: ruokaa, keskusteluja, ilonpitoa, kulttuuria ja musiikkia – vaikeitakaan aiheita ei kaihdeta. Pöytien kattamiseen, tarjoiluun ja ohjelmakokonaisuuksiin osallistuvat ravintola-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan ammattilaiset itärajan molemmin puolin. Satelliittitapahtumina mukaan on kutsuttu Särö ry:n Oder-residenssi Saksan ja Puolan rajalla, Narvan museo Viron ja Venäjän rajalla (Narva-Ivangorod) sekä Slovenian ja Italian rajalla järjestettävä Euroopan suurin katuruokatapahtuma Gusti di Frontiera. Portugalin Farossa pöytä katetaan merirajalle ja esiin nostetaan myös katoamassa oleva ruokaperinne ja ruokakulttuurin arkeologia.

Tapahtumien teemat vaihtelevat sijainnin ja vuoden-aikojen mukaan, pitäen sisällään elementtejä rajanaa-

pureita historian aikana yhdistäneistä ja erottaneista tekijöistä: historialliset rajat ja henkilöt, linnoitukset, taiteilijoita inspiroineet kansallispuistot, yleiset ruokaradiot, runonlaulannan ja kerronnan perinteet, mutta myös ruokakulttuurin ja yhtenäiskulttuurin uudet tuulet ja tulevaisuuden näkymät.

Suurempien tilaisuuksien rinnalla tuotamme osallistavia, yhteisöllisiä tekoja ja tapahtumia ruohonjuuritason gastronomiaan liittyen, digitaalisuutta unohtamatta. Salaiset reseptit, isojen leivintupien tunnelmat, metsien villiruoka ja kuinka sitä on vuosisatoja hyödynnetty keittiöissä sekä tulevaisuuden ruokatarendit kootaan yhteiselle alustalle, joka hyödyn-tää sosiaalisen median ilmaisia palveluja ja ammentaa inspiraatiota venäläisestä tavasta jakaa matkaeväät tunteuttomien matkakumppaneiden kanssa. Pieni ele, joka voi johtaa elinikäiseen ystävyyteen.

Pöytä rajan yli madaltaa ennakkoluuloja ja tekee rajasta kolmannen tilan – paikan, jolle luodaan kulttuurin ja taiteen kautta uusia käytötapoja, liittymäpintoja ja konteksteja. Raja on aina ollut erottava tekijä, mutta vuonna 2026 keskitymme rajoillamme korostamaan alueita yhdistäviä tekijöitä niitä erottavien tekijöiden sijaan.

Yhteistyössä: Suomen ja Karjalan keittiömestari liitot, Kulttuuritila Nuijamies, Ruokateatteri, Kulttuurikeittiö – Cultural Kitchen Helsinki–Pietari, Etelä-Karjalan virkistysalueasäätiön Suvorov-hanke, Gusti di Frontiera (IT), Estonian Integration Foundation (EE), Narva Museum (EE), Twin Cities Association, Oder-residenssi (DE), 42Foundation (RU), Faro 2027 **Aikataulu:** 2025–2026

Vieraanvaraisuuden mestarit

Ulla Liukkonen, Saimi Hoyer, Anni Korhonen sekä **Eeva Mertanen** ovat persoonia, jotka tunnetaan paikallisesti ja valtakunnallisesti yli toimialojen. He ovat vetovoimaisia, aitoja ja lämpöä hehkuva emäntiä, jotka edustavat aitoa itäsuomalaista vieraanvaraisu-

den perinnettä useassa sukupolvessa. Nämä neljä naista ovat gastrolähtetiläitämme, ja vievät vuosien 2022–2025 aikana savo-karjalaista vieraanvaraisuutta maailmalle eurooppalaisiin tapahtumiin kuten Grüne Woche (DK) sekä Gusti di Frontiera (IT) – meidän kulttuuriperinnöstämme ja ruokakulttuuristamme kertoen ja samalla eurooppalaisesta vieraanvaraisuudesta oppien. He ovat pääroolissa pöytiä katettaessa rajojen yli sekä vuoden 2026 aikana järjestettävissä ruokatapahtumissa. Teemme yhteistyötä ja kulttuurivaihtoa slovakialaisen Degustorie -ohjelmahankkeen kanssa (Trenčín 2026). Degustoriesin ideana on esitellä ruokafestivaaleilla eri maiden ruokakulttuuria. He käyvät myös Slovakiassa oppimassa paikallisesta ruokakulttuurista ja kutsuvat Trenčín 2026:n kumppanit maistamaan aitoa itäsuomalaista villiruokaa.

Ulla, Saimi, Anni ja Eeva pitävät huolta eurooppalaisista yhteisöistä niin fyysisesti, mutta myös virtuaalisesti useissa eurooppalaisissa kodeissa. Laajennettu elämys tuo jokaiselle mahdollisuuden kokea itäsuomalaista vieraanvaraisuuden kulttuuria virtuaalilaseille luotujen tarinoiden kautta. Heidän johdattelemanaan jokainen pääsee nauttimaan itäsuomalaisesta luonnosta, puhtaista raaka-aineista sekä aidosta itäsuomalaisesta huolenpidosta omilta kotisohviltaan.

Gastrolähtetiläät vierailevat v. 2023 Timisoaran Slow Food -festivaaleilla, osallistuvat ruokateemaisiin workshoppeihin ja oppivat romanialaisista perinneruokista ja käytänteistä

Yhteistyössä: Saimaan alueen ruokamatkailun konsortio, gastrolähtetiläät Ulla Liukkonen, Saimi Hoyer, Anni Korhonen sekä Eeva Mertanen, Nova Gorica 2025, Timisoara 2023, Trenčín 2026 **Aikataulu:** 2022–2026

Saimaa Region of Gastronomy – ruokamatkailun yhdistävä perinnehanke

Suomalaisen ruokakulttuurin juuret ovat syvällä itäsuomalaisten ruokaperinteiden mullassa. Useat suomalaisten rakastamat perinneruoat, kuten karjalanpaisti, muikkukukko, karjalanpiirakat sekä useat kala- ja uuniruokat ovat lähtöisin omasta, savo-karjalaisesta ruokaperinteestämme.

Ruokakulttuurimme ainutlaatuisuus on tunnistettu myös Euroopassa. Kuopion alue on saanut ainoana alueena Suomessa arvostetun European Region of Gastronomy -nimityksen vuosille 2020–2021. Nimityksen innoittamana Saimaa-ilmiö2026 on ollut saattamassa yhteen ja luomassa aivan uutta, neljän maakuntamme yhteistä ruokamatkailukonsortiota. Tämä alueellisista kehittäjäorganisaatioista koostuva konsortio luo yhdessä Saimaa-ilmiö2026:n kanssa itäsuomalaisesta ruokakulttuurista vahvan, koko Euroopan tuntuman käsitteen ja edistää hakukirjamme ohjelmasisältöjä yhdessä alueen kulttuuritoimijoiden kanssa. Konsortio myös yhdistää olemassa olevia maakuntien omia toimintamalleja ja luo yhteisen ruokamatkailun ja kulttuurin ekosysteemin koko Saimaa-ilmiö2026:n alueelle.

Alueemme ruokatuotteille haettava, vastuullisuudesta ja korkeasta laadusta viestivä D.O. Saimaa on Suomen ensimmäinen alueellinen laatu- ja alkuperämerkki, jonka saaminen kertoo myös tuotteen positiivisesta vaikutuksesta ympäristöön, kulttuuriin ja alueen elinvoimaisuuteen. D.O. Saimaa -merkki tuotteessa viestii niin kansainvälisille matkailijoille kuin paikallisille kuluttajillekin tuotteen olevan Saimaalta kotoisin, laadukas ja puhdas.

Saimaa-ilmiö2026 perinnehanke Saimaa Region of Gastronomy -projekti jatkaa ruokakonsortion vastuullisen ruokamatkailun kehittämistyötä. Kulttuuripää-

kaupunkihaun aikana rakentamamme yhteistyön malli jatkaa yhtenäisen Itäisen Suomen ruokamatkailukentän rakentamista. Visionamme on, että rakentamamme yhteistyön malli konkretisoituu alueen yhteisenä European Region of Gastronomy -hakemuksena vuonna 2027.

Yhteistyössä: Suomen ja Karjalan keittiömestariilitto, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK, Savonia-ammattikorkeakoulu, ProAgria Itä-Suomi / Itä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset, Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus, ProAgria Etelä-Savo, Etelä-Savon Koulutus Oy
Aikataulu: 2022–2027

Uuden ajan ugrilaiset!

Koko Itä-Suomeen jalkautuva festivaali kokoaa ja nostaa keskiöön uuden ugrilaisen sukupolven, joka on havahtunut oman kielen ja kulttuurin katoamiseen – ja siihen, ettei oma identiteetti aina sovi vallitseviin normeihin. Ääneen pääsevät niin runoilijat, kieliaktivistit, uudet sanankäyttäjät, muusikot, käsityöläiset kuin taitelijat Suomen ja Venäjän Karjalasta, Venäjän suomalais-ugrilaiset kansat, setukaiset ja saamelaiset.

Festivaalin keskiössä on Pienet kielet, suuret kansat -seminaari, jossa kohtaavat puhuttu ja kirjoitettu kieli. Miten symbolit, murteet, kieli ja rituaalit yhdistävät mutta myös erottavat kulttuurejamme?

Festivaalin aikana järjestetään konsertteja, pienten kielten kielitunteja, tapahtumia ja työpajoja koko itäisen Suomen alueella. Viikko huipentuu gaalailtaan Savonlinnassa 8.8.2026, jolloin on myös virallinen **Kansallispukujen tuuletuspäivä**. Gaalassa paitsi juhli-taan yhdessä, myös esitellään festivaaliviikon aikana syntyneitä projekteja. Ohjelma rakennetaan avoimen artistihaun kautta, joka yhdistetään kuratoituun sisältöön.

Suomalais-ugrilainen kulttuuriperintö elää vahvana Ilomantsissa, joka on Suomen ja Manner-EU:n itäisin

kunta. Venäjän rajalla sijaitseva 4800 asukkaan Ilomantsi hakee suomalais-ugrilaisen maailman kulttuuripääkaupungin statusta vuodelle 2023. Tunnustuksesta kilpailevat pienet, mutta omaleimaiset paikkakunnat Suomesta, Virosta, Venäjältä ja Unkarista.

Yhteistyössä: Loimolan voima -yhtye, karjalaisaktivisti Maura Häkki, Santtu Karhu & Talvisovat -yhtye (RU), Lodkastrun (RU), Zetod (EE), muusikko Mari Kalkun (EE), Pielisen Tietäjäkeskus ry, Suomalais-ugrilainen seura, MTÜ Fenno-Ugria Asutus (EE), Etelä-Karjalan kulttuuriyhdistys Lyyra ry, Ilomantsin matkailuyhdistys ry, Kukushka Festival, Viipuri (RU), Hanti-Mansinskin autonomisen alueen taiteen ja kulttuurin kehityssäätiö ORIS (RU), udmurtialainen runoilija Nadii Muš (RU), udmurtialainen tekstiilitaiteilija Zoja Lebedeva (RU), Nova Gorica 2025 **Aikataulu:** 2023–2026

Ohjelmaan liittyy myös **Mummot 2.0**, joka on Lappeenrannan museoiden ja länsisiperialaisen Hanti-Mansian Luonnon ja ihmisen museon yhteinen modernien isovanhempien vaihto-ohjelma. Osallistujat tutustuvat toistensa kulttuureihin erilaisissa kulttuuriperintötyöpajoissa, joiden teemat liittyvät esim. ruoka- ja käsi-työ- tai tarinaperinteeseen, sekä toimivat mestareina uuden ajan ugrilaisille. Nykyaikaisia isoäitejä, heidän apuaan, taitojaan ja osaamistaan tarvitaan kulttuuriperinnön siirtämisessä seuraaville sukupolville roolien ja perinteiden muuttuessa. Laajennamme konseptia vuonna 2025 Nova Goricaan, ja vuonna 2026 Mummot 2.0 osallistuu Uuden ajan ugrilaisiin.

Yhteistyössä: Lappeenrannan museot ja Hanti-Mansian Luonnon ja ihmisen museo, Nova Gorica 2025 **Aikataulu:** 2025–2026

VILLI LUOVUUS

Itä-Suomi kutsuu aitojen raaka-aineiden ja ideoiden lähteille.

Dark Festival

Elokuussa 2026 Savonlinnassa nähdään historiasta, kädentaidoista ja metallimusiikin väkevästä voimasta ammentava tapahtuma, joka valtaa Riihisaaren ja Olavinlinnan viikon ajaksi. Kädentaitajat läheltä ja kaukaa saapuvat Olavinlinnassa järjestettävälle keskiaika-markkinoille myyjiksi ja esittelijöiksi sekä oheisohjelman tekijöiksi (turnajaiset, narrit, soittajat). Teemme ohjelma- ja sisältövaihtoa Latvian ECoC -kandidaatin Cēsiksen kanssa. Tapahtumaviikon näyttävässä aloituksessa Saimaan rannat kaikuivat, kun metalli taipuu kansainvälisten seppämestareiden käsissä ja jylisee Olavinlinnassa.

Itä-Suomen maisemista on ponnistanut maineeseen moni metallibändi: sijaitseehan maailman metallimusiikin pääkaupunkikin Etelä-Karjalan Lemillä. Saimaa-ilmiö2026 tuo esiin metallimusiikin julkistamalla vuonna 2023 kansainvälisen bändikilpailun, jossa haastetaan nuoria muusikkoja luomaan musiikkia eri genreja sekoittaen. Kilpailu elää videoiden muodossa sosiaalisessa mediassa, jonka kautta suuri yleisö pääsee myös valitsemaan omat suosikkinsa. Bändikilpailu huipentuu voittajien yhteiskonserttiin Olavinlinnassa. Konsertin pääartistina toimii lemiläislähtöinen Stam1na, jonka laulaja-kitaristi Antti Hyrynen on myös mukana bändikilpailun tuomaristossa.

Riihisaareen rakentuu kansainvälinen taontatapahtuma Rautasulka, joka palaa vuosien tauon jälkeen suurempana kuin koskaan. Seppämestari Jarkko Kaarilanmäki kutsuu seppien yhteisön mestarit ja kisällit

taontanäytöksiin, ja yhteistyönä valmistuu pysyvä Kalevala-aiheinen taideteos. Tunnettuja seppämestareita Australiasta, Pohjois-Amerikasta ja Euroopasta saapuu johtamaan Kalevalan mystisten hahmojen takomista. Yleisö pääsee myös seuraamaan raudan valmistusta järvimalmista.

Riihisaareessa kuka tahansa pääsee kokeilemaan perinnekäsitöitä ja tapaamaan taitajia. Teemallisesti keskiöön nousevat suomenlammas ja tuohi. Keskustelutilaisuuksissa ja haastatteluissa esitellään osajia meiltä ja maailmalta. Tapahtumaviikon aikana järjestetään myös kansainvälisten seppien ja tuohitaiteilijoiden kutsunäyttely.

Yhteistyössä: Taito Itä-Suomi ry, D.O. Saimaa -alkuperämerkki, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, DeSavo ry, Rautasulka-taontatapahtuma, Saimaan luonto- ja museokeskus Riihisaari, Olavinlinna (Suomen kansallismuseon museokohde), Mustan Virran Keskiaikaseura, Kolomonen ry, Tavinsalmen keskiaikakeskus, Stam1na-yhtye ja laulaja-kitaristi Antti Hyrynen, sähkökanneltaja Juha Jyrkäs, Cēsis 2027 **Aikataulu:** 2025–2026

Saimaa Art & Design Festivals

Itä-Suomessa on vuodesta 2014 asti järjestetty taide&design-tapahtumia, ensimmäinen Mikkeliissä, seuraavana vuonna myös Kuopiossa ja vuonna 2021 Savonlinnassa. Paikalliset tapahtumat linkittyvät Saimaan kulttuurin unelmavuosiin ja vuonna 2026 tekijät kokoontuvat Punkaharjun legendaariseen Retrettiin. Viikon mittaisen tapahtuman teemana on Sense and Taste of Place. Ohjelma muodostuu kansainvälisestä Design Marketista, tulevaisuutta visioivasta Saimaa Design Foorumista ja kaikille avoimista osallistavista muotoilukasvatustyöpajoista, joissa tuodaan kallio- taide nykypäivään. Eurooppalaisille keittiömestareille, muotoilijoille ja taiteilijoille suunnatuissa Design meets Wild Food & Flavours -suunnitteluhaasteissa inspiroidutaan viikon ajan itäsuomalaisesta luonnosta,

villiruoasta ja designista. Lopputuloksena syntyy uusia palvelupaketteja ja tuotteita. Teemme yhteistyötä Nova Gorica 2025 **What colour is the smell of grapes -hankkeen** kanssa kutsumalla heidän projektiinsa muodostetun nuorten taiteilijoiden ja kokkien ryhmän mukaan suunnitteluhaasteeseen. Kilpailu ja tuomarointi järjestetään yhteistyössä kansainvälisen IGCAT -verkoston asiantuntijoiden kanssa (International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism).

Värikäs kaupunkitapahtuma koristaa kulttuuripääkaupunkivuoden keskiössä kimmeltävän Savonlinnan juhla-asuun. Visuaalisiin taiteisiin keskittyvä tapahtuma tuo luovuuden lähemmäksi paikallisia ja herättelee ihmisiä ajattelemaan toisin. Perinteisten näytelyiden ja työpajojen ohella tehdään taideiskuja sekä väritetään julkinen liikenne, minkä lisäksi tapahtumaa elävöittävät ääni- ja valotaide, erilaiset installaatiot ja performanssit, yhteisötaide ja elävä musiikki. Tuomme monipuolisen saimaalaisen nykykansantaiteen kirjon näkyväksi osaksi Savonlinnan kaupunkikeskustaa. Saimaa-ilmiö2026 järjestää kansallisille ja kansainvälisille omaehtoisen taiteen tekijöille näyttelyn ja järjestää siihen myös avoimen haun. Kutsutaiteilijana toimii Marko Ruuskanen, jonka teoksia on ollut nähtävillä mm. Savonlinnan keskustassa ja hautausmailla.

Teemme yhteistyötä Plovdiv 2019 Legacy-hanke One Dance Weekin kanssa. Tuotamme Savonlinnan keskustaan julkiseen tilaan tanssiesityksiä, jotka haastavat käsityksemme normaalista ja totutusta. Heritage of Timișoaran kanssa vuorostaan nostamme esille kaupungin unohdetut ja upeimmat rakennukset.

Yhteistyössä: Taito Itä-Suomi ry, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti, Pääkonttori ry, Ars Nova ry, Craft & Design Savonlinna, DeSavo ry, D.O. Saimaa -alkuperämerkki, ruokamatkailun konsortio, Nova Gorica 2025, Plovdiv 2019 / ONE Foundation, Heritage of Timișoara by Prin Banat Association (RO), **Aikataulu:** 2026

Itäisen tanssin uudet askeleet

Kuopio Tanssii ja soi on Pohjoismaiden suurin ja vanhin vuosittain järjestettävä kansainvälinen tanssifestivaali, joka on myös yksi Euroopan arvostetuimmista nykytanssitapahtumista. Yli 50 vuoden ikään ehtinyt tapahtuma on vaikuttanut merkittävästi Itäisen Suomen tanssikentän toimintaan ja sen arvostukseen niin Suomessa kuin rajojemme ulkopuolella. Vuonna 2026 Kuopio Tanssii ja Soi -festivaali on mukana toteuttamassa tanssiohjelmaa idän ja lännen rajalla. Se huipentuu Kuopio Tanssii ja Soi -festivaalin aikaan livetapahtumana Kuopiossa, ja samaan aikaan liveinä sekä digitaalisia kanavia hyödyntäen Joensuussa, Mikkelissä, Savonlinnassa, Venäjän Karjalassa ja Euroopassa. Tanssin koreografia on kaikkien opeteltavissa videotallenteen avulla ennen varsinaista H-hetkeä. Yhteistyötahona ja paikallisena mobilisoijana kullakin paikkakunnalla toimii tanssioppilaitos, -ryhmä tai festivaali. Tanssikoreografiaan voivat osallistua kaikki Suur-Saimaan vesistön sekä Euroopan vesistöjen ja Venäjän Laatokan ympäristön asukkaat, tanssin ammattilaiset, opiskelijat, tanssiseurajat, kuluttajat ja tanssin harrastajat.

Yhteistyössä: Kuopio tanssii ja soi ry, Lappeenrannan tanssiopisto, Etelä-Savon tanssiopisto, Itä-Suomen tanssin aluekeskus, International Festival of Arts Diaghilev P.S. (RU), Kannon Dance House (RU), OPEN LOOK St.Petersburg International Dance Festival (RU), Pihkovan ja Pitkärannan tanssikoulut, tanssijärjestöt ja tanssin harrastajat, Bodø 2024 **Aikataulu:** 2026

Itä-Suomen tanssin aluekeskus (ITAK) on merkittävä Itä-Suomen kulttuuritarjonnan monimuotoisuuden, ammattitaiteen tuottamisen ja saavutettavuuden edistäjä. Kulttuuripääkaupunkivuonna ITAK vie tanssitaitteen luonnon siimekseen. **RETKI – JAUNT** -esitykset koostuvat patikointiretkestä, avoimista keskustelutapahtumista sekä tanssiesityksestä autiotuvalla. ITAK

muodostaa kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa eurooppalaisista ja itäsuomalaisista tanssitaitelijoista työpareja, jotka toteuttavat esityksen kaikkiin neljään Saimaa-ilmiö2026 alueen maakuntaan. Esitykset edustavat eri tanssigenrejä ja esityksillä on eri-ikäiset kohderyhmät. Samalla RETKI – JAUNT nostaa esiin luontoarvoja, ekologisuutta ja immaterialismia, sekä muodostaa taiteellisen keskusteluyhteyden eurooppalaisen luontosuhteen käsittelylle.

Yhteistyössä: Itä-Suomen tanssin aluekeskus, Dansverkstæðið (IS), TROIS C-L – Centre de Création Chorégraphique Luxembourgeois (LU), ICK Dans Amsterdam (NL) **Aikataulu:** 2025–2026

Muinaismaailmoista nykyaikaan

Vuonna 2026 Itä-Suomessa nähdään digitaalista taidetta hyödyntäviä kokonaisuuksia, jotka mahdollistavat immersivien elämysten luomisen ja tuomisen Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmistoon.

Savonlinnan Punkaharjulla sijaitseva Saimaan Taideluola – Retretti herää uuteen kukoistukseensa digitaalisen taiteen voimin. Erityisesti luolastoon tuotettavat näyttelyt hyödyntävät VR-, AR- ja MR-teknologioita. Luolaston Labyrinttiosan Kalevala-teemaisen immersivien elämysseikkailumaailman sisältöjä kartutetaan viiden vuoden ajan. Ensimmäinen kokonaisuus, Kalevalan Sammon ryöstö, valmistuu kesäksi 2021. Saimaa-ilmiö2026:ssa Digitaaliset Kalevalan tarinat toimivat uusien tulkintojen taustoina kansainvälisen esittävän taiteen ammattilaisille suunnatussa kutsukilpailussa. Esitykset nähdään osana vuoden 2026 ohjelmaa Saimaan Taideluola – Retretissä. Luolasto toimii myös koulutustilana, jossa järjestetään kursseja ja työpajoja sekä tarjotaan mahdollisuus työstää ja kokeilla luovia digitaalisia toteutuksia osana Skill Share Labin toimintaa. Saimaan Taideluola – Retretti kutsuu vuonna 2026 eurooppalaiset luolat yhteiseen

hybriditapahtumaan. Yhteistyö Digimuseon kanssa tuo sisällöt jokaisen saavutettavaksi mistä ja milloin vain.

VB-valokuvakeskus Kuopiossa luo kaupunkiympäristöön taidenäyttelyn, jossa nappia painamalla kesämetsä muuttuu talvimaismaksi tai taustaksi muille taide-esityksille. Näyttely toimii innovatiivisena alustana muille taidemuodoille.

Yhteistyössä: Saimaan Taideluola Retretti, Digimuseo.fi, VB-valokuvakeskus **Aikataulu:** 2022–2026

Historia eläväksi! -projektissa tuotetaan historian digitaalinen oppimisympäristö Saimaan alueen historiasta. Eri kielille käännetty ja kuvailutulkattu materiaali on hyvin saavutettava. Materiaali on matkailijoiden käytössä Saimaa-ilmiö2026-alustan kautta. Savonlinnassa järjestetään lapsille ja nuorille suunnattuja toiminnallisia tapahtumia, joissa historiaa opiskellaan draaman ja pelillisen työskentelyn kuten pakohuone- ja mysteeripelien avulla. Historia eläväksi! vahvistaa omien juurien ja kulttuuriympäristön tuntemusta sekä tukee opetus-suunnitelmia historian opetuksen, oppiaineiden välisen yhteistyön ja ilmiöoppimisen osalta. Se herättää kiinnostusta Saimaan alueen historiaan paikallisesti ja kansainvälisesti ja tuo uusia tuotteita matkailijoiden käyttöön.

Yhteistyössä: Historia eläväksi! -työryhmä **Aikataulu:** 2022–2026

Flora & Fauna. Kuopiossa sijaitseva Suomen ortodoksinen kirkkomuseo RIISA välittää vuosituhantista bysanttilaista traditiota ja ortodoksista elämäntapaa. RIISA osallistuu Saimaa-ilmiö2026:een Rajatonta rakkautta -teemakokonaisuudella, jossa toteutetaan kansainvälinen luontoteemainen näyttely ja sitä tukevia digitaalisia sisältöjä. Näyttely avautuu Kuopion kaupungin 250-vuotisjuhlavuonna 2025. Hankkeen keskiössä on RIISA:n hallussa ja omistuksessa oleva suomalaishallinnallinen kulttuuriperintö. Liturgisesti sekä taide- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden

kokoelmien halutaan toimivan yhdistävänä siltana ja inspiraation lähteenä eurooppalaisille ja venäläisille nykytaiteilijoille kuva-, media- ja esittävän tanssin aloilta. Hankkeen yhdistävänä tekijänä on rakkaus taiteen tekemiseen, ja kokoavana teemana Flora&Fauna. Hankkeeseen halutaan osallistaa myös Kuopion ystävyyskaupungit Pitkäranta ja Pihkova Venäjällä, lokaalit yhdistystoimijat sekä taiteilijayhteisöt Saimaa-ilmiö2026:n alueella. Kokonaisuus edesauttaa ihmisten samanlaisuutta ja samanvertaisuutta sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta ja maailmankatsomuksesta riippumatta.

Yhteistyössä: Suomen ortodoksinen kirkkomuseo Riisa
Aikataulu: 2024–2026

Residenssiverkosto Urban meets Rural

Vuoropuhelua urbaanin maailman ja askeettisten luontoelämysten välillä. Viiden miljoonan asukkaan metropolista luonnon hiljaisuuteen.

Saimaa-ilmiö2026:n residenssiverkosto käy vuoropuhelua Euroopan, urbaanin miljoonakaupunki Pietarin ja Saimaan alueen ainutlaatuisen luonnon, hiljaisuuden ja rauhan välillä. Saimaan alueella toimivat residenssit, konttiresidenssit, mökkiresidenssit, Viipurin ja Narvan taiteilijaresidenssit, mökkiresidenssit ja Karjalan Kanakselle kehittyvät huvilaresidenssit luovat kokonaisuuden, jonka puitteissa venäläiset, itäsuomalaiset ja muualta Euroopasta saapuvat taiteilijat pääsevät luomaan yhdessä Saimaa-ilmiön uusia reittejä, teoksia, tarinoita ja kohtaamisia – sekä käymään keskustelua itärajan ylitse. Oma merkittävä roolinsa kokonaisuudessa on **Sami Rintalan** metsäkatedraalilla **City(e)scape / Metsään paluu**.

Residenssihankkeeseen kuuluu vahvasti yhteistyöhön kannustaminen, tilan raivaaminen luovuudelle ja mahdollisimman sisältörikas työskentely, jossa paikallisilla kontakteilla on suuri painoarvo. Tässä olemme mukana seuraavasti:

Hop to Russia auttaa Saimaa-ilmiön kaupunkien luovien alojen tekijöitä ja toimijoita sekä kulttuuripääkaupungin ulkomaisia vieraita hyppäämään osaksi Pietarin ja Venäjän Karjalan todellisuutta: autamme kontakteissa, sparraamme, tulkkamme ja kannustamme apunamme Pietarin ja Karjalan residenssit. Vastavaroisesti toimimme välittäjinä ja siltana venäläisille luovien alojen toimijoille ja tekijöille Saimaa-ilmiön2026:n taiteilijaresidensseihin.

Salaiset taiteilijat. Haemme Itä-Suomen alueelta mökkikohteita residensseiksi kansainvälisille taiteilijoille. Mökkiresidenssit tarjoavat mahdollisuuden kulttuurien ja traditioiden kohtaamiseen. Pilotimme kansainvälisten taiteilijoiden mökkiresidenssejä ECoC-vuoden aikana, ja tavoitteenamme on tuoda Saimaan seudulle täysin uusia työskentelytiloja (hubeja) ja residenssikohteita taiteilijoiden yhteiskäyttöön. Saimaan alueella lomailee myös paljon taiteilijoita, jotka viettävät kesänsä taiteilijan identiteettinsä kätkien. Kutsumme heidät tekemään alueelle taidetta – anonyymisti. Avaamme Saimaa-ilmiö2026:n alueelle haun taiteen esittelyyn sopivista paikoista, joihin vuoden 2026 aikana toteutetaan Salaisten taiteilijoiden tilapäiset teokset.

Savonlinna Calling. Savonlinnan alueella asuvat taiteilijat esittävät kutsun muille taiteilijoille tulla työskentelemään seudulle. Taiteilijoille tarjotaan myös käytännön mahdollisuuksia työskennellä alueella esimerkiksi laajan residenssiverkoston kautta. Lisäksi Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhistys järjestää yhdessä Savonlinnan Taidelukion kanssa ammattitaiteilijoille kilpailun, jolla kutsutaan Taidelu-

kion alumneja toteuttamaan julkisen taiteen teoksia kaupunkiin.

Minna Canth -akatemia rakentaa Saimaan alueelle residenssien verkostoa, jossa olemassa olevia tiloja eri puolella Saimaata valjastetaan residenssikäyttöön. Monipuolistamalla alueen residenssitoimintaa mahdollistetaan myös alueen ulkopuolelta tuleville taiteilijoille ja tutkijoille tilat työskennellä.

Narva. Teemme yhteistyötä Narvan taideresidenssin kanssa. Residenssi on tarkoitettu kuvataiteen, musiikin, arkkitehtuurin, esittävien taiteiden, kirjallisuuden, muotoilun ja elokuvan taiteentekijöille sekä kuraattoreille.

Muita residenssejä hakukirjassa:

- **Metsäkatedraali:** ohjelmassa City(e)scape / Metsään paluu
- **Turvapaikkaresidenssi:** Rääkkylän kunta ja Anti-festivaali yhteistyössä Artist at Risk -verkoston kanssa

Yhteistyössä: Outokumpu OldMineResidency, Pietarin Suomi-talo, Viipurin taiteilijaresidenssi Pamaus, Narva Art Residency, EUby Lake residenssiohjelma, Savonlinnan Taidelukio ja muut taideoppilaitokset, Savonlinnan kaupunkikeskustan kehittämissyhistys Sakke ry, Minna Canthin talo ry
Aikataulu: 2025–2026

Saimaa-ilmiö2026:n digitaalinen alusta

Saimaa-ilmiö2026 toimii ennennäkemättömän laajalla maantieteellisellä alueella, mikä on paitsi vahvuus myös haaste. Digitaalinen alustamme ohjaa vierailijamme taide-, kulttuuri- ja matkailuelämysten luo. Saimaa-ilmiö2026 alusta kerää kokoon muun muassa kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelman, alueen eri toimialojen toimijat, kulttuuri- ja matkailupalvelut tuotekortteineen, taiteilijaresidenssit, tapahtumat, kiertomatkapalvelut ja -tuotteet sekä liikennepalvelut aikataulu- ja ostettavuustietoineen.

Matkailijalle ja alueen asukkaalle Saimaa-ilmiö2026:n digitaalinen alusta näyttäytyy vuonna 2026 yhtenäisenä koko Saimaan alueen kattavana verkkosivuna ja mobiiliapplikaationa. Matkailijalla on palvelun kautta mahdollisuus luoda oma Saimaa-ilmiönsä ja saada räätälöityjä suosituksia alueen kulttuuri- ja matkailuelämyksistä esimerkiksi sijaintinsa sekä jakamansa datan perusteella.

Digitaalinen saavutettavuus

Kulttuurin kuluttaminen ja tuottaminen ovat muuttaneet muotoaan COVID19-pandemian myötä. Siksi kulttuuriohjelmista ja palveluista tehdään digitaalisesti saavutettavia. Saimaa-ilmiö2026-alustaan tuodaankin paitsi iso osa Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmasta digitaalisina toteutuksina, myös muita virtuaaliseen (VR) tai lisättyyn todellisuuteen (AR) sekä pelillisyyteen liittyviä palveluita ja tuotteita. Näin Saimaan alueen taiteen ja kulttuurin toimijat voivat tavoittaa myös uusia kohderyhmiä ja laajempaa yleisöpohjaa – myös erityisryhmiä ja heitä, jotka eivät muutoin pääse kulttuurin äärelle. Kiinnostus Saimaa-ilmiö2026:tta kohtaan kasvaa, kun

palvelut ovat helposti esiteltävissä ja löydettävissä sekä koettavissa digitaalisesti.

Yhteistyö matkailu- ja kulttuurihankkeiden kanssa

Saimaan alueella on parhaillaan käynnissä monia rinnakkaisia matkailuhankkeita sekä kehittämistoimenpiteitä. Niissä toimijat kokoavat omien alueidensa tietoa niin luonto- ja kulttuurimatkailukohteista kuin yritysten tarjonnasta. Taiteen ja kulttuurin osalta ei vielä ole olemassa vastaavaa Saimaan alueen maakuntia yhdistävää digitaalista tietopankkia, vaan eri toimijoiden tiedot ovat hajallaan eri tietokannoissa. Saimaa-ilmiö2026 digitalusta palvelee kulttuurin, taiteen ja matkailualan toimijoita sekä kuluttajia kokoamalla eri toimijat ja palvelut sekä Saimaa-ilmiö2026:n toiminnan koko Saimaan alueen kattavaan yhteiseen tietokantaan.

Luovien alojen resurssipankki

Osana Saimaa-ilmiö2026:n digitaalista tietokantaa rakennetaan resurssipankki alueen taiteilijoista, kulttuurialan toimijoista ja heidän tarjoamistaan erilaisista palveluista. Tietokanta mahdollistaa ylimatekunnallisen ja kansainvälisen taiteen alan verkostoitumisen ja helpottaa alueemme taiteilijoiden työllistymistä.

Apua tiedolla johtamiseen

Saimaa-ilmiö2026:n digitaaliselle alustalle rakennetaan tiedolla johtamisen työkaluja helpottamaan kulttuuripääkaupunkitoiminnan arviointia ja vaikuttavuutta. Nämä työkalut kokoavat yhteen tilastojen ja tutkimusten tiedon evaluoinnin tarpeita vastaavaksi. Saimaa-ilmiö2026:n evaluoinnin tulokset jaetaan avoimesti eri toimijoiden käyttöön, mikä tarjoaa tietoa päätöksenteon tueksi esimerkiksi alueen päättäjille ja kehittämisorganisaatioille.

Toteutus

Vuosien 2020–2021 aikana olemme kartoittaneet työpajoissa olemassa olevien matkailualan ja luovien alojen hankkeiden tilan ja olemassa olevat tietokannat sekä toimijoiden halukkuuden lähteä mukaan Saima-ilmiö2026:n digitaalisen alustan luomiseen.

Vuoden 2021 aikana määrittelemme tulevan alustan muotoja ja sisältöjä yhteistyössä merkittävimpien luovien alojen ja matkailualan toimijoiden sekä uusien teknologioiden hyödyntäjien ja kehittäjien kanssa. Toteutamme myös pienimuotoisen pilotin kartoitusten tulosten pohjalta. Koska Saima-ilmiö2026 digitaalinen alusta jää elämään myös kulttuuripääkaupunki-vuoden jälkeen Saima-ilmiö2026:n perintönä, vuoden 2021 aikana tehtävillä konseptoinneilla haetaan ratkaisut myös alustan ylläpidon kysymyksiin vuoden 2026 jälkeen. Teemme konseptoinnissa yhteistyötä Timisoara 2023 kanssa.

Yhteistyökumppanit: Saimaan alueen matkailun alueorganisaatiot, Visit Finland, kuntien matkailu- ja kulttuuriyksiköt, digitaalisiin toteutuksiin liittyvät matkailualan ja luovien alojen hankkeet, alueelliset ja valtakunnalliset kulttuurialan yhdistykset, matkailualan ja luovien alojen toimijat ja yrittäjät, alueen tapahtumat, korkeakoulut, Timisoara 2023

Reitistöt

Saima-ilmiö2026:n digitaalinen alusta mahdollistaa alueellamme olevien lukuisien taide- ja kulttuurireitistöjen digitaalisen esittelyn. Kytkemme reitit ohjelmasisältöjemme teemoihin, esimerkiksi osaksi vuodenaikaistempauksia.

Esimerkkireitistöjä:

- Euroopan neuvoston kulttuurireittinä vuodesta 2010 toimineella **Prehistoric Rock Art Trailsilla** on Suomesta tällä hetkellä mukana Mikkelin Ristiinassa sijaitsevat Astuvansalmen kalliomaalaukset. Suomesta löydettyistä esihistoriallista kalliomaalauksista noin 70 % on Saima-ilmiö2026:n alueella, arviolta 80–100 kpl.

- **Pyhän Olavin mannerreitti** on vielä rakentuva pyhiinvaellusreitti, joka kulkee Suomen itärajalta Manner-Suomen läpi Savonlinnasta Turkuun kahdeksan Olavin kirkon kautta. St. Olav Waterwayn kautta reitti yhdistyy muihin pohjoismaisiin Pyhän Olavin pyhiinvaellusreitteihin, joita pitkin voi kulkea Norjan Trondheimiin asti.
- **Intangible Cultural Singing Heritage Route** on lauluperinteeseen pohjaava kulttuurireitti, joka yhdistää kalevalaisen runolauluperinteen, Viron moniäänisen leelo-laulun, Pohjois- ja Itä-Liettuaassa tavattava sutartinés-lauluperinteen sekä Baltian maiden laulujuhlaperinteen. Reitille haetaan Euroopan neuvoston kulttuurireitin statusta.
- **Vihreän kullan kulttuuritie** kulkee Mäntyharjulta Ristiinan, Puumalan, Sulkavan, Savonlinnan ja Punkaharjun Suomen Metsämuseo Luston kautta Parikkalan Särkisalmelle asti. Reitillä digitaaliset sisällöt avaavat alueen metsäsuhdetta ja siihen liittyviä näkökulmia.
- **Saimaan saaristoreitti** kuljettaa polkupyöräilijää Lappeenrannan, Imatran, Ruokolahden ja Taipalsaaressa kauneimpia teitä ja linkittyy Puumalan saaristoreittiin lauttayhteydellä. Matkan varrella on useita Saimaa Geopark -kohteita.
- Luumäen ja Lemin **Kivijärven venereitille** on suunniteltu neljä yhteensä 57 km pitkää venereittiä, jotka kulkevat usean museon ohi. Saimaan ja Kivijärven yhdistää väliväylä, jonka melontareitin keskijuoksulla on runsaasti esihistoriallisia kalliomaalauksia.

Toimintavalmiuden kasvattaminen

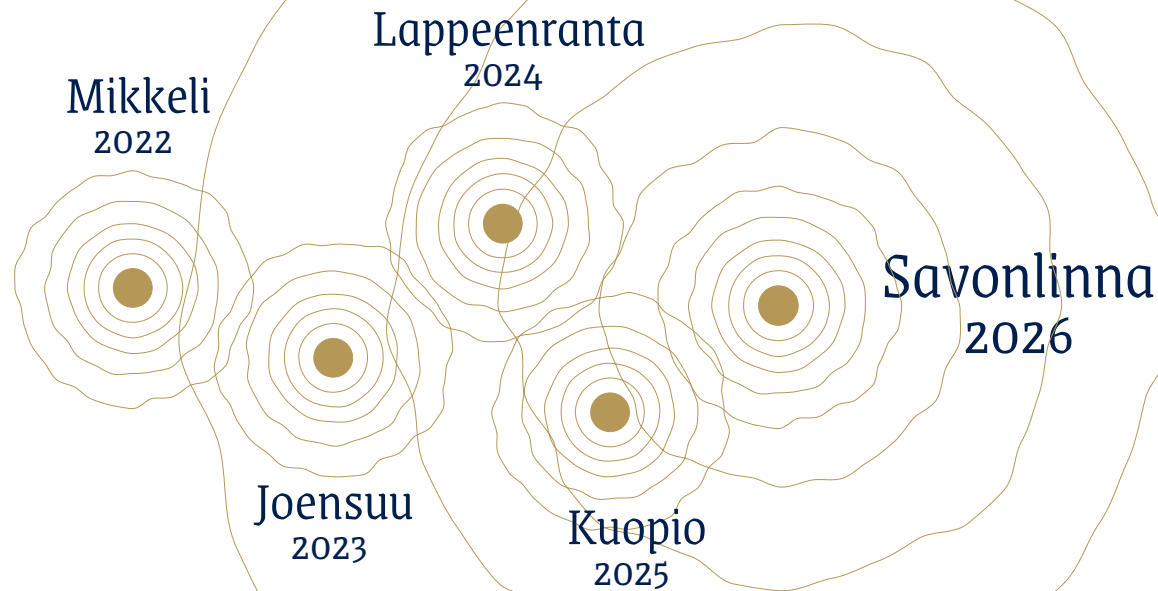
Tavoitteidemme saavuttamiseksi hankkeessamme on konsepteja, joiden avulla varmistamme laajan yhteistyön ja osaamisen kehittämisen taiteellisessa ohjelmassamme.

Saimaan kulttuurin unelmavuodet

Euroopan kulttuuripääkaupunkihankkeessamme on mukana Savonlinnan lisäksi neljä maakuntaa sekä niiden keskuskaupungit, yhteensä 53 kuntaa, mikä luo omat ominaispiirteensä toiminnallemme. Olemme rakentaneet yhteistyössä keskuskaupunkien kanssa Saimaan kulttuurin unelmavuodet -konseptin, jonka kautta kukin kaupunki ja seutu pääsee vuorollaan valokeilaan matkallamme kohti varsinaista kulttuuripääkaupunkivuotta. Samalla kasvatamme kulttuuritapahtumien järjestämisen osaamista ja kapasiteettia. Jokaisella kaupungilla on vuorollaan omiin vahvuuksiinsa perustuva omahoitoine hanke, johon Saima-ilmiö2026 tuo mukaan kansainvälisiä verkostoja ja eurooppalaista ulottuvuutta. Osia hakukirjamme ohjelmasisällöistä ja konsepteista testataan kulttuurin unelmavuosien aikana: raikkaimmat ja innovatiivisimmat sisällöt pääsevät jatkokehitykseen.

Vuonna 2022 Mikkeli aloittaa oman juhluvuotensa teemalla **Kulttuurin unelmavuosi**. Kaupunki on saanut hankkeeseen oman, Saima-ilmiö2026:sta riippumattoman 600 000 euron rahoituksen. Mikkelin jälkeen vuorossa ovat Joensuu 2023, Lappeenranta 2024

ja perustamisensa 250-vuotisjuhlaa viettävä Kuopio vuonna 2025. Jokainen kaupunki profiloi vuotensa ominaispiirteidensä ja painotustensa mukaiseksi ja hankkii unelmavuodelleen itsenäisen rahoituksen. Profilointi auttaa Saimaa-ilmiö2026:tta suunnittelemaan maakuntiemme vahvuuksia hyödyntäviä ohjelmasisältöjä. Konseptimme huipentuu vuonna 2026 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen, joka näkyy ja kuuluu Savonlinnan lisäksi koko Itäisen Suomen alueella.

Saimaan kulttuurin unelmavuosien aikana kaupungit rakentavat ja päivittävät kulttuuristrategioitaan ja tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään. Kaikki alueen kunnat osallistuvat Saimaa-ilmiö2026:een maakuntaliittojen tai oman lisärahoituksensa kautta.

Saimaan kulttuurin unelmavuodet muuttavat yhteiskuntamme suhtautumista taiteeseen ja kulttuuriin. Ne toteutetaan itsenäisinä hankkeina vuosina 2022–2025.

Saimaa Skill Share Lab

Saimaa Skill Share Lab (SSSL) on laaja uuteen osaamiseen, tiedon jakamiseen, yhteisöllisyyden lisäämiseen ja nuorten osallistamiseen kannustava osaamisohjelmamme. Se vahvistaa valmiuksiamme toteuttaa Saimaa-ilmiö2026 menestyksekkäästi ja kehittää monipuolisesti alueemme toimijoiden osaamista. Saimaa Skill Share Labin toiminta huomioi erilaiset toimijat ja on helposti lähestyttävää ja joustavaa: kuka tahansa voi osallistua työpajoihin ja koulutuksiin sekä jakaa osaamistaan toisille. Osaamisohjelmaa muokataan aktiivisesti toimijakentän tarpeita vastaavaksi esimerkiksi säännöllisten kyselyjen kautta. Kokoamme myös monialaisen neuvottelukunnan koostamaan sisältöjä Saimaa Skill Share Labiin. Toimintaa konseptoidaan vuoden 2021 aikana. Toiminta täsmentyy ja sen volyyymi kasvaa vuotta 2026 kohti mennessä.

Saimaa Skill Share Lab tekee yhteistyötä alueen toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssasekä etsii uusia yhteistyön muotoja alueen toimijoiden kanssa. Labilla ei ole omia fyysisiä toimitiloja, vaan se voi toimia minkä tahansa yhteistyökumppanimme tiloissa tai kokoontua virtuaalisesti.

Osaamisohjelmassa on neljä kehittämisen linjaa:

Nuorten Saimaa

Kuka olisi paras vaikuttaja viestimään Euroopan kulttuuripääkaupungista nuorille ja sytyttämään heidät mukaan toimintaamme? Me itse, vastasivat Saimaan alueen nuoret, ja niin Saimaa-ilmiö2026:lla on nyt 12 jäseninen nuorten raati, joka osallistuu aktiivisesti sisältöjen kehittämiseen, antaa oivallista palautetta sekä viestii toiminnastamme eteenpäin.

Nuorten tehtävä on muuttaa maailmaa, rikkoa rajoja, hullutella ja olla ennakkoluulottomia, tämän päivän ja tulevaisuuden kansalaisaktivisteja. Meidän tehtävämme on kuulla sekä antaa heille tilaa ja mahdollisuus toimia. Nuoret pääsivät itse kertomaan meille keväällä 2021 toteutetun verkkokyselyn kautta, mitkä asiat ovat heille tärkeitä ja millaista ohjelmaa haluaisivat olla kulttuuripääkaupunkivuoteen luomassa. Kysely vahvisti vallitsevaa ajattelua: nuoret pitävät kestävästä kehitystä ja ympäristöarvoja tärkeinä sekä haluavat tehdä vapaamuotoisesti asioita ilman että on aina kuultava johonkin järjestöön tai ryhmään. Kaupunkitilan haltuunotto taiteen ja kulttuurin keinoin, luonnon ja kulttuurin yhdistäminen ja digitaaliset ratkaisut, mutta myös perinteet ja tarinat kiinnostavat nuoriamme. Nuorille mieluisimpia tapoja osallistua Saimaa-ilmiö2026:een ovat vaihto-ohjelmat muihin Euroopan kulttuuripääkaupunkeihin, monitieteiset/-alaiset uutta luovat projektit ja vapaaehtoisuus.

Saimaa Skill Share Lab päästää nuoret ääneen ja antaa heille avaimet käteen muokata oman näköisensä Saimaa-ilmiö2026:n. Nuorten Saimaa tukee nuorten

yrittäjyyttä sekä ympäristö- ja monikulttuurisuuskasvatusta. Nuoret tunnustetaan ja tunnustetaan myös mestareina, jotka ovat valmiita jakamaan vanhemmille sukupolville maailmankuvaansa ja osaamistaan.

Nuorten Saimaa tekee yhteistyötä oppilaitosten ja koulutusorganisaatioiden kanssa. Saimaa-ilmiö2026 omaksuu muilta ECoC-kaupungeilta sekä ECoC-SME:n hankekumppaneilta hyväksi todettuja malleja. Esimerkiksi ECoC-opintopisteet ja monialaiset projektimuotoiset kurssit, joilla haetaan konsepteja tyhjiin tiloihin tai ratkaisuja käsillä oleviin ongelmiin, ovat meillekin soveltuvia toimintamalleja. Olemme keskustelleet Unkarin Veszprém-Balaton 2023:n sekä Pannonian yliopiston kanssa heidän ECoC-korkeakouluyhteistyöstään ja teemme yhteistyötä Balaton365-ohjelman

osalta. Teemme yhteistyötä myös Kaunaksen Vytautas Magnus yliopiston (VMU) Business Practice Centerin kanssa. Hyödynnämme heidän eri sidosryhmiä osallistavaa ja aktivoivaa yhteiseen ongelmanratkaisuun perustuvaa Smart Practice -mallia osana Nuorten Saimaata. Tämä mahdollistaa oppilaitosten eurooppalaiseen yhteiskehittämiseen tähtäävät yhteiset kurssit ja opiskelijavierailut.

Yhteys Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmaan: *Taide ja kulttuuri vesillä, Veden alkuvoima -konferenssi, Schoolchild Science Meets Art – kulttuurisisältöjä tiedepajoihin, Sano norppa!, City(e)scape, Sinisen tien nuoret, Tilaa kulttuurille, Lastenkulttuuri 365, Operaatio kantele, Nyt mie ruppeen laulamaan*

Toteutustavat:

- Nuorten raati
- Digiraati.fi, nuorten yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Monialaiset ja usean oppilaitoksen yhteiset projektikurssit, koulutukset, työpajat, klinikkaoppiminen
- Saimaa-ilmiön graduryhmä (opinnäytetyöt), tutkimukset, työharjoittelut
- Ideakilpailut, esim. yrityskilpailut, ideat ympärivuotisuuden ja tyhjen tilojen käytön ratkaisemiseksi
- Opiskelijavaihdot, leirikoulutoiminta sekä nuorten vapaaehtoistoiminta

Ristiinpölytys

Uuden eurooppalaisen Bauhaus ideologian hengessä Saimaa Skill Share Lab tuo toimijat ulos siiloistaan ja törmäyttää eri toimialojen, kuten hallinnon, aluekehitysorganisaatioiden, korkeakoulujen, tieteen, taiteen, kulttuurin, matkailun ja teknologian toimijoita keskenään kunta-, maakunta- ja valtionrajat ylittäen. Saimaa-ilmiö2026 yhdistää eri alojen toimijoita innovoimaan yhdessä uutta sekä kouluttamaan toisiaan oman alansa saloihin. Digitaalinen alusta sekä työpajat ja koulutustilaisuudet luovat uusia innovaatioita, toimintamalleja, palveluita ja tuotteita. Ne ristiinpölyttävät toimialoja, jotka eivät muuten luontevasti kohtaisi.

Esimerkiksi vuonna 2026 järjestämme UEF:n vesitutkimuksen ryhmän ja LUT-yliopiston johdolla kansainvälisen **Veden alkuvoima -konferenssin**, joka yhdistää monitieteisesti ja -alaisesti tutkijoita, yrittäjiä sekä kulttuurin ja taiteen tekijöitä. Vesi ja vesistöt ovat elämän edellytys, mutta Saimaan alueella myös identiteetin rakentaja. Voimme opettaa tätä vesistöön pohjautuvaa elämäntapaamme muulle Euroopalle. Samaan aikaan meidän on tunnustettava, että vesistöjemme puhtautta vaarantavat monet uhkat, joiden estämiseksi meidän on tehtävä kansainvälistä moni-

Saimaa Skill Share Lab

Nuorten
Saimaa

Ristiinpölytys

Luovat
ammattilaiset

Yhdessä
talkoisiin!

alaista tutkimus- ja toimijayhteistyötä ja tiedettävä vedestä enemmän kuin muut.

Itäisen Suomen merkittävin kansainvälistyvä startup-tapahtuma Tahko Ski Lift Pitch luo yhdessä Saimaa-ilmiö2026:n kanssa uusia rahoitusväyliä alueen elinkeinoelämälle, matkailulle sekä taide- ja kulttuurikentälle. Yhteistyön tuloksena vuonna 2026 useat innovaatiot ovat saaneet tukea ja kasvua tapahtumasta ja startup-yrittäjyys nähdään potentiaalisena tapana työllistää myös taide- ja kulttuurialalla.

Yhteys muihin Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmiin: Taide ja kulttuuri vesillä, Veden alkuvoima –konferenssi, Vuosikymmenet mökillä, Saunamentorointi, Saimaan taidesilta, Lovet2026, Ääni Eurooppaan, Itäinen ruokakulttuuri, Jälkiviisaus, Sano norppa! Saimaa Goes Bauhaus Hub, Nyt mie ruppeen laulamaan, Pöytä rajan yli, Vieraanvaraisuuden mestarit, The Dark Festival, Saimaa Art & Design Festivals

Toteutustavat:

- Monialaiset kansainväliset projektit ja konferenssit
- Eri teemaiset koulutukset, esim. kansainväliset rahoitusmahdollisuudet
- Työpajat, co-working, co-creation, hackatonit
- Monitieteiset MOOC:it, esim. hyvinvointiin liittyen
- Saimaa-ilmiö2026:n tutkimukset ja tutkimusten tulosten levittäminen
- Saimaa Academy of Gastronomy

Luovat ammattilaiset Osaajat esiin!

Luovien ammattilaisten laboratoriossa kaivamme kulttuuri-, taide- ja tapahtumakentän osaajat esiin! Hyödynnämme ja jaamme olemassa olevaa luovien alojen osaamista. Voimme oppia mestareilta menneisyyden onnistumisista, mutta myös virheistä. Digitaaliseen alustaamme tulee resurssipankki, jonka kautta on mahdollista hakea osaamista esimerkiksi kulttuurin tuottamisen tarpeisiin. Neuvottelemme museoiden ja Mikkelin Memory Campuksen arkistojen avaamisesta

toimijoiden käyttöön. Arkistoja voidaan hyödyntää mm. muistisairaiden terapiamuotojen kehittämisessä, pelilistämisessä, AR/VR-materiaalien ja kulttuurireittien tuottamisessa sekä taiteilijoiden inspiraation lähteenä. Teemme yhteistyötä Timisoara 2023:n kanssa.

Luovien ammattilaisten laboratoriossa koulutetaan tapahtuma-, kulttuuri- ja taidetuotannon osaajia askeleittain kohti vuotta 2026. Selvitämme kyselyjen avulla alueen toimijoiden osaamisen pullonkaulat. Järjestämme koulutusta ja jaamme tietoa eri teemoista ja aihepiireistä kuten ammattimaisesta tapahtumatuotannosta, vastuullisesta ja turvallisesta toiminnasta, digitaalisista taidoista, yrittäjyydestä, kotimaisista ja kansainvälisistä rahoitusmahdollisuuksista, taloushallinnosta, viestinnästä ja monikulttuurisuudesta.

Kasvatamme niin pienten tapahtumien ketteryyttä kuin osaamista suurten tapahtumien järjestämiseen. Samalla huolehdimme, että vastuullisen ohjelma-toiminnan periaatteet ovat ECoC-ohjelmasisällöissä käytössä. Haemme vertaisoppeja ja hyviä käytänteitä valtakunnan rajojen ulkopuolelta. Koulutuksemme tukee omarahoitteisten Saimaan kulttuurin unelmavuosien toteutumista vuonna 2022 Mikkeliissä, 2023 Joensuuissa, 2024 Lappeenrannassa ja 2025 Kuopiossa.

Ensimmäiset koulutukset on jo pidetty: työpajoissamme on ollut asiantuntija-alustuksia muun muassa rauhanteknologiasta ja kulttuuriekosysteemin rakentumisesta. Metsän kulttuurin työpajoissa kuunneltiin Sami Rintalan luento "Forest as Nature and Culture" ja Johanna Lehto-Vahteran alustus ihmisen metsäsuhteesta. Saimaan viestijöille on pidetty kaksi yhteistä kokoontumista teemoilla kuinka hyödyntää tarinallisuutta viestinnässä ja kuinka ilmiö rakennetaan. Pajoihin on osallistunut yli sata alueen viestintäosaajaa.

Yhteys Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmaan: Metsän henki, Saimaan valot, Parahyppy, Saimaan taidesilta, Lastenkulttuuri365, Tuuletus, Saimaan kulttuurin unelmavuodet, Operaatio kantele, Nyt mie ruppeen laulamaan, Kaiken kansan musiikkia, The Dark Festival,

Saimaa Art & Design Festivals, Itäisen tanssin uudet askeleet

Toteutustavat:

- Resurssipankki
- Koulutukset, workshopit, Saimaa-ilmiö2026:n aamukahvit, kesäkoulut, mestarikurssit, tietoiskut, luennot ja työpajat
- One-on-one mentorointi ja yrityskummit
- Vapaaehtoistoiminta
- Arkistojen hyödyntäminen
- Tutkimukset, oppaat
- Mestari-kisälli-periaatteella toimiva tekemisen kautta oppiminen

Yhdessä talkoisiin!

Yhdessä talkoisiin! on Saimaa-ilmiö2026:n vapaaehtoisohjelma, joka rakentuu tiiviissä yhteistyössä paikallisten ja alueellisten yhdistys- ja kansalaistomijoiden sekä yritysten kanssa. Osallistamme laajasti alueen asukkaita eri ikäryhmistä, vähemmistöt ja erityisryhmät mukaan lukien. Näin mahdollisimman moni alueella asuva pääsee halutessaan osallistumaan Saimaa-ilmiö2026:n tekemiseen. Hyödynämme Saimaa-ilmiö2026 digitaalista alustaa vapaaehtoisten rekrytointiin.

Vapaaehtoishjelmassa kasvatetaan paikallisten asukkaiden ja toimijoiden osaamista talkoolaisuudesta järjestämällä kursseja ja koulutusohjelmia yhteistyössä ammattioppilaitosten ja vapaiden kulttuuritilojen kanssa. Savonlinnassa on hyviä kokemuksia Anna mie autan -toiminnasta, jossa paikallistietäjät neuvovat turisteja ja paikallisia. Levitämme tämän käytänteen koko Saimaan alueelle ja koulutamme alueen asukkaita tapahtuma-, matkailu- ja elämysoppaiksi.

Vapaaehtoishjelmallamme varmistamme, että jokainen kulttuuri- ja matkailualalla sekä niiden rajapinnassa työskentelevä tuntee Saimaa-ilmiön2026:n. Järjestämme kaikille matkailurajapinnassa työskente-

televille koulutusta ECoC:n ohjelmasisällöistä, alueen nähtävyyksistä ja palvelutarjonnasta, jotta voimme palvella tänne saapuvia vieraita mahdollisimman hyvin. Osa Saimaa-ilmiö2026:n infopisteistä sijoitetaan matkailuyrityksiin tai kulttuurikohteisiin.

Rakennamme oman kansainvälisen vapaaehtoisohjelman, jonka kautta eurooppalaisille nuorille tarjoutuu mahdollisuus tulla Kulttuuripääkaupunki-talkoolaiseksi vuonna 2026. Saimaa-ilmiö2026 hakee toimintamudolle Erasmus-rahoitusta.

Yhteys Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmaan ja toimintaan:
Saimaa-ilmiö2026:n viestijät, Parahyppy, koko ohjelman toteutettavuuden takaaminen

Toteutustavat:

- Laaja osallistaminen ja tietoisuuden kasvattaminen: tietoiskut, infopisteet
- Koulutus paikallistietäjiksi tai paikallisoppaiksi
- Talkoolaiskoulutukset, myös erityisryhmille
- Kansainvälinen vapaaehtoisohjelma
- Koulutukset ECoC-sisällöistä – Saimaa-ilmiö2026-tietopaketti
- Järjestymiskoulutukset, hygieniä- sekä turvallisuuspäsit
- Saimaa-ilmiö2026:n viestijät
- Host School

Yhteistyössä Saimaa Skill Share Labiä tuottamassa:

Veszprém-Balaton 2023, Pannonian yliopisto, Timisoara 2023 Power Station, Kaunas VMU Business Practice Center, Itä-Suomen yliopisto, LUT-Yliopisto, Savonia AMK, Karelia AMK, Kaakkois-Suomen ammatikorkeakoulu, LAB AMK, Humak, Riveria, Ammattiopisto Samiedu, Etelä-Savon ammattiopisto, Savon Ammattiopisto, Saimaan ammattiopisto Sampo, Savonlinnan kesäyliopisto, kansalaisopistot, LUT Junior University, Savonlinnan taidelukio, 4H, Alueen taide- ja kulttuuriorganisaatiot ja järjestöt, taiteilijat, luovan alan tekijät, ECoC-SME -projekti

Ohjelmabudjetti

Veden voimalla	€
Järven kulttuuri	1 300 000
Metsän kulttuuri	1 100 000
Lupa olla toisin	500 000
Lähde	700 000
	3 600 000

Yhdistävillä silloilla	
Taide ja kulttuuri siltana	4 000 000
Yhdessä	1 400 000
Kaupunki<3maaseutu	1 500 000
	6 900 000

Itäinen ilo	
Musiikin alkuvoima	3 600 000
Juhlitaan!	650 000
Villi luovuus	1 350 000
	5 600 000

Saimaa Skill Share Lab	1 500 000
Saimaa-ilmiö2026:n digitaalinen alusta	400 000
	1 900 000
YHTEENSÄ	18 000 000

A photograph of two women standing in a pond filled with lily pads. The woman on the left has short blonde hair and is looking towards the right. The woman on the right has long blonde hair and is looking down at the water. They are both wearing dark clothing. The water is dark blue, and the lily pads are green.

Lumoava Punkaharju

Aivan Savonlinnan kaupungin vieressä sijaitsee ainutlaatuinen Punkaharju, luonnon kaunein huvipuisto. Alue on houkuttellut matkailijoita ja taiteilijoita 1700-luvun lopulta lähtien. Suomen kansallisrunoilijoiden J.L. Runebergin ja Sakari Topeliuksen kuvaama kansallismaisema on edelleen koettavissa lähes samanlaisena. Alue on Metsähallituksen hallinnoimaa luonnon-suojelualuetta ja kuuluu myös Natura 2000 -alueisiin.

Saimaa-ilmiö2026 aikana Punkaharjun lumovoima tuodaan esiin runsaan ohjelmayhteistyön voimin. Elämys alkaa jo kiskobussissa tai laivassa ennen Punkaharjun Taidelaiturille saapumista.

Alueella on useita elämyksellisiä kulttuurikohteita. Taidelaituri ja Kuvataiteilija Johanna Oraksen Taidekartano tarjoavat kurkistuksia suomalaiseen huipputaiteeseen. Lähellä sijaitsevan Suomen metsämuseo Luston ohjelmakokonaisuus Lovet2026 esittelee metsäsuhttamme laajasti kansainvälisten näyttelysisältöjen ja luontoelämysten kautta.

Vieraanvaraisuuden mestarit -ohjelmasisällösämme mukana oleva, Hotelli Punkaharjun johtajana ja huippumallina tunnettu Saimi Hoyer emännöi, hurmaa ja vie vieraansa sienimetsään.

Yksi keskeinen kansainvälisen taiteen kokemisen ja tekemisen paikka on Saimaan Taideluola Retretti. 5500 neliön luolasto yltää syvimmillään jopa 25 metriä maan alle. Myös maan päällä on ripustustilaa taiteelle. 1980-luvun alusta vuoteen 2012 saakka taideluola esitteli korkeatasoista taidetta mm. Salvador Dalilta, Albert Edelfeltiltä, Marc Chagallilta, Hugo Simbergiltä ja Leonardo da Vinciltä. Luolastossa kuultiin myös huikeita konsertteja ja oopperoita. Paikalla on ainutlaatuinen historia vuosikymmenien menestyksestä konkurssiin – ja uuteen menestykseen.

Uudistettu Saimaan Taideluola Retretti on yksi Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden päänäyttämöistä.

Q7

OHJELMASISÄLLÖN
VALINTA

Ohjelmasisältöjemme päälinjat tunnistettiin kulttuuripääkaupunkihaun ensimmäisessä vaiheessa, Saimaa-ilmiö2026:n järjestämissä työpajoissa vuosina 2019–2020. Ensimmäisessä hakukirjassamme esitelty taiteellinen ohjelmamme koostui juuri näissä työpajoissa tunnistetuista teemoista sekä ensimmäisten ylimaakunnallisten tapaamisten innostuneista ideoista. Taiteellisen ohjelman jatkojalostamisessa oli mukana ulkopuolisten taiteilijoiden joukko, mm. biotaiteen, palvelumuotoilun, osallisuuden, kansainvälisyyden ja taiteen hyvinvointivaikutusten asiantuntijoita.

Hakukierroksen toisen vaiheen hankehenkilöstö jatkoi aktiivista toimijoiden kuulemisesta. Taiteilijat ja kulttuuritoimijat ehdottivat ja toivat esiin omia ohjelmasisältöjään koko hakuprosessin ajan. Saimme

Ohjelman keräämismenetelmät

- Ideanuotta
- Suorat kontaktit taiteilijoihin ja kulttuuriväkeen
- Alueiden toimijatapaamiset, työpajat ja hautomot
- Yhteissuunnittelu eri toimialojen ja instituutioiden kanssa
- Koordinaattorien ja ylimaakunnallisten sillanrakentajien asiantuntemus
- Taiteellinen tiimi
- Asiantuntijat, mm. nuorten raati, seniorit, maahanmuuttajat
- Yhteistyö ECoC-kaupunkien ja ystävyyskaupunkien kanssa

kymmeniä yksittäisiä ohjelmaehdotuksia alueemme monissa toimijatapaamisissa, verkkolomakkeen kautta tai suoraan hankehenkilöstölle esiteltyinä. Myös alueemme taidelaitokset, kulttuuri- ja liikuntajärjestöt, yhdistystoimijat, matkailu- ja ruokatoimijat, kehittämishankkeet ja kansalaisjärjestöt tulivat joukolla mukaan Saimaa-ilmiö2026:een omien ohjelmakokonaisuuksiensa myötä.

Toisen hakuvaiheen hankehenkilöstö, jossa on usean taiteenalan ammattilaisia, kävi kaikki ehdotukset läpi ja nosti vielä esiin teemojamme ja sisältöjämme tukevia ja laajentavia uusia, raikkaita ohjelmaideoita.

Hakuprosessin toisessa vaiheessa kutsuimme ohjelmatyöhön mukaan Venäjä-asiantuntijoita, osallisuuden ja monikulttuurisuuden osaajia, sekä erillisen, ylimaakunnallisen taiteellisen tiimin, johon valittiin viisi arvostettua taiteen ammattilaista. Taiteellisen tiimin työtä johti Saimaa-ilmiö2026:n hankejohtaja. Taiteellisen tiimin laajan asiantuntemuksen myötä taiteelliset ohjelmasisältömme ovat laajentuneet, niitä on kytketty edelleen uusiin taiteellisiin ideoihin ja syvennetty eurooppalaista ulottuvuutta.

Vuodenkierto ja toimintakentän osallistaminen

Tunnistamme alueellemme olemassa olevasta kulttuuritarjonnasta kaksi ääripäätä: suorastaan hengästyttävän kesäsesongin ja hiljaisemman talvikauden.

Rakennamme Saimaa-ilmiö2026:n taiteellisen ohjelman tietoisesti vuosikellon ja vuoden kierron muotoon. Aloitamme kulttuuripääkaupunkivuoden hyödyntäen ohjelmassamme talvisia elementtejä, kuten lunta, jäätä, pimeyttä ja pakkasta. Kevät herättää luonnon ja tuo meille valon. Saimaan aalloille laskeaan tuhansia veneitä. Kesä antaa meille aikaa nauttia itäisen Suomen pursuavasta ohjelmatarjonnasta sekä pienistä ja suurista kesäfestivaaleista ja -tapahtumista. Jokainen niemennokka soi. Hiljenevä ja pimenevä

syksy vie meidät niin konserttisaleihin, seurantaloihin kuin notkuvien pitopöytien äärelle. On aika laittaa parasta pöytään ja päättää vuosi valoon.

Hyödynnämme ohjelmavalinnoissamme ja tapahtumien lopullisessa ajallisessa sijoittamisessa vuosina 2022–2025 rakentuvaa kulttuurin vuosikelloa ja toimijoiden tapahtumakalenteria. Arvostamme ja annamme tilaa jo olevalle, vakiintuneelle toiminnalle. Menemme sinne, missä ei muuten tapahtuisi. Täydennämme ohjelmallamme vuoden kierron hiljaisimpia hetkiä. Töräytämme tietoisesti yhteen ajallisesti ja paikallisesti toisiaan lähellä olevia pienempiä tapahtumia. Monesta pienestä kasvaakin yhdessä kokoaan paljon isompi kokonaisuus. Näin saamme pienemmälläkin budjetilla syntymään jotakin suurempaa ja toivomaamme muutosta alueemme kulttuurielämään.

Kulttuuripääkaupunkivuotemme on entistä näkyvämpi, kun alueemme vakiintuneet ja pitkän historian omaavat tapahtumat ja festivaalit osallistuvat Saimaa-ilmiö2026:een teemoittamalla omia ohjelmistojaan kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmakokonaisuuksien mukaisiksi. Laaja tapahtumatarjontamme saa myös aivan uutta väriä, kun kohdennamme Myö taataan -rahoituksen erityisesti paikallisille toimijoille. Osallistamme samalla kansalaisia joukkorahoittamaan näitä pieniä, uutta luovia hankkeita. Järjestämme toimintaa erityisesti tyhjiin tiloihin ja kulttuuri- ja tapahtumatoiminnan katvealueille.

The Art of Living

Saimaa-ilmiö2026 tekee näkyväksi ilmiömäisen mutta usein liikaan vaatimattomuuteen sortuvan kulttuurimme sekä antaa tilaa ja arvostaa ihmisen kokoista taidetta. Meillä itäisessä Suomessa osataan edelleen elämisen taito. Elämämme on usein taiteilua, jopa taidetta sinänsä.

Ohjelmamme tärkeimpiä taiteellisia arvoja ovat aitous, raja, luontosuhde ja tunne.

Voimme esitellä Euroopalle vielä aitoa, jopa edelleen sukupolvelta toiselle siirtyvää perinnettä ja osaamista. Arvostamme taitojaan opettavia mestareita sekä kisällejä, jotka oppivat ja rohkeasti nostavat taitonsa seuraavalle tasolle. Ihailemme heitä, jotka vähät välittävät säännöistä ja jättävät taiteellaan pysyvän jäljen. Aitous, rosoisuus, jopa äkkivääryys tekevät meistä meitä. Näiden attribuuttien täytyy näkyä ja tuntua Saimaa-ilmiö2026 taiteellisessa ohjelmassa.

Kerromme kysyjälle ja näytämme vieraillemme, millaista on elää, olla ja taiteilla idän ja lännen rajalla. Kulttuureillamme on samat juuret. Jokaisella on rajaansa omanlaisensa suhde, mikä heijastelee arjessamme tarinoita ja perinteitä. Nyt lähdemme rakentamaan uutta itärajan tuntemuksen mukanaan tuoman rauhan- viisauden avulla.

Luontosuhteemme on taiteen ja tekemämme kulttuurin keuhkot. Taiteemme saa voimansa vedestä ja metsästä, vaikkamme sitä aina itsekään halua myöntää. Hiljaisuus, humina, liplatus ja tuiverrus tuntuvat taiteessamme. Luonto on monesti ensimmäinen estradi uudelle. Kun voimaannumme ja täytymme luovuudesta, voimme ammentaa samalla syntyvää tunnetta koko Euroopalle.

Taiteen ja kulttuurin tehtävä on koskettaa, nostattaa tunnemyrsky ja synnyttää mielipiteitä. Emme jaa taidetta hyvään tai huonoon. Kulttuuri on meille elämisen taitoa, taide tekijänsä tunnetta. Rakennamme kulttuurista muutosta, joka kytkee luovalla tavalla yhteen ihmisen muuttuvan luontosuhteen ja ihmistenvälisen rauhantunnetun.

Periaatteet

Saimaa-ilmiö2026 painottaa taiteellisessa ohjelmassaan taiteilijoiden oikeutta toimeentuloon. Toimimme Reilun taiteen manifestin arvojen mukaisesti: manifestin mukaan pelkällä näkyvyydellä ei saa hyvän elä-

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pääkaupunki- vuoden ohjelma	Ohjelman konsepti ja temaattinen runko valmis	Ohjelmasisältöjen työ alokaa	25 % ohjelmasta valmiina	75 % ohjelmasta valmiina	Ohjelma julkistetaan	Savonlinna Euroopan kulttuuri- pääkaupunki 2026
Vaihe	suunnittelu	kehittely	kehittely	tuotanto	tuotanto/toteutus	toteutus
Toiminta- valmiuden kasvattaminen	Saimaan kulttuurin unelmavuosien suunnitelmat	Mikkelin kulttuurin unelmavuosi	Joensuu 175 vuotta	Lappeenranta 375 vuotta	Kuopio 250 vuotta	

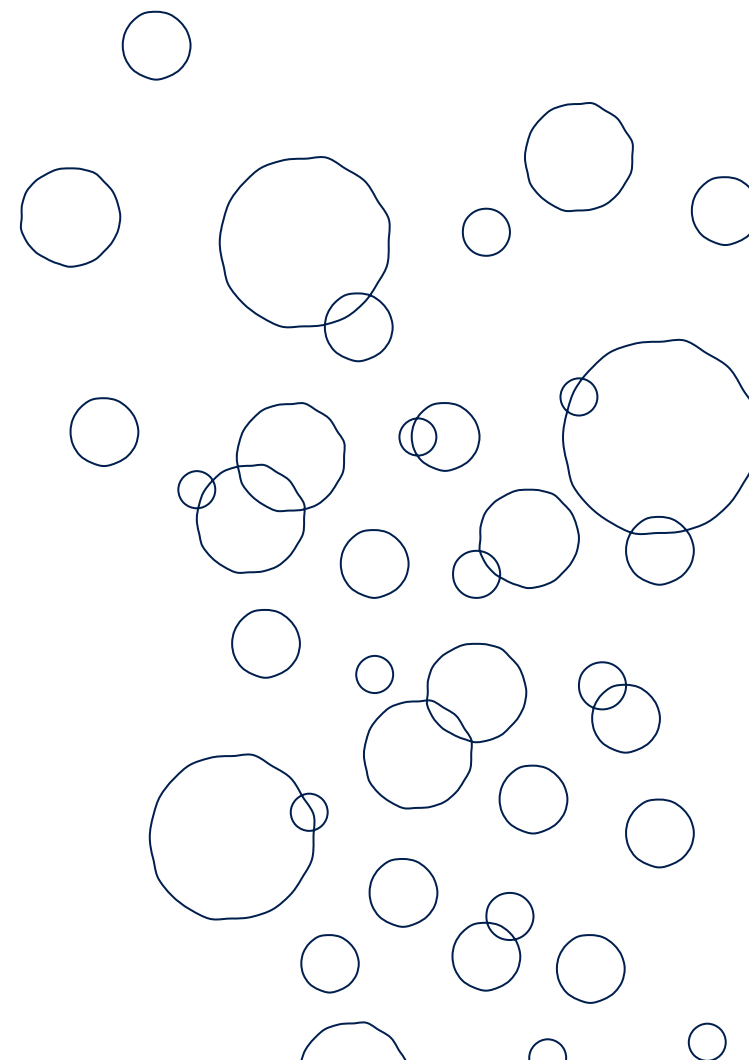
män edellytyksiä, vaan taiteilijan tulee saada palkkaa tehdystä työstä. Tuemme kulttuuriyrittäjyyttä kaikissa muodoissaan.

Taiteellinen sisältö on omaperäistä, raja-aitoja rikkovaa sekä perinteitä ja uutta yhdistävää. Euroopalainen ulottuvuus on kaksisuuntaista: tuomme tullessamme ja viemme mennessämme. Paikallisessa toiminnassamme on mukana paljon kansainvälisiä taiteilijoita samalla kun omat taiteilijamme verkostoituvat ja löytävät areenansa Euroopan taidekentällä.

Taideohjelmamme läpileikkaavina arvoina ovat tasa-vertaisuus, saavutettavuus ja osallisuus. Taide- ja kulttuuriohjelmamme on turvallinen kokea ja osallistua. Edistämme hyvinvointia, aktivoimme ja osallistamme ihmisiä sekä huomioimme vähemmistöihin kuuluvat ja heikommassa asemassa olevat. Haastamme kokonaan uusia kohderyhmiä taiteen ja kulttuurin pariin. Sisältöämme levittäytyvät tasapuolisesti kaupunkeihin, pienempiin taajamiin ja maaseudulle.

Teemme sisällöille vastuullisuussuunnitelman, joka huomioi ekologisuuden, sosio-kulttuurisuuden, eettisyyden ja esteettömyyden. Rakennamme Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden, joka ei vaaranna Saimaan seudun ainutlaatuisuutta luontoa.

Ohjelma rakentuu oheisen taulukon mukaisesti. Ohjelman temaattinen runko ja konseptit ovat matriisi, johon haemme sisältöjä kansainvälisten hakujen avulla.

TYHJÄT

SONOR
MADRED

Q8

PERINTEET JA UUDET, KOKEELLISET KULTTUURI-ILMAISUT

Kulttuuriohjelmamme kaikista teemoista löytyy paikallisesta kulttuuriperinnöstä ja perinteisistä taidemuodoista ammentavaa sisältöä. Ollaksemme eurooppalaisia tarvitsemme juurtemme voimaa ja perinteidemme tuntemista. Menneisyys ja perinteet keskustelevat tulevaisuuden kanssa. Kaikki kolme tarvitsevat toisiaan, jotta Saimaa-ilmiö2026 kantaa vielä kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen. Juuri nyt tarvitsemme itäistä iloa enemmän kuin koskaan aiemmin: aitoa tunnetta, yhdessä soittamisen, laulamisen ja tanssimisen iloa, käsillä tekemisen taitoa ja ruokakulttuurimme rehevyyttä.

Kalevalan lähteillä

Alueellamme on vahva ja verevä kansanmusiikkiperinne, jonka juuret ovat Suomen kansalliseepos Kalevalassa, kansallissoitin kanteleessa ja ikaiaikaisessa lauluperinteessä. Oma perinteemme on kuitenkin ollut vaarassa unohtua, jopa kadota. Kalevalan alkuvoima innoittaa tämän päivän runolaulajia ammentamaan mytologiasta, kulkemaan samoja polkuja kuin 1800-luvun runokermatkalaiset ja keräämään aikamme perinnettä. Nykyaikaiset taiteilijat, metallimusiikin taitajat sekä kansainväliset seppämestarit luovat uusia tulkintoja Kalevalasta Savonlinnassa vuonna 2026. Perinteisiin käsityöperinteisiin yhdistyy modernia teknologiaa yhteisluovan kehitystyön kautta.

Kulttuuriohjelmamme nostaa kanteleen uudelleen valokeilaan. Kantele nousee uusien innovaatioiden

avulla moderniksi yleissoittimeksi, mutta palaa myös perinteiseen tehtäväänsä, soimaan sanojen jatkeena ja avaamaan mielen portteja. Yhteissoittokantele tuo ihmiset konkreettisesti saman soittimen äärelle, löytämään yhteisen sävelen ja yhteisöllisyyden.

Esimerkkejä:

- Operaatio Kantele
- Dark Festival
- Kullervon kirjallinen reitti

Kalevalan tarinat saavat kulttuuriohjelmassamme myös digitaalisen muodon. Tulevaisuuteen peilaavat uudet, rohkeat tulkinnat saattavat uutta sukupolvea ja kohdeyleisöä draaman, elämyspedagogiikan ja pelillisyyden avulla kansalliseepoksen äärelle. XR-tekniikan (Extended Reality) avulla kutsumme vierailijat kulkemaan aidoille tapahtumapaikoille kokemaan menneestä ammentavia tulkintoja ja jättämään oman jälkensä virtuaaliseen tarinaan.

Esimerkkejä:

- Historia eläväksi!
- Saimaan ääni
- Digitaalinen alusta

Kulttuuriperintö elämään

Alueellamme on paljon arkistoitua materiaalia ja tietoa, jonka otamme uudella tavalla käyttöön. Taiteilijat ja tutkijat synnyttävät uusia tulkintoja häpeällisistä ja kipeistä muistoista osaksi uutta tarinaamme, jotta ymmärtäisimme, emmekä unohtaisi. Luomme uuden toimintamallin, jossa taiteen tekijät löytävät helpommin arkistojen inspiroiville lähteille ja jatkossakin saamme nähdä innovatiivisia tulkintoja menneisyydestämme. Haluamme toimia esimerkillisinä perinteen päivittäjinä ja kutsumme koko Euroopan tuunaamaan ja tuulettamaan kansallispukuja.

Esimerkkejä:

- Tuuletus: #tuunaamunperinne
- Jälkiviisaus
- Saimaan kulttuuriperintöpäivät
- Uuden ajan ugrilaiset

Elämisen taito

Paikalliseen kulttuuriperintöön liittyy vahvasti Saimaa-arjeksi tunnistamamme elämäntapa. Luontosuhteemme on ainutlaatuinen, ja se periytyy edelleen sukupolvelta toiselle. Tätä taitoa emme saa kadottaa. Mytologia ja yhteisöllisyys toimivat uuden ajattelun innoittajina. Veden voimalla -teeman alla haemme inspiraatiota vanhoista itäsuomalaisista veiston ja rakentamisen perinteistä sekä elämäntavasta. Kansainvälinen kulttuurisisältö ja taideteokset rakentuvat metsä- ja järvimaisemaan geologisesti mielenkiintoisiin luontokohteisiin ja mytologisiin maisemiin.

Esimerkkejä:

- City(e)scape (luontosuhde)
- Lovet2026 (perinnetaidot uuden luomisen pohjana)
- Jään ja veden tarinat
- Saimaa Geopark AR/VR
- Ääni maisemassa
- Saimaa Goes Bauhaus Hub

Elämisen taitoon liittyy myös vapaus olla toisin. Alueellamme on pitkä perinne vapaa-ajan asuntojen ykköspaikkana. Rakkaus Saimaan maisemiin on monelle sukupolvikokemus. Taiteilijakollektiivi tuottaa 1700-luvun huvilakulttuurista ja tämän päivän kakkoskohteista elämyksellistä taidetta digitaalisesti koettavaksi. Mökit avataan kansainvälisten taiteilijoiden residensseiksi. Saunomme yhdessä ja samalla lievennämme ristiriitoja tai mentoroimme mestari-kisälliperiaatteen hengessä.

Esimerkkejä:

- Vuosikymmenet mökillä
- Salaiset taiteilijat
- Residenssi (urban-rural)
- Saunaperinteen päivitys (sauna sovinnon ja mentoroinnin paikkana)

Ruokakulttuuri, taide ja muotoilu kohtaavat **Juhlitaan!** sekä **Villi luovuus** -ohjelmakokonaisuuksissa. Sisältö vahvistaa yhteisöllisyyttä rikkaan itäsuomalaisen ruokaperinteemme kautta. Gastrolähettiläiden avulla rakennetaan siltoja ruokakulttuurien ja toimijoiden välille. Useat koko Suomen alueelle levinneet perinneruoat: karjalanpaisti, karjalanpiirakka, erilaiset piirakat, kala- ja uuniruoat yms. ovat saaneet alkunsa alueemme ruokaperinteistä. Alkutuotanto on Suomen omavaraisuuden pohja, ja me itäsuomalaiset ruokimme suuren osan koko Suomesta: meiltä löytyvät mm. Suomen suurimmat marjantuotannon sekä maidontuotannon alueet. Lisäksi alueen vesistöistä ja luonnosta saatavat raaka-aineet ovat maailman puhtaimpia. EU:n nimisuojat tuotteet Puruveden muikut, kalakukko ja karjalanpiirakka ovat tuttuja ja himoittuja ruokakäsitteitä, joita matkailija tänne tullessaan etsii ensimmäisinä käsiinsä. Myös käsityöperinne ja muotoilu voivat ammentaa aitojen raaka-aineiden lähteillä. Nostamme esiin mm. suomenlampaan villan, tuohitaitteen, paikallisen puun sekä luonnonsaven.

Esimerkkejä:

- Vieraanvaraisuuden mestarit
- Saimaa Art & Design Festival (Design meets Wild Food & Local Flavours, suunnittelukilpailut)
- Pöytä rajan yli

Q9 - Q10

PAIKALLISTEN TAITEILIJOIDEN JA KULTTUURIORGANISAATIOIDEN MUKAAN OTTAMINEN

Saimaa-ilmiö2026:n taiteellinen ohjelma on rakentunut laajan ja verkostomaisen ylimaakunnallisen yhteistyön ja toimijälähtöisyyden ansiosta. Olemme Saimaa-ilmiö2026:n käynnistymisestä saakka tunnistanee alueemme kulttuurin ja taiteen ainutlaatuisuuden, mutta myös toimijoidemme yksin toimimisen ja liian vaatimattomuuden. Meidän tehtävämme on ollut tuoda toimijoita yhteen ja sytyttää yhdessä tekemisen palo. Tähän olemme tarvinneet kahdessa hakuvaiheessa kymmeniä työpajoja, toimijatapaamisia ja keskustelutilaisuuksia jokaisessa maakunnassamme ja useissa kaupungeissamme. Virtuaalikokouksiin siirtyminen on nopeuttanut kanssakäymistämme laajalla toimijakentällä, lisännyt tapaamisten osallistujamääriä sekä paikallisten toimijoiden sitoutumista.

Laaja toimijakentän tavoittaminen, kuuleminen ja yhteistyöverkostojen muodostaminen on ollut toisen hankevaiheemme tärkeintä työtä. Tämä on mahdollistunut hankkeessamme työskentelevien viiden alueellisen koordinaattorin ansiosta. Koordinaattorimme ovat tunnistanee maakuntiansa toimintatavat, toimijat ja vielä piilossa olevat helmet. He ovat huolehtineet taiteen ja kulttuurikentän toimijatapaamisista ja mahdollistaneet suorat yhteydet paikallisiin taiteilijoihin.

Olemme voineet vierailla toimijoiden luona niin kaupunkiemme taidelaitoksissa, taiteen perusopetuspisteissä kuin vapaissa kulttuuritiloissa ja päässeet kokemaan taiteen ja kulttuurin tekemisen palon. Näin syntynyt luottamus taiteilijoiden, toimijoiden ja hank-

keemme välillä on mahdollistanut yhteisen taiteellisen sisällön ja todellisen Saimaa-ilmiö2026:n syntymisen.

Myös alueemme taiteen ja kulttuurin valtionosuuslaitokset eli orkesterit, museot, lastenkulttuuritoimijat, teatterit, kirjastot ja liikuntajärjestöt ovat jatkaneet yhteisten ohjelmakokonaisuuksien suunnittelua hankkeemme kanssa. Jo nyt voimme nähdä, että taidelaitostemme ylimaakunnallinen yhteistyö tulee olemaan uusi normaali, eli muuttaa niiden toimintaa pysyvästi.

Hankkeemme on toiminut siltana toimialat ylittävien yhteistyöhankkeiden välillä. Konkreettisia yhteisiä hankkeita on rakennettu niin kulttuuriympäristö-, paikallishistoria-, luontomatkailu- ja gastronomiatoimijoiden kuin erilaisten hanketoimijoiden välille. Onnistunut juhluvuosi edellyttää kaikkien toimijoiden saumatonta yhteispeliä.

Hanketiimimme oma taiteellinen osaaminen on vahvaa. Työryhmän kymmenestä jäsenestä neljä työskentelee taiteilijana ja tuntee itäisen Suomen taide- ja kulttuurikentän lisäksi myös kansallista ja kansainvälistä taidekenttää. Halusimme kuitenkin vielä laajentaa ja tuulettaa taiteellista näkemystämme ja kutsuimme ohjelmatyömme tueksi ylimaakunnallisen taiteellisen tiimin. Sen viisi jäsentä valittiin työhönsä taiteellisen osaamisen, laajojen verkostojen ja kansainvälisen toiminnan perusteella.

Olemme tunnistanee teemoihimme useita paikallisia toimijoita yksittäisistä taiteilijoista järjestöihin. Osa heistä elää ja työskentelee alueellamme, osa on suku-

juuriltaan tai sydämeltään saimaalaisia. Haluamme jättää ohjelmaan tilaa myös tulevaisuuden tekijöille. Taiteellinen ohjelmamme huomioi jatkuvan, kiihtyvän kulttuuri- ja taidekentän muutoksen sekä vaihtuvat eurooppalaiset ilmiöt. Haluamme avointen ohjelmahakujen ja ohjelmasisältöjen väljyyden kautta pitää huolta, että myös tulevat taiteilijat saavat äänensä kuuluviin Saimaa-ilmiö2026:ssa. Esittelemme taiteilijajoukkoamme monipuolisuutta teemataiteilijoiden kautta. Näiden kolmen erilaisen taiteilijan ohjelmakokonaisuudet kokoavat yhteen laajan joukon toimijoita ja juurruttavat alueellemme myös uutta osaamista.

Tekemässä Saimaa-ilmiötä

Veden voimalla

Sami Rintala (s. 1969) on arkkitehti ja taiteilija, joka on ehtinyt tehdä monenlaista valmistuttuaan Helsingissä arkkitehdiksi vuonna 1999. Hän oli perustamassa vuonna 1998 arkkitehtitoimisto Casagrande & Rintala, joka tuotti viiden vuoden ajan monia arvostettuja arkkitehtonisia installaatiota ympäri maailmaa. Näissä töissä arkkitehtuuri yhdistyy kriittisesti yhteiskunta-ajatteluun ja luontoon. Rintala käyttää ilmaisuvälineinään cross-over-taidetta yhdistellen tilaa, valoa ja materiaaleja.

Muita teeman taiteilijoita ja toimijoita:

video- ja äänitaitelija, kirjailija sekä muusikko Lauri Ainala • muusikko Ismo Alanko • ANTI – Contemporary Art Festival • Ars Nova ry • Joensuun Taiteilijaseura • Kaakon taide • Kuopion kuvataiteilijat (Ars Libera) • kuvanveistäjä Kari Cavén • luovien alojen yhdistys DeSavo ry • Finland Ice Marathon • tekstiilisuunnittelija, taiteilija Paavo Halonen • kuvataiteilija Kalle Hamm • teatteripedagogi Tuire Hindikka • Ihmisen Teatteri • ILO!LUMI! • elokuvaohjaaja, valokuvaaja Matleena Jänis • Kolkkokollektiivi • Tanssija Mari Kortelainen • kansamuusikko-sisarukset Sirkka Kosonen ja Eila Hartikainen • muusikko Mammu Koskelo • Kosmos Festival • Kulttuurikeinu • Kulttuurikiska • näytelmäkirjailija Pirkko Kurikka • lavarunoilija Veera Milja • kuvataiteilija Juhana Moisander • näyttelijä Jukka Moskuvaara • Mikkeli Art & Design Weekend • Muhasaaren Teatteri • lavarunoilija Jonna Nummela (Nihkee Akka) • toimittaja Hanna Partanen, Peace Invaders • säveltäjä, muusikko, multimediataiteilija Markus Pesonen • rumpali-perkussionisti Tatu Rönkkö • Saimaan Teatteri • Savonlinnan kansainvälinen luontoelokuvafestivaali • Teatteri Traktori • Tanssijat Maija Tuomi ja Jukka Ristolainen • UUS Festivaali

Yhdistävillä silloilla

Kari Kola (s. 1978) on maailmalla suurien ulkoilma-teosten pioneerina ja suomalaisen valotaiteen edelläkävijänä tunnettu joensuulainen valotaiteilija, joka on työskennellyt valotaiteen parissa yli 20 vuotta. Kari Kola on toiminut teknisenä päällikkönä mm. Turku2011 kulttuuripääkaupunkivuoden Alvilda in Åbo ja Henrik & Hexhammer -oopperoissa. Kolan viimeisin teos Savage Beauty nähtiin osana Galwayn Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa maaliskuussa 2020.

Muita teeman taiteilijoita ja toimijoita:

kirjailija Marja-Sisko Aalto • kansanperinteen tutkija Mikko Europaeus • Tanssija Minni Hirvonen • Kehitysvammaisten Musiikki ja Teatteriryhmä Hurja Joukko • Hyppy! -festivaali • Ihmekollektiivi -yhdistys (toimii kulttuurin, taiteen ja kestävän elämäntavan puolesta) • Itä-Suomen Nuorisoseurat • Joel Lehtosen seura • Joensuun PARAFESTYHDISTYS ry • Joutava Ruuhi (purjeveneteatteri) • näyttelijä Mika Juusela • Kalevalaisten Naisten Liitto • Kamariyhtye Gambaamo • lauluntekijä, multi-instrumentalisti Tuomas Holopainen / Nightwish • Kansallispukuyhdistys Raita Ry • Katutaideyhdistys Urbaani ry • Keski-Karjalan musiikkiopisto • laulaja-lauluntekijä Joose Keskitalo • teatteri- ja draama-alan toimija Piia Kleimola • Lappeenrannan tanssiopisto • Linnalan Opisto • Lumottu-festivaali • kansanmuusikot Hannamari Luukkanen ja Pauliina Lerche (Mimmit) • Minna Canthin talo ry • kansallispukujen grand young lady Soja Murto • Mustan ja Valkoisen Teatteri • Puhallinorkesteri Saimaa • kuvataiteilija Leena Pukki (Mimmit Peinttaa) • Graffitimaalari "Poppamäijä" Inna Pulkkinen • Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistys • teatteriopettaja Kaisa Ritola • Savonlinna Big Band • Savonlinna-kuoro • Savonlinnan teatterikuoro • Savonlinnan Uusi Taidemuseo • elokuva- ja teatteriohjaaja Kamran Shahmardan • erityistukea tarvitsevien avoin harrastajateatteriryhmä Teatteri Telmi • Taidekoulu Estradi • Tangoyhtye Tanguango • feministis-yhteiskuntakriittinen ajattelija ja taiteilija Riina Tanskanen • muusikkoveljekset Ilja ja Johannes Teppo • kirjailija Esko-Pekka Tiitinen • Kirjailija Jouni Tossavainen • klovni ja sirkustaiteilija Karoliina Turkka • Uus Hoi Sie -galleria • varjotaiteilija Paula Vilmi • näyttelijä ja laulaja-lauluntekijä Aaro Vuotila • paikalliset kirjailijaseurat

Itäisellä ilolla

Viivi Maria Saarenkylä (s. 1993) on muusikko ja säveltäjä, joka on palkittu lukuisissa kansainvälisissä harmonikkakilpailuissa. Saarenkylä on valittu Suomen harmonikkataiteilijaksi (2018) nuorena harmonikkamusiikin sanansaattajana ja aktiivisena uudistajana. Monipuolinen harmonikkavirtuoosi tunnetaan parhaiten solistina, freelance-muusikkona ja säveltäjänä erityisesti maailmanmusiikin parissa. Saarenkylän originaalia musiikkia esittävä VILDÄ-yhtye voitti Euroopan komission Music Moves Europe Talent Awards -musiikkipalkinnon vuonna 2021. Saarenkylä palaa joka kesä Savonlinnaan ja Saimaalle.

Muita teeman taiteilijoita ja toimijoita:

Craft & Design Savonlinna • kanteletaitelija Senni Eskelinen • Etelä-Savon tanssiopisto • karjala-aktivisti Maura Häkki • Itä-Suomen tanssin aluekeskus • seppämestari Jarkko Kaartilanmäki • muusikko, äänellä itkijä Emilia Kallonen • loitsuaja Helena K. Karhu • kanteletohtorit Arja Kastinen ja Timo Väänänen • runolaulajat Reetta-Mari Kellokoski, Tellu Turkka ja Kirsi Uutinen. • kanteleenrakentaja Hannu Koistinen • äänellä itkijä Emmi Kuittinen • Kuopio tanssii ja soi ry • gastrolähettiläät Ulla Liukkonen, Saimi Hoyer, Anni Korhonen sekä Eeva Mertanen • Loimolan voima -yhtye • Mateli-yhtye • muusikko ja runonlaulaja Liisa Matveinen • Mikkelin musiikkijuhlat • Perriin Tyssit -yhtye • Pääkonttori ry • RomaMedia • Ruokateatteri -elämyksellinen esitysformaatti jossa yhdistyvät teatteri, tanssi ja kulinarismi • ITE-taiteilija Marko Ruuskanen • Rääkkylä Folk ry • Savonlinnan seudun romaniyhdistys • Kanteleensoittaja Marjo Smolander • Stam1na ja laulaja-kitaristi Antti Hyyrynen • SULASOL Itä-Suomen piirit • Taidekoulu Estradi • Taito Itä-Suomi ry • TangoSawo ry • monikulttuurinen ryhmä Umuco Entertainment Troop ry • VB-valokuvakeskus • Äänellä itkijät ry

Q11

EUROOPPALAINEN
ULOTTUVUUS

Saimaa-ilmiö2026 on luontokaupunkisuhteen uudelleenmuotoilun edelläkävijä. Innovatiivinen kehitys on mahdollista marginaaleissa – kestävät ratkaisut eivät vaadi perinteistä kaupunkiympäristöä, jonka infrastruktuuri ei taivu pysähdysten tilaan ja luontolähtöiseen muutokseen. Saimaan alue sen sijaan voi olla muutoksen laboratorio, mallialue, jossa muotoillaan uusi kestävä eurooppalainen elintapa.
– arkkitehti Sami Rintala

Kulttuuri on muutosvoima. Se herättää tunteita, saa ihmiset ajattelemaan ja keskustelemaan. Kutsumme Euroopan vieraaksemme Saimaalle, kohtaamaan ilmiömäisen taiteemme ja kokemaan ainutlaatuisen luontomme. Todellinen Saimaa-ilmiö tapahtuu kuitenkin ihmisessä itsessään. Saimaa jää sydämeen ja yhdistää meidät suureen eurooppalaiseen perheeseen.

Uusi elämisen taito

Eurooppalainen sivistystarina yhdistää ympäristö-, talous- ja kulttuuritoimintaa. Kun tuomme Euroopan saimaalaisen elämäntavan äärelle, saamme vastauksen moniin aikamme polttaviin kysymyksiin ja haasteisiin.

Saimaa-ilmiö2026, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Europe Direct kutsuivat tulevaisuuden luomisesta kiinnostuneet toimijat mukaan kolmeen työpajaan, joiden tavoitteena oli syventyä Saimaa-ilmiö2026:een osana yhteistä eurooppalaista tarinaa.

Työpajoissa tartuttiin ensimmäisenä maailmassa Euroopan komission syksyllä 2020 lanseeraamaan

aloitteeseen The European New Bauhaus. Kyseessä on ympäristö-, talous- ja kulttuurisektoreita yhdistävä aloite, joka pyrkii kokoamaan yhteen suunnittelun, kestävän kehityksen, saavutettavuuden ja investointien näkökulmia. Aloitteen tavoitteena on rakentaa kulttuurista muutosta osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Sen keskeisiksi arvoiksi on nimetty kestävyys, esteettisyys ja osallistavuus.

Yli 200 Itä-Suomen alueen elinkeinoelämän, taiteen ja kulttuurin ammattilaista sekä tutkimus- ja oppilaitosten edustajaa kokoontuivat yhteen kolme kertaa kokonaisen päivän ajaksi. Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen Uusi eurooppalainen Bauhaus -yksikön johtaja Xavier Troussard toivotti aloitteemme tervetulleeksi työpajakokonaisuuden alussa. Jokaisessa työpajassa meillä oli taiteilija tai tutkija innoittamassa meitä aiheen ääreen.

Rakensimme työpajoissa Saimaa-ilmiö2026:n kulttuurisen kestävyyskonseptin, joka mahdollistaa kulttuurisäilytyksen kautta kaikille avoimen ja osallistavan kestävä elämäntavan. Visioimme Saimaan aluetta luovien alojen ekosysteeminä. Yhteiskehitimme teemoitetut tulevaisuusnäkymät tavoitteiksi ja liitimme ne Agenda2030:n kestävä kehityksen indikaattoreihin. Tunnistimme Saimaa-ilmiö2026:n vahvuusiksi erityisesti seuraavat kohdat:

- 8 Ihmisarvoinen työ ja talouskasvu
[uusi etätyöalue, digitaaliset lähiyhteisöjen verkostot]
- 10 Eriarvoisuuden vähentäminen
[osallisuus kulttuurin keinoin, yli rajojen]
- 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt
[vihreät avoimet tilat, tiede ja tutkimus]
- 12 Vastuullinen kuluttaminen
[kohtuullisuus Saimaa-ilmiö2026:n kokemuksena, kestävät valinnat saavutettavaksi kulttuurin keinoin]
- 17 Yhteistyö ja kumppanuus
[mitä voimme antaa muille Euroopassa:
luontokaupunkisuhteen uudelleenmuotoilu]

Saimaa-ilmiö2026 Goes Bauhaus -työpajat osoittivat, että yhteistyötä tiivistämällä meillä on ainutlaatuinen mahdollisuus rakentaa eurooppalaisuutta, jossa ovat tasapainossa kestävän kehityksen haastavat tavoitteet sekä merkityksellinen elämä. Jatkamme työpajoja eurooppalaisten kumppanien kanssa vuodesta 2022 lähtien. Tulevaisuuteen vaikuttaminen on taito, jota voi kehittää.

Kulttuuriperinnön yhteistyöhankkeita

- **Lovet2026**, perinteisten rakennustekniikoiden esittelyä ja tietotaidon vaihtamista slovakialaisten ja venäläisten taitajien kanssa.
- **Operaatio Kantele**, meidän kansallisoittimemme kantele soi muiden maiden perinnesoitimien kanssa. Viemme kanteleen Eurooppaan.
- **Uuden ajan ugrilaiset**, sukujuhlat kokoavat yhteen suomalais-ugrilaisia pienten kielten puhujia ja kulttuureja. Huomioimme nuorten heräämisen oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen.
- **Eurooppalainen kansallispukutuuletus**, koko Eurooppa tuulettaa kansallispukuja kanssamme.

Kansainvälistä yhteistyötä

Painopisteemme on konkretiassa: yhteistyösopimuksia tärkeämpää on käytännön yhteistyö taiteilijoiden, järjestöjen ja organisaatioiden välillä.

Saimaa-ilmiö2026 on saanut seurata Itä-Suomen yliopiston kautta Interreg Europe rahoitteen **ECOC-SME-hankkeen** toimintaa (Actions for inducing SME growth and innovation via the ECOC event and legacy). Hankkeen aikana on tarkasteltu Euroopan kulttuuripääkaupunkien hyviä käytänteitä erityisesti nuorten, koulutusorganisaatioiden ja yritysten osallistamisen kautta. Hankkeen partnereina ovat Euroopan kulttuuripääkaupungit Leeuwarden (2018), Matera (2019), Rijeka (2021), Timisoara (2021) ja Kaunas (2022).

Hyödynnämme hyviä käytänteitä ja malleja osana Saimaa Skill Share Labin toimintaa.

Saimaa-ilmiö2026 tekee tiivistä yhteistyötä evaluoinnin osalta Interreg Europe -rahoitteen **Local flavors -hankkeen** kanssa, jossa Savonlinnan seutu on yhtenä alueellisenä partnerina. Hankkeessa haetaan ja jaetaan vuosien 2019–2021 aikana usean Euroopan alueen kesken hyviksi todettuja ratkaisumalleja kulttuuriperinnön parempaan hyödyntämiseen. Hankkumppaneina ovat Savonlinnan Hankekehitys Oy:n lisäksi mm. Kehitysinstituutti iASK (Unkari), Vittorio Veneton kunta (Italia), Harghitan kunnanvaltuusto (Romania), 's-Hertogenboschin kunta (Alankomaat), Waterfordin kaupunki (Irlanti), Riian alue (Latvia) sekä asiantuntijoina Bolognan yliopisto ja matkailun tutkimuslaitos Kroatista.

Saimaa-ilmiö2026 on mukana yhteistyökumppanina Venäjän Karjalan Tasavallan sekä Pohjois- ja Etelä-Karjalan maakuntien yhteisessä työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamassa Matkailun tiekartta -hankkeessa vuosina 2021–2023, jossa kehitetään maiden välistä yhteistyötä tiekartan pohjalta.

Saimaa-ilmiö 2026:n kaupungeilla on laaja eurooppalainen **ystävyyshaupunkiverkosto**, joiden kanssa linjaamme yhteistä toimintaamme ja teemme yhteistyötä jo Saimaan kulttuurin unelmavuosien aikana.

Teemme monimuotoista ja laajaa ohjelmavaihtoa Venäjän taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Olemme sopineet yhteistyöstä mm. seuraavien toimijoiden kanssa:

- Leningrad Oblastin Kulttuurikomitea
- Pietarin kaupungin kulttuurikomitea
- Karjalan tasavallan kulttuuriministeriö: Karjalan Kansallinen teatteri, Karjalan valtion filharmonia, Karjalan musiikkiteatteri, Karjalan tanssi- ja lauluyhtye ”Kantele”, Karjalan tasavallan festivaali- ja kulttuuritapahtumien johtokunta, Karjalan Kansallinen museo, Karjalan tasavallan kansantaiteen ja kulttuurialoitteiden keskus, Karjalan taiteilijaliitto

- The National Museum Velikiy Novgorod
- Novgorodin lasten- ja nuortenteatteri Malyi
- Kansainvälinen teatterifestivaali Kingfestival
- Kunstkamera
- Kukart nukketheaterifestivaali
- E. Demmeni marionettinukketheateri
- Kannon Dance ja Open Look -festivaali

Viro:

- Integration Foundation in Estonia
- Narvan kaupunki

Ohjelmaesimerkkejä:

- **Pöytä rajan yli** -ohjelmassa katamme konkreettisesti ruokapöytiä rajan yli. Tie tutustumiseen ja yhteisymmärrykseen käy vatsan kautta.
- **Pop up Sauna** matkustaa Suomesta Eurooppaan erilaisille raja-alueille, ja vie mukanaan viestiä rauhasta.

Eurooppalaisten taiteilijoiden osuus

Toivotamme eurooppalaiset taiteilijat tervetulleiksi ohjelmaamme monien avointen kansainvälisten hakujen kautta. Ainutlaatuinen luontosuhteemme kiinnostaa muualla Euroopassa, ja siksi tarjoamme kansainvälisille taiteentekijöille mahdollisuuden olla osana erityisesti Veden voimalla -teeman ohjelmasisältöjä.

Jaamme osaamistamme esimerkiksi ekologisten tapahtumien järjestämisestä ja perinteisten materiaalien hyödyntämisestä taiteessa. Samalla vierailijoiden opit kartuttavat meidän taiteilijoidemme osaamista, kuten esimerkiksi berliiniläisen Schaubühne -teatterin vierailu paikallisissa teattereissa sekä visuaalisten alojen **Sulattamo**-työpajakokonaisuus.

Avoimien hakujen kautta eurooppalaiset taiteilijat pääsevät esiintymään ainutlaatuisissa esiintymispaikoissamme Saimaan selällä tai luontokohteissa kuvatuissa Saimaa Live! -lähetyksissä. Tuomme teokset Saimaan geologisiin maisemiin sekä Retretin luolastoon ja kalliosaliin, ja tarjoamme mahdollisuuden

hyödyntää digitaalista materiaalia uusien tulkintojen pohjana ja inspiraation lähteenä. Avoimet haut jättävät meille mahdollisuuden tunnistaa uusia taiteilijoita, sekä teknologian kehittyessä myös uusia taiteen tekemisen muotoja.

Olemme kutsuneet mukaan yhteistyöhön kansainvälisiä taiteilijoita, esimerkiksi:

- **Jälkiviisaus:** taiteilija Xenia Nikolskaja (RU), arkkitehdit Mimì Coviello ja Fabio Cieravello (IT)
- **Folk – ulos haudasta!** Track Attack Ensemble (EE)
- **Parahyppy:** Blue Teapot Theatre Company (IE)
- **Romanimusiikki Lifting Up!** Roman Theatre, Moskova (RU)
- **Frozen Saimaa:** tulitaiteilija Andrey Das (FR)
- **Seitsemän tarinaa Saimaalta:** The Schaubühne (DE)
- **Höyryvoimaa!** promootori, tuottaja Ilja Bortnuk (RU)
- **Saimaan valot:** taiteilija Nuno Maya (PT)
- **Operaatio Kantele:** kanteletaiteilija Mari Kalkun (EE)

Q12

STRATEGIA KANSAINVÄLISEN YLEISÖN MIELENKIINNON HERÄTTÄMISEKSI

Strategiamme mukaisesti meidät löydetään, meistä vaikutetaan ja käynnistämme muutoksen. Meidän on haastettava itsemme, yhdistettävä voimamme ja uskallettava astua maailman valokeilaan.

Meidät löydetään

Alueemme on uniikki: vahvuuksiamme ovat ainutlaatuinen luonto ja aito elämäntapamme. Saimaan alue on yksi Suomen kätketyistä aarteista, jota eurooppalainen tai kansainvälinen yleisö ei ole vielä laajasti löytänyt. Muutos on jo kuitenkin käynnistynyt; valtakunnallisen matkailualan organisaation Visit Finlandin strategiassa Järvi-Suomen aluetta tuodaan Lapin ja Helsingin rinnalle merkittäväksi matkailualueeksi. Samoin alueelliset matkailualan organisaatiot tekevät tiivistä yhteistyötä kanssamme.

Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisen alustan mobiiliapplikaation avulla ohjelmasisältömme ja palvelumme ovat helposti löydettävissä.

Olemme ilmiömäisiä

Ohjelmasisältömme on korkeatasoista. Se on syntynyt ja koostettu yhdessä paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten taiteilijoiden kanssa.

Jokaisen taiteellisen teeman alle olemme tunnistanee suomalaisen päätaiteilijan. Sami Rintala, Kari Kola ja Viivi Maria Saarenkylä ovat alansa kärkiosajia. Saimaalaisuus ja itäsuomalaisuus näkyvät heidän taiteessaan tehden siitä eurooppalaisittain kiinnostavaa.

Ohjelmassamme on mukana ainutlaatuisen laaja joukko kansainvälisiä venäläisiä taiteilijoita ja taideorganisaatioita. Heidän kauttaan taiteellinen sisältömme saa itäisen ulottuvuuden, joka on harvemmin muualla Euroopassa koettua. Digitaaliset näyttelyt mahdollistavat esimerkiksi Novgorodin historiallisessa museossa olevien Venäjän vanhimpien ikonien esittelyn.

Käynnistämme muutoksen

Kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelma on rakennettu transformatiiviseksi. Yhä useammin matkailijat valitsevat matkakohteekseen alueen, jossa he voivat tutustua paikalliseen tapakulttuuriin ja ihmisiin sekä oppia jotain uutta. Kulttuuriohjelmamme kannustaa liikkumaan laajasti ja löytämään kaupunkiympäristöstä ja luonnosta elämyksellisiä kulttuurikohteita. Silloin mukaan tarttuu sellaisia matkakokemuksia, jotka ikuistuvat vain mieliin ja sydämiin – ja jotka muuttavat ihmisen ajattelua ja toimintamalleja arkipäivässä.

Q13

ECOC-YHTEISTYÖ

Helsinki 2000 / Turku 2011

Olemme ottaneet oppia Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden punkeina aiemmin toimineista suomalaisista kaupungeista, Helsingistä ja Turusta. Turun kulttuuripääkaupunkivuoden tulokset olivat SROI-arviointimme pohjana. Olemme myös keskustelleet em. kaupunkien edustajien kanssa kulttuuripääkaupunkivuoden vaikutuksista. Yksi tiimimme jäsen on työskennellyt Helsingin ECoC 2000 -vuoden organisaatiossa.

Plovdiv 2019

Teemme yhteistyötä Legacy-hanke One Dance Weekin kanssa Saimaa Art & Design Festivalin Savonlinnan keskustassa tapahtuvan ohjelmakokonaisuuteen liittyen. Tuotamme julkiseen tilaan tanssiesityksiä, jotka haastavat käsityksemme normaalista ja totutusta.

Matera 2019

Lokakuussa 2019 osallistuimme Matera Hubin isännöimään Interregional Exchanges with the participation of local stakeholders -työpajaan, jossa olivat mukana ECoC SME -partenit Leeuwarden (2018), Matera (2019), Rijeka (2021), Timisoara (2021) ja Kaunas (2022). Hyödynnämme hyviä käytänteitä ja malleja osana Saimaa Skill Share Labin toimintaa. Vierailun aikana osallistuimme ArtLab -seminaariin: The role of ECoC in local development Round table with representatives of ECoC cities. Olemme olleet mukana TraCEs – Cultour Is Capital -projektissa, joka asettaa Euroopan kulttuuripääkaupungit eturintamaan muutosmatkai-

luun liittyvässä kehittämisessä. Olemme ideoineet Materan Euroopan kulttuuripääkaupunkiohjelmassa olleen Architecture of Shame -projektin työryhmän kanssa kokonaisuuden myös omaan ohjelmaamme (Jälkiviisaus).

Galway 2020

Galwaylla ja meillä on yhtäläisenä haasteena kulttuuri- ja taideohjelmaan liittyvät välimatkat ja niiden ratkaiseminen. Otamme oppia heiltä siirtymien suunnittelussa. Joensuulaisen valotaiteilija Kari Kolan Savage Beauty -teos oli merkittävä osa Galwayn ohjelmaa. Erityistaiteeseen liittyvässä Parahyppy -ohjelmahankkeessamme eurooppalaisena yhteistyökumppanina toimii irlantilainen The Blue Teapot Theatre Company.

Timisoara 2021 (2023)

Teemme yhteistyötä Power Station Capacity Building -projektin kanssa etenkin vapaaehtoisuuden ja vapaaehtoisten vaihdon osalta. Käymme tutustumassa Timisoaran taiteelle omistettuun teollisuuskiinteistö Faber Communityyn Välitilassa-ohjelmamme suunnitteluun liittyen. Höyryvoimaa! -höyrylaivafestivaaliin tuotetaan kaupunkirunoutta Saimaan alueen laivatariin pohjautuen yhteistyössä Memories of The Citadel kanssa. Saimaa Art & Design Festival nostaa Heritage of Timisoara -projektin hengessä esiin kaupungin unohdetut ja upeimmat rakennukset taiteen keinoin.

Kaunas 2022

Neuvottelemme parhaillaan Kaunas 2022 -organisaation kanssa yhteisistä projekteista. Kaunasissa sijaitseva Vytautas Magnus University (VMU) on yksi yhteistyökumppanimme rakentamassa Saimaa Skill Share Labia.

Veszprém-Balaton 2023

Olemme tunnistaneet Veszprém-Balatonin alueen kanssa yhtäläisyyksiä veteen liittyvässä elämäntavassa ja matkailun ympärivuotistamisen haasteessa. Teemme sisältö- ja taiteilijavaihtoa Ferryboat A festival of somewhere in between -ohjelmahankkeen kanssa ja oppilaitosyhteistyötä kulttuuritoiminnan ympärivuotistamiseen liittyen Balaton 365 -projektissa. Kulttuuriperinnön parempaan hyödyntämiseen liittyen teemme yhteistyötä Local Flavours Interreg Europe -hankkeen kautta. Vuonna 2023 kulttuurikonttimme vierailee Pop Up City -ohjelmassa. Tilaa kulttuurille -ohjelmakokonaisuudessamme hyödynnetään Veszprém-Balaton 2023 Street Management -projektin toimintamallia.

Salzgammertgut 2024

Teemme sisältövaihtoa vesiaiheisiin konferensseihimme liittyen. H2OH-NO!-hankkeen konferenssin laaja taiteellinen sisältö täydentää tieteellistä sisältöämme. Salzgammertgut 2024 tekemä Leader-yhteistyö toimi inspiraationa Myö taataan -rahoituksen yhteistyömallin muodostamisessa.

Bodø 2024

Kuopion ystävyyskaupunki Bodø on ohjelmassamme mukana monipuolisella yhteistyöllä. Sinisen tien nuoret -projekti alkaa Norjan Bodøsta vuonna 2025, siirtyä sieltä Sinistä tietä pitkin Umeån kaupunkiin (ECoC 2014) ja päättyä lopulta Kuopioon. Teemme ohjelmavaihtoa mytologiaan ja kansanperinteeseen liittyvissä ohjelmissa Midsummer Mythology ja Lupa olla toisin. Kuopio Tanssii ja Soi -tapahtuma on osa #dance2024 -digitaalista tanssidialogia, joka elää Instagramissa ja Snapchatissa. Metsän kulttuurin City(e)scape -kärkihanketta vetää Bodøssa asuva arkkitehti Sami Rintala.

Tartto 2024

Vierailimme sidosryhmiemme edustajien kanssa Virossa marraskuussa 2019. Saimme hyödyllisiä neuvoja Tartto 2024 -tiimiltä. Kutsumme Tartu Men's Shed (Meeste Garaazh) -ohjelman bussin osaksi Biisanoittamoiden toimintaa. Teemme luennoitsijavaihtoa Tarton kirjallisuustapahtuman 1984/2024 sekä meidän Saimaa Goes Bauhaus Hub -ohjelmamme välillä utopian ja dystopian teemoihin liittyen.

Narva

Vierailimme sidosryhmiemme edustajien kanssa Virossa marraskuussa 2019. Tutustuimme kaupunkiin ja keskustelimme erityisesti rajalla elämisen teemaan liittyvistä ohjelmista. Päätimme jo tuolloin jatkaa yhteistyötä, vaikka Narva ei titteliä voittanutkaan. Narvan kaupunki on mukana Pöytä rajan yli – Стол через границу -projektissamme, jossa yhdistyy ruoka, keskustelut, ilonpito, taide ja musiikki. Narva Art Residency on mukana myös residenssiverkostossamme (Residenssiverkosto Urban meets Rural).

Nova Gorica 2025

Olemme tunnistaneet Nova Gorican kanssa yhtymäkohtia rajalla elämisen teemasta. Nova Gorica on mukana Pöytä rajan yli – Стол через границу -ohjelmassamme. Teemme yhteistyötä myös Vieraanvaraisuuden mestarit -ohjelmasisältöömme liittyen. Viemme yhden kirjastoautoistamme vuonna 2025 Italiaan ja Sloveniaan osana Bibliobus-ohjelmaa, ja liitämme autollisen itäsuomalaista kulttuuria ja käännöskirjallisuutta osaksi Nova Gorican kulttuuripääkaupunkivuotta. Teemme ohjelmayhteistyötä myös harvinaisiin soittimiin ja kansanmusiikkiin, Saimaa Art & Design Festivalin suunnitteluhaasteeseen sekä Mummot 2.0 liittyvissä projekteissa.

Chemnitz 2025

ANTI-festivaali tuottaa Saimaa-ilmiö2026 -ohjelmaan yhdessä alueellisten taidejärjestöjen sekä ruokamatkailun konsortion kanssa Omenapuu-projektin sisarprojektina Parade of the Apple Tree – Chemnitz 2025 -hankkeelle.

Žilina 2026

Lovet2026 on Suomen Metsämuseo Luston, slovakialaisen Vychylovka Metsämuseon ja Venäjän federaation museosaari Kizhin yhteinen metsäkulttuurihanke, johon liittyy myös taiteilijoiden työpajoja sekä näyttely-yhteistyötä. Teemme taiteilija- ja teosvaihtoa Žilina 2026 kanssa Saimaan neljän visuaalisen alan taiteilijajärjestön Art Trek -hankkeessa. Junaraiteilla liikkuvat Berlin–Savonlinna Express ja Žilinan Intermotion -ohjelmahankkeet tekevät sisältöyhteistyötä.

Nitra 2026

Toivotamme tervetulleeksi Nitran perinnesoitimen säkkipillin mukaan Rääkkylä Kihaus Folk tapahtumaan ja kutsumme seniorikuorolaisia osallistumaan Joensuuun Laulujuhille vuonna 2026. Toteutamme taiteilijavaihtoa Rajoilla-kokonaisuudessa. Viemme Slovakiaan myös Saimaa-laulukirjan käännösversio. Saatamme kansanperinteeseen liittyvään yhteistyöhön Itä-Suomen kansanmusiikki-instituutin sekä kansantieteen laitokset Nitran ja Trnavan yliopistoissa.

Trenčín 2026

Teemme ohjelma- ja taiteilijavaihtoa Green Bridge 2023–2026 -legacyn ja Lotja-ohjelmamme kesken. Opiskelijawappu 2.0 yhteistyössä haastamme opiskelijakuntia keksimään mielikuvituksellisia vesikuvälineitä ja järjestetään kisa molemmissa maissa. Teemme yhteistyötä ja kulttuurivaihtoa Degustories

-ohjelmahankkeen kanssa Vieraanvaraisuuden mestarit -ohjelmaan liittyen.

Teemme yhteistyötä myös vähemmistöjen musiikin ja kulttuurin esittelyyn liittyvissä projekteissamme Convergencies ja Romanimusiikki lifting up!

Cēsis 2027

Yhteistyötä on muodostumassa museoissa ja linnoissa järjestettäviin ohjelmasisältöihin (Dark Festival) sekä Frozen Saimaa ja Kihaus Folk -tapahtumiin liittyen.

Faro 2027

Yhteistyötä on muodostumassa kulttuurien ja sukupolvien kohtaamisina yhteisöllisen laulun ja kansanmusiikin kautta Nyt mie ruppeen laulamaan -ohjelmakokonaisuudessa, sekä gastrodiplomatiaan ja ruokakulttuuriin liittyen Pöytä rajan yli -ohjelmassa.

Clermont-Ferrand 2028

Olimme mukana sisältötyöpajassa "Ateliers 2028 – Nature et Culture" (osallistujia yli 50). Suunnittelemme yhteistyötä mm. kulttuurireitistöjen rakentamisessa.

Rouen 2028

Yhteistyö on muotoutumassa metsä- ja hyvinvointiteeman ympärille. Tätä kautta löytyi myös kontakti Rennesin kaupunkiin Bretagnessa, jossa järjestetään vuosittain suuri perinnesiikkifestivaali Fest Noz Yaouank.

Yhteistyökaupungit

ECOC-KAUPUNGIT

- 1 Helsinki 2000
- 2 Turku 2011
- 3 Umeå 2014
- 4 Plovdiv 2019
- 5 Matera 2019
- 6 Galway 2020
- 7 Timisoara 2021 (2023)
- 8 Kaunas 2022
- 9 Vezprém-Balaton 2023
- 10 Salzgammergut 2024
- 11 Bodø 2024
- 12 Tartto 2024
- 13 Nova Gorica 2025
- 14 Chemnitz 2025
- 15 Žilina 2026
- 16 Nitra 2026
- 17 Trenčín 2026
- 18 Cēsis 2027
- 19 Faro 2027
- 20 Clermont-Ferrand 2028
- 21 Rouen 2028

MUUT YHTEISTYÖ- KAUPUNGIT

KROATIA

- 1 Zagreb
 - Kontejner

VIRO

- 2 Haanja
 - Mooska Suitsusaunatalu
- 3 Narva
 - Narvan kaupunki
 - Narvan museo
 - Narvan taiteilijaresidenssi
 - Estonian Integration Foundation
- 4 Pääzrnu
 - MTÜ Fenno-Ugria Asutus
- 5 Tallinna
 - Viron kuoroliitto

SAKSA

- 6 Berliini
 - The Schaubühne (teatteri)
 - Public Art Lab
 - Saksan Suomi-instituutti
 - Berlin University of Arts

ISO-BRITANNIA

- 7 Brighton
 - Brighton Festival
- 8 Cornwall
 - Falmouthin yliopisto
- 9 Glasgow
 - Sonica-festivaali
- 10 Norwich
 - Norfolk & Norwich Festival

UNKARI

- 11 Budapest
 - Moholy Nagyn Taideteollinen yliopisto
- 12 Vezprém
 - Pannonian yliopisto

ISLANTI

- 13 Reykjavik
 - Dansverkstæðið

ITALIA

- 14 Gorizia
 - Gusti di Frontiera
- 15 San Remo
 - San Remo Song Contest

LATVIA

- 16 Riika
 - International Festival of Contemporary Theatre – Homo Novus
 - The Theatre Institute of Latvia

LIETTUA

- 17 Kaunas
 - Vytautas Magnus University (VMU)

LUXEBURG

- 18 Luxemburg
 - TROIS C-L – Centre de Création Chorégraphique Luxembourggeois

ALANKOMAAT

- 19 Amsterdam
 - ICK Dans Amsterdam
- 20 Tillburg
 - Close-act-theatre

NORJA

- 21 Bergen
 - Bergen Centre for Electronic Arts

ESPANJA

- 22 Barcelona
 - International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism

VENÄJÄ

- 23 Hanti-Mansia
 - Hanti-Mansian Luonnon ja ihmisen museo
 - Hanti-Mansian autonomisen alueen taiteen ja kulttuurin kehityssäätiö

24 Moskova

- Romen Theatre
- Venäjän kansallinen saunayhdistys

25 Novgorod

- The National Museum Velikiy Novgorod

26 Petroskoi

- Kizhi museosaari
- Karjalan tasavallan kulttuuriministeriö

27 Pitkärannan kaupunki

28 Pihkovan kaupunki

29 Sortavala

- Sortavalan kaupunki
- Sortavalan sosiaali- ja kulttuurinurorisokeskus

30 Pietari

- Pietarin Suomi-instituutti
- Kunstkamera (Antropologian ja etnografian museo)
- Leningradin Oblastin kulttuurikomitea
- Pietarin kaupungin kulttuurikomitea

31 Udmurtia

- Udmurtian kansalliskirjasto
- Udmurt State University

32 Vyborg

- Viipurin taiteilijaresidenssi Pamaus
- Svjataja krepost -teatteri
- Kukushka-festivaali

SOMALIA

- 33 Beledweyne
 - Hiiraan yliopisto

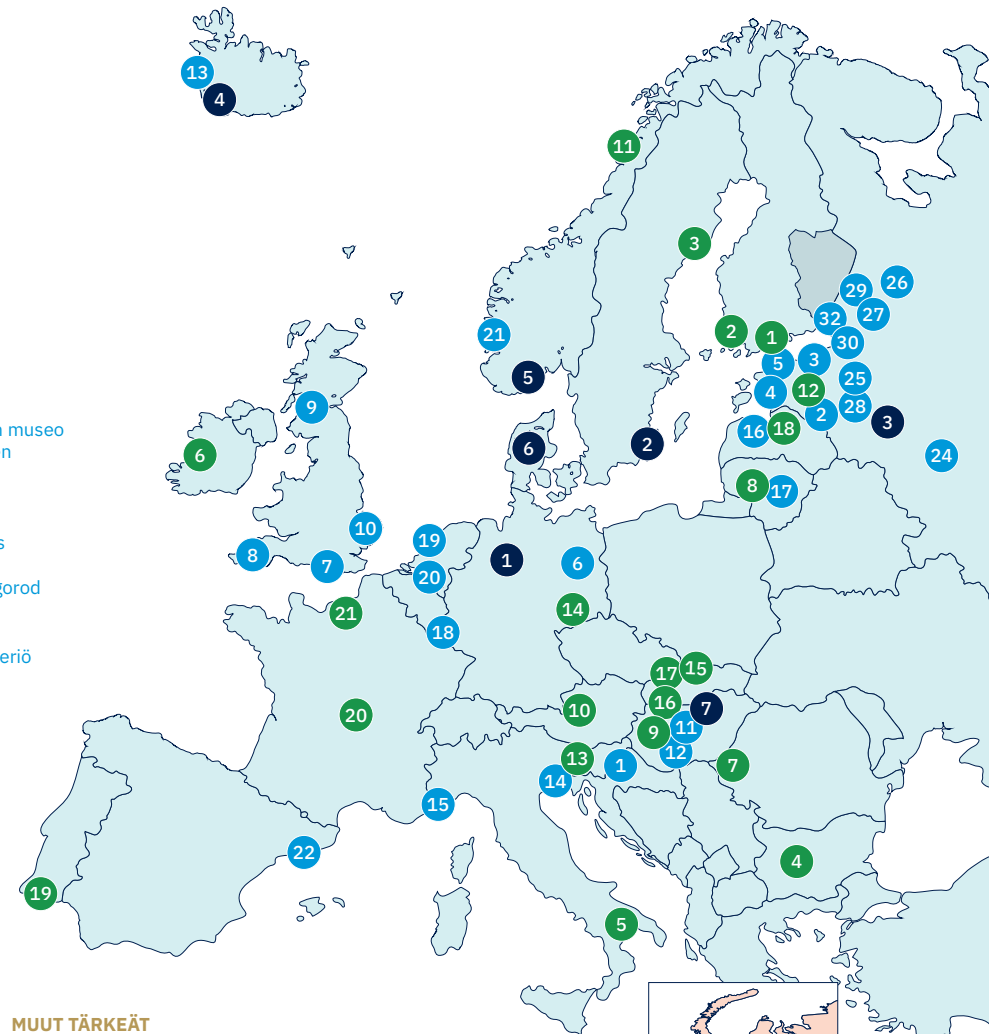
MUUT TÄRKEÄT OHJELMAKUMPPANIMME:

- World Poetry Slam Organization
- University Network of The European Capitals of Culture
- Campus Network
- Human Security Europe Network
- Artists at Risk

SAIMAA-ILMIÖ2026

KIERTUEELLA:

- Pop Up Sauna
- Berlin–Savonlinna Express
- Kirjastoauto
- Kulttuurikontit
- Höyryvoimaa! Höyrylaiva Venäjältä Suomeen

YSTÄVYYSKAUPUNGIT

SAVONLINNA

- 1 Detmold, Saksa
- 2 Kalmar, Ruotsi
- 3 Torzhok, Venäjä
- 4 Årborg, Islanti
- 5 Arendal, Norja
- 6 Silkeborg, Tanska
- 7 Budavár, Budapestin kaupunkialue 1, Unkari

Saimaan alueen kunnilla on yli 70 ystävyyskaupunkia.

Q14

PAIKALLISEN VÄESTÖN JA KANSALAISYHTEISKUNNAN TOIMIJOIDEN OSALLISTUMINEN

Itäisen Suomen ihmiset ovat muutosvoimamme. Ilman heidän tukeaan, osaamistaan ja sitoutumistaan emme voi onnistua. Saimaa-ilmiö2026:n hakukirja ja vuoden taiteellinen sisältö on suunniteltu paikallisen väestön ja eri toimijoiden kanssa. Muutos ja yhteinen tahtotila on syntynyt paikallislupauksesta, yhteisöllisyydestä ja osallisuuden tunteesta.

Ensimmäiset pisarat

Saimaa-ilmiö2026 syntyi Itä-Suomen maakuntien yhteisestä ymmärryksestä ja visiosta: meidän on yhdistettävä voimamme, jotta pärjäisimme tulevaisuudessa. Alusta saakka apunamme on ollut ylimaakunnallinen Sillarakentajat-työryhmä, joka koostuu maakuntien ja kaupunkien kulttuurin ja viestinnän johtavista viranhaltijoista. Ensimmäisessä hakuvaiheessa järjestetyt lähes 30 yleisötilaisuutta, työpajaa ja keskustelutilaisuutta sekä verkossa toteutetut kyselyt loivat pohjan tulevalle. Tapahtumissamme osallistujia oli yli tuhat ihmisistä – monipuolinen joukko taiteilijoita, kulttuurituottajia, kolmannen sektorin aktiiveja, elinkeinoelämän toimijoita, julkishallinnon edustajia ja kiinnostuneita kansalaisia, nuorisosta senioreihin. Kutsuimme koolle taidelaitostemme edustajat, jotka osin ensimmäistä kertaa tapasivat kollegansa yli maakuntarajojen. Toteutimme myös alueemme asukkailla identiteettikyselyn ja nuorille Tulevaisuuden Saimaa 2026 -kirjoituskilpailun. Hakukirjamme arvopohja,

taiteelliset teemat ja ohjelmasisältöaihiot syntyivät juuri näissä, toimijat laajasti osallistaneissa ja kaikille avoimissa kohtaamisissa.

Väreilevät kohtaamiset

Toisella hakukierroksella Saimaa-ilmiö2026:a eteenpäin vievä joukko on laajentunut ja yhteinen tahtotila on tiivistynyt. Kymmenen hengen henkilöstömme sai rinnalleen Sillarakentajat-työryhmän lisäksi ylimaakunnalliset talous- ja viestintätiimit, taiteellisen työryhmän, 12 jäsenen nuorten raadin sekä erityiset Venäjä- ja osallisuustiimit laajoine verkostoineen. Tiimien aktiivinen työskentely, asiantuntemus ja laaja-alainen näkemys on ollut tärkeää hakemuksemme laatimisessa ja tulevan kulttuuripääkaupunkivuoden suunnittelussa.

Saimaa-ilmiö2026 toiminnassa on mukana joukko lähettiläitä, joita kutsumme Sytyttäjiksi. He ovat aitoja itäsuomalaisia ihmisiä, jotka ovat sitoutuneet Itä-Suomen puolesta puhumiseen ja elinvoiman vahvistamiseen. Laajennamme tätä toimintaa jatkossa kutsumalla mukaan entistä monikasvoisemman joukon jakamaan iloa ja hyvää puhetta.

Resurssimme paikallisen väestön ja toimijoiden osallistamiseen lisääntyi hankkeeseen palkatun viiden aluekoordinaattorin myötä. Heidän tärkein tehtävänsä on ollut tunnistaa ja tuoda yhteen toimijoitamme paikallisesti ja ylimaakunnallisesti. Saimaa-ilmiö2026 on

toiminut kulttuuri-, järjestö- ja vapaaehtoistoimijoiden hautomojen ja workshoppien alustana. Useat kulttuurin ja kansalaistoiminnan valtakunnalliset kattojärjestöt ja niiden alueelliset yhdistykset ovat tulleet mukaan hankkeeseemme toisella hakukierroksella, esimerkiksi Kansalliskirjasto, Taito Itä-Suomi, Karjalan liitto ja Itä-Suomen Nuorisoseurat ry, Kalevalaiset naisten liiton paikallisyhdistykset ja Suomen kotiseutuliiton paikallisyhdistykset.

Innostus on ollut ilmiömäistä. Esimerkiksi yli 200 osanottajaa keränneen Saimaa-ilmiö2026 Goes Bauhaus -tapahtuman kolmen työpajan osallistujajoukko laajeni kerta kerralta ja mukaan tuli opiskelijoita sekä tieteen, teknologian ja talouden edustajia. Pioneerityömme on herättänyt mielenkiintoa taide- ja kulttuurikentällä valtakunnallisesti. Meidät kutsuttiin esittelemään työpajakokonaisuutta ja ECoC-hanketta myös Teollisuustaiteen Liitto Ornamon jäsenistölle, sillä olimme vielä helmikuussa 2021 Suomessa ainoat, jotka olivat tarttuneet teemaan.

Itäisen Suomen neljän maakunnan alueella on Savonlinnan ja keskustaupunkien lisäksi yhteensä 48 kuntaa. Olemme käyneet laajoja kuntakohtaisia keskusteluja kunnanjohtajien, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa siitä, miten kukin kunta voi olla mukana hankkeessamme ja tuoda omia toimijoitaan mukaan. Olemme esitelleet hankettamme kuntien hallituksille, valtuustoille ja lautakunnille. Sosiaalisen median kautta meidän yhteistä matkaamme on voinut seurata ja kommentoida milloin vain.

Yhteinen ymmärrys

Vuodenvaihteessa 2020–2021 toteutimme maakuntiemme keskustaupungeissa kiertäneen ja Savonlinnaan huipentuneen, kuusiviikkoisen **Saimaa kaikille -konttikiertueen**, jonka teemana oli tasavertainen mahdollisuus kulttuurin kokemiseen. Vuoden pimeimpänä aikana kaupungin keskusta sijaittu, näyttävästi valaistu konttimme sopeutui kullakin

paikkakunnalla vallitsevaan pandemiatilanteeseen turvallisuussäädösten mukaan. Kontti toimi muun muassa näyttelytilana, podcast-pisteenä ja esiintymislavana.

Periaatteen mukaisesti emme peruneet kiertuetta vaan etsimme luovia tapoja tuoda taidetta esille esimerkiksi striimauksen kautta. Kontti kiinnosti laajasti medioita, ohikulkijoita ja someseuraajia ja synnytti keskusteluja tulevasta taiteesta, kulttuurista ja kulttuuripääkaupunkivuodesta. Toteutimme kiertueen yhteydessä myös Saimaa kaikille -verkkokyselyn, johon saimme 300 vastausta. Kysyimme, mistä alueemme piilotetuista timanteista asukkaamme haluaisivat kertoa muulle Euroopalle, ja mitä me itse voisimme oppia muilta eurooppalaisilta.

Toinen 2021 vuoden alussa toteutettu kysely oli alueen nuorille. Selvitimme, miten ja millaista ohjelmaa he haluaisivat olla mukana toteuttamassa kanssamme. Nuorten Saimaa -kyselyyn saimme lähes 200 vastausta, ja kyselyn tuloksia hyödynsimme muun muassa ohjelmasisältöjen rakentamisessa. Toisen vaiheen kyselyt todensivat aikaisempaa, mutta niissä näkyi pandemian ajan tuoma ajattelun muutos; Saimaan luontoa ja ainutlaatuista kulttuuria halutaan tuoda esille mutta mitään suurta spehtaakkia ei kaivata, vaan pikemmin pientä ja iholle tulevaa kulttuuri-ohjelmaa ja yhdessä tekemistä.

Kevään 2021 aikana teemme kyselyn alueen luovien alojen toimijoille heidän osaamistarpeistaan sekä haastattelututkimuksen alueen yrittäjille mahdollisista yhteistyön muodoista Saimaa-ilmiö2026:n kanssa. Yrittäjien tutkimus tukee Saimaa Skill Share Labin konseptointia. Lisäksi teemme vielä vuoden 2021 aikana paneelitutkimuksen, joka suunnataan vähintään tuhannelle alueen asukkaalle liittyen heidän osallistumiseensa alueen kulttuuripalveluihin ja -toimintaan sekä heidän kokemukseensa omasta elämänlaadustaan ja hyvinvoinnistaan.

Q15

SAAVUTETTAVUUS

Kulttuuri menee luo

Saimaa-ilmiö2026:ssa kulttuuri menee ihmisten luokse. Ohjelmamme levittäytyy laajan kuntayhteistyömme ja ylimaakunnallisen toimijaverkostomme ansiosta koko itäisen Suomen alueelle ja sisältää paljon kaikille avoimia tapahtumia ja tempauksia. Monet ohjelmistamme myös konkreettisesti haastavat toimijoita ja alueen asukkaita mukaan sekä ohjelmasisältöihin että vapaaehtoistyöhön eli talkoisiin ja osallistavat näin suuren määrän toimijoita saman asian äärelle.

Näemme osallistamisen kahdensuuntaisena. Viemme ohjelmasisältöjämme koettavaksi myös virallisten konserttisalien ja esiintymislavojen ulkopuolelle – nuotiopaikoille, uimarannoille ja eri kokoon-tumispaikkoihin, eli sinne, missä ihmiset luontaisesti liikkuvat. Kulttuuriin voi näin halutessaan melkein pä kompastua. Monet ohjelmasisältömme esimerkiksi **Lupa olla toisin** -ohjelmakokonaisuudessa laajentavat tarkoituksellisesti perinteistä kulttuurikäsitystämme ja osallistavat sitä kautta uusia toimijoita mukaan, myös aktiivisina sisällöntuottajina. **Parahyppy** huomioi kehitysvammaiset taiteentekijöinä ja juurruttaa esittävän taiteen tapahtumia maakuntiin vuosina 2022–2026. **Lo Slendore**, **Souturadio** ja **Oodi puhtaalle vedelle** toimivat tiiviissä yhteistyössä maahanmuuttajien kanssa. Pienten kielten asemaa nostamme esiin ohjelmassamme. **Uuden ajan ugrilaiset** sekä kirjastojen ohjelmakokonaisuuksissa. **Mummot 2.0** nostaa esille isovanhemmuuden positiivisen voiman.

Osallistamisessa on tärkeää tavoittaa myös heidät, jotka eivät tunnista vallalla olevaa kulttuurikäsitystä omakseen. Vaatii aktiivista vuoropuhelua ja kuuntelua,

jotta tunnistamme erilaiset osallistumisen muodot ja pystymme sisällyttämään ne osaksi ohjelmaamme.

Toimintavalmiuttamme kasvattavan Saimaa Skill Share Labin sisältöjä rakennetaan yhteistyössä paikallisten ja alueellisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Järjestöjen kumppanuuspöytien ja kattojärjestöjen vankka paikallistuntemus, käytännön osaaminen ja olemassa olevat verkostot mahdollistavat Saimaa-ilmiö2026:lle aina oikean tavan lähestyä erilaisia toimijoita ja erityisryhmiä.

Digitaalisuus on keskeisessä roolissa, jotta tavoittamme heidät, jotka eivät itse pysty tulemaan kulttuurin luo sekä heidät, jotka eivät kenties osaa etsiä kulttuurin äärelle. Pandemian tai muiden vastaavien uhkien vuoksi digitaalinen varasuunnitelma on aina oltava ohjelman toteuttamiseksi.

Vapaaehtoisohjelma

Alueellamme toimii monia osallisuuden ja kansalaisverkostoitumisen hankkeita, kuten Savonlinnan Kolomonen, Meijän Mikkeli ja Joensuun Jelli, joiden esimerkistä ja hyvistä käytänteistä Saimaa-ilmiö2026 voi oppia paljon. Myös vapaaehtoisvoimin toimivat kulttuuritilat ovat erinomaisia esimerkkejä siitä, miten voimat yhdistämällä voi saada paljon aikaan. Kutsomme kolmannen sektorin yhteishankkeet mukaan käytännön yhteistyöhön. Vapaaehtoisohjelmamme kokoa niin heidän kuin Saimaa-ilmiö2026:n innoittaman vapaaehtoistyön saman sateenvarjon alle. Työskentelymuotoina vapaaehtoisohjelman rakentamiseksi järjestämme ideapajoja ja alueiden ja alojen välisiä työpajoja. Haluamme olla kipinä, joka yhdistää alueemme eri toimijoita. Kysymme alueellamme toimivilta martoilta ja urheiluseuroilta, miten he haluavat tulla mukaan toimintaamme – ja samalla he voivat tuottaa osallistavaa sisältöä. Hyödynnämme tiedotuskanaviamme vapaaehtoisten tavoittamiseksi.

Vapaaehtoistoiminta antaa osallisuutta kulttuuripääkaupunkitoimintaan. Se aktivoi ja motivoi kolman-

nen sektorin toimijoita ja yksityisiä ihmisiä, ja antaa Saimaa-ilmiö2026:n sisällöille paikallista merkittävyyttä ja syvyyttä. Parhaimmillaan Saimaa-ilmiö2026 voi yhdistää eri alojen vapaaehtoistoimijat työskentelemään yhdessä.

Vapaaehtoistoimintaa koordinoidaan Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisen alustan kautta. Sinne kerätään niin erilaiset työtarpeet kuin vapaaehtoisten vahvuudet. Saimaa Skill Share Labin vapaaehtoisohjelmamme kautta koulutamme vähintään 1000 vapaaehtoista tapahtumiin talkoolaisiksi, paikallisoppaiksi sekä viestijöiksi. He voivat toimia paikallislähettiläinä ja kertoa Saimaa-ilmiö2026:sta, sen ohjelmasta ja mahdollisuuksista osallistua juhluvoiteen. Oleellista on, että vapaaehtoiset pääsevät itse alusta saakka vaikuttamaan niin samaansa koulutukseen kuin juhluvoiton toteutukseen. Vapaaehtoisiksi houkutellessa myös nuoria ja erityisryhmien edustajia. Monet isotkaan tapahtumat eivät syntyisi ilman vapaaehtoisten innokkuutta, jota alueellamme on runsaasti. Vapaaehtoistoiminta saa organisaatiossa oman koordinaattorinsa, joka huolehtii aloitteiden tekemisestä ja kokoamisesta.

Kulttuurihyvinvoinnista osallisuutta

Ensimmäisessä hakukirjassa asetimme tavoitteeksi, että kaikissa alueen maakunnissa on koordinoitu kulttuurihyvinvointiverkosto vuonna 2026. Ilksemme tämä tavoite on jo toteutunut ja kaikissa maakunnissa on myös jo valmis tai tekeillä oleva kulttuurihyvinvointisuunnitelma.

Kulttuuritoimintaan osallistuminen tekijänä ja/ tai kokijana tukee ihmisen kokonaisuhyvinvointia ja osallisuuden kokemusta. Suomessa kulttuuri on jo vahvemmin rakenteissa kuin monissa Euroopan maissa. Se muun muassa nähdään keskeisenä osana kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää (laki kuntien kulttuuritoiminnasta §3). Tästä huolimatta edelleen on tarve vahvistaa kulttuurinhyvinvoinnin asemaa yhteiskunnassamme.

Heinäkuussa 2020 Eurooppa-neuvostossa sovittiin elpymisvälineestä poikkeuksellisen keinona vastata koronaviruskriisin. Suomen elpymissuunnitelma on osa kestävä kasvun ohjelmaa, jossa edellytetään monialaisia osallisuutta ja hyvinvointia edistäviä toimintamalleja ja digitaalisia palveluita. Kestävä kasvun ohjelman yhtenä tavoitteena on vauhdittaa kriisistä eniten kärsineiden alojen eli kulttuurin, matkailun, luovan talouden ja tapahtuma-alan uudistumista, toipumista ja kestävä kasvua. Yhtenä monialaisena ratkaisuna nähdään kulttuurihyvinvoinnin palvelukonseptin kehittäminen ja käyttöönotto.

Itä-Suomen hyvinvointihaasteita ovat väestön ikääntyminen ja väheneminen sekä eri-ikäisten asukkaiden, erityisesti nuorten, mielenterveysongelmat. Verkostomainen yhteistyö auttaa haasteiden voittamisessa. Etelä-Savon Taikuhyve ja Pohjois-Savon Itä-Suomen Hyvinvointivoimala ovat esimerkkejä jo toimivista verkostomalleista. Edellinen toimii maakunnallisella tasolla Etelä-Savossa, jälkimmäinen puolestaan on maakunnallisen yhteistyön lisäksi vahvasti mukana itäsuomalaisen ja kansallisen verkostoyhteistyön rakentamisessa. Voimalalla on myös vahvaa kansainvälistä verkostoyhteistyötä. Vuonna 2020 käynnistynyt kaikki Saimaa-ilmiö2026:n alueen maakunnat kattava Parasta itää -verkosto tukee sekä Saimaa-ilmiö2026:n toteutusta että tulosten juurtumista.

Saimaa-ilmiö2026 osallistuu seuraavin tavoin hyvinvointiverkoston vahvistamiseen:

- Saimaa-ilmiö2026 järjestää taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksista koulutusta (Saimaa Skill Share Lab).
- Alueen korkeakoulut rakentavat yhteistyössä Saimaa-ilmiö2026:n kanssa avoimesti saavutettavan MOOC (Massive Open Online Course) -kokonaisuuden luonto- ja kulttuurihyvinvointiteemojen ympärille.
- Järjestämme toimijoillemme koulutusta, jossa jaetaan osaamista alueen sisällä.

- Kerämme alueemme kulttuurihyvinvointitoimijat Saimaa-ilmiö2026:n alustan toimijapankkiin.
- Suomessa lähes kolmanneksella kunnista on käytössä toimintamalli (esim. Kaiku-kortti), jolla vaikeassa elämäntilanteessa olevat kuntalaiset pääsevät maksutta tai pienellä maksulla kulttuuritapahtumiin. Saimaa-ilmiö2026:n alueella tämänkaltaisia malleja on myös käytössä. Vuonna 2026 matalan kynnyksen osallistumisen toimintamalleja vahvistetaan ja laajennetaan toimintaa alueille, joilla sellaista ei vielä ole.
- Kulttuuritoimintaan osallistumiselle voi olla erilaisia esteitä. Lähteminen voi olla hankalaa esimerkiksi vamman tai vaikkapa pitkän matkan ja autottomuuden takia. Saimaa-ilmiö2026:n vapaaehtoisohjelmassa koulutetaan kulttuurikavereita, jotka lähtevät mukaan kulttuuri- ja muihin tapahtumiin.

Osana yhteisöä

Mukaan kuuluminen on toimintaamme ohjaava ajatus. Kun ihminen saa kutsun ja tuntee tulleen kuulluksi ja ymmärretyksi, hän haluaa liittyä mukaan Saimaa-ilmiö2026:een.

Edistämme ihmisten osallisuutta teknisin keinoin, esimerkiksi kotisivujen saavutettavuudella, mutta tärkeintä on luoda tapahtumia, joissa itäsuomalainen vieraanvaraisuus näkyy. Viihtyvyys rakentuu osallistujien ja toimijoiden välisistä ihmissuhteista ja vuorovaikutuksesta. Ihmiset sitoutuvat vilpittömästi ja tuntevat osallisuutta, jos he tuntevat tulleen kohdelluiksi tasa-arvoisina ja tulleen kuulluksi. Lähestymme yleisöä ja ohjelmassa osallisina olevia ihmisiä ja tasa-arvoisina: ei vähemmistöryhminä, vanhuksina ja maahanmuuttajina, vaan aina yksilöinä. Tärkeitä ohjeita meille kaikille ovat ”Älä olet!” ja ”Kuuntele”.

Ohjelmaa rakentaessamme asetamme tavoitteeksi sen, että 50 % esiintyjistä on naisia tai muunsukupuolisia. Koulutamme tiimimme ja vapaaehtoisemme kohtaamaan erilaisuutta, mm näkymättömiä sairauksia

ja vammoja, ja olemaan tietoinen omista etuoikeuksista sekä asenteista. Rakennamme monipuolisen ja monikulttuurisen verkoston.

Tapahtumilta ja ohjelmilta vaadittava vastuullisuusohjelma ohjaa huomioimaan sekä fyysisen että digitaalisen saavutettavuuden. Tapahtumamme noudattavat turvallisemman tilan periaatetta, eli ne ovat syrjinnästä vapaita.

Q16

STRATEGIA
YLEISÖPOHJAN
LAAJENTAMISEKSI

Yleisöpohjan laajentaminen vaatii yleisöihin liittyviä toimenpiteitä kuten yleisöstrategiaa, yleisö- ja kävijä-tutkimuksia ja sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä. Evaluointityömme tulee olemaan avainasemassa siinä, että voimme kohdentaa toimia oikeaan suuntaan. Uusia yleisöjä tavoitetaan uusien kumppanuuksia kautta: siksi esimerkiksi yrityskumppanuudet tulevat olemaan meille avainasemassa.

Alkuvuodesta 202 tekemämme tutkimuksen mukaan vaikeimmin tavoitettava kohderyhmämme ovat keski-ikäiset ja vanhemmat miehet. Olemme tehneet heille kohdennettua ohjelmaa, mm. **Kaiken kansan musiikkia** -kokonaisuudessa tanssimme tangoa ja viemme **Biisisanoittamon** myötä kulttuuria heidän luokseen huoltoasemille ja baareihin. Haastamme **Liikutaan!** -sisältömmme tempauksiin mukaan kaikki alueen urheiluseurat.

Toinen erityisesti tavoittelemamme kohderyhmä on ne kansainväliset ja kansalliset matkailijat, jotka jäävät suoraan pääkaupunkiseudulle tai menevät Lappiin. Meillä on ainutlaatuisia kohteita, joita ei vielä ole löydetty. Tutkimme mahdollisia vaihtoehtoja toteuttaa kulttuuripassi / kulttuuriviisumi yhteistyössä venäläisten kulttuurilaitosten ja viranomaisten kanssa. Esimerkkinä on mm. Viipurikortti, joka oli käytössä 1991–2000. Sähköisen viisumin merkitys tulevaisuuden rajanylityksessä on myös suuri ja se tulee todennäköisesti helpottamaan liikkumista Suomesta Venäjälle.

Kouluysteistyö

Olemme kutsuneet nuoret itse viestinviejiksi. **Nuorten raati** toimii aktiivisesti somessa ja tekee omia sisältöjään Saimaa-ilmiö2026:n hengessä. Teemme yhteistyötä maakunnallisten nuorisovaltuustojen ja kuntien nuorisoneuvostojen kanssa.

Tilaa kulttuurille -ohjelmakokonaisuudessa osallistamme nuoria (4H-toiminta ja Street Management, Välitilassa-ohjelman vaihtoehtokulttuurin keskus). Pyrimme näin tavoittamaan myös syrjäytymisuhan alla olevia nuoria. **Lastenkulttuuria**-ohjelmakokonaisuudessa on runsaasti lastenkulttuurilähtöisten ohjelmaa, joka tavoittaa erityisesti päiväkotijäseniä ja alakoululäisiä lapsia.

Otamme alueen kaikki ammattioppilaitokset ja korkeakoulut mukaan tekemään Saimaa-ilmiö2026 ohjelmaa tai osaksi Saimaa Skill Share Labia. Oppilaitokset ovat jo monin tavoin osallisina ohjelmakokonaisuuksissamme, kuten tuottamassa **Veden alkuvoima** -konferenssia. Oppilaitosten yhteistyön myötä saamme mm. MOOC:eja, apua seminaarien ja konferenssien järjestämiseen sekä vapaaehtoisten vaihto-ohjelmiin. **Schoolchild science goes art** -kokonaisuus yhdistää korkeakoulujen nuorille suunnatut tiedepajat taiteen äärelle.

Saimaa-ilmiö2026 toteuttaa oman kouluoppaansa päiväkodeille, koululaisille ja toisen asteen opiskelijoille. Oppaassa esitellään Saimaa-ilmiö2026 sekä kerrotaan oman kohderyhmän ohjelmasisällöistä sekä kaikista niistä osallistavista tapahtumista, joihin voi omalla toiminnallaan liittyä.

A | Talous

Q17

NIMITYSVUODEN TOIMINTABUDJETTI

Ensimmäisen vaiheen hakukirjassa olimme ilmoittaneet budjetiksemme 20 miljoonaa euroa. Tuolloin Saimaa-ilmiö2026:n rahoitukseen sitoutuivat rahoitusosuuksillaan Savonlinnan kaupungin lisäksi alueemme neljä maakuntaliittoa ja niiden keskustaupungit. Suomen aiempien kulttuuripääkaupunkivuosien rahoitusmallien perusteella arvioimme valtion rahoitusosuudeksi 12 miljoonaa euroa. Lisäksi arvioimme mahdollisen tulevan hankerahoituksen 6 miljoonaksi euroksi. Asetimme tavoitebudjetiksemme toiselle hakukierrokselle 27 miljoonaa euroa.

Saimaa-ilmiö2026:n budjetti vuosille 2022–2027 on 28 miljoonaa euroa. Olemme pystyneet kasvattamaan budjettiamme käytyämme laajoja keskusteluja maakuntien liittojen, itäsuomalaisten kuntien, yritysten, säätiöiden, oppilaitosten ja yksityisten tukijoiden kanssa. Yhteinen tahtotilamme on toteuttaa monipuolinen ja vaikuttava kulttuuripääkaupunkivuosi, joka käynnistää uuden yhteistyön aikakauden Itä-Suomessa ja muuttaa toimintatapamme pysyvästi.

Q18

TULOT JULKISELTA SEKTORILTA

Arviomme valtion osoittamasta tuesta kulttuuripääkaupunkivuodelle on edelleen 12 miljoonaa euroa. Savonlinnan kaupungin (kaksi miljoonaa euroa), Saimaa-ilmiön keskustaupunkien (kaksi miljoonaa euroa) ja maakuntaliittojen (yksi miljoonaa euroa) rahoitusosuudet on päätetty jo ensimmäisessä hakuvaiheessa ja ovat yhteensä viisi miljoonaa euroa.

Maakuntien liitot ovat sopineet ohjaavansa mahdollisuuksiensa mukaan Euroopan aluekehitysrahaston tukea Saimaa-ilmiö2026:n hankkeisiin. Lisäksi budjetissa hyödynnetään muuta EU-ohjelmärahoitusta. Hankerahoituksen osuus on 6,5 miljoonaa euroa.

Muiden alueen kuntien rahoitusosuudeksi budjetissamme on arvioitu puoli miljoonaa euroa. Kaikki Itä-Suomen kunnat ovat mukana Saimaa-ilmiö2026:ssa maakuntaliittojen kautta, mutta toisella hakukierroksella Saimaa-ilmiö2026:een on sitoutunut omilla kuntakohtaisilla lisärahoitusosuuksillaan jo 27 itäsuomalaista kuntaa. Kuntien oma taloudellinen sitoutuminen kulttuuripääkaupunkivuoteen vahvistaa alueellista saavutettavuutta sekä mahdollistaa ja laajentaa ohjelmasisältöjen toteuttamisen koko alueella. Keskustelut kuntien kanssa jatkuvat tiiviinä ja mahdollisuus liittyä mukaan on jatkossakin olemassa.

	Tulot, joilla toiminnan kustannukset katetaan (yht. €)	Julkiselta sektoril- ta (€)	Julkiselta sektoril- ta (%)	Yksityiseltä sekto- rilta (€)	Yksityiseltä sekto- rilta (%)
Budjetti	28 000 000	24 000 000	85,7 %	4 000 000	14,3 %

Tulot toiminnan kustannusten kattamiseen julkiselta sektorilta	€	%
Valtio	12 000 000	50 %
Savonlinnan kaupunki	2 000 000	8,3 %
Saimaa-ilmiö2026:n keskuskaupungit	2 000 000	8,3 %
Maakuntaliitot	1 000 000	4,2 %
EU (Melina Mercouri -palkintoa lukuun ottamatta)	6 500 000	27,1 %
Muut kunnat	500 000	2,1 %
Yhteensä	24 000 000	100 %

Q19

JULKISTEN VIRANOMAISTEN SITOUMUKSET

Seuraavat julkiset rahoitusviranomaiset ovat hyväksyneet rahoitusosuutensa ja Saimaa-ilmiö2026:een osallistumisen:

- Savonlinnan kaupunginvaltuusto 30.3.2020, hyväksyi kulttuuristrategian ja kaupungin omarahoitusosuuden sekä kaupunginhallitus 31.3.2021 hakukirjan ja kaupungin sitoumukset.
- Mikkelin kaupunginhallitus 20.4.2020, kaupunginvaltuusto 18.5.2020
- Kuopion kaupunginhallitus 27.4.2020, kaupunginvaltuusto 11.5.2020
- Joensuun kaupunginvaltuusto 27.4.2020
- Lappeenrannan kaupunginvaltuusto 27.4.2020
- Etelä-Savon maakuntaliiton maakuntahallitus 20.4.2020

- Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus 27.4.2020
- Pohjois-Savon maakuntaliiton maakuntahallitus 27.4.2020
- Etelä-Karjalan liiton hallitus 6.4.2020

Kaikki Itä-Suomen kunnat ovat mukana Saimaa-ilmiö2026:ssa maakuntaliittojen kautta. Hakukirjan painoon mennessä seuraavat kunnat ovat lisäksi päättäneet omasta lisärahoituksesta:

- Rääkkylän kunta 25.1.2021
- Hirvensalmen kunta 1.2.2021
- Kiteen kaupunki 9.2.2021
- Tohmajärven kunta 15.2.2021
- Outokummun kaupunki 15.2.2021
- Taipalsaaren kunta 15.2.2021
- Rautjärven kunta 15.2.2021
- Puumalan kunta 15.2.2021
- Imatran kaupunki 15.2.2021
- Rantasalmen kunta 22.2.2021
- Enonkosken kunta 23.2.2021
- Sulkavan kunta 23.2.2021
- Ruokolahden kunta 1.3.2021
- Liperin kunta 1.3.2021
- Heinäveden kunta 1.3.2021
- Lemin kunta 8.3.2021
- Mäntyharjun kunta 15.3.2021
- Nurmeksien kaupunki 15.3.2021
- Joroisten kunta 15.3.2021
- Kontiolahden kunta 16.3.2021
- Parikkalan kunta 16.3.2021
- Varkauden kaupunki 22.3.2021
- Pertunmaan kunta 22.3.2021
- Savitaipaleen kunta 23.3.2021
- Iisalmen kaupunki 29.3.2021
- Kiuruveden kaupunki 29.3.2021
- Luumäen kunta 29.3.2021

Q20

EU:N TUKEA

Eri yhteistyöorganisaatioidemme parhaillaan toteuttamat EU-rahoitteiset hankkeet tuovat tärkeän lisäarvon tulevalle kulttuuripääkaupunkitoiminnalle. Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmasisältöihin liittyviä EU-rahoitteisia hankkeita ovat muun muassa Saimaa Geopark, Vesipaikka – Vesistömaisemat vetovoimatekijänä Etelä-Savossa, D.O. Saimaa sekä Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan yhteinen Suvorov Ways -hanke ja Humak-ammattikorkeakoulun EDUCRO-hanke.

Olemme optimistisia tulevan EU:n ohjelmakauden 2021–2027 mahdollistaman hankerahoituksen suhteen. Tätä hakukirjaa kirjoitettaessa ohjelmakauden teemoja ei ole vielä julkistettu. Hankkeiden rahoitusmahdollisuudet vaihtelevat maakunnittain, mutta alueellamme on onnistuneesti toteutettu ja voidaan jatkossakin toteuttaa esim. Leader, EAKR, ESR ja CBC-hankkeita sekä Luova Eurooppa-hankkeita. Lisäksi EU-rahoitusta voidaan käyttää esimerkiksi oppilaitosten ERASMUS-hankkeissa sekä erilaisissa investointihankkeissa.

Jo ensimmäisessä hakukirjassamme mainittiin **Myö taataan -rahoitus** osallistaa uusia toimijoita ja takaa pienten, paikallisten tapahtumien syntymisen ja toteuttamisen koko Itä-Suomen alueella. Rahoituksemme mahdollistaa myös omaehtoisen, täysin uuden tapahtuman järjestämisen tai ohjelmasisällön tuottamisen ilman virallista taustayhdistystä tai yhteisöä. Rahoituksen piiriin pääsevät tapahtumat ja ohjelmasisällöt voidaan toteuttaa täysin myönnetyin Myö taataan -rahoituksen turvin tai käyttää myöntämäämme rahoitusta niin kutsuttuna siemenrahoituksena hankkeelle. Maaseututapahtumissa Myö taataan -rahoitus voi toimia yhdistysten ja järjestöjen omarahoitusosuutena laajemmassa Leader-ryhmien rahoitusta hakevassa

hankkeessa. Rahoitusmallista on jo sovittu Itä-Suomen LEADER-ryhmien kanssa. Ohjelmayhteistyö tullaan kirjaamaan alueen jokaisen LEADER-ryhmän strategiaan, jonka toimeenpano käynnistyy 2023 alkaen. Samalla rakennetaan yhteisiä käytänteitä Saimaa-ilmiö2026:n Leader-rahoitukselle.

Savonlinnan Saimaa-ilmiö2026:tta tukevia kehittämishankkeita 2021-2023

- **Local Flavours Interreg Europe** -hanke tuottaa 2021 Saimaan kulttuuriperintöohjelman, jonka puitteissa alan toimijat organisoituvat tuottamaan sisältöjä kulttuuripääkaupunkivuoteen.
- **Luonto-Saimaa** -hanke kehittää yritysten kanssa elämys tuotteita, mm. tilauslentoliikenne Saksasta Savonlinnaan. Hanke myös valmistelee Saimaan norppasaariston hakemusta UNESCO:n maailmanperintökohteeksi.
- **Tapahtumat ja kokoukset Savonlinnan matkailun moottorina** -hanke luo 'tapahtumaekosysteemin' madaltamaan tapahtumajärjestämisen kynnyksiä. Tekee yhteistyötä Metsähallituksen ja Museoviraston kanssa tavoitteena UNESCO-maailmanperintöstä-tuksen saavuttaminen ja Olavinlinna-Riihisaaren kokonaisuuden brändääminen Saimaa-hubina Suomen viiden suosituimman matkailukohteen joukkoon.
- **Saimaa Media -työryhmä** uudistaa toimintakulttuuria niin, että medianäkyvyyden rakentaminen on tulevaisuudessa osa kulttuurituotantoja ja kehittämistoimintaa.

Q21

AIKATAULU TOIMINNAN KUSTANNUSTEN KATTAMISEKSI

Tulonlähteet toiminnan kustannusten kattamiseen	2021*	2022	2023	2024	2025	2026	2027
EU	720 000	0	120 000	500 000	1 350 000	3 600 000	430 000
Valtio	600 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	2 500 000	6 000 000	500 000
Savonlinnan kaupunki	20 000	200 000	360 000	360 000	360 000	360 000	360 000
Saimaa-ilmiö2026:n kaupungit	150 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	0
Alue: maakuntien liitot, muut kunnat ja kaupungit	10 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	0
Sponsorit		40 000	40 000	470 000	340 000	3 110 000	0
Yhteensä	1 500 000	2 040 000	2 320 000	3 130 000	5 350 000	13 870 000	1 290 000

*Vuosi 2021 toteutetaan omalla, erillisellä projektirahoituksella.

Q22

STRATEGIA YKSITYISTEN TUKIJOIDEN SAAMISEKSI JA OSALLISTAMISEKSI

Julkisen rahoituksen lisäksi Saimaa-ilmiö2026:n budjettiin on kirjattu yksityisen rahoituksen osuudeksi neljä miljoonaa euroa. Yksityisten tukijoiden varainhankintastrategiamme perustuu yritys-, säätiö- ja yksityiseen rahoitukseen. Itä-Suomessa yritykset ja

erilaiset säätiöt ovat merkittäviä kulttuurin rahoittajia. Taidetta ja kulttuuria tuetaan apurahoilla, lahjoituksilla ja yhteistyösopimuksilla vuosittain useilla miljoonilla euroilla. Saimaa-ilmiö2026 yksityistä rahoitusta haetaan myös henkilölahjoittajilta sekä joukkorahoitus-

kampanjalla. Yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksista on käyty monia neuvotteluja, ja ne konkretisoituvat positiivisen kulttuuripääkaupunkistatuksen myötä, ja kun kulttuuripääkaupunkivuodesta vastaava uusi, juridinen organisaatio on perustettu.

Vastuu yksityisen rahoituksen hankinnasta on koko kulttuuripääkaupunkiorganisaatiolla sekä valmistelussa mukana olevilla tahoilla, joten kosketuspinta alueen yritys- ja säätiökenttään on laaja. Kulttuuripääkaupunkiorganisaatiossa tulee työskentelemään henkilöitä, joiden tehtäväkuvaan sisältyy yhtenä osa-alueena varainhankinta kulttuuripääkaupunkivuoden sekä nimitysvuoden jälkeisten perintöhankeiden toteuttamiseen.

1. Yritysrahoitus

Saimaa-ilmiö2026 on herättänyt alueen yrityskentällä suurta kiinnostusta. Vaikka Itä-Suomessa toimii vähän suuria, pörssissä noteerattuja yrityksiä, on alueella useita suurteollisuuden toimipisteitä ja muita kansallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä yrityksiä. Itä-Suomen pito-, elin- ja vetovoiman vahvistaminen ja turvaaminen on alueen yritysten menestymisen kannalta tärkeää. Käydyissä keskusteluissa Saimaa-ilmiö2026:n tavoitteet ja mahdollisuudet elinvoiman kasvattajana ja ylläpitäjänä on ymmärretty. Saimaa-ilmiö2026:n tukeminen tarjoaa yrityksille mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa yhteiskuntavastuutaan, kasvattaa alueen elinvoimaa sekä saada siitä myös markkinoinnillista näkyvyyttä.

Saimaa-ilmiö2026 hakee pääyhteistyökumppaneikseen 4–6 alueella toimivaa kansallista yritystä, joiden kanssa tehdään laaja yhteistyösopimus vuosille 2022–2026. Yhteistyön edellytyksinä on samojen arvojen jakaminen, vastuullisuuden ja kestävä kehityksen edistäminen sekä kulttuuripääkaupunkiorganisaation taiteellisen itsenäisyyden kunnioittaminen. Myös muita suurempia yrityskumppanuuksia haetaan suunnitelmallisesti. Tukensa Saimaa-ilmiölle ovat antaneet jo

Itä-Suomen OP-liitto, johon kuuluu 21 osuuspankkia Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnista sekä OP Etelä-Karjala, OP Lemi, OP Luumäki ja OP Savitaipale.

Itä-Suomen Unioni, joka on vuonna 2021 perustettu alueellisista yhteiskunnallisista vaikuttajista ja yritysjohtajista koostuva yhdistys, näkee Saimaa-ilmiö2026 tuoman lisäarvon vaikuttavana:

”Näemme, että tällä itäsuomalaisella yhteishankkeella voidaan luoda paitsi aitoa eurooppalaista lisäarvoa myös ja ennen kaikkea tehdä huomattava positiivinen pysyvä vaikutus sekä alueemme kulttuurielämän rikastuttamiseen että myös aluetalouteemme ja jopa väestökehitykseemme. Näitä positiivisia kulttuurin luomia kasvusysäyksiä alueemme kaipaa jopa enemmän kuin kilpailijamme. Siksi yhdistyksemme ja sen jäsenet ovat valmiita omalta osaltaan tekemään voitavansa myös yksityisen rahoituksen lisäämiseksi hankebudjettiin heti kun pääkaupunkivalinta on varmistunut.” – 8.3.2021

Mönkkönen Jukka, Itä-Suomen yliopiston rehtori, *FaT Lahti Ari*, Icecapital Oy:n perustajaosakas ja toimitusjohtaja, *VTL*, Suomen Palloliiton puheenjohtaja
Broman Harri, kauppaneuvos, *Broman Group Oy:n* toimitusjohtaja, kunniatohtori (*UEF*)
Helander Mikko, vuorineuvos, *Keskon* pääjohtaja, *DI Kähkönen Sirpa*, kirjailija
Liikanen Erkki, *IFRS Trustees* puheenjohtaja, *Suomen Pankin* entinen pääjohtaja, *Euroopan komission* entinen jäsen, *VTM*
Mantsinen Mia, *Mantsinen Group Oy:n* toimitusjohtaja, *KTM*
Saksa Juha-Matti, *LUT* yliopiston rehtori, *KTT*, *LAB amk:n* hallituksen puheenjohtaja
Viialainen Matti, maakuntaneuvos, *Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan entinen maakuntajohtaja*, *VTM*

Alkuvuodesta 2021 Itä-Suomen yrittäjäjärjestöt ja keskuskauppakamarit (Etelä-Savon Yrittäjät, Etelä-Savon kauppakamari, Savon Yrittäjät, Kuopion alueen kauppakamari, Etelä-Karjalan Yrittäjät, Etelä-Karjalan kauppakamari, Pohjois-Karjalan Yrittäjät ja Pohjois-Karjalan kauppakamari) tekivät julkisen lausunnon tuestaan:

”Saimaa-ilmiö on elinvoimateko. Se tuo alueelle uusia kävijöitä ja vahvistaa ostovoimaa. Haluamme rohkaista jokaista yritystä tarttumaan tähän mahdollisuuteen miettimällä, miten Saimaa-ilmiö voisi näkyä omissa tuotteissa ja palveluissa”, kertoo Etelä-Savon Yrittäjien aluejohtaja Niina Kuuva.

”Saimaa-ilmiö rakentaa vahvaa itäsuomalaista yhteistyötä elinkeinoelämän, kulttuurin, matkailun ja kansalaisten välille sekä edistää alueen kansainvälistä vetovoimaa. Lisäksi vastuullinen ja kestävä brändäys Saimaan ympärille sekä yhdessä tekeminen edistävät niin elinvoiman kasvua, kehittämistä kuin luontoarvoja”, korostaa Kuopion alueen kauppakamarin toimitusjohtaja Kaija Savolainen.

Saimaan yritysrihmasto on Saimaa-ilmiö2026:n ohjelma, jonka kautta jokaisella yrityksellä on mahdollisuus hakeutua mukaan koordinoimaamme yhteistyöhön. Mukaan liittyvät yritykset sitoutuvat noudattamaan Saimaa-ilmiö2026:n arvopohjaa, ja sopimuksen allekirjoitettuaan ne ovat oikeutettuja käyttämään Saimaa-ilmiö2026:n tunnuksia ja markkinointimateriaaleja omassa toiminnassaan. Saimaan yritysrihmastossa mukana olevien yritysten tuottamat tuotteet ja palvelut kootaan Saimaa-passiin, josta ne ovat helposti löydettävissä.

Saimaan yritysrihmaston tavoitteena on myös synnyttää sekä kehittää kulttuuripääkaupunkivuoden tarpeisiin uusia tuotteita ja palveluja. Rihmaston yrityksillä on myös mahdollisuus osallistua Saimaa Skill Share Labin toiminnan kehittämiseen ja koulutusten järjestämiseen.

2. Säätiöyhteistyö

Niin itäsuomalaiset kuin valtakunnallisestikin toimivat säätiöt näkevät Saimaa-ilmiö2026:n tärkeänä. Mahdolliset säätiörahoittajat voivat osallistua rahoitukseen kohdentamalla sen arvojen ja sääntöjensä mukaiseen ohjelmahankkeeseen tai osoittamalla rahoituksen suoraan toimijalle kulttuuripääkaupunkihankkeen toteuttamista tukevaan toimintaan.

Tässä vaiheessa seuraavat säätiöt ovat ilmaisseet meille tukensa:

- Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö
- Karjalaisen Kulttuurin edistämissäätiö sr.
- Eevi ja Eemil Tannisen säätiö sr.
- Karjalan Kulttuurirahasto sr.

3. Oppilaitosyhteistyö

Seuraavat oppilaitokset ovat ilmaisseet tukensa Saimaa-ilmiö2026:lle:

- Itä-Suomen yliopisto UEF
- LUT-yliopisto
- Saimaan ammattiopisto Sampo
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk
- Karelia-ammattikorkeakoulu
- Savonia-ammattikorkeakoulu
- LAB-ammattikorkeakoulu
- Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Samiedu
- Etelä-Savon ammattiopisto Esedu
- Savon ammattiopisto Sakky
- Ylä-Savon ammattiopisto YSAO
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
- Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak
- Diakonia-ammattikorkeakoulu

*”Ammattikorkeakoulut ovat aluevaikuttavia korkeakouluja, joiden koulutus sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta luovat elinvoimaa ympäristönsä työelämään ja vahvistavat alueiden sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia. Karelia-ammattikorkeakoulu haluaa olla mukana muiden lähialueiden koulutusorganisaatioiden tavoin mahdollistamassa Saimaa-ilmiön toteutumista. Tämä on meille mieluinen kunnia-asia, jossa voimme paitsi soveltaa osaamistamme myös oppia itse”, toteaa Karelia-ammattikorkeakoulun rehtori **Petri Raivo**.*

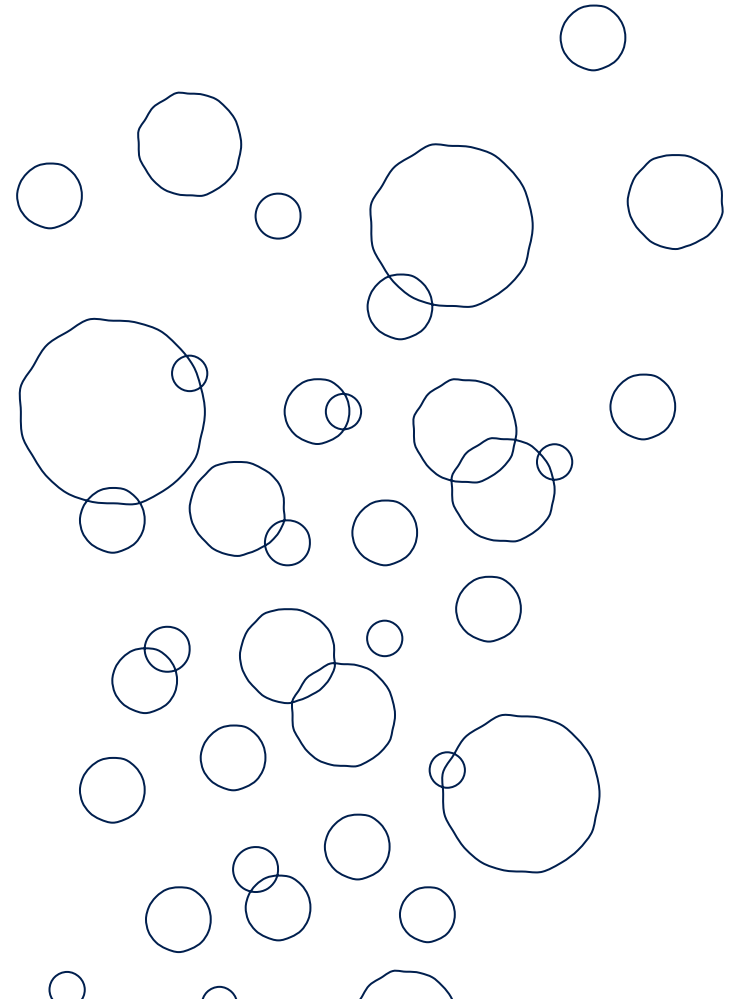
*”Tehtävämme on kouluttaa ammattilaisia työelämän muuttuviin tarpeisiin sekä kehittää työelämää ja yrittäjyyttä. Kansainvälisyyden edistäminen on tärkeä osa kehittämistyötämme. Tahdomme jakaa osaamista kaikille – aikaan, paikkaan, kieleen tai kulttuuriin katsomatta, lähellä, virtuaalisesti, meillä ja muualla. Saimaa-ilmiö avaa uusia mahdollisuuksia ja kumppanuuksia, joiden avulla pystymme yhdessä vahvistamaan Itä-Suomen ja Savonlinnan seudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaa”, kertoo Itä-Savon koulutuskuntayhtymän, Itä-Savon koulutuskuntayhtymän, Samiedun johtaja, rehtori **Jukka Mustonen**.*

4. Tukiyhdistys Saimaa-Suomi ry

Saimaa-ilmiö2026:n varainhankinnan tueksi perustetaan yleishyödyllinen **Tukiyhdistys Saimaa-Suomi ry – Support Association for Saimaa-Suomi** -yhdistys, jonka kautta Saimaa-ilmiö2026:n on mahdollista tavoittaa kansallinen ja globaali tuki. Tukiyhdistys on yhdysside Saimaa-ilmiö2026:n vaikutus- ja toiminta-alueiden sekä ihmisten, yritysten ja muiden toimijoiden välillä asianomaisten kotimaasta tai kansalaisuudesta riippumatta. Yhdistys voi hakea ja ottaa vastaan avustuksia ja lahjoituksia. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä myös yksityisiä kansalaisia.

5. Joukkorahoitus

Saimaa-ilmiö2026:n kulttuuriohjelmassa mukana olevien henkilöiden tai organisaatioiden hankkeita voidaan rahoittaa erityisen osallistavan joukkorahoituksen kautta. Yleisö voi osaltaan vaikuttaa tapahtumien ohjelmasisältöihin äänestämällä järjestäjän ehdotuksista mukaan ne, jotka se haluaa nähdä ja joita se on valmis tarvittaessa joukkorahoittamaan. Tätä rahoitusmuotoa käytetään erityisesti osallistavissa kaupunkitapahtumissa, ja se voi olla merkittävä rahoitusmuoto tapahtumien toteutumisessa.

Q23

TOIMINNAN KUSTANNUKSET

Kulttuuripääkaupunkivuoden budjetista käytetään noin 64,2 prosenttia kulttuuripääkaupunkivuoden sisällöntuotantoon. Summa sisältää tapahtumien striimauksen. Markkinointibudjettimme on 10,7 % kokonaisbudjetista. Kulttuuripääkaupunkiorganisaatiomme markkinointitiimillä on yhteistyökumppanina maakuntien, kaupunkien ja kuntien viestintä- ja markkinointitiimit, joiden kanssa tehdään tiivistä markkinointia. Lisäksi koko alueen matkailu- ja markkinointiorganisaatioiden matkailumarkkinointi tekee näkyväksi Saimaata ja Järvi-Suomea sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Markkinointisuunnitelma esitellään tarkemmin kysymyksissä Q37-Q41.

Saimaa-ilmiö2026:n tulevassa organisaatiossa tehdään tämänhetkisen suunnitelman mukaan vuosina 2022–2027 yhteensä 107,5 henkilötyövuotta. Henkilömäärä on suurimmillaan vuosina 2025 ja 2026, jolloin työntekijöitä on 24,5. Hallintokustannuksia nostavat Suomen korkea palkkataso ja palkan sivukulut.

Toiminnan kustannukset	€	%
Ohjelman kustannukset	18 000 000	64,2 %
Mainonta ja markkinointi	3 000 000	10,7 %
Palkat, yleiskustannukset ja hallinto	6 000 000	21,4 %
Evaluointi	1 000 000	3,6 %
Toiminnan kustannukset yhteensä	28 000 000	100 %

Q24

TOIMINNAN KUSTANNUSTEN TOTEUTUMISEN SUUNNITELTU AIKATAULU

Kustannusten toteutumisen aikataulu	Ohjelman kustannukset		Mainonta ja markkinointi		Palkat, yleiskustannukset ja hallinto		Evaluatio		Toiminnan kustannukset yhteensä
	€	%	€	%	€	%	€	%	
2022	1 030 000	5,7 %	210 000	7 %	800 000	13,3 %	0	0 %	2 040 000
2023	1 030 000	5,7 %	240 000	8 %	950 000	15,8 %	100 000	10 %	2 320 000
2024	1 530 000	8,5 %	300 000	10 %	1 100 000	18,3 %	200 000	20 %	3 130 000
2025	3 350 000	18,6 %	600 000	20 %	1 200 000	20 %	200 000	20 %	5 350 000
2026	10 920 000	60,7 %	1 500 000	50 %	1 200 000	20 %	250 000	25 %	13 870 000
2027	140 000	0,8 %	150 000	5 %	750 000	12,5 %	250 000	25 %	1 290 000
Yhteensä	18 000 000	100 %	3 000 000	100 %	6 000 000	100 %	1 000 000	100 %	28 000 000

Q25 - Q29

BUDJETTI PÄÄOMAKUSTANNUKSIA VARTEN

Saimaa-ilmiö2026:n ainoa infrastuktuurihanke on digitaalinen alusta, jonka kustannukset on esitelty viereisessä taulukossa.

Hyödynnämme olemassa olevaa infrastruktuuria ja hyödynnämme kulttuuristrategiamme mukaisesti julkisen sektorin ja yksityisten toimijoiden tyhjiä tiloja ohjelmahankkeissamme. Tärkeimmät rakennushankkeet ja niiden suhde ohjelmaamme on esitelty kohdassa Q43.

Julkiselta sektorilta saadut tulot pääomakustannusten kattamiseen	€	%
Savonlinnan kaupunki	150 000	33,3 %
Saimaa-ilmiö2026:n kaupungit	150 000	33,3 %
Alue	150 000	33,3 %
Yhteensä	450 000	100 %

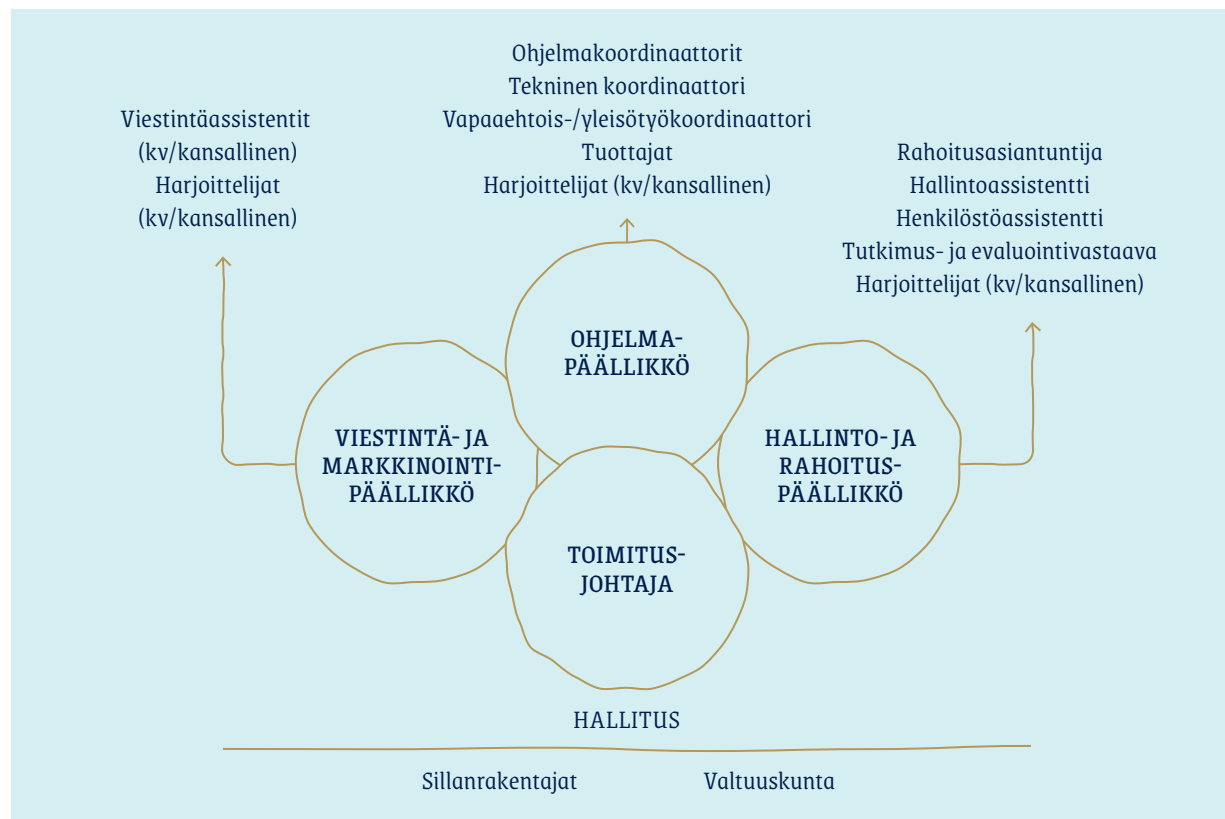
B | Organisaatio- rakenne

Q30 - Q34

SAIMAA-ILMIÖ2026:N ORGANISAATIO- RAKENNE

Savonlinnan, Kuopion, Mikkelin, Joensuun ja Lappeenrannan kaupungit sekä Etelä-Savon, Etelä-Karjalan, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien liitot ovat 28.8.2020 tehneet yhteistoimintasopimuksen. Siinä on sovittu yhteistoiminnan tavoitteista, keskeisistä periaatteista ja päälinjoista, joiden mukaisesti sopimusosapuolet toimivat ja suorittavat Saimaa-ilmion 2026 jatkovalmistelua ja toteutusta, mikäli Savonlinnan kaupunki valitaan kulttuuripääkaupungiksi. Sopimuksen perusteella kulttuuripääkaupunkivuoden valmistelua ja toteutusta varten perustetaan yleishyödyllinen osakeyhtiö. Sen osakkaiksi tulevat aluksi Savonlinna, Mikkeli, Kuopio, Joensuu ja Lappeenranta tasasuoruisin omistusosuuksin. Muut alueen kunnat ja kaupungit sekä maakuntaliitot voivat liittyä mukaan myöhemmin erikseen sovittavalla tavalla. Osakeyhtiömallinen organisaatio takaa kulttuuripääkaupunkiyksikölle toiminnallisen ja taiteellisen itsenäisyyden.

Hakukirjassa olevien hankkeiden avustusten ja hankerahoituksen hakeminen ja päätökset saatujen avustusten käytöstä sekä rahoituspäätökset tekee Lappeenrannan, Joensuun, Mikkelin, Kuopion ja Savonlinnan yhteisesti perustama osakeyhtiö.

Hankkeen taloudesta ja hallinnosta ja muista velvoitteista sekä rahoituksen jaosta vastaa pelkästään perustettava osakeyhtiö. Myös mahdollisista avustusten takaisinperinnästä vastaa ainoastaan perustettava yhtiö.

Osakeyhtiön perustaminen aloitetaan heti kulttuuripääkaupunkistatuksen varmistuttua.

Yhtiön hallituksessa on seitsemän jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jokaisella yhteistoimintasopimuksen sopimusosapuolena olevalla kaupungilla on oikeus nimetä hallitukseen yksi jäsen ja tälle henkilökohtainen varajäsen. Savonlinnan kaupungin nimeämä hallituksen jäsen valitaan hallituksen

puheenjohtajaksi. Yhtiökokous linjaa yhtiön toimenpiteitä strategisella tasolla.

Hallitus nimittää yhtiölle **toimitusjohtajan**. Toimitusjohtajan tehtävänä on vastata koko organisaation hallinnosta ja operatiivisesta toiminnasta. Toimitusjohtaja haetaan avoimen, kansainvälisen haun kautta. Toimitusjohtaja organisoi henkilöstön rekrytointiprosessin. Osakeyhtiön päätoimipiste on Savonlinnassa.

Toimitusjohtajalta edellytämme vankkaa kokemusta taideorganisaation ja talouden johtamisesta, hankkeen erityislaatuisuuden sekä paikallisen ja alueellisen politiikan ymmärrystä, kansainvälisyyttä, sitoutumista

suunniteltuun taiteelliseen ohjelmaamme, taiteen ja kulttuurin edistämiseen sekä Saimaan alueeseen ja kykyä toimia hankkeen edustajana.

Organisaatioon valittava henkilökunta työskentelee ohjelma-, viestintä- ja markkinointi- sekä hallinto- ja taloustiimeissä. Henkilöstö koostuu täysaikaisista ja osa-aikaisista työntekijöistä sekä harjoittelijoista ja täydentyy vuosittain. Lisäksi teemme kansainvälistä henkilöstövaihtoa muiden ECoC-kaupunkien kanssa. Kuhunkin tiimiin valitaan laaja-alainen osaajajoukko avoimilla hauilla, ja henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti. Tiimien päälliköt muodostavat yrityksen johtoryhmän yhdessä toimitusjohtajan kanssa.

Taide- ja kulttuuriohjelmasta vastaavaa **ohjelmatiimiä** johtaa **ohjelmapäällikkö**.

Ohjelmapäälliköltä edellytämme visionääristä ja laaja-alaista taiteen tuntemusta, taiteellista näkemystä, laajaa niin kansainvälistä kuin kotimaista verkostoitumista taiteen toimijoiden kentällä, hankkeen erityislaatuisuuden ymmärrystä, sitoutumista suunniteltuun taiteelliseen ohjelmaamme sekä hyviä neuvottelu- ja yhteistyötaitoja.

Hänen kanssaan työskentelevät alueellisiin toimipisteisiin sijoitetut **ohjelmakoordinaattorit** sekä **tek-ninen koordinaattori**. Koordinaattorit työskentelevät myös alueellisesti yhdessä ohjelmasisältöjen tuottajien ja toteuttajien kanssa sekä vastaavat yhteydenpidosta kuntien ja kaupunkien kulttuuritoimien kanssa. Tek-ninen koordinaattori vastaa digitaalisten tuotantojen koordinoinnista sekä digitaalisen alustan rakentumisesta. Koordinaattoreilta edellytetään vahvaa kansainvälistä osaamista ja kielitaitoa.

Viestintä- ja markkinointitiimiä johtaa **viestintä- ja markkinointipäällikkö**. Tiimissä on sekä **kansainväliseen että kansalliseen viestintään erikoistuneet assistentit**. Viestintätiimi tekee tiivistä yhteistyössä Savonlinnan kaupungin ja muiden Saimaa-ilmiö2026:n kaupunkien ja maakuntien viestijöiden kanssa. Tiimin yhteistyö muiden ECoC-kaupunkien ja ystävyyskaupunkien kanssa on säännöllistä.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Toimitusjohtaja		1	1	1	1	1	6
Ohjelmapäällikkö		1	1	1	1	1	6
Viestintä- ja markkinointipäällikkö	1	1	1	1	1	1	6
Hallinto- ja rahoituspäällikkö	1	1	1	1	1	1	6
Rahoitusasiantuntija	0,5	1	1	1	0,5		4
Hallintoassistentti		1	1	1	1	1	6
Henkilöstöassistentti		0,5	0,5	1	1		3
Ohjelmakoordinaattorit	3	3	3	3	3	1	16
Tekninen koordinaattori	1	1	1	1	1		5
Vapaaehtois-/yleisötyökoordinaattori			1	1	1		3
Tuottaja	1	1	1	1	1		5
Viestintäassistentti (KV/PR)			1	1	1	0,5	4,5
Viestintäassistentti (kotimaa)			1	1	1		3
Tutkimus- ja evaluointivastaava			1	1	1	1	4
Harjoittelijat (kv, kansallinen)	3	3	6	6	9	3	30
Henkilötyövuodet yhteensä	13,5	15,5	21,5	22	24,5	10,5	107,5

Hallinto- ja rahoitustiimiä johtaa **hallinto- ja rahoituspäällikkö**, joka vastaa yhdessä toimitusjohtajan kanssa Saimaa-ilmiö2026:n rahoituskokonaisuudesta. Heillä on apunaan **rahoitusasiantuntija**, jonka toimenkuvaan kuuluu rahoituksen koordinointi, yritys yhteistyö, tukiyhdistyksen hallinnointi sekä yhteiskuntasuh-teiden hoitaminen varainhankintaan liittyen. Lisäksi tiimissä on tutkimus- ja evaluointivastaava, hallintoas-sistentti sekä henkilöstöassistentti.

Saimaa-ilmiö2026:n osakeyhtiön toimintaa tukee ylimaakunnallista yhteistyötä rakentava **Sillanrakenta-jat-työryhmä** sekä **Saimaa-valtuuskunta**, joka koostuu Saimaa-ilmiö2026:lle tärkeitä kansallisista yhteistyö-kumppaneista ja hyvänpuhujista.

Organisaation työn tueksi voidaan tarvittaessa perustaa erilaisia työryhmiä ja asiantuntijatiimejä. Ohjelmapäällikön ja ohjelmakoordinaattoreiden kanssa työskentelee viisijäseninen **taiteellinen toimikunta**, johon tulee laaja-alainen edustus eri taiteenaloilta. Lisäksi koko organisaation kanssa käy tiivistä vuoropu-helua **Nuorten raati**, jolla varmistetaan nuorten äänen kuuluminen ohjelman suunnittelussa ja toteuttami- sessa.

Kulttuuripääkaupunkivuoden päätyttyä organisaatio jatkaa työssään vähintään puoli vuotta ja valmistelee Legacy-hankkeiden jatkuvuuden sekä siirtää evaluoin-nin loppuun viennin taustaorganisaatioiden hoidetta-vaksi. Yhtiö puretaan 31.12.2027.

C | Valmiussuunnitelma **Q35 - Q36** RISKIT JA NIIDEN HUOMIOIMINEN

Kategoria	Riski	Toimenpide
1. Talous	Covid19-pandemia aiheuttaa alueen kulttuuri- ja matkailutoimijoille toimintavaikeuksia	• Kehitämme toimintaa aktiivisesti yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa. • Tilojen vuokraaminen yrittäjille ja taiteilijoille. • Autamme toimijoita valtakunnallisten rahoituskanavien etsinnässä.
	Yleisen taloustilanteen heikkeneminen vaarantaa ohjelmasisältöjen täysimääräisen toteuttamisen	• Lisärahoituksen hakeminen säätiöiltä, sponsoreilta ja joukkorahoituksella. • Uusien kuntien liittyminen mukaan. • Yhteistyö muiden matkailu- ja kulttuurihankkeiden kanssa voimien yhdistämiseksi ja synergian saavuttamiseksi.
2. Kapasiteetti toteuttaa	Hankkeen toimijoilla ei ole riittävää osaamista pääkaupunkivuoden toteuttamiseen	• Toimintatapoja ja uutta yhteistyötä testataan Saimaan kulttuurivuosien aikana. • Teemme yhteistyötä muiden ECoC-kaupunkien ja kansainvälisten hankkeiden kanssa oppiaksemme hyviä käytänteitä. • Hankkeeseen palkataan kansainvälisiä osaajia. • Henkilöstön vaihto-ohjelma muiden ECoC-kaupunkien kanssa.
	Alueen kulttuuritoimijoilla ei ole riittävää osaamista ohjelmasisältöjen kansainvälistämiseen ja rahoittamiseen	• Skill Share Labissa on omat ohjelmalinjansa niin kulttuuritoimijoiden kuin vapaaehtoisten monipuoliseen kouluttamiseen. • Luomme uusia verkostoja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.
	Osaaminen ei jää alueelle	• Levitämme Mestarit ja kisällit -ajattelua niin ohjelmaan kuin muuhun toimintaamme, jotta osaamista siirtyy uusille sukupolville. • Teemme tiivistä yhteistyötä alueiden korkeakoulujen kanssa. • Jaamme opittua Skill Share Labin kautta.
3. Sitoutuminen ja yhteistyö	Kaupunkien ja maakuntaliittojen väliseen yhteistyöhön tulee säröjä	• Hankkeen eri osapuolet ovat osoittaneet vahvaa sitoutumista, ja heiltä on edustus ohjausryhmässä ja sillanrakentajissa. • Koordinaattorit toimivat alueiden asiantuntijatahona sekä viestijöinä maakuntien ja kaupunkien suuntaan.
	Alueen päättäjät eivät koe hanketta omakseen	• Luottamushenkilöihin ja virkamiehiin pidetään tiiviisti yhteyttä suoraan kontaktoiden ja tiedotustilaisuuksien kautta.
	Epäsuotuisa poliittinen ilmapiiri	• Kulttuuripääkaupunkihanke on poliittisesti sitoutumaton ja päätösvalta ohjelmasisällöistä on riippumaton poliittisista suhdanteista.
	Alueet asukkaat eivät sitoudu hankkeeseen	• Järjestämme innostavia tempauksia. • Osallistamme asukkaita hankkeen eri vaiheessa mm. kyselyjen, suorien ohjelmaehdotusten ja Myö taataan -rahoituksen kautta.
4. Ohjelma	Ohjelma ei huomioi kaikkia kohderyhmiä	• Ohjelmakriteereissämme edellytetään esteettömyyttä ja saavutettavuutta. • Noudatamme turvallisemman tilan periaatteita. • Suuri osa ohjelmastamme on digitaalisesti saavutettavissa. • Ohjelmaa rakennetaan yhteistyössä erityisryhmien kanssa.
	Covid19 tai muu vastaava ulkoinen tekijä vaikuttaa ohjelman järjestämiseen	• Noudatamme Opetus- ja kulttuuriministeriön ja aluehallintaviranomaisten suosituksia kulttuuritapahtumien turvallisesta järjestämisestä. • Teemme ohjelmasisältöihin varasuunnitelman. • Teemme ohjelmista mahdollisimman joustavia ja järjestämme digitaalisen saavutettavuuden suureen osaan ohjelmanumeroista.
5. Viestintä	Emme tavoita eurooppalaista ja kansainvälistä yleisöä	• Vahva kansainvälinen yhteistyö jo hankkeen alkuvuosina. • Eurooppalaisen ohjelmatuottajien ja yhteistyötahojen kutsuminen mukaan viestijöiksi. • Vankka verkostoituminen eurooppalaisten ja kansainvälisten kulttuuri- ja matkailuhankkeiden kanssa.
	Emme tavoita nuoria, ikääntyviä ihmisiä ja muita erityisryhmiä	• Nuorten ja ikäihmisten osallistaminen alusta saakka. • Nuoret toimivat itse viestijöinä ja suunnittelevat ohjelmaa. • Rakennamme vankan yhteistyön järjestötoimijoiden kanssa.
	Negatiivinen julkisuus	• Aktiivinen viestintä eri tasoilla. • Matalan kynnyksen kampanjat: on helpompi ymmärtää, kun pääsee itse osallistumaan. • Evaluoinnin tulosten säännöllinen tiedottaminen.
6. Sosiaaliset ja kulttuurilliset vaikutukset	Saimaan ainutlaatuinen luonto ja kulttuuri vaarantuu	• Vastuullisuussuunnitelma kaikille ohjelmanumeroille. • Ekologisuuden ja kulttuurisen kestävyuden huomioiminen.
	Saimaa-ilmiö2026:n perintö ei siirry eteenpäin	• Innostamme niin, että yhteistyömme muuttuu pysyvästi.

Q37 - Q41

MARKKINOINTI- JA VIESTINTÄ- STRATEGIAMME

Kuinka ilmiö luodaan?

Ensimmäisessä hakukirjassa kerroimme olevamme ilmiömäisiä ja jakavamme iloisen elämänasenteemme koko Euroopalle. Hallussamme on sellaista elämisen taitoa, josta on nyt aika kertoa muulle maailmalle. Tähän ajatukseen kiteytyy myös jo ensimmäisessä hakukirjassa esitelty viestintä- ja markkinointistrategiamme kolme kehää: taiteilijat ja toimijat ovat muutosvoimaan tarvittavia pisaroita, jotka aktivoituvat yhteisen päämäärämme puolesta, lähtevät väreilemään ja saavat yhdessä aikaan aaltoja. Näin syntyy ilmiö, joka tullaan huomaamaan kaikkialla.

Yhteinen visio Savonlinnasta Euroopan kulttuuripääkaupunkina 2026 on tuonut mukanaan laajasti uutta innostusta ja yhteistyötä maakunnissa, kaupungeissa ja kunnissa. Jo valmisteluvaiheessa yhteistyökumppanimme ovat teemoittaneet omia tapahtumiaan ja toimintaansa Saimaa-ilmiö2026:n sisältöteemojen mukaisiksi ja yhteismarkkinointi on käynnistynyt. Positiivinen väreily todistaa sen, että kulttuuri on alueemme merkittävä muutosvoima.

Pisarat

Mukanamme olevien pisaroiden eli taiteilijoiden, kulttuuri- ja järjestötoimijoiden sekä erilaisten organisaatioiden ja mielipidevaikuttajien määrä on kasvanut vahvasti koko hankkeemme ajan. Tämä vaikuttava

joukko yhdessä kuntien, kaupunkien ja maakuntaliit-tojen viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa muodostaa jatkossakin vankan pohjan muutosvoimallemme. Yhdessä pisarat luovat innostavan yhteisen vision tulevaisuudestamme.

Saamme viestimme näkyvästi esille esimerkiksi kaikkien alueemme 53 kunnan sekä mukana olevien toimijoidemme monipuolisten viestintäkanavien: sosiaalisen median, blogien, podcastien sekä esiintymisten, mielipidekirjoitusten ja kohtaamisten kautta.

Useilla toimijoillamme on myös valmiiksi erinomaiset suhteet medioihin. Yhdessä heidän kanssaan pystymme toteuttamaan artikkeleita ja juttusarjoja, joissa yhdistyvät kolme taiteellista teemaamme sekä konkreettiset toimenpiteet ja mahdollisuudet Saimaa-ilmiö2026:ssa. Tarvitsemme mukaamme uusia pisaroita, aktiivisia ihmisiä ja toimijoita. Lähdemme hakemaan heitä tietoisesti mukaan ja valmentamaan viestinviejiksi niin Suomessa kuin Euroopassa ja muualla maailmassa.

Väreily

Kun useat eri toimijat puhuvat saman tavoitteen puolesta, syntyy ja lähtee liikkeelle sellainen väreilyvoima, jota kukaan ei yksin pystyisi aikaansaamaan.

Väreily syntyy paikallisympärydestä, yhteisöllisyydestä ja osallisuuden tunteesta. Siitä tunteesta, että tulee nähdä ja kuulla ja on osa pienempää tai suurempaa yhteisöä. Saimaa-ilmiö2026:n väreilyn synnyttäjinä ovat alueen kulttuuri- ja matkailutoimijat, vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat sekä matkailijat eli jokainen meistä.

Väreilyvoima on myös paras viestinnän voima, koska se syntyy aina aidosta tunteesta ja tekemisen palosta. Saimaa-ilmiö2026:ssa voima on kaksisuuntainen – toimijoidemme tekemä taiteellinen työ ja osaa-minen mahdollistaa väreilyn, jonka kokoavana voimana ja näkyväksi tekevä tahona on Saimaa-ilmiö.

Saamme aikaan lisää väreilyä esimerkiksi innosta-

vien brändilähettiläiden, yllättävien tapahtumatem-pauksien, kilpailujen, tarinankerronnan ja sosiaalisen median kautta.

Ilmiö

Ensimmäisen hakukirjamme rohkea julistus on vahvasti toteutumassa; Saimaan vuosikymmen on käynnistynyt. Pisarat ja niiden kautta syntynyt väreilyvoima ovat nostattaneet aallokon, joka lyö laineitaan jo koko Saimaan alueella. Ilmiö on syntymässä. Pääkaupunki-seutu ja Lappi saavat rinnalleen uuden lumovoimaisen alueen, Saimaan.

Viimeisen vuoden aikana maailmankuvamme ja koko elämäntapamme on kokenut konkreettisen muutoksen – tahdoimmepa sitä itse tai emme. Pienet, paikalliset, aidot sekä ympäristöystävälliset asiat ja teot ovat nyt arvokkaita. Ne ovat olleet ilmiömme ytimessä alusta saakka ja saaneet aikaa kasvaa pisaroista aalloiksi. Olemme nyt valmiita kertomaan ainutlaatuisesta taiteestamme ja kulttuuristamme sekä niiden mahdollisuudesta olla mukana muotoilemassa eurooppalaista ympäristö- ja luontosuhdetta uudestaan.

Ilmiön syntymisessä keinoinamme ovat aktiivinen ja erottuva markkinointi, arvopohjainen viestintä ja yhteistyö puolestapuhujien ja tunnettujen brändilähettiläiden kanssa. Laajasti näkyminen ja kuuluminen varmistetaan muun muassa digitaalisella tapahtuma- ja elämysviestinnällä, rohkeilla kansallisen uutiskynnyksen ylittävillä tempauksilla sekä tiukasti ajassa kiinni olevilla dynaamisilla kampanjoilla. Kohdennamme ja optimoimme markkinointia ja viestintää jatkuvasti tekemämme evaluoinnin perusteella.

Edistämme viestintästrategiaamme suunnitelmallisesti. Viestimme Saimaa-ilmiö2026:n kulttuuritapahtumista ja -toimijoista, luontosuhteesta ja siihen liittyvistä teoista, kiinnostavista matkailukohteista sekä koko alueemme ainutlaatuisuudesta ja elämäntaidosta.

Kulttuuripääkaupunkivuotta edeltävien Saimaan kulttuurin unelmavuosien kautta saamme vuosi vuo-

Sloganimme

The Art of Living

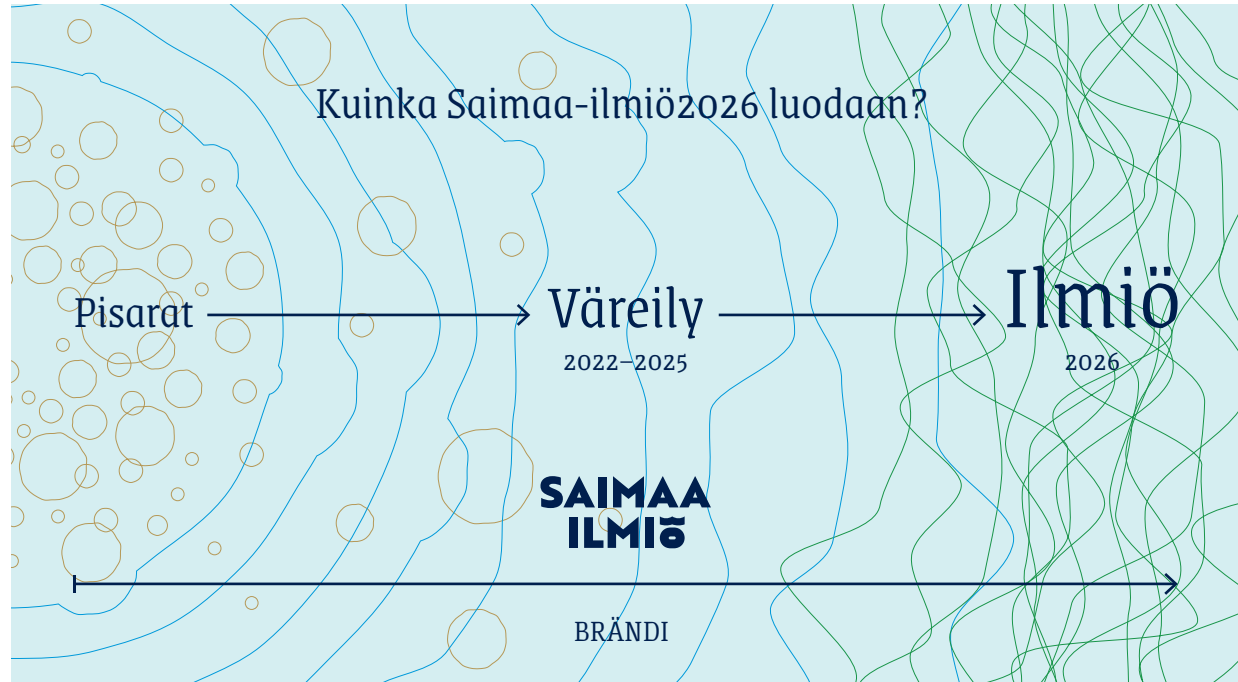
delta aina yhden maakunnistamme entistä tiiviimmin mukaan väreilyyn. Voimme näin tehdä myös tarvittavia paikallisia, alueen toimijoita innostavia ja sitouttavia viestinnällisiä toimenpiteitä. Saimaa-ilmiö2026:n digitaalinen alusta auttaa esimerkiksi taiteilijoiden verkottumisessa sekä tapahtumien vapaaehtoisten eli talkoolaisten keräämisessä. Käynnistämme useita ylimaakunnallisia, kansallisia ja kansainvälisiä konsepteja, jotka kaikki tähtäävät samaan päämäärään: ainutlaatuisen alueemme ja elämisen taitomme löytämiseen.

Esimerkkejä toimenpiteistä

#saimaalainen

”Heidän arkensa ja elämänsä rakentuvat samalla arvopohjalle, he arvostavat samoja asioita, heidän identiteettinsä ja paikkaan kuulumisen tunteensa rakentuvat samanlaisten elementtien ympärille, ja heille vesistöt ovat osa jokapäiväistä elämää ja sielunmaisemaa. Itä-Suomen neljän maakunnan alueella asuu, jos ei vielä täysin Saimaan kansa, niin ainakin vesistökansa, jonka identiteetti on muovautunut samankaltaiseksi yhdistävän vesistön ympärillä.” – Pasanen & Kääriäinen kesäkuu 2020, Tutkimuksella tukea – Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026 -hanke

Saimaa on meille täällä asuville elämäntapa ja mielentila. Hankkeemme ensimmäisessä vaiheessa tämä tunnistettiin ja tunnustettiin toteuttamamme identiteettikyselyn kautta. Sen mukaan perhe, ystävät sekä luonto, maisemat, vesistöt ja metsät luovat Saimaan alueen asukkaille paikkakiintymystä eli yhteenkuuluvuuden tunnetta koko itäisessä Suomessa. Saimaalainen-uudissana luo paikallisympeyttä, tuo esiin luontosuhteemme ja poistaa turhia raja-aitoja itäisen Suomen alueiden väliltä. Se sitouttaa ja mahdollistaa elämäntavastamme kertomisen helposti myös esimerkiksi erilaisissa tuotteissa ja palveluissa. Vuodesta 2022 alkaen otamme laajasti käyttöömme tunnistet-

tavia hashtageja #saimaalainen, #saimaamoments ja #saimaailmiö2026. Kannustamme asukkaita ja yrityksiä sekä kaikkia saimaalaisiksi itseään tuntevia kertomaan siitä näillä hashtageilla.

Mökki Looks

Mökki Looks on vuosina 2022–2026 toteutettava, urbaania helsinkiläistä katutyylä esittelevän Hel Looks -verkkosivuston inspiroima some-tempaus. Haastamme kuvaamaan aidon hetken, vaikka sen, kun liikumme vettä pitkin veneellä tai autoilemme mutkaisilla pikkuteillä karavaanarilla. Kun heitämme tavalliset roolimme syrjään, olemme kuoriemme alla samanlaisia: huolettomia, avoimia ja juuri omalla tavallamme eurooppalaisia. Kuvissa olemme rohkeasti toisin, riisumme arkiroolit ja heittäydymme vapaa-ajan asumisen rentoon elämäntapaan. Mökki Looks -kuvat

julkaistaan somekanavissamme, ja Saimaailmiö2026 nostaa vapaa-ajan elämäntavasta poimintoja esiin verkkosivuillaan. Saimaailmiö2026:n ystävyyskaupungit osallistuvat tempaukseen jakamalla somessa kuvia vapaa-ajantyyleistään ja -tavoistaan.

Mökki Gigs

Olohuonekeikat saavat saimaalaisen muodon. Usein mökillä on seurana vain sukulaiset ja paikallisradio, ja suuret kesätapahtumat voivat olla kaukanakin. Saimaa-ilmiö2026:n digitaalisella alustalla toimiva mobiilisovellus Mökki Gigs muuttaa tilanteen ja näyttää lähi-alueella olevat taiteilijat, joita voi applikaation kautta tilata livekeikalle vaikka omalle laiturille tai mökkinaapuruston yhteiseen rantaan. Mobiilisovelluksen kautta esille pääsevät niin tulevaisuuden suuret nimet kuin kokeneet konkaritkin, matalalla kynnyksellä. Mökki

Gigsiä pilotoidaan jo vuodesta 2022 lähtien ja kesä 2026 on mökkiläisten unelmien kulttuurikesä. Palvelu jää käyttöön pysyvästi – Saimaa soi!

Art in the living rooms

Saimaa-ilmio2026 valjastaa teknologian ja digitaali-suuden elämyksellisiksi sillanrakentajiksi kulttuurin, taiteen ja ihmisten välille. Aloitamme heti vuonna 2022 oman kulttuurimme ja perinteemme laajamittaisen kokoamisen ja tallentamisen yhteiselle digitaaliselle alustalle. Itäisen Suomen oma kulttuurin suoratoistopalvelu toimii perustana niin pienten kuin suurten kulttuuritoimijoiden striimatuille ja tallennetuille taide-esityksille, ja ne ovat nautittavissa omasta olohuoneesta ympäri maailman. Kaikkien sisältöjemme vieminen digitaalseksi on lähtökohtamme luonnon, saavutettavuuden ja maailman mullisten takia.

The Saimaa Showroom

Vuonna 2026 Saimaan kulttuuriin ja luontoon pääsevät tutustumaan myös he, joille kulttuuri-, taide- ja luonto-elämykset eivät ole helposti saavutettavissa.

Toteutamme virtuaalisen, elämyksellisen ja liikuteltavan aistihuoneen, Saimaa Showroom:n. Aistihuone, jonka osana ovat myös erilaiset äänimaisemat ja älyseinät, yhdistää luonnon, taiteen ja leikin uudella, immersiiivisellä tavalla. Tämä mahdollistaa laajan, uudenlaisen yleisön tavoittamisen.

Avaamme vuonna 2025 kansainvälisen haun, jolla haemme eurooppalaisia sijoituspaikkoja neljälle, yrityskumppaneidemme kanssa toteuttavalle aistihuoneelle. Viemme saimaalaisen luonnon ja elämän Eurooppaan – koettavaksi sairaaloissa, palvelutaloissa tai päiväkodeissa.

In the Name of Nature

Viestintämme ja markkinointimme pohjautuu konkreettisille teoille sekä tukee kestävän ja vastuullisen huomisen rakentamista. Jo nyt alueellamme on tehty monia aloitteita ja konkreettisia toimia, jotka viestivät

sekä meille että myös muulle maailmalle vihreiden valintojen puolesta: Lappeenrannan kaupunki voitti Euroopan vihreimmän kaupungin eli European Green Leaf 2021 -tittelin Euroopan komission järjestämässä kilpailussa. Saimaa Geoparkin hakemasta UNESCO Global Geopark (UGG) -statuksesta saadaan lopullinen päätös 2021 kesällä. Suomi aikoo esittää Saimaan norppasaaristoa uudeksi luonnonperintökohteeksi Unescon maailmanperintöluetteloon. Suomen metsä-museo Luston aloitteesta suomalainen metsäsuhte liitettiin Unescon kansalliseen elävän perinnön luetteloon ensimmäisten ilmiöiden joukossa vuonna 2017.

Saimaan alueella tehdään myös tulevaisuudessa uudenlaisia ekologisia tekoja ja tapahtumia. Meillä on jo valmiiksi vahva, ympäristöarvot huomioonottava pohja kulttuuritoiminnalle. Esimerkiksi itäisen Suomen suurimmalle festivaalillemme, Joensuun Ilosaarirockille on myönnetty ensimmäisenä festivaalina Suomessa kansainvälinen Green'n'Clean -ympäristösertifikaatti vuonna 2008 sekä useina vuosina myös kansainvälinen A Greener Festival Award -tunnustus. Lappeenrannassa järjestettävä UUS-festivaali on Suomen ensimmäinen hiilinegatiivinen tapahtuma.

Jaamme ja laajennamme osaamistamme vihreästä tapahtumatuotannosta laajalti kansallisesti ja kansainvälisesti. Kehitämme päämäärätietoisesti yhteistyön tapoja ja yhdessä viestimistä. Teemme näkyviä avauksia luontomme puolesta kansallisesti ja kansainvälisesti. Tästä esimerkkinä on talvella 2021 saatu kutsu olla mukana WWF Suomen tuottamassa videossa, jossa julistettiin saimaannorpan pesimärauha.

European Day for Nature

Suomesta tuli vuonna 2017 maailman ensimmäinen maa, joka virallisesti liputti luontonsa kunniaksi. Sen jälkeen Suomen luonnon juhlapäivää on vietetty vuosittain elokuun viimeisenä lauantaina. Suomalaisia on kannustettu konkreettisiin tekoihin ja tapahtumiin, kuten yöpymään luonnossa tai viemään koko koulu-luokka metsään retkelle.

Kutsumme kaikki eurooppalaiset ystävämme tekemään konkreettisia tekoja luonnon puolesta. Vuonna 2026 koko Eurooppa liputtaa luonnolle samana päivänä. Päivä kokoaa kaikki yhteen juhlistamaan ja arvostamaan kunkin maan ja samalla yhtenäisen Euroopan moninaista luontoa.

Suomi on Euroopan metsäisin maa ja Etelä-Savo metsäpinta-alaltaan metsäisin maakunta. Istutamme vuonna 2026 yhteistyökumppaneidemme kanssa 2026 puuntaimea seuraavan vuoden Euroopan kulttuuripääkaupungeissa Latviassa ja Portugalissa. Kutsumme heidät jatkamaan tätä perinnettä seuraaviin kulttuuripääkaupunkeihin.

Digitaalinen matkalippu Saimaalle

Saimaan alueen uusi, digitaalinen alusta nostaa kulttuurimatkailumme uudelle tasolle. Vuonna 2026 alueellemme saapuva vieras löytää kaiken tarvitsemansa tiedon matkustusvaihtoehdoista, palveluista ja kulttuuritarjonnasta yhden sovelluksen avulla. Paidat tai kansainväliset taiteilijat, yrittäjät ja muut yhteisöt löytävät alustan kautta saimaalaisen taiteilijan, yrittäjän tai organisaation yhteistyökumppaniksi yhteisten taide-elämysten luomiseen tai matkailupakettien ja -reittien tekemistä tai myymistä varten. Digitaalisen alustan ja mobiiliapplikaation kautta luonnonihmeitämme pääsee ihastelemaan mistä ja milloin vain, olipa kyse sitten reaaliajassa tapahtuvasta Saimaan kanavassa matkaavista höyrylaivojen ihastelusta tai kallioiden muinaistaiteeseen tutustumisesta AR-teknologian kautta.

Digitaalisen alustan kautta alueellemme saapuville matkailijoille ja elämysten etsijöille avautuu myös digitaalinen Saimaa-passi. Passissa esitellään laajasti alueemme ajankohtaisia kulttuuritapahtumia ja -kohteita sekä kerrotaan saimaalaisuuteen liittyvistä tavoista ja perinteistä. Saimaa-passissa on myös lyhyt englanti-Saimaa -oppimäärä ja se esittelee savolaista lupsakkuuttamme ja karjalaista vieraanvaraisuuttamme. Samalla määritellään myös Saimaa-ilmio2026

”code of conduct”, turvallisemman tilan periaate, jossa esittelemme turvallisemman tilan periaatteen ja vetoamme kunnioittamaan luontoamme. Saimaa-passin kautta vieraalle avautuu etuja ja tarjouksia, jotka koostetaan yhdessä alueemme yritysten ja palveluiden kanssa.

Mediayhteistyökumppanuudet

Laaja ja tarkkaan suunniteltu mediayhteistyö on edellytys kulttuuripääkaupunkivuoden laajalle medianäkyvyydelle. Kutsumme mediat kertomaan, striimaamaan ja arvioimaan erityisesti vuoden 2026 ilmiömaista kulttuuriohjelmaa mutta myös ainutlaatuista elämisen taitoamme Saimaan rannoilla.

Business Finlandiin kuuluvalla Visit Finlandilla on laaja kokemus kansallisen ja kansainvälisen medianäkyvyyden rakentamisesta. Järvi-Suomen nostaminen entistä näkyvämmäksi kulttuuri- ja matkailualueeksi on myös Visit Finlandin tavoitteena. Yhteistyö sekä valtakunnallisen Visit Finlandin että alueellisten Visit-organisaatioiden kanssa on jo alkanut ja se jatkuu tiiviinä heti vuodesta 2022 lähtien.

Neuvottelemme yhteistyöstä Suomen suurimpien kaupallisten medioiden kanssa laajan tiedottamisen mutta myös tiiviimmän yhteistyön muodostamiseksi eri ohjelmakokonaisuuksissa tai kansainvälisten vierailijoiden näkyvyydessä. Myös maailmalla matkaava Saimaa Showroom ja Suomessa liikkuva Saimaa kaikille -kontti tarjoavat konkreettisen ja näyttävän alustan yhteistyölle.

Yle on suomalaisten oma julkisen palvelun media-yhtiö ja maan monipuolisin luovan työn yhteisö. Saimaa-ilmiö2026 näkyi Ylellä jo hakuvaiheessa, kun hankejohtajamme kutsuttiin Puoli seitsemän -ajan kohtausohjelmaan vieraaksi sekä useaan radiohaastatteluun sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Yle seuraa Saimaa-ilmiö2026:n tapahtumia ja henkilöitä jatkossakin journalistisin perustein.

Muiden ECoC-kaupunkien, Itä-Suomen kuntien ystävyyskaupunkien ja Suomen suurlähetystöjen mediakontaktien kautta saamme aktivoitua ympäril-

lemme laajan ja jo olemassa olevan mediayhteistyön. Venäjällä teemme yhteistyötä Suomen Pietarin instituutin ja heidän laajan PR-verkostonsa kanssa. Hyödynnämme instituutin osaamista ja verkostoa suurten kulttuuritapahtumien, kuten Helsingin Flow-festivaalin, medianäkyvyyden kasvattamisessa. Saimaan alue on heille tuttu esimerkiksi Itä-Suomen yliopiston kanssa yhdessä järjestetystä suomalais-ugrilaisten kielten seminaarista sekä kiertotalousaiheisesta webinaarista LUT-yliopiston kanssa.

Vuodesta 2023 lähtien järjestämme kustomoituja kansainvälisiä PR- ja vaikuttajavierailuja esimerkiksi kulttuuriin, tapahtumiin ja luontosuhteeseen liittyen. Vierailuilla haetaan laajaa vaikuttavuutta, siksi yhteistyötä suunnitellaan rohkeasti esimerkiksi seuraavien medioiden kanssa: Lonely Planet, The Guardian Culture/ Life Style, Le Monde, Healthy Living, Business Week / Bloomberg and Finnair ”Blue Wings”, Vogue Travel, National Geographic ja The New York Times. Somevaikuttajien osallistaminen suunnitellaan tarpeen ja kohderyhmien mukaan.

Mediayhteistyösuunnitelmamme pohjautuu haku-kirjamme taiteelliseen ohjelmasisältöön ja niiden kautta kohdennettuihin medioihin. Emme tavoittele yhdellä samalla viestillä kaikkia, vaan tuomme esiin eri kohderyhmille heitä kiinnostavaa sisältöä. Esimerkiksi Savonlinnan Oopperajuhlien kansainvälisten mediakontaktien kautta saamme viestimme oopperan kentälle, Ilosaarirockin kautta EUROPE festivaalien eurooppalaiselle järjestölle. Olemme käyneet keskusteluja myös WWF Suomen kanssa. Yhteistyön avulla saisimme viestittyä saimaannorpasta ja Saimaan ainutlaatuisesta luonnosta suomalaisille ja kansainvälisille ympäristömedioille.

Saimaa-ilmiö2026 osana Euroopan unionin toimintaa

Kulttuuripääkaupunkihankkeemme toiminta perustuu EU:n määrittämiin tavoitteisiin ja arvoihin. Se vahvistaa

alueellamme EU:n halua suojella yhteistä kulttuuriperintöämme, jonka nähdään olevan yhteinen voimavaramme ja vahvistavan yhteenkuuluvuuden tunnetta Euroopassa.

Saimaa-ilmiö2026 tekee aktiivista yhteistyötä ja ohjelmavaihtoa niin jo valittujen ja kulttuuripääkaupunkivoteensa vasta valmistautuvien kaupunkien kanssa. Kutsumme aktiivisesti eurooppalaisia kulttuuripääkaupunkeja vierailemaan, osallistumaan työpajoihimme ja tuomaan makupaloja ohjelmasisällöistään Savonlinnaan ja koko Itä-Suomeen. Vierailemme myös itse eurooppalaisten yhteistyökumppaneidemme luona. Kohtaamisissa muiden Euroopan kulttuuripääkaupunkien kanssa yhteistyö tiivistyy sekä opimme, ja opetamme toisiamme.

Edellä mainitun Euroopan luonnon päivän lisäksi korostamme EU:n kulttuuripääkaupunkitoimintaa esimerkiksi seuraavin toimin:

Host school

Valmistaudumme ja valmennamme yhteisöämme sekä toimijoitamme kulttuuripääkaupunkivuoteen erityisellä Host School -menetelmällä. Host school on valmennus alueemme palveluntuottajille, esimerkiksi majoittajille, kauppiaille ja taksinkuljettajille, jotka haluavat osana työtään toimia paikallisoppainamme ja tehdä näin Saimaalle saapuvien matkailijoiden vierailuista ikimuistoisia.

Host schoolissa tutustumme ensin omaan kulttuuri- ja taideosaamiseemme, paikkoihin ja tapahtumiin. Tuotamme erityisen Saimaan kulttuurikartan, jonka avulla oppaamme löytävät aina oikean tiedon, paikan ja sanat. Jaamme myös tietoa EU:n toiminnasta ja arvoista sekä koulutamme osallistujat toimimaan ”code of conduct”-periaatteemme mukaisesti.

Host school-valmennusta on jo testattu yli sadan henkilön Saimaan viestijät-verkostossamme. Tee-voja ovat olleet ilmiön rakentaminen ja tarinallisuuden hyödyntäminen viestinnän näkökulmasta. Myös ylimatekunnallinen 12 hengen nuorten raatimme on

jo aloittanut oman valmennuksen teemalla: vaikuttajan ensimmäiset askeleet ja arvomaailma. Tulevissa valmennuksissa haetaan laajaa näkökulmaa myös osallistamiseen, osallisuuteen ja saavutettavuuteen.

Maakuntapäivät

Vuodesta 2022 alkaen kaikki neljä maakuntaamme juhlistavat omaa maakuntapäiväänsä. Maakuntapäivänä nostetaan esiin oman alueen erityisyys, pienet sekä suuret toimijat ja teot. Päivä on paikallisperinteiden ja -sankareiden juhlaa. Vuonna 2026 kaikki neljä maakuntaa teemoittavat maakuntapäivänsä eurooppalaisuuden ympärille. Tapahtumissa ja viestinnässä tukena on Saimaa-ilmiö2026-tiimi.

Saimaa kaikille <3 Europe Direct

Yhdistämme kulttuuripääkaupunkivuoden kampanjoinnin Europe Direct -tiedotuspisteen kanssa. Yksi Saimaa kaikille -kiertuekonteista suunnitellaan erityiseksi pop up -tiedotuspisteeksi, joka liikkuu tapahtumasta, kaupungista ja kunnasta toiseen jo vuodesta 2022 lähtien. Eurooppa-päivä 9.5. on vuosittain myös Saimaa-ilmiö2026 juhlapäivä, jolloin jokaisessa maakunnassamme vietetään eurooppalaista juhlaa saimaalaisin maustein.

Saimaan kulttuurin unelmavuodet

Saimaa-ilmiö2026:n innoittamana Mikkelin, Joensuun, Lappeenrannan ja Kuopion kaupungit toteuttavat omat itsenäiset, omarahoitteiset projektinsa vuosina 2022–2025. Nämä vuodet osallistavat paikallisia asukkaita ja toimijoita uudella tavalla. Muutos on jo nähtävissä: ensimmäinen Saimaan kulttuurin unelmavuotemme Mikkelissä on saanut oman itsenäisen rahoituksensa, 600 000 euroa.

Q42

POLIITTINEN TUKEA JA SITOUTUMINEN

Saimaa-ilmiö2026 on tärkeä osa koko Itä-Suomen kehittämistä ja alueemme elinvoimaisuuden parantamista. Itä-Suomi sijaitsee itäisen ja läntisen Euroopan välissä, missä on maantieteestä johtuen ollut monita-
hoista kanssakäymistä kahden eri kulttuuripiirin välillä. Viimeisen 75 vuoden aikajakson aikana rajasta on taas tullut yhteistyön ja vaihdannan raja, joka on esimerkiksi yhdistävänä eikä erottavana ja vastakkainasettelun rajana. Kulttuuripääkaupunkihankkeella voidaan edelleen rakentaa siltaa kahden eri kulttuuripiirin välille laajemmassa eurooppalaisessa yhteydessä. Samalla Saimaa-ilmiö2026 luo mahdollisuuksia kehittää kulttuurin taloudellisia ja myönteisiä aluekehitysvaikutuksia erityisesti matkailun ja henkisen kehityksen avulla.

Janne Laine
Savonlinnan kaupunginjohtaja

Saimaa-ilmiö on yhteinen asia Itä-Suomen neljälle maakunnalle ja niiden pääkaupungeille. Saimaa-ilmiön synty on ollut ilmiömäinen. Euroopan kulttuuripääkaupunkien historiassa lienee ensimmäinen kerta, kun alueen isot kaupungit tukevat yhdessä pienempää kaupunkia kulttuuripääkaupungiksi. Vahva kulttuuri tuo henkistä hyvinvointia asukkaille ja vahvistaa alueemme eurooppalaisuutta. Kulttuuriin perustuva identiteetti on keskeinen osa maakuntiemme elinvoimaa. Saimaa-ilmiöllä on laajat myönteiset vaikutukset moninkertaistamalla alueen matkailijamäärät.

Pentti Mäkinen
maakuntajohtaja,
Etelä-Savon maakuntaliitto
Saimaa-ilmiö2026:n ohjausryhmän puheenjohtaja

Q43

INFRASTUKTUURIHANKKEET

Vuosina 2020–2025 alueellamme toteutetaan useita kaupunkien omia infrastruktuurihankkeita. Ne toteutetaan pääasiassa kuntien omilla rahoituksilla, ja ne

ovat kulttuuripääkaupunkitoiminnasta riippumattomia. Oheisessa taulukossa esitellään hankkeet, jotka tukevat Saimaa-ilmiö2026:n ohjelmasisältöjä.

	Projekti	Kustannusarvio	Aikataulu	Päätetty	Ohjelmassa
Savonlinna	Savonlinnan maakuntamuseon peruskorjaus	3 000 000 euroa	2020	Toteutettu	Portti Saimaalle, Portti Eurooppaan Suomen suurin museo
	Uusi kirjastoauto	400 000 euroa	2021–2022	Päätetty	Saimaan taidesilta
Joensuu	Uusi konservatorio	Konservatorion rakentaa ulkopuolinen toimija ja Joensuun kaupunki on sitoutunut 20 vuoden vuokrasopimukseen. Vuosivuokra on miljoona euroa.	2022 (valmistuu vuoden 2021 lopussa)	Rakennustyöt käynnissä	Saimaan taidesilta
	Kaupungintalosta museoksi	Budjetti vielä auki	2024–2025	Päätetty	Suomen suurin museo, Kantelenäyttely
Kuopio	LUMIT, musiikki- ja ilmaisutaidon lukion uusi rakennus	27 200 000 euroa	2020–2022	Päätetty	Sinisen tien nuoret
	Kuopion museon peruskorjaus ja laajennus	17 800 000 euroa	2020	Toteutettu	Saimaan taidesilta
Mikkeli	Mikkelin konsertti- ja kongressitalo Mikaelin peruskorjaus	23 000 000 euroa	2020–2023	Suunnittelussa	Saimaan taidesilta, Nyt mie ruppeen laulamaan
	Mikkelin pääkirjaston peruskorjaus	3 100 000 euroa	2020–2023	Päätetty	Saimaan taidesilta
	Mikkelissä Sodan ja Rauhan keskuksen Muistin perussaneeraus	3 000 000 euroa	2020	Toteutettu	Jälkiviisaus, Suomen suurin museo
Lappeenranta	Lappeenrannan pääkirjaston peruskorjaus	7 700 000 euroa	2023	Päätetty	Saimaan taidesilta
	Lappeenrannan museon kokoelmatilojen hankinta	6 000 000 euroa	2025	Suunnittelussa	Suomen suurin museo

Saimaa-ilmiö2026 – Savonlinnan kaupungin hakemus Euroopan kulttuuripääkaupungiksi -hakukirjan tekijät:

HANKETIIMI

- Sari Kaasinen, hankejohtaja
- Veera Kolehmainen, koordinaattori, Etelä-Savo/Savonlinna
- Jarkko Kääräinen, koordinaattori, Etelä-Savo/Savonlinna
- Mona Taipale, koordinaattori, Etelä-Karjala
- Minna Valonen, koordinaattori, Pohjois-Karjala
- Anu-Anette Varho, koordinaattori, Etelä-Savo/Mikkeli
- Jonna Ekroos, viestintäpäällikkö
- Anne Leinonen, hakukirjan kirjoittaja
- Katja Riihikallio, projektiassistentti
- Katja Pasanen, projektipäällikkö, tutkimus- ja evaluointityö, Itä-Suomen yliopisto
- Johanna Heinonen, yliopisto-opettaja, tutkimus- ja evaluointityö, Itä-Suomen yliopisto

SILLANRAKENTAJAT

- Anu Talka, Etelä-Karjalan liitto, puheenjohtaja
- Riitta Huurinainen, Joensuun kaupunki
- Leena Hoppania, Joensuun kaupunki
- Kirsi Soininen, Kuopion kaupunki
- Jonna Forsman, Kuopion kaupunki
- Heli Gynther, Etelä-Savon maakuntaliitto
- Jari Sihvonen, Pohjois-Savon liitto
- Outi Rantasuo, Savonlinnan kaupunki
- Jaakko Antila, Mikkelin kaupunki

ASIAANTUNTIJAT

Taloustiimi

- Anu Talka, puheenjohtaja
- Riitta Huurinainen
- Seppo Karvinen
- Niina Kuuva
- Kaija Savolainen
- Tuija Willberg

Viestintätiimi

- Taina Saahko
- Marika Turunen
- Heidi Hänninen
- Kirsi Soininen
- Jari Sihvonen
- Markku Pyykkönen
- Jatta Rautanen
- Sami Tolvanen
- Ritva-Liisa Pulkkinen
- Josefiina Vanhanen

Taiteellinen tiimi

- Juha Iso-Aho
- Reetta Gröhn-Soininen
- Markus Pesonen
- Pauliina Rundgren
- Johanna Tuukkanen

Venäjä-työryhmä

- Anna Brück
- Arto Rinne
- Katri Lätt

Osallisuus-ryhmä

- Mari Liimatainen
- Jonna Nummela
- Arlene Tucker

Nuorten raati

- Aino Halinen
- Aliina Kemppainen
- Emma Yletyinen
- Essi Pajunen
- Ilona Suoranta
- Katariina Kankkunen
- Lotta Tuominen
- Olli Aalto
- Oskar Mannelin
- Pekka Aalto
- Sakari Päivinen
- Veera Rinne

Käännös

- Ruutitynnri, Ruth Lähdeaho-Kero & Suzanne Richter
- Eksakti Language Services, Laura Matveinen

Graafinen suunnittelu

- Tuomas Kinnunen, Vaganza
- Ilkka Kosunen, Vaganza
- Pasi Peltonen, Vaganza

Valokuvat

- Veera Konsti
- Samuli Kuittinen
- Juri Rings

Äänimaisemat

- Markus Pesonen

Paino

- Grano Oy

Kiitämme kaikkia hakukirjan tekoon osallistuneita tahoja sekä kaikkia niitä, jotka ovat käyttäneet arvokasta aikaansa suunnittelemalla sisältöjä tai osallistumalla Saimaa-ilmiö2026:n ideahautomoihin ja työpajoihin. Kiitämme kansainvälisiä yhteistyötahoja saamistamme neuvoista ja tuesta.

AVOIN KUTSU OSALLISTUMAAN SAIMAA-ARKEEN

Haluamme säilyttää Saimaan rantojen elämisen taidon tuleville sukupolville. Vanhassa elämäntavassamme on kuitenkin päivitettävää. On aika antaa tilaa uusille ajatuksille, rohkeille avauksille ja moninaisuudelle. Esitämme avoimen kutsun tulla tekemään kanssamme turvallisempaa, monimuotoisempaa ja yhdenvertaisempaa huomista. Vain yhdessä pystymme tekemään muutoksen. Mukaan tarvitsemme kaikki, sinutkin.

KUNNIOITTA.

Elämää, luontoa, ihmistä. Tehdään yhdessä asioita, jotka eivät riko mitään tai ketään.

KUUNTELE.

Aaltojen kuiskausta, naapurin hyräilyä, lapsen ajatuksia. Kun ei oletta mitään, ei lähde turhaan rakentamaan raja-aitoja.

KANNUSTA.

Kaikki tarvitsevat joskus lempeän halauksen tai kannustavan hymyn. Jos joku on ajautumassa sivuraiteille, auta häntä tekemään asiat rakkaudella.

TIEDOSTA.

Kaikki meistä eivät ole saaneet yhtä hyviä lähtökohtia elämään, mutta tulevaisuuden on oltava yhdenvertainen. Kun tilanne sitä vaatii, ole rohkea.

NÄE.

Tunnista omat etuoikeutesi ja sokeat pisteesi. Näe ihminen ihmisenä. Ole valmis jakamaan ja muuttumaan.

NAUTI.

Ole sellainen kuin olet ja anna muidenkin olla. Rakasta itseäsi ja muita. Elämä on tehty elämistä varten.

The Art of Living

The Art of Living eli elämisen taito kumpuaa perinteistämme, tavoistamme ja ainutlaatuisesta luontosuhteestamme. Se on taiteen ja kulttuurin kohtaamisia arjen pienissä teoissa ja muistuttaa kohtuullisuuden periaatteista.

Meidän jokapäiväinen taitomme elää luonnon kanssa sopusoinnussa, pilkahtelee eri ohjelmasisällöissä sekä osallistaa tavallisia ihmisiä taiteen ja kulttuurin kokijoiksi. Sen kautta pienikin oma ohjelmasisältö pääsee osaksi Saimaa-ilmiö2026:tta